

Η ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΜΕΤΑ ΤΙΝΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΥΠΟ

Αρχιμ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

δ. ν.

«Ἐργον σύδεν ὄνειδος
ἀεργίη ὄνειδος».

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1897

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Η ΘΡΑΚΗ
ΚΑΙ
ΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΜΕΤΑ ΤΙΝΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΥΠΟ

Αρχιμ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

δ. ν.

«Ἐργον οὐδὲν ὄνειδος·
ἀεργίη ὄνειδος».

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1897

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΩΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩΙ

ΘΕΙΟΤΑΤΩΙ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΩΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΚΥΡΙΩΙ ΜΟΙ ΚΥΡΙΩΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΙ ΤΩΙ Ε'.

ΤΩ ΕΥΚΛΕΩΣ ΠΗΔΑΛΙΟΥΧΟΥΝΤΙ ΤΟ ΣΚΑΦΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΕΙΓΜΑ

ΑΠΕΙΡΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΑΘΥΤΑΤΗΣ ΑΦΟΣΙΩΣΕΩΣ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

معارف نصارى جليله سنك ٣١ نومروى و ٢٤ شوال
تارىخلو رخصتيله

Αδειά τοῦ Λύτοκρατορικοῦ ὑπουργεῖου τῆς Πατριαρχίας
ὑπ' ἀριθμὸν 31 καὶ ἡμερομηνίᾳν 24 Σεΐναλ 314
καὶ 16 Μαρτίου 313.

Παναγιώτατε,

Πρὸς Σέ, Τὸν πανηγυρικῶς κοινῆ ψῆφῳ κλήρου τε καὶ λαοῦ, ἐπαξίως ἀνελθόντα ἐπὶ τὸν εὐκλεᾶ θρόνον τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Φωτίου καὶ ἀναλαβόντα τὴν πηδαλιούχησιν τῆς ὀλιάδος τῆς Ἐκκλησίας, εὐθαρσῶς ἀτερίζει σήμερον ἅπαν τὸ ὄρθοδοξὸν γένος καὶ μετὰ πολλῶν ἐλπίδων προσδοκᾷ ἐκ τῆς ἐγρωσμένης πειρας καὶ πεφωτισμένης ἀντιλήψεώς Σου τὴν ποθητὴν βελτίωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνύψωσιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐμπρέπονσαν θέσιν.

Βελτίωσις τοῦ κατωτέρου κλήρου, δι' ὁρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφημεριῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καὶ προσόντων τῶν ιερέων.

Προσήκουσα διαρρύθμισις τῶν ὄριων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν, πρὸς πλήρη ἐπιτενξίν τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Μητροπόλεων.

Ἐκπόνησις ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας, πρὸς κανονικὴν ὄργάρωσιν καὶ καρποφόρον λειτουργίαν τῶν Μητροπόλεων, Κοινοτήτων κτλ. καὶ

Ἀραδιοργάρωσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, κατὰ τὰς διοικητικὰς ἀράγκας τῆς Ἐκκλησίας.

εἰσὶ τὰ ζητήματα, ἄτιτα παρὰ πάντων ἀνομολογοῦνται ως τὰ μεγάλα, σπουδαιότατα καὶ ἐπειγούτα, ἐκ τῆς λύσεως τῶν ὄποιων πρωτίστως ἔξαρταται ἡ προσδοκωμένη ποθητὴ βελτίωσις, ἥτε μετὰ

μεγάλης ἐλπίδος παρὰ Σου ἀραιέται ὁ λερός κλήρος καὶ τὸ γέρος.

Ως μέλος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γέρους, ὀλούχως μετέχω τῆς γενικῆς ἐλπίδος, βασιζομένης καὶ ἐπὶ τῷ σοφῷ κρίσεω, ἃς ἐρ τῇ ἐξιδιασμένῃ στοργῇ καὶ μεριμνῇ Σου ὑπὲρ τῆς ἀτορθώσεως τῶν τῆς Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἅπαξ ἐξήνεγκες, εὐλαβῶς ἀφιερῶ εἰς τὸ σεπτὸν καὶ λαοφιλητὸν δομά Σου, ἐκτυπούμενος ἡδη πόνημά μου, ὑπὸ τὸν τιτλὸν «Η ΘΡΑΙΚΗ καὶ αἱ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ μετά τινων διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων», ἐν οἷς καὶ τὰ ἀρωτέρω μημονευθέντα· ἐλάχιστον δειγμα τοῦ πρὸς τὴν προσκυνητὴν μοι Θειοτάτην Παραγιότητά Σου ἀπελρού σεβασμοῦ καὶ βαθυτάτης ὑπολήψεως καὶ ἀφοσιώσεως.

Ἐπικαλούμενος δὲ βαθυσεβάστως τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Σου, διατελῶ ἀσπαζόμενος εὐλαβῶς τὴν ἄγιαν δεξιάν Σου.

Ἐν Φαραρίῳ τῇ 2 Απριλίου 1897.

Τῆς Μαρ μοι προσκυνητῆς Θειοτάτης
Παραγιότητός Σου
εὐπειθέστατον καὶ ὅλως ἀφωσιωμένον τέκνον

•Ο πονήσας
Αρχιμ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας,

Φρονῶν ὅτι πᾶσα μονογραφία, ἐν ᾧ ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἔκτάσει ἔκτιθεται θέμα τι, κοινὴν τὴν ὠφέλειαν ἔχει, καθότι ἐκ ταύτης, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τοῦτο μὲν νέον τι προκύπτει εἰς φῶς, δυνάμενον νὰ συμβάλῃ κατά τι εἰς γενικωτέραν μελέτην, τοῦτο δὲ διὰ τὸ εὔχολον τῆς διαδόσεως, τοῖς πολλοῖς παρέχεται εὐκαιρία καὶ ἀφορμή, πρὸς μελέτην καὶ γνῶσιν θέματος, ὅπερ ἄλλως, ὅλως ἄγνωστον ἥθελε μένει αὐτοῖς, προφανῆς δὲ ἡ ἐντεῦθεν ὠφέλεια, ἐκ πολλῶν σημειώσεών μου, συλλεγεισῶν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, περὶ Θράκης περὶ Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ περὶ τινῶν διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐξ ὧν ἐπραγματεύθην τινὰ· καὶ δημοσίᾳ ἐν τῷ τύπῳ, συνηρμολόγησα τὴν παροῦσαν πραγματείαν.

Ἐκ ταύτης προχείρως τοῖς πολλοῖς προστὰ καὶ γνωστὰ καθίστανται·

α')] Γεωγραφικά τινα περὶ Θράκης· αἱ πόλεις καὶ κῶμαι αὐτῆς· ὁ πληθυσμός· ἡ πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις· ἀρχαῖα νομίσματα κτλ.

6] Η πόλις Σαράντα Ἐκκλησίαι, ἐν δυνατῇ λεπτομερείᾳ καὶ

7] Γενικά τινα διοικητικὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, συνάφειαν ἔχοντα πρὸς τὰ ἔκτιθέμενα θέματα.

Κατὰ πόσον δὲ ἐπιτυγχάνεται ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς ἐξ τοῦ βιβλίου, κρινάτωσαν οἱ ἀναγνῶσται αὐτοῦ, ὃν τὴν κρίσιν καὶ γνώμην ἐπικαλοῦμαι, ἵδια ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῷ γενικωτέρων ζητημάτων.

Κωνσταντινούπολις—Φανάριον Σεπτέμβριος 1897¹

"Ἐρρωσθε

•Ο πονήσας

Αρχιμ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

1. Σημειωτέον ὅτι ἡ σύνταξις τοῦ βιβλίου ἔλαβε πέρας τὸν Ἰαρονάριον τοῦ 1896· μετὰ δὲ ταῦτα ἐγέροντο προσθῆκαι τινες. Η δὲ ἐκτύπωσις αὐτοῦ ἐπερατώθη κατὰ μῆρα Σεπτέμβριον τοῦ 1897.

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

'Αφιέρωσις	Σελ. γ'.
Πρὸς τοὺς ἀναγνώσκοντας.	» ζ'.
Πίνακες τῶν περιεχομένων.	» θ'.
'Αλφαριθμητικὸς πίνακες τῶν ἐν· τῷ βιβλίῳ ἀναφερομένων σημερινῶν πόλεων καὶ κωμῶν τῆς Θράκης.	» ιγ'.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΘΡΑΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Θέσις καὶ ὄρια τῆς Θράκης § 1.	Σελ. 1
"Ορη § 2.	» 2
Πεδιάδες § 3.	» 3
Πορθμοὶ καὶ Κόλποι § 4.	» »
Ποταμοὶ καὶ Λίμναι § 5.	» 4
Σχῆμα.—Ἐδαφος.—Προϊόντα καὶ Κλῖμα § 6.	» 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Κάτοικοι § 7.	» 6
-----------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Πολιτικὴ διοικητικὴ διαιρεσίς τῆς Θράκης (5 διαιρέσεις διαφόρων ἐποχῶν) καὶ ἀρχαῖαι πόλεις αὐτῆς § 8	» 6
Σημεριναὶ πόλεις καὶ κῶμαι τῆς Θράκης § 9.	» 14
Α'. Παράλιοι	» »
ΚΩΝΣΤΑΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ μετὰ τῶν προαστείων	» »
Αἱ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινούπολεως Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι	» 25

1) Πόλεις ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος	Σελ.	30
2) Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου	»	33
3) Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Αἰγαίου πελάγους.	»	34
Περὶ διοργανισμοῦ τῶν Σταυροπη-		
γεακῶν Μονῶν	»	35

4) Πόλεις ἐπὶ τῆς παραλ. τῆς Μαύρης Θαλάσσης		
B'. Μεσόγειοι	»	40
Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος πόλεων τινῶν		
τῆς Θράκης § 10	»	54
A' Ἐν τῷ Κανόνι ἐπισήμων πόλεων Πτολεμ.	»	»
B' Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ εἰς τὰ Γεωγραφικὰ καὶ		
Σφριρικὰ Χρυσάνθου	»	55
Γ' Κατὰ τὰς σημειώσεις τοῦ γράφοντος	»	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐκκλησιαστικὴ διοικητικὴ διαιρέσις τῆς Θράκης		
(8 Συνταχμέτια διαφόρων ἐποχῶν) § 11.	»	57
Ἐπιχορήγησις τῷρ ἐν Θράκῃ Μητροπολιτῷ		
καὶ Ἐπισκόπῳ § 12.	»	80
Κρίσεις περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς		
διοικητικῆς διαιρέσεως § 13.	»	83
Περὶ τῆς διαιρευθμίσεως τῶν ὄρεών		
τῶν ἐν Θράκῃ Μητροπόλεων καὶ		
Ἐπισκοπῶν § 14.	»	92
Ἀναδιοργάνωσις τῆς Θ. Σχολῆς. § 15	»	100

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Οδοί.—Σιδηρόδρομοι § 16.	»	107
---	---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἄρχαια μνημεῖα· νομίσματα τῆς Θράκης § 17.	»	108
---	---	-----

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ**ΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ****ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.**

Θέσις.—Σχῆμα.—Ἐκτασις § 18.	Σελ.	121
Όνομα § 19	»	122
Κτίσις.—Συνοικισμὸς § 20	»	139
Πληθυσμὸς § 21.	»	141
Οἰκίαι § 22	»	142
Καταστήματα καὶ ἀγοραὶ § 23.	»	143
Δημόσιαι οἰκοδομαὶ § 24.	»	»
Οδοὶ § 25.	»	144
Πλατεῖαι § 26.	»	»
Συνοικίαι § 27.	»	»
Βρύσεις § 28.	»	146
Ἐξέχουσαι θέσεις.—Ἐξοχαὶ § 29.	»	148
Ορφ § 30.	»	149
Δάση § 31	»	»
Χείμαρροι.—Ποταμοὶ § 32.	»	150
Ἐδραὶς καὶ κλῖμα § 33.	»	152
Βιομηχανία καὶ Προϊόντα § 34.	»	153
Ἐμπόριον.—Συγκοινωνία καὶ τέχναι § 35.	»	155

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Πολιτικὴ διοίκησις § 36.	»	158
Στρατιωτικὴ διοίκησις § 37.	»	159
Δικαστήρια § 38	»	»
Προξενικὰ Πρακτορεῖα § 39.	»	160

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις § 40.	»	161
Δημογεροντία § 41.	»	179

Μητρόπολις § 42	Σελ. 182
'Εκκλησίαι (ήμέτεραι 4) § 43	» 184
Πρωτοψάλται τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου	» 185
Περὶ ὄφεικέων	» 198
Βελτίωσις τοῦ κατωτέρου κλήρου.	» »
Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία § 46.	» 245
'Οθωμανικὴ Τεμένη § 47.	» »
Συναγωγὴ § 48.	» 246

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

'Εκπιδευτικὰ (ήμέτεραι σχολὴ 9) § 49	» 246
Διδάξαντες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σχολῇ	» 248

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Σωματεῖα 1) Φιλεκπ. Σύλλογος, 2) Ἀδελφότης «Ἐλπίς», 3) «Βίρηνη», 4) «Ομόνοια» § 50	» 257
---	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Νεκροταφεῖα § 51	» 262
----------------------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Αρχαῖα μνημεῖα § 52	» 267
Αρχαῖος τάφος § 53.	» 268
Φρούρια § 54	» 269
Παροράματα	» 272
Κρίσεις τοῦ Τύπου	» 273
Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν.	» 275
Δήλωσις	» ...
"Επερα ἔργα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.	» ...

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐν τῷ παρόντε βεβλέω ἀναφερομένων
πόλεων καὶ κωμῶν τῆς Θράκης.

'Ασδῆμι Avdim¹. Σελ. 49.

'Αγαθούπολις, τουρ. 'Αχτέμπολ, Achteboli. Πάλαι Αὐλαῖον
Τεῖχος. 13. 39. 57. 64. 69. 93. 118. 125. 170. 172.

"Αγιος Γεώργιος. Agios Georgios. 48.

'Αδριανούπολις. Andrinople. τουρκ. 'Εδρωνε. Πάλαι Ον-
σκούδαμα καὶ Ὁρεστιὰς 3.—

Αἶνος. Enos. Πάλαι Ἀγύνθος καὶ Πολυνοβρία. 3. —

'Αληπλῆ. Alipli. 50.

Βαθᾶ-Ἐσκῆ. Baba-Eski Πάλαι Βουλγαρόφυγον καὶ Βουρ-
τούδιζος. 10. 13. 50. 53. 57. 93. 126. 156. 157.
172. 176.

Βασιλικός. Vassilikos. 39. 40. 93.

Βιζύη. Viza. τουρκ. Βιζε. 4.—

Βουγιούκ-Τσεκμετζέ. B.-Tchekmedjé. Πάλαι Ἀθυρα καὶ
Μέγα Ζεῦγμα. 3. 9. 12. 30. 56. 64. 68. 71. 74. —

1. Τὰς ἐν τῷ ἄνω Ἀλφαβητικῷ πίνακι πόλεις καὶ κώμας ἀντέγραψα
ἐκ Καταλόγου μου, ἐν ᾧ ἐμπεριέχονται πολλαὶ πόλεις καὶ κώμαι γεγραμ-
μέναι Ἐλληνιστὶ, Γαλλιστὶ, Τουρκιστὶ καὶ Βουλγαριστὶ· δύν πρὸ πολλοῦ
εἰχον συντάξει, πρὸς ιδίαν χρῆσιν καὶ εὔκολίαν ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ μου.
Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι δ', ὅτι παρέχεται τοιαύτη εύκολία εἰς πολλοὺς κατόχους
τοῦ παρόντος βιβλίου, ὅσον ἀφορᾷ ἐν τῇ ἐν Θράκῃ ἀλληλογραφίᾳ αὐ-
τῶν, γράφονται ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ κωμῶν τούτων
καὶ Γαλλιστὶ, δεκτῶν γινομένων, ὡς γνωστόν, ἐν τοῖς ἐγχωρίοις ταχυ-
δρομείοις ἐπιστολῶν, ἐφ' ὃν ἐπιγράφεται μόνον Γαλλιστὶ ἡ πόλις, πρὸς
ἥν διευθύνονται αὕται. Προσέτι δὲ χάριν ἴστορικῆς ἀκριβείας προστί-
θενται καὶ τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα αὐτῶν.

Βουνάρ-Χισάρ. Bounar-Hissar. Πάλαι Βρύσις. 47.—
 Γάνος. Ganos. 7. 32. 70. 71. 72. 77. 82. 83. 95. 253.
 Γέννα. Jenna. 47. 135. 136. 138. 181. 186.
 Γιαντζικλάρ. Jandjiklar. 181.
 Γιένιτζε. Jénidjé. 52.
 Γκιούμουλτζίνα. Cumuldjina. Πάλαι Κομοτηρή. 10. 13.
 52. 54. 57. 108.
 Δεδέ'-Αγάτε. Dédé-aghatch. 14. 34. 36. 38. 39. 54. 57. 107.
 Δελλιώνες. τουρκ. Σουργούν-κιού. Sourgoun-keuy. 49. 80.
 Διδυμότειχον. τουρκ. Ντιμότικα. Démotika. Πάλαι Διδυ-
 μότειχος. 10. 13. 39. 52. 53. 56. 64. 65. 67. 69.
 71. 72. 76. 82. 93. 95. 125. 131.
 Εξαμίλιον Examili. Πάλαι Λυσιμάχεια. 49. 54. 64.
 Εξάστρον Xastro 49.
 Επιβάται Epivates 30.
 Εύκρυον τουρ. Γιέδιγιε Jédige 44. 46. 181. 251.
 Ζαλούφ Jalouf 51.
 Ήράκλεια τουρ. Β. Ἐρεγλί Eregli. Πάλαι Πέριθος. 7.—
 Ήρακλείτσα Iraklitcha 33.
 Καλύβες. Calives 47.
 Καλύβια. Calivia. 51.
 Καλλικράτεια. Kallikratia 30.
 Καλλίπολις. Gallipoli τουρ. Γκελίμπολ. 7. 10. 14. 33.
 56. 57. 62. 64. 68. 70. 74. 82. 83. 95. 116.
 Καρά-Χαλήλ. Carahalil 50. 126.
 Κερμένιον. Kermen. 49.
 Κεσάν. Keschan. 10. 14. 51. 57.
 Κούμβας. Coumbas. 32. 74. 75.
 Κουρούδερε. Kourouderé. 46. 181.
 Κρυόνερον. τουρ. Σόουτζακ. Sooudjak. 48.
 Κωνσταντινούπολις (μετά τῶν προχστείων) Constantinople.
 τουρ. Σταμπόλη Νδέρι-σααδέτ. Πάλαι Βυζάντιον. 9.—

Λουλέ-Βουργάζ. Loulé-Burgas. Πάλαι Βεργούλη καὶ Ἀρ-
 χαδιούπολις. 7. 10. 13. 49. 53. 57. 60. 63. 65. 93.
 126. 129. 136. 156. 158. 172. 176. 179. 203.
 Μαγκρυώτισα. Magriotissa. 48.
 Μάδυτος. τουρ. Μάιτο. Mayto. 14. 33. 57. 63. 64. 65.
 67. 68. 70. 74. 75. 77. 119.
 Μάκρη. Makri. 10. 39. 67.
 Μάλγαρα. Malgara. Πάλαι Μεγάλη ἀγορά. 14. 51. 57.
 Μαρώνεια. Maronia. 7. 8. 39. 56. 60. 63. 71. 72. 77.
 81. 83. 94. 95. 112.
 Μεσηνή. Messini. 49. 61. 63.
 Μέτρα. τουρ. Τσατάλτζα Tchatalja. 9. 12. 49. 53. 56.
 64. 68. 71. 74. 82. 83. 93. 95. 158.
 Μήδεια. Midia τουρ. Μίδγιε. Πάλαι Σαλμυδησσός. 10. 13.
 39. 57. 64. 67. 69. 71. 77. 158.
 Μουσταφᾶ Πασᾶ. Moustapha Pacha. 10. 11. 13. 52. 53.
 56. 107.
 Μυριόφυτον. Myriophito. τουρ. Μιργιόφυτ. 14. 33. 57.
 68. 70. 74. 82. 83. 95.
 Ξάνθη. Xanti. τουρ. Ἰσκιέτσε Skeethe. 13. 52. 54. 57.
 64. 67. 70. 71. 72. 77. 81. 83. 94. 95. 107.
 Ορτάκιοι. Ortakeuy. 13. 52. 64. 67. 70. 71. 72. 79.
 82. 83. 93. 95.
 Ούζον Κιοπρού. Ouzoun-Keuprou. 10. 13. 51. 53. 56.
 Πάνιδος. Panidos. Πάλαι. Πάριον. 7. 32. 62. 64.
 Περίστασις. Peristassis. τουρ. Σάρκιον. Charkeuy. Πάλαι
 Τιρίστασις. 10. 14. 33. 57. 64. 70.
 Πέτρα. Pétra 42. 181. 250.
 Ραιδεστός. Rodosto. τουρ. Τεκφούρδαγ. Πάλαι Βισάρθη.
 10. 14. 32. 56. 57. 62. 63. 68. 69. 70. 73. 110.
 140. 155. 156.

Σαμακόβιον. Samakov. 47. 153.
 Σαρακήνα. Σέργγεν. Sergen. Πάλαι Σεργέριον. 48. 64.
 Σαράντα'Εκκλησίαι. τουρ. Κιρκιλίσσε. Kirk-Kilissé. 10.—
 Σεράϊ. Seray. 46. 48.
 Σηλυβρία. Silivri. Πάλαι Εύδοξιούπολις. 7. 10 12. 31.
 56. 61. 63. 65. 66. 71. 72. 77. 81. 83. 93. 95. 119.
 Σκεπαστόν. τουρ. Ἰντζέκιοϊ. Indje-Keuy. 46. 136. 181.
 Σκόπελος. τουρ. Ἐσκῆ-πόλοζ. Eski-polos. 42. 65. 161.
 163. 164. 179. 181. 271.
 Σκοπός. Skopos. τουρ. Ούσκιούπ. Πάλαι Σκόποι. 42. 74.
 181. 255. 270.
 Σουφλί. Sofulu. 14. 39. 51. 53. 57.
 Σοφίδες. Sophides. 48.
 Στέρνα. Stern. 49.
 Στράντζα. Strandja. 49.
 Σχολάριον. Skolar. 49.
 Τζαδό. τουρ. Τσάντα. Tschanta. 49.
 Τσόγγαρα. Tschongara. 48.
 Τύρναβον. Tyrnova. 13. 47. 57. 156.
 Τυρολόη. τουρ. Tchorlo. Πάλαι Σύραλλορ. 10.
 14. 49. 53. 57. 64. 68. 158.
 "Υψαλα. Ipsala. Πάλαι Κύψελα. 4. 5. 10. 51. 61. 63. 111.
 Φανάριον. Phanar. 49.
 Φέρραι. Ferré. τουρ. Φέρετζικ. 10. 39. 51. 53.
 Χαριούπολις. Ayrebolu. Πάλαι Αϊρόπολις. 14. 51. 57.
 64. 125.
 Χάφσα. Hafsa. 13. 51. 57.
 Χώρα. Hora. 33. 70. 71. 72. 77. 82. 83. 95.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΘΡΑΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 1.

Θέσεις καὶ ὄρια τῆς Θράκης.

Ἡ Θράκη κεῖται Νοτιοανατολικῶς τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἐπομένως καὶ τῆς Εὐρώπης.

Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἡ Θράκη ἔξετείνετο Βορείως τοῦ Ὀλύμπου ἐν ἀορίστῳ ἔκτασει πρὸς τὸν Ἰστρὸν καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον. Ὅστερον δμως περιωρίσθησαν τὰ ὄρια αὐτῆς εἰς τὴν χώραν τὴν μεταξὺ τοῦ Αἴμου, τοῦ Εὔξείνου Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἔπειτα τοῦ ποταμοῦ Νέστου¹.

Τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα ὄρια τῆς Θράκης Ἡτοι·
 Πρὸς Βορρᾶν ὁ Αἴμος.

Πρὸς Ἀνατολὰς ὁ Εὔξεινος Πόντος.

Πρὸς Νότον ἡ Προποντίς, ὁ Ἑλλήσποντος καὶ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος καὶ

1. «Ἡ τε γὰρ Βουλγαρία καὶ αὐτὸς ὁ Ἰστρὸς καὶ τὸ περιώνυμον ὄρος, τὸ διηκονὸν ἄχρι τοῦ Πόντου, τὸ καλούμενον Αἴμος, τῆς Θράκης εἰσὶ μέρη, νυνὶ δὲ ἀλλότρια χρηματίζουσι» (Κωνστ. Πορφυρογ.).

Πρὸς Δυσμὰς ὁ Νέστος ποταμὸς (νῦν Καράσου), διετηρήθησαν καὶ μετὰ ταῦτα.

Τελευταῖον δύμας, διὰ τῆς Βερολινείου συνθήκης (1878), τὸ ήμισυ περίπου μέρος τῆς Θράκης, τὸ Βόρειον, ὧνομάσθη Ἀρατολικὴ Ρωμυλλα.

§ 2.

"Ορη.

Ἐπισημότερα ὄρη τῆς Θράκης εἰσὶ τὰ ἔξης·

Πρὸς Βορρᾶν ὁ Αἴμος (τουρκιστὶ Κοτζά-Μπαλκάρ σλαβιστὶ Στάρα πλανήνα), δστις εἶναι συνέχεια τῆς σειρᾶς τῶν "Αλπεων τῆς Εύρωπαϊκῆς Ἡπείρου. Ἐξακολουθῶν δὲ ἀποτόμως τὴν πρὸς Ἀνατολὰς διεύθυνσιν αὐτοῦ, ἀπολήγει εἰς τὸ Αίμονιον ἀκρωτήριον ἐπὶ τοῦ Εὔξείνου Πόντου.

Πρὸς Δυσμὰς ἡ Ροδόπη (τουρκιστὶ Δοσπάτ-Δάγ), διευθυνομένη ἀπὸ τοῦ Βορειοδυτικοῦ πρὸς τὸ Νοτιοανατολικὸν καὶ φθάνουσα πλησίον τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Τὸ Σκόμιον περὶ τὴν Ροδόπην Βορειοδυτικῶς, μεταξὺ Θράκης, Μακεδονίας καὶ Βουλγαρίας.

Πρὸς Ἀνατολὰς ὁ Μικρὸς Αἴμος (τουρκιστὶ Κιουντσούκ-Μπαλκάρ), δστις ἀργόμενος ἀπὸ τῶν στενῶν τῆς Σηλύμνου καὶ ἔκτεινόμενος ἐκ τοῦ Βορειοδυτικοῦ πρὸς τὸ Νοτιοανατολικὸν ἀπολήγει εἰς τὸν Βόσπορον.

Πρὸς Νότον τὸ Ιερὸν Ὅρος (τουρκιστὶ Τεκίρ-Δάγ), ἔκτεινόμενον κατὰ μῆκος τῆς Προποντίδος.

§ 3.

Πεδιάδες.

Ἐπισημότεραι πεδιάδες ἐν Θράκη εἰσί.

Πρὸς Βορρᾶν ἡ πεδιάς τῆς Φιλιππουπόλεως.

Πρὸς Νότον ἡ τῆς Αδριανουπόλεως.

§ 4.

Πορθμοὶ καὶ Κόλποι.

Πορθμοὶ. Ἐν Θράκῃ ὑπάρχουσι δύο ἀξιόλογοι, πορθμοί, χωρίζοντες τὴν Εύρωπην ἀπὸ τὴν Ασίαν, οἱ ἔξης:

Ο Θρακικὸς Βόσπορος, δστις ἐνώνει τὴν Μαύρην Θάλασσαν μετὰ τῆς Προποντίδος· καὶ

Ο Ἑλήσποντος, δστις ἐνώνει τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Κόλποι. Κόλποι δὲ οἱ ἔξης·

Α'] Ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος.

1] Ο Κεράτιος Κόλπος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

2] Ο κόλπος τοῦ Μικροῦ Τσεκμετζέ· καὶ

3] Ο κόλπος τοῦ Μεγάλου Τσεκμετζέ.

Β'] Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

1] Ο Μέλας κόλπος ἡ κόλπος τοῦ Σάρον.

2] Ο κόλπος τῆς Αίγρου· καὶ

3] Ο κόλπος τοῦ Λαγώ ἡ Πορτολάγω.

Γ'] Ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μαύρης θαλάσσης.

Ο κόλπος τοῦ Πύργου.

§ 5.

Ποταμοί καὶ λίμναι.

Ποταμοί. Ἐπισημότεροι ποταμοί εἰσιν :

Ο "Εβρος, δστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Σχομίου καὶ ρέων μεταξὺ τῶν ὄρέων τῆς Ρόδόπης καὶ τοῦ Αἴμου, ἐγγύτερον πρὸς τὰς ὑπωρείας τοῦ πρώτου, δέχεται πολλὰ ποτάμια, εἰς μὲν τὴν δεξιὰν ὅχθην του τὰ ἔρχόμενα ἐκ τῆς Ρόδόπης, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ὀλιγώτερα, κατεργόμενα ἐκ τοῦ Αἴμου, ἐκβάλλει δὲ εἰς τὸν κόλπον τῆς Αίνου ἐν τῷ Αιγαίῳ.

Ο "Εβρος εἶναι πλωτὸς διὰ σχεδιῶν.

Ο "Αρδας δστις πηγάζει ἐκ τῆς Ρόδόπης καὶ διευθύνεται ἐκ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολάς καὶ

Ο Τόρζος (τουρκιστὶ Τούντζα), δστις πηγάζει ἐκ τοῦ Αἴμου· ἀμφότεροι δὲ οὗτοι συμβάλλουσι τῷ "Εβρῷ ἐν Ἀδριανούπολει.

Ο "Εργίνης ἢ Ἀγριάνης (τουρκιστὶ "Εργεν), δστις πηγάζων ἐκ τοῦ Μικροῦ Αἴμου περὶ τὴν Βιζύην, ἐκβάλλει εἰς τὸν "Εβρον, ἐν θέσει πρὸς Βορρᾶν τῶν "Υψάλων¹. καὶ

Ο ποταμὸς Νέστος (τουρκιστὶ Καράσον), δστις γωρίζει τὴν Θράκην ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν.

Λίμναι. Λίμναι εἰν Θράκη ὑπάρχουσιν αἱ ἔξης.

Η λίμνη Δέρκος, κειμένη Βορειοδυτικῶς τοῦ πα-

ρὰ τὸν Βόσπορον Βουγιούκδερε καὶ οὐ μακρὰν τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Η λίμνη Στεντορίς, κειμένη οὐχὶ μακρὰν τοῦ "Εβρου μεταξὺ τῆς Αίνου καὶ τῶν "Υψάλων· καὶ

Η λίμνη ἡ λιμνοθάλασσα Βιστονὶς παρὰ τὸν κόλπον τοῦ Λαγώ.

§ 6.

Σχῆμα, ἔδαφος, προεόντα καὶ κλέμα.

Τὸ σχῆμα τῆς Θράκης παρουσιάζει ἀκανόνιστον τετράπλευρον.

Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ὀρεινὸν καὶ πεδινόν, εὔφορον δέ.

Τὸ πάλαι ἡ Θράκη εὐφημίζετο διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐφορίαν καὶ διὰ τὴν πλούσιότητα τῶν ἐν αὐτῇ μεταλλείων τοῦ γρυσοῦ, μολύβδου καὶ ὄλλων φυσικῶν προϊόντων· πρὸ πάντων δὲ διὰ τοὺς ἀρίστους αὐτῆς ἵππους. "Ηδη παράγει χυρίως δημητριακούς καρπούς, οἰνον ἔξαιρετον, τυρόν, βούτυρον, ὀπώρας, καπνόν, μέταξαν κτλ. Προσέτι δὲ ἔγει μέταλλα καὶ μεταλλικὰ ὕδατα, ἀλλ' ἡ ἐκμετάλευσις αὐτῶν εἶναι παρημελημένη.

Τὸ δὲ κλίμα αὐτῆς εἶναι εὔκρατον καὶ ὑγιεινόν· εἰς τὰ ὀρεινὰ ὅμως μέρη τὸ ψύχος γίνεται δριμύ.

1. Ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου. ὑπάρχει ἡ ὀνομαστὴ λιθίνη γέφυρα Οὐζούντρ Κλωπροῦ (Μακρὰ Γέφυρα), κτισθεῖσα ὑπὸ Μουρὰτ τοῦ Β', ἔχουσα μῆκος 1350 μέτρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

§ 7.

Κάτοικοι.

Οι σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Θράκης εἰσὶ.

Τοῦρχοι, Ὄμογενεῖς, Ἀρμένιοι, Βούλγαροι, Ἐ-
βραῖοι κ.λ.π. Ο δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς
1,900,000¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

§ 8.

Πολιτικὴ διοικητικὴ διαιρεσίς τῆς Θράκης καὶ ἀρχαῖαι πόλεις αὐτῆς.

Ἀρχαιότερον ἡ Θράκη διοικητικῶς διῃρεῖτο ως
ἔξης:

1] Κατὰ τὸν Ἀμμιανὸν Μαρκελλίνον² διῃρεῖτο εἰς
τέσσαρας ἐπαργίας.

α'] Τὴν ίδια Θράκην, περὶ τὸν ἄνω Ἔβρον· ἐν ᾧ
πόλεις Φιλιππούπολις καὶ Βέροια ἢ Βερόη (ὕστερον
Ειρηνούπολις).

β'] Αἰμιμοντορ, πρὸς Ἀνατολάς, ἐν ᾧ πόλεις Ἀδρια-
νούπολις καὶ Ἀγγίαλος.

1. Πλὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαλίας.

2. Ἐγεννήθη τῷ 430 μ. Χ.

γ'] Εύρωπην, περὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἐλλή-
σποντον· πόλεις Ἀπρος καὶ Πέριγθος (ὕστερον καὶ μέ-
χρι τοῦ νῦν Ἡράκλεια).

δ'] Ροδόπην, πρὸς Νότον, ἐν ᾧ πόλεις Μαρώνεια καὶ
Αἶνος.

2] Κατὰ τὸν Συνέκδημον τοῦ Ἱεροκλέους Γραμμα-
τικοῦ¹ ἐπίσης εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας, ώς ἔπειται:

α'] Ἐπαρχία Θράκης, ἥγουν Εύρωπης, ὑπὸ Κον-
σουλάριον, πόλεις ιδ'.

Εύδοξιούπολις.

Ἡράκλεια.

Ἀρκαδιούπολις.

Βιζύη.

Πάνιον.

Ὀρος.

Γάνος.

Καλλίπολις.

Μόριζος.

Σιντική.

Σαραδαστα.

Ἀφροδιστα.

Ἀπρος.

Κοιλια.

β'] Ἐπαρχία Ροδόπης, ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ζ'.
Αἶνος.

Μαξιμιανούπολις.

1. Ἡκμασε τὸν σ' μ. Χ. αἰῶνα.

- Μαρώνεια.**
Τόπιρος.
Νικόπολις.
Κερεόπτυρος.
γ'] *'Επαρχία Θράκης, υπὸ Κονσουλάριον, πόλεις ε'.*
Φιλιππούπολις.
Βερόη.
Διοκλητιανούπολις.
Σεβαστούπολις.
Διόσπολις.
δ'] *'Επαρχία Αιμιμόρτου, υπὸ Ἡγεμόνα, πόλεις ε'.*
Αδριανούπολις.
Ἀγγίαλος.
Δεβελτός.
Πλουτιούπολις.
Τζοΐθης.
3] Κατὰ Κωνσταντίνον τὸν Πορφυρογένητον¹ καὶ
ἄλλους, ἡ Θράκη ὡσαύτως διαιρεῖται εἰς τέσσαρας
'Επαρχίας; ἡ Θέματα, ἐν οἷς ἀναφέρονται πόλεις
μικρὸν παραλλάσσουσαι τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ διαιρέ-
σει τοῦ Ἱεροκλέους; πόλεων².
4] Νεωτέρα διοικητικὴ διαιρέσις τῆς Θράκης
ἐστίν, οὐαὶ ὑπῆρχε μέγρι τοῦ 1878, ἡ ἔξη³.

1. Ἐγεννήθη τῷ 905 καὶ ἀπέθανε τῷ 959 μ. Χ.
2. Πλὴν δὲ τῶν ἐν ταῖς ἄνω διοικητικαῖς διαιρέσεις τῆς Θράκης
ἀναφερομένων πόλεων, παρὰ διαφόρων Ἰστορικῶν καὶ Γεωγράφων,
πολλαὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι πόλεις τῆς Θράκης μνημονεύονται.
3. Κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1867 ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία εἶναι

Α'. Νομὸς Κωνσταντινούπολεως. Πρωτεύουσα
Κωνσταντινούπολις. Ἡ καὶ Πρωτεύουσα τῆς Ὀθωμανικῆς;
Αὐτοκρατορίας.

Διοικήσεις. **Τυποδιοικήσεις.**

α'] *Κωνσταντινούπολις.*

Περιλαμβάνουσα τὴν κυ-
ρίως Κωνσταντινούπολιν,

β'] *Τσεκμετζές.* — 1] Μέγας Τσεκμετζές

2] Μικρὸς Τσεκμετζές

3] Τσατάλτζα

4] Δέρκος

5] Πύργος καὶ

6] Σσοῦ γεόλοος.

γ'] *Πέραν.* — 1] Πέραν

2] Γαλατᾶς

3] Τοπγανὲς καὶ Βεσίκτασι

4] Νεογάριον καὶ

5] Κασήμ-Πασᾶς μέχρι Κεατ-
χανέ².

διγρημένη διοικητικῶς εἰς Νομοὺς ἡ Γενικὰς διοικήσεις (τουρκιστὶ³
Βιλαέτια)· ὑποδιαιρουμένης εἰς διοικήσεις (τουρκιστὶ *Μοντεσαρι-*
φλίκια ἡ *Σαντζάκια*)· ὑποδιαιρουμένας εἰς ὑποδιοικήσεις (τουρκι-
στὶ *Καζάδες* ἡ *Καιμακαμλίκια*)· ὑποδιαιρουμένας εἰς δήμους
(τουρκιστὶ *Ναχιέδες*).

Πρόδηλον δ' ὅτι ἀπὸ τῆς προειρημένης διοικητικῆς διαιρέσεως
Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενῆτον μέχρι τῆς ἀνωτέρω νεωτέρας
διοικητικῆς διαιρέσεως, ἔλαβον χώραν καὶ ἄλλαι διαιρέσεις.

2. Καὶ αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ δ'] *Χρυσούπολις* — 1] *Βέΐκος* καὶ
Χιλή — 2] *Χαρταλιμή* καὶ *Κέιμπουζε*. — 3] *Νῆσοι Πριγκήπων* κτλ.

B'. Νομὸς Ἀδριανούπολεως. Πρωτεύουσα
Ἀδριανούπολις.

Διοικήσεις.	Τυποδιοικήσεις.
α'] Ἀδριανούπολις	1] Ἀδριανούπολις
2] Μπαμπάι-Ἄτηκ
3] Διδυμότειγον
4] Σαράντα Ἐκκλησίαι
5] Γέρυρα Μουσταφᾶ-Πασᾶ καὶ
6] Γέρυρα Ἐργίνης.
β'] Φιλιππούπολις	1] Φιλιππούπολις
2] Χάσκιοι
3] Παλαιὸν Ζαγόριον
4] Κηζανλῆκι
5] Σουλτάν Γιερῆ
6] Παζαρτζῆκι
7] Τσιρπάν καὶ
8] Ἀγῆ Τσελεμπῆ.
γ'] Καλλίπολις	1] Καλλίπολις
2] Γψαλα καὶ Αῖνος
3] Μάκρη καὶ Φερετζῆκ
4] Κεσάν
5] Σάρκιοι καὶ Ὀρσα καὶ
6] Γκιουμουλτζίνα.
δ'] Ραιθεστός	1] Ραιθεστός
2] Ἡράκλειον καὶ Τσορλοῦ
3] Λουλὲ-Βουργάζ
4] Βιζύη καὶ Μήδεια καὶ
5] Σηλυμβρία.

- ε'] Σηλυμνος
- 1] Σηλυμνος
 - 2] Ἄιδος
 - 3] Πύργος
 - 4] Ἰάμπολις καὶ Καρναμπάτ
 - 5] Νέον Ζαγόριον
 - 6] Ἀγγίαλος καὶ
 - 7] Μεσημβρία.

Ἐκ τῶν ἄνω Διοικήσεων, ἡ τῆς Φιλιππουπόλεως μετὰ τῶν ὑποδιοικήσεων αὐτῆς, πλὴν τῶν ὑποδιοικήσεων Σουλτάν-Γιερῆ καὶ Ἀγῆ-Τσελεμπῆ καὶ τινῶν χωρίων, καὶ ἡ τῆς Σηλύμνου μετὰ τῶν ὑποδιοικήσεων αὐτῆς καὶ τινῶν χωρίων τῶν ὑποδιοικήσεων Γεφύρας Μουσταφᾶ-Πασᾶ, Ἀδριανούπολεως καὶ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἀπετέλεσαν τὴν αὐτόνομον ἐπαρχίαν τῆς Ἀρατολικῆς Ρωμυλίας¹, ἥτις κατέγει περίπου τὸ βόρειον ἥμισυ μέρος τῆς Θράκης, ὡς εἰρεται..

5] Τελευταῖα δὲ διοικητικὴ διαιρεσις τῆς ὑπολειφθείσης Θράκης ἐστὶν ἡ ἀπὸ τοῦ 1878, ἥτις καὶ σήμερον ὑπάρχει, ἡ ἔξης:

1. Αὕτη ἡδη ἡνωμένη οὖτα μετὰ τῆς Ἡγεμονείας Βουλγαρίας, διοικητικῶς διαιρεῖται εἰς τὰς ἔξης διοικήσεις, μετὰ διμωνύμων πρωτευούσων ἐν ἐκάστῃ.

- 1] Φιλιππουπόλεως
- 2] Τατάρ-Παζαρτζικίου.
- 3] Χάσκιοι
- 4] Ἐτκῆ Ζίαρα
- 5] Σηλύμνου καὶ
- 6] Πύργου.

Περιέχει δὲ πληθυσμὸν 1,000,000 ψυχῶν.

A'. Νομὸς Κωνσταντινούπολεως. Πρωτεύουσα
Κωνσταντινούπολις. Ἡ καὶ Πρωτεύουσα τῆς Ὀθωμα-
νικῆς Αὐτοκρατορίας.

Διοικήσεις	Υποδιοικήσεις
α'] Κωνσταντινούπολις. Περιλαμβάνουσα τὴν κυ- ρίως Κωνσταντινούπολιν.	
β'] Πέραν	1] Πέραν ἡ Σταυροδρόμιον 2] Χάσκιοι 3] Κασήμ-Πασᾶς 4] Γαλατᾶς 5] Τατάουλα 6] Βεσίκτας καὶ 7] Τὰ ἐπὶ τῆς Εύρωπαικῆς ἀ- κτῆς χωρία τοῦ Βοσπόρου μέχρι τοῦ Γενήκιοι.
γ'] Τσατάλτζα	1] Μέτραι 2] Βουγιούκ Τσεκμετζέ. 3] Σηλυμβρία 4] Κιουτσούκ-Τσεκμετζέ 5] Δέρκος καὶ 6] Σουγιουκλῆ.

1. Καὶ αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑποδιοικήσεις τῶν Πριγκηπονήσων
('Αδαλάρ) — Χαρταλιμῆς — Γκεϊμπουζε — Μπέϊκος καὶ Χιλῆς (Σιλε) —
καὶ αἱ ὑποδιοικήσεις Χρυσουπόλεως ('Ισκλουδάρ) — Νικομηδείας ('Ιζμήτ
ἢ Κοτζᾶ 'Ιλι) καὶ Ἐλλησπόντου (Βίγας).

B'. Νομὸς Ἀδριανούπολεως. Πρωτεύουσα
Ἀδριανούπολις.

Διοικήσεις	Υποδιοικήσεις
α'] Ἀδριανούπολις	1] Ἀδριανούπολις κατέχουσα τὸ Βόρειον μέρος τοῦ Νομοῦ. 2] Ἔργινα (Οὔζοὺν Κιοπροῦ) 3] Γέφυρα Μουσταφᾶ Πασᾶ 4] Ὁρτάκιοι 5] Διδυμότειχον 6] Χάφσα καὶ 7] Κίρτζα-Ἀλῆ.
β'] Σαράντα' Εκκλησίαι	1] Σαράντα 'Εκκλησίαι κατέχουσα τὸ Ἀνατο- λικὸν καὶ Ἀνατολικο- νόρειον μέρος τοῦ Νο- μοῦ. 2] Λουλέ-Βουργάζ 3] Βαβᾶ-Ἐσκῆ 4] Βιζύη 5] Τύρνοβον 6] Ἀγαθούπολις καὶ 7] Μήδεια.
γ'] Γκιουμουλτζίνα	1] Γκιουμουλτζίνα κατέχουσα τὸ Δυτικὸν μέρος τοῦ Νομοῦ. 2] Ξάνθη 3] Δαρῆ-Δερέ 4] Ἐγρῆ-Δερέ 5] Ἀχῆ-Τσελεμπῆ 6] Σουλτάν-Γιερῆ καὶ 7] Ρούπτσοζ.

- δ'] Καλλίπολις 1] Καλλίπολις
κατέχουσα τὸ Νότιον 2] Κεσάν
μέρος τοῦ Νομοῦ. 3] Περίστασις
4] Μυριόφυτον καὶ
5] Ἀτσαμπατ (Μάδυτος).
- ε'] Ραιδεστός 1] Ραιδεστός
κατέχουσα τὸ Νοτιοκ-
νητολικὸν μέρος τοῦ
Νομοῦ. 2] Γυρολόη
3] Μάλγαρα καὶ
4] Χαριούπολις.
- ζ'] Δεδὲ Ἀγάτς 1] Δεδὲ Ἀγάτς
κατέχουσα τὸ Νοτιοδυ-
τικὸν μέρος τοῦ Νομοῦ. 2] Σουφλί καὶ
3] Αἶνος.

§ 9.

Σημεριναὶ πόλεις καὶ κῶμαι τῆς Θράκης.
Ἐπισημότεραι πόλεις καὶ κῶμαι τῆς Θράκης εἰσ.

Α') Παράλιοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.—Κάτοικοι 900,000
Τοῦρκοι, Ὄμογενεῖς, Ἀρμένιοι, Ιουδαῖοι, Εύρωπαῖοι κλπ.
Πρωτεύουσα τῆς ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Θέσεις. Ἡ Κωνσταντινούπολις κεῖται ἐπὶ τῆς Νο-
τιοκανατολικῆς ἀκρας τῆς Θράκης.

α'] Ἐπὶ τριγωνικῆς γερσονήσου μεταξὺ τῆς θαλάσ-
σης τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κερατίου Κόλπου. Ἐνταῦ-
θά ἔστιν ἡ κυρίως Κωνσταντινούπολις.

β'] Ἐπὶ τῆς ἀπέναντι τῆς κυρίως Κωνσταντινου-

πόλεως παραλίας τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ ὑπεράνω ταύ-
της. Τὸ μέρος τοῦτο καλεῖται **Περαέα**.

γ'] Ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῶν ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου,
τουρκιστὶ **Μπογάζ**.

δ'] Ἐπὶ μέρους τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας τῆς Προ-
ποντίδος, κειμένου Νοτιοανατολικῶς τῆς κυρίως Κων-
σταντινουπόλεως, ἐνῷ συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ
Πριγκηπόνησοι.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν, ὅταν λέγωμεν Κωνσταντινού-
πολιν, ἐννοοῦμεν ὅλα τὰ ἄνω μέρη· ἦτοι·

α'] Τὴν κυρίως Κωνσταντινούπολιν.

β'] Τὴν Περαίαν.

γ'] Τὸν Βόσπορον· καὶ

δ'] Τὴν ἀπέναντι Ἀσιατικὴν παραλίαν μετὰ τῶν
Πριγκηπονήσων.

Ἀκρωτήρειον. Τῆς τριγωνικῆς γερσονήσου, ἐφ'
ἥς κεῖται ἡ κυρίως Κωνσταντινούπολις προέχει εἰς τὴν
θάλασσαν ἀκρωτήριον, ὄνομαζόμενον **Χρυσοῦν κέρας**,
τουρκιστὶ **Σεράζ μπουρνού**.

Κεράτιος κόλπος. Ὁ **Κεράτιος κόλπος** ἡ
Χρυσόκερως συνέχεια ὡν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προ-
ποντίδος, ὡνομάσθη οὔτω, διότι ἔχει σχῆμα κέρατος
ἔλαφου. Ὁ κόλπος οὗτος εἴναι βαθύτατος καὶ θεωρεῖται
ὁ γρηγοριώτερος καὶ ἀσφαλέστερος λιμὴν πάντων τῶν
λιμένων τῆς οἰκουμένης. Εἰς τὸν μυχὸν αὐτοῦ ὅπου κεῖ-
ται ὁ ἐξοχικὸς **Κεατχανές** ἐκβάλλουσι δύο μικροὶ πο-
ταμοὶ ὁ **Κύδαρες**, τουρκιστὶ **Άλημπέκχοء σουγχού**
καὶ ὁ **Βαρδύσης**, τουρκιστὶ **Κεατχανέ σουγχού**.

Βόσπορος. Ὁ **Βόσπορος**, ὅστις λέγεται καὶ

Κατάστασιν είναι πορθμός έξαισιας καλλονής, γωρίζων τὴν Εύρωπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἐνόνων δὲ τὴν Μαύρην θάλασσαν μετὰ τῆς Προποντίδος, ὡς εἰρηται¹.

Καλέμα. Τὸ κλῖμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως είναι εὔχρατον καὶ ύγιεινόν.

Καλλονή. Ἡ καλλονή αὐτῆς είναι ἀπαράμιλλος καὶ ὑπερτέρα πάσης περιγραφῆς· ιδίᾳ δὲ ἡ ἐκ τῆς Προποντίδος θέα αὐτῆς είναι διτοι λαμπρὸν, ἔξοχον καὶ μεγαλοπρεπές. Ἀναριθμητοι οικίαι ἐπὶ τῶν παραλιῶν καὶ τῶν καταφύτων λόφων, ἐν ἀπεράντῳ ἐκτάσει, καθ'δλας τὰς διευθύνσεις, πολυποίκιλοι οἰκοδομαὶ, πολυάριθμοι θόλοι τεμενῶν καὶ μιγαρέδες, μαγευτικωτάτην παριστῶσι τὴν εἰκόνα αὐτῆς· ἐν ᾧ πάλιν ἔξεγουσαν θέσιν κατέγει ὁ ρωμαντικὸς Βόσπορος, περιστεφόμενος καὶ περικοσμούμενος καθ' διλην τὴν ἐκτασιν τῶν θαυμασίων ἀκτῶν αὐτοῦ ὑπὸ περικαλλεστάτων παλατίων, στρατών καὶ κυπαρυσοφύτων λόφων.

Κτίσις καὶ ὄνομα. Ἡ **Κωνσταντινούπολις** ἐκτίσθη ἐν ἔτει 325 μ. Χ. Ὄνομάζεται δὲ καὶ **Νέα**

1. Ἡ ἀπέναντι ἀσιατικὴ παραλία καὶ αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀνήκουσαι νῆσοι τῶν Ηριγκήπων. Αἱ νῆσοι αὗται κείνται Νοτίως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, είναι δὲ ἐννέα τὸν ἀριθμὸν, ἔξ αἱ μὲν τέσσαρες ἦτοι ἡ Ηρώτη (τουρκιστὶ Κηνελῆ), ἡ Ἀντιγόνη (τουρκιστὶ Μπουργάζ), ἡ Χάλκη (τουρκιστὶ Χεγιμπελῆ) καὶ ἡ Ηρίγκηπος (τουρκιστὶ Μπουγζούκ Ἀδά) είναι μεγάλαι καὶ κατοικοῦνται, αἱ δὲ ἄλλαι ἦτοι ἡ Τερεβίνθη, ἡ Ὁξεῖα, ἡ Ηλάτη, ἡ Νείκανδρος καὶ ἡ Ηῆτα είναι μικραὶ καὶ ἀκατοίκηται.

Αἱ νῆσοι αὗται ὄνομάζονται Ηριγκηπόντοι, διότι ἄλλοτε ἐγρήγορευσαν κατοικία διὰ τοὺς βραχιόπαιδας καὶ πρίγκηπας.

Ρώμη καὶ **Ἐπινίλοφος**, διότι είναι ἐκτισμένη ἐπὶ ἐπτὰ λόφων.

Συνοικίες. Ἐπισημότεραι συνοικίαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως είσιν αἱ ἔξης:

α') Ἐν τῇ κυρίως Κωνσταντινουπόλετ.

1) Ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τῆς Ηροποτίδος

Κοντοσκάλις, τουρκιστὶ **Κούμ-καποο**, Koumkapou. Οἰκούμενον τὸ πλεῖστον ὑπὸ ὄμογενῶν καὶ Ἀρμενίων, ὃν καὶ τὰ Πατριαρχεῖά είσιν ἐνταῦθα.

Βλάχικα, Vlanga, οἰκουμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ ὄμογενῶν καὶ Ἀρμενίων. Ἔγει ἐκτεταμένους κήπους.

Τρψιλαθεῖα, τουρκιστὶ **Σαμάτια**, Samatia, οἰκούμενα ὑπὸ Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ ὄμογενῶν.

Ἐπταπύργεον, τουρκιστὶ **Γεδή-κουλέ**, Yédi-koulé, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, ὄμογενῶν καὶ Ἀρμενίων. Ἐλαβε τὴν κλήσιν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σειρᾶς; τῶν γερσαίων τειχῶν ὑψουμένων ἐπτὰ πύργων.

Ἐκτὸς δὲ τῶν τειχῶν εἰσι·

Τὸ Ἀγίασμα τῆς **Ζωοδόχου πηγῆς**, τουρκιστὶ **Βαλουκλῆ** καὶ τὰ **Εθνικὰ Φειλανθρωπικὰ Καταστήματα** ὡς καὶ τὰ Ἀρμενικά. Καὶ τὰ προστεια **Μακρογώρεον** τουρκιστὶ **Μακρύκοε**, Makrīkeuy καὶ

Άγιος Στέφανος, St-Stéfane, ἀμφότερα οἰκούμενα ὑπὸ Τούρκων, ὄμογενῶν, Ἀρμενίων καὶ Εύρωπαιών. Εἰσὶ δὲ ἔξοχικὰ προστεια, εἰς ἀ κατὰ τὸ φθύνοπωρον μεταβαίνουσιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πολλοὶ

φίλοι τοῦ κυνηγίου, πρὸς θήσαν ὀρτύγων, ἀρθρονούμντων ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην.

2) Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κερατίου κόλπου.

Σεράε μπουρνού, Seray Bourou οἰκούμενον ἀποκλειστικῶν ὑπὸ Τούρκων, ὃν ιερὰ καιμάτια ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα.

Ἡ συνοικία αὕτη διακρίνεται διὰ τὴν ἔξογον καὶ λαμπρὰν τοποθεσίαν της, δεσπόζουσα τῶν θαλασσῶν τοῦ Βοσπόρου, τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ τῆς Προποντίδος.

Σιρκέδζη, Sirkédjî οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων καὶ ὄμογενῶν. Ἐνταῦθα κεῖται ὁ κεντρικὸς σταθμὸς τῶν Ἀνατολικῶν σιδηροδρόμων.

Γενῆ τζαμῆ ἢ Βαλενᾶ Σουλτάν οἰκούμενον τὸ πλεῖστον ὑπὸ Τούρκων.

Μετὰ τὴν συνοικίαν ταύτην κατὰ σειρὰν ἔργονται τὰ ἔζης.

Τὰ Ἰγθυοπωλεῖα τουρκιστὶ **Μπαλούνικ Μαζάρ**.

Τὰ Τυροπωλεῖα τουρκιστὶ **Πεΐνιρθζένικα**.

Τὰ Λεμονάδικα τουρκιστὶ **Λεμόν ζισκέλεσσ**.

Τὰ ὀπωροπωλεῖα τουρκιστὶ **Γρεμιεσταζένικα**.

Τὰ ξυλεμπορεῖα τουρκιστὶ **Οδούνι καπού**.

Τὰ Ἀλευροπωλεῖα τουρκιστὶ **Οῦνι καπάνι**.

Τζουμπαλῆ ἢ Τζεβαλίον, Tjoumbali καὶ **Ἀγιᾶ καπού** οἰκούμενοι ὑπὸ Τούρκων καὶ ὄμογενῶν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ **Γκρούλι τζακεσσί**.

Φανάριον, Phanar, οἰκούμενον παρ' ὄμογενῶν. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι τὸ **Οἰκουμενικὸν Πατριαρ-**

χεῖον ἀπὸ τοῦ 1606· ἡ **Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ** ἀπὸ τοῦ 1850· τὸ **Αγιοταχφατικὸν Μετόχιον** μετὰ βιβλιοθήκης πολλῶν γειρογράφων· τὸ **Ιωακείμεον Παρθεναγωγεῖον** ἡ **Λέσχη Μινημοσύνη** (1862) καὶ ἡ **Επιχερία τῶν Μεσκιώνειῶν ἐρευνῶν** (1873). Νοτιώτερον δὲ τῆς συνοικίας ταύτης κείνται τὸ **Βλάχ-σεράε** Μετόχιον τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ιερᾶς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ ἐπὶ τοῦ λόρου αἱ ἐνορίαι **Μουζλέου** καὶ τοῦ **Φωτηρᾶ** τουρκιστὶ **Καζαρειλτ-μαχαλεστ** (παρ' ἦν ὑπάρχει τὸ **Φετιχγέ τζακεσσί**), οἰκούμεναι ὑπὸ ὄμογενῶν.

Μπαλαχτᾶς Balata, οἰκούμενος ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Εβραίων.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ, ὑπάρχει τὸ **Σεναέτεικὸν Μετόχιον** καὶ πέρι τούτου αἱ ἐνορίαι **Μπαλένου** καὶ **Ξυλοπόρτης** οἰκούμεναι ὑπὸ ὄμογενῶν, Εβραίων καὶ Τούρκων.

Εέδάν Σεράε Eivan Seray, οἰκούμενον κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Τούρκων. Ἐνταῦθα κεῖται τὸ ιστορικὸν **Αγίασμα Βλαχερώνῶν** μετὰ περικαλλοῦς ναϊδρίου.

Ἐκτὸς δὲ τῶν τειχῶν:

Ἐγιούπ Egioup, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων. Ἐνταῦθα κεῖται τὸ ιστορικὸν τέμενος τοῦ Ἐγιούπ, ἐνῷ οἱ Σουλτάνοι περιζώνυνται τὴν σπάθην μικρὸν μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν των.

3) *Μεσόγειοι συνοικίαι.*

Ἐκτὸς τῶν παραλίων συνοικιῶν, ἐν τῇ χυρίως Κων-

σταντινουπόλει πολυάριθμοί εἰσιν αἱ μεσόγειοι συνοικίαι, ἀνομαζόμεναι ἐκ τῶν ὄνομάτων τῶν ἐν αὐταῖς τεμενῶν¹. οίκούμεναι αἱ πλεισται μὲν ὑπὸ Τούρκων, ὡν ἐπισημότεροί εἰσιν αἱ ἔξη: 'Αγίας Σοφίας, Σουλτάν 'Αχμήτ, [Σουλτάν] Μπαγιαζήτ, Νούρη 'Οσμανιέ, Σέχ-Ζαΐζ, Μεχμεδί, Σουλαζήμανιέ, "Ακ-Σεράϊ, Σαλιγμάτ. Μικταὶ δὲ αἱ ἔξη:

Παρὰ τὰ γεραῖα τάγη:

Ἐγρή-Καπού Egri-Capou οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν καὶ Τούρκων.

Τεκφούρ-Σεράϊ Tekfour-Seray οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων καὶ Ἐβραίων.

Ἐδιρνή-Καπού Edirnē-Capou οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν καὶ Τούρκων.

Τὸπ-Καπού Top-kapou οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων καὶ Ἀρμενίων².

Βελιγράδιον Beligrad οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν καὶ Τούρκων.

Καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα:

Σαλμά-Τομβρούκ Salma-Tombruk οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Ἀρμενίων καὶ Τούρκων.

Παρὰ τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ κείται ἡ διάσημος διὰ τὰς ἐκ Μωσαϊκοῦ εἰκόνας ἐπὶ τοῦ ὑπερώου, **Βυζαντινὴ Μονὴ τῆς Χώρας** τουρκιστὶ **Καχριέ-Τζαμιέσι**.

1. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλων τεμενῶν ἀνέργεται εἰς 227.. Τῶν δὲ μικροτέρων, τῶν καλουμένων *Mετζιτίων*, εἰς 664.

2. Μετὰ τὸ Τὸπ-Καπού ἔρχεται τὸ *Μεβλαρέ-Καπού* ἐκτὸς αὐτοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπάρχει ὁ διάσημος *Τεκές* τῶν Μεβλενῆδων.

Σαρμασίκι Sarmassik οίκούμενον ὑπὸ Τούρκων καὶ ὄμογενῶν.

Εξηγιαράριαρα, τουρκιστὶ **Άλτη Μερμέρ**, Altı-Mermər οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων καὶ Ἀρμενίων.

β'. **Ἐν τῇ Περαίᾳ.**

1) **Ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τοῦ Κερατίου κόλπου.**

Γαλατᾶς Galata, οίκούμενος ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων, Ἀρμενίων, Εύρωπαίων καὶ ὅλιγων Ιουδαίων. Τὸ ἐμπορικώτατον κέντρον τῆς πόλεως ἀνέκαθεν, ἐνῷ ὑπάρχουσι τὸ **Χρηματειστήριον** καὶ τὰ μεγαλείτερα τραπεζιτικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα. **Τελωνεῖον**. Ταχυδρομεῖα. Τράπεζαι. Ασφαλιστικαὶ Ἐταιρίαι. Πρακτορεῖα Ἀτμοπλοϊκῶν Ἐταιριῶν κτλ.

Κασήμι πασᾶ Kassim-Pacha, οίκούμενον τὸ πλειστον ὑπὸ Τούρκων. Ἐνταῦθι κείται τὸ Ὅπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

Χάσκιος, Haskeuy τὸ πάλαι **Πεκρόδεον**, οίκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ τὸ πλειστον ὑπὸ Ιουδαίων.

Μεταξὺ τῆς συνοικίας ταύτης καὶ τοῦ **Κασήμι πασᾶ** κείται ὁ **Ναύσταθμος** τουρκιστὶ **Τερσανᾶς**, ἐνῷ κυρίως ἐπισκευάζονται πλοῖα.

Πέραν δὲ τοῦ Χάσκιοι ἔκτείνονται αἱ ἔξης συνοικίαι, οίκούμεναι τὸ πλειστον ὑπὸ Τούρκων.

Περλ-πασᾶ — **Χαλιτζόγλου** — **Σουτλουτζέ**

— **Καρά-χάτς**, μεθ' ἣν σάργεται ὁ ἔξογικὸς **Κεστοχανὲς** καὶ τὸ **Σιλιχτέρ**.

2) Ἐπὶ τῷ πάρα τῷ δέω γυρόρας (**Καράεζοι**) παραδίας, πρὸς τὸν Βόππορο, οἰκοδηματίαι δὲ τοῦ Τούρκων.

Τοπχανὲς Tophané, λαβῶν τὴν κλῆσιν ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ μεγάλου ἐργοστασίου (γυτηρίου) τηλεβόλων καὶ πυροβόλων.

Σαλί-παζάρ Sali-pazar.

Φυντικλή Fındıklı ἡ πάλαι Ἀργυρούπολις, ἐν ᾧ ἐπὶ δύο ἔτη παρέμεινεν ὁ Πρωτόκλητος Ἀπόστολος Ἀνδρέας καὶ ὁ πρώτος γριστικινὸς ναὸς ἀνηγέρθη.

Καμπᾶ-τὰς Camba tasche.

3) **Μεσογείως.**

Πέραν ἡ **Σταυροδρόμιον** Péra, οἰκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Ἀρμενίων καὶ Εύρωπαίων. Ἐνταῦθα ἔδρεύσυντιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων ὅμοιαί τους. Υπάρχουσι δὲ τὸ ἀνώτατον Παρθεναγωγεῖον τοῦ γένους ἡμῶν **Ζίππαιον**, τὸ **Ζωγράφειον** Γυμνάσιον, δύο ἴδιωτικὰ Ἑλληνικὰ γυμνάσια καὶ πολλαὶ δημοτικαὶ σχολαὶ καὶ παρθεναγωγεῖα ὁ **Φελολογικὸς Σύλλογος**. Δύο δημαρχιακοὶ κῆποι, μεγαλοπρεπῆ ξενοδοχεῖα, νοσοκομεῖα· Μονὴ τῶν Δερβισῶν (**Τεκές**) κτλ.

Τατίουλα Tatavla ΒΔ τοῦ Σταυροδρομίου μεγάλη συνοικία, οἰκουμένη ἀποκλειστικῶς ὑπὸ ὄμογενῶν.

Παγκάλτι Pangaltı, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ ὄμογενῶν.

Νεσὰν-τὰς, οἰκούμενον τὸ πλεῖστον ὑπὸ Τούρκων.

Παρὰ τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ κείνται τὰ λαμπρὰ Σουλτανικὰ ἀνάκτορα τοῦ **Γελσίζ**.

Σισλή Chichli, νέα συνοικία μὲ καλὰς οἰκοδομάς ἔχουσα ώραία θερινὰ καφενεῖα.

Φερίκδας Férikeuy, οἰκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Ἀρμενίων καὶ τινῶν Εύρωπαίων.

γ') **Ἐν τῷ Βοσπόρῳ,**

Ἐπὶ τῷ εὐρωπαϊκῷ παραδίᾳ.

Διπλοκιόνιον τουρκιστὶ Beşiktaş, Bechiktach, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, ὄμογενῶν καὶ Ἀρμενίων. Βορείως τοῦ προαστείου τούτου ἔκτείνεται ώραία ἔξογικὴ θέσις, ὄνομαζομένη **Φλαμπούρ**. Ἐνταῦθα ἔκτείνονται παραλίως τὰ λαμπρὰ Σουλτανικὰ ἀνάκτορα τοῦ **Δολμά-Βαζέ** καὶ τοῦ **Τσεραγάν**.

Μεσάγωρον τουρκιστὶ **Ορτάκοζ** Ortakeuy, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, ὄμογενῶν, Ἀρμενίων καὶ Εβραίων.

Ξηροκρήνη τουρκιστὶ **Κουρούτσεσμέ** Couroutchesmé, οἰκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων καὶ Εβραίων. Ἀλλοτε ἐνδιαιτημα τῶν ὄμογενῶν Ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας. Ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τοῦ 1804—1850 ὑπῆρχεν ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.

Μέγα-Ρεύμα τουρκιστὶ **Αρναούτκοζ** Arnaoutkeuy, οἰκούμενον ὑπὸ ὄμογενῶν, Τούρκων καὶ Εβραίων. Ἐπὶ Βυζαντινῶν ὄνομάζετο **Μεγαήλεον**

καὶ τῶν **Ασωμάτων** σήμερον δὲ **Μέγχ-Πρεδίκα**, διότι τὸ ἐνταῦθα ρεῦμα τῆς θαλάσσης εἶναι πολὺ δραμητικόν.

Χηλαλ τουρκιστὶ **Βεβέκ** Bebek, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, διογενῶν, Ἀρμενίων καὶ Εύρωπαίων ("Αγγλῶν).

Φρούριον **Εύρωπης** τουρκιστὶ **Ρούμελι** **χε-**
σάρ Roumeli-Hissar, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ διογενῶν. Ἐνταῦθα ὁ Δαρεῖος τῷ 513 π. Χ. ἔζευξε τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν ἐπὶ τοὺς Σκύθας στρατείαν αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου τῷ προαστείῳ τούτῳ λόσου κεῖται τὸ **Ροβέρτιον** **Λύκασον** ("Αγγλικὴ σηρλή).

Λιμὴν τοῦ πελέκεως τουρκιστὶ **Μπαλτά-Λι-**
μάν Balta-Liman, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων.

Βιχτιχώριον τουρκιστὶ **Βογγκτζήκορ** Boyangji-keuy, οἰκούμενον ὑπὸ διογενῶν καταγομένων ἐκ τῆς ἐπαρχίας Σαράντα Εκκλησιῶν ("Ιδε κατωτέρω ἐν τῇ λέξει Εύκάρυον").

Ἐμιργχάν Emirghian, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων.

Σωσθένιον τουρκιστὶ **Στένια** Stenia, οἰκούμενον ὑπὸ Τούρκων, διογενῶν καὶ Ἀρμενίων.

Νεοχώριον τουρκιστὶ **Γενίκευ** Yénikeuy, οἰκούμενον ὑπὸ διογενῶν, Ἀρμενίων, Τούρκων καὶ Ἑ-βραίων. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ θερινὸν μέγαρον τῆς Γερμανικῆς πρεσβείας. Ἀνωθεν δὲ τοῦ προαστείου τούτου ὑφιστάται ὥραῖοι λόροι, κατάρυτοι ἀπὸ ὑψηλὰ δένδρα καὶ ἀμπελῶνας.

Μέχρις ἐνταῦθα ἔκτείνεται ἡ πνευματικὴ δικαιοδο-

σία τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως¹.

1. Ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ὑπάρχουσι 57 Ὁρόδοξαι Εκκλησίαι, αἱ ἑξῆς:

α') Ἐν τῇ κυρίᾳ Κωνσταντινουπόλει.

1. Πατριαρχικὸς ναός: "Άγιος Γεώργιος; ἐν Φιναρίῳ.	»
2. "Άγιος Νικόλαος	» Τζεβέλιῳ.
3. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου Βυζαντινή	» Μουρλίῳ.
4. "Άγιος Γεώργιος	» Φωτηρᾶ.
5. Οἱ Ταξιάρχαι	» Βαλατζῆ.
6. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	» Βαλίνῳ.
7. "Άγιος Δημήτριος	» Ξυλοπόρτη.
8. Κοίμησις Θεοτόκου	» Ἐγρι-καποῦ.
9. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	» Τελφού-Σερζίῳ.
10. "Άγιος Γεώργιος;	» Ἐδιρνέ-καποῦ.
11. "Άγιος Δημήτριος	» Σαρικατικίῳ.
12. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	» Σχλυκτούμπρουκίῳ.
13. "Άγιος Νικόλαος	» Τόπ-καποῦ.
14. Κοίμησις τῆς Θεοτίκου	» Ἐξ Μαρμάρων.
15. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	» Βελιγραδίῳ.
16. "Άγιος Κωνσταντίνος	» Ὑψωμαχθείοις.
17. "Άγ. Γεώργιος Κυπαρισσῆς Βυζαντινή	»
18. "Άγιος Μηνᾶς	»
19. "Άγιος Νικόλαος	»
20. Ἀνάληψις	»
21. "Άγιος Θεόδωρος	» Βλάγκα.
22. "Άγια Ελπίς	» Κοντοσκαλίῳ.
23. "Άγια Κυριακή	»

ε') Ἐν τῇ Περαίᾳ.

24. "Άγιος Νικόλαος	ἐν Γαλατζῆ.
25. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου Καρφατιανή	»

Θεραπεία. Thérapia οίκούμενον ύπό θμογενῶν· ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι θερινὰ μέγαρα τῶν πρεσβειῶν Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς, Ιταλικῆς καὶ Ἑλληνικῆς· προσέτι πλουσίων θμογενῶν καὶ τὸ πολυτελὲς ξενοδοχεῖον **Θερινὸν παλάτιον.**

26. Ἀγιος Ἰωάννης	ἐν Γαλατῇ
27. Μεταμόρφωσις Χριστοῦ	» »
28. Ἀγία Παρακλησίη	» Χάσκεϊ
29. Τὰ Εἰσόδια τῆς Πνευμάτος	» Σταυροδρόμιών
30. Ἀγιος Κωνσταντίνος	» »
31. Ἀγία Τριάς	» »
32. Εὐαγγελίστρια	» Πρόποστι Τατκούλων.
33. Ἀγιος Δημήτριος	» Τατκούλοις.
34. Ἀγιος Ἀθανάσιος	» »
35. Ἀγιος Ἀπόστολος	» Φερίκεϊ.

γ') Ἐν τῷ Βασπόρῳ

36. Ἀγιος Νικόλαος	ἐν Διπλοκιονίῳ.
37. Παναγία παλαιοῦ Μπάνιου	» »
38. Ἀγιος Φωκᾶς	» Ὁρτάκεϊ.
39. Ἀγιος Δημήτριος	» Σηροκρήνη
40. Ὁ Πρόδρομος	» »
41. Οἱ Ταξιάρχαι	» Μεγίλω Ρεύματι
42. Ἀγιος Χαράλαμπος	» Βεβεκίω.
43. Εὐαγγελίστρια	» Βαρεζωρίω.
44. Οἱ Ταξιάρχαι	» Σωσθενίῳ.
45. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	» Νεογωρίω.
46. Ἀγιος Νικόλαος	» »

δ') Ἐν Ἀγιάσμασι.

47. Βλαχέρναι	ἐν Ἐΐδην Σερζί.
48. Ζωοδόχος Πηγὴ Βαλουκλῆ	Ἐκτὸς τοῦ Ἐπταπυργίου.

■ αθυρρύαξ τουρκιστὶ Βιουγιούκ Σερέ Βιγυκ δέρό· ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ οίκουμένῳ ύπό θμογενῶν, Ἀρμενίων, Τούρκων, Ἐβραίων κλπ. ὑπάρχουσι τὰ θερινὰ μέγαρα τῶν πρεσβειῶν Ρωσικῆς, Λιθουανικῆς, Ἀμερικανικῆς καὶ πλουσίων. Ἀναθεν δὲ τούτου ὑπάρχουσι λόροι ὥρατοι καὶ κατάρυτοι, τῇ **κοιλάς** τῶν ρύμων καὶ τὸ **ῦδωρ** τῶν **Ιάσανθεῶν** (Κεστανὴ σουγιοῦ).

Μεζάρ μπουρνοῦ καὶ **Σαρή Γιερή** Sari yeri οίκούμενοι ύπό Τούρκων.

Γενή μαχαλή, Yeni Mahalé οίκούμενον παρ' θμογενῶν.

Δυτικὴ Λεύκη τουρκιστὶ **Ρούμελι Καβάκ,** Roumeli Cavak οίκούμενον ύπό Τούρκων.

Φανχράκιον τουρκιστὶ **Ρούμελι Φενέρ,**

ε') Ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Βαλουκλῆ.

49. Ἀγιος Χαράλαμπος.

ζ') Ἐν τῷ Ὁρφανοτροφείῳ Βαλουκλῆ.

50. Ἀγιος Ἀνέργυρος.

η') Ἐν Νεκροταφείοις.

51. Ἀγιος Ἐλευθέριος εν Τατκούλοις.

52. Μεταμόρφωσις Σισλίω.

53. Προφήτης Ἡλίας Νάπη Μ. Ρεύματος.

η') Ἐν Μετοχίοις.

54. Ἀγιος Γεώργιος Π. Τάρου εν Φανχρίῳ

55. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου Βλαχαράτι » »

56. Πρόδρομος Σιναϊτικον » Βαλατζ.

57. Ἀγιος Γεώργιος Π. Τάρου » Νεογωρίω.

Roumeli fener οίκούμενον παρ' ὄμογενῶν. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ὑπάρχει φάρος ποικιλόχρους, στρεφόμενος διὰ μηχανῆς καθ' δλην τὴν νύκτα, διὰ νὰ φωτίζῃ τὰ εἰσεργόμενα εἰς τὸν Βόσπορον πλοῖα, διότι ὁ εἰσπλους εἰς αὐτὸν οὐχὶ ἀκίνδυνος ὑπάρχει ἐν καιρῷ θυέλλης.

Πρὸ τῶν ἀποτόμων δὲ ἀκτῶν, ὑπάρχουσι σκόπελοί τινες, αἱ **Κυανέαι** ἡ **Συμπληγάδες** πέτραις τῶν ἀρχαίων¹.

1. Ἐν δὲ τῇ ἀσιατικῇ ἀκτῇ τοῦ Βοσπόρου ὑπάρχουσι τὰ ἔξης προάστεια. Χρυσούπολις τουρκιστὶ Ἰσκιουδᾶρ Scoutari. Δυτικῶς τοῦ προαστείου τούτου ἐν τῷ μέτῳ τῆς θαλάσσης ὑψοῦται ὁ πύργος τοῦ Λεάνδρου (τουρκιστὶ Κίζ κουλέ). ὅστις σήμερον χρησιμεύει ὡς φάρος. — Χρυσοκέραμος τουρκιστὶ Κουσκουντζουκ Couscoundjouk, ἔδρα τοῦ Ἀργιρράχιου. — Στεύρωτις τουρκιστὶ Σταυρός. — Μπεϊ ἐώ Μπέη Beylerbey. — Τσεγγέλκιοι Tchengel-kéouy. — Βανῆ-κιοι Vanikeuy. — Κανδύλλι Candilli. — Γκιδκ.-σουγιοῦ. — Ἀναδόλ-Χισάρ. — Κάνλιτζα. — Ριφάτ-πασᾶ μαχαλεῖ. — Τσιμπουκλή. — Πασᾶ-Βαζέ. — Σουλτανί. — Βέικοζ. — Ἀντολική Λεύκη τουρκιστὶ Ἀναδόλ-Καβέκ. — Φαναρίκιον τουρκιστὶ Ἀναδόλ-Φενέρ.

Ἐν δὲ τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ τῇ νοτίως τῆς Χρυσουπόλεως· Ἐσκῆ-Χαρέμ-ισκέλεσι. — Χαϊδάρ-Πασᾶ. — Χαλκηδῶν τουρκιστὶ Καδήκιοι, Cadikeuy ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος, οὗτινος ἡ δικαιοδοσία ἔκτενεται καὶ ἐφ' ὅλης τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου. — Μόδα Μπουροῦ. — Καλαμίς. — Φενέρ Βαζὲ καὶ ἀπέναντι αἱ νῆσοι.

Πρώτη Proti, ἐν ᾧ ἡ Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως.

Ἀντιγόνη Antigoni, ἐν ᾧ ἡ Μονὴ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ ἀρκούντως ἔκτεταμένου ὄροπεδίου, ἔχοντος ἔξέουσαν καὶ μαχευτικωτάτην θέαν· καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Ἅγιου Γεωργίου Καρύπη, ἀνήκουσα τῇ ἐν Πελοποννήσῳ ἵερᾳ Μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

Χάλκη Halki, ἐν ᾧ αἱ Σχολαὶ Θεολογική, Ἐλληνοεμπορική καὶ ἡ Αύτοκρατορική ναυτική· καὶ

Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων συνοικιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γίνεται· ἐν μὲν τῇ Ἑηρᾷ διὰ σιδηροδρόμου, δι' ὑπογείου σήραγγος (Tunel), διὰ τροχιοδρόμων καὶ ἀμαξῶν· διὰ θαλάσσης δὲ διὰ ἀτμοπλοίων καὶ ἀκατίων.

Προσέτι δύο σιδηροί γέφυραι ἐπὶ τοῦ Κερατίου κόλπου ἡ τοῦ **Καράκεοϋ Γαλατᾶ** καὶ ἡ παλαιὰ τοῦ **Αζάπη καπού** σπουδαίως διευκολύνουσι τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τῆς κυρίως Κωνσταντινουπόλεως καὶ Γαλατᾶ.

Ἐμπόριον. Τὸ ἄλλοτε λίαν ἀνεπτυγμένον ἐμπόριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἂν καὶ ἐμετριάσθη ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ νέων ἐμπορικῶν κέντρων ἐν διαφόροις πόλεσι, μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ ἔνεκα ἄλλων λόγων, οὐγ. ἥττον ἀκμαῖον ὑπάρχει.

Πολλαὶ δὲ ἀγοραὶ **Βεζεστένεα** καὶ **Χάνεα** ὑπάρχουσι.

Άρχαῖα μνημεῖα καὶ ἀξιοθέατα μέρη. Ἐκ τῶν πολλῶν μνημείων καὶ ἀξιοθεάτων τῆς Κωνσταντινούπολεως εἰσιν. Ἡ **Άγία Σοφία**. Ὁ **ὁδειλίσκος τουρκιστὶ Δεκελλ-τάς**. Ἡ **ἀφιειδής στήλη τουρκιστὶ Γελανλῆ-τάς**. Ὁ **κεκαυμένος στύλος τουρκιστὶ**

πρίγκηπος Pringuiro, ἐν ᾧ αἱ Μοναὶ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἅγιου Νικολάου καὶ τοῦ Ἅγιου Γεωργίου τοῦ Κουδουνᾶ, ἀνήκουσα τῇ ἐν Πελοποννήσῳ ἵερᾳ Μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

Αἱ νῆσοι αὖται, ὡς προείρηται, κατοικοῦνται γρησιμεύουσι δὲ καὶ ὡς θερινὴ κατοικία εὐπόρων κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τσεμπερλή-τάχ. Αἱ δεξαμεναὶ τῆς **Βικασελεκής** τουρκιστὶ **Πρερέ Μπατάν**· τοῦ Φιλοξένους τουρκιστὶ **Μπίν πλέρε Διερέκ**· καὶ τοῦ **"Ασπαρος** τουρκιστὶ **Τσουκούρ Μποστάν**.

Τὸ παρὰ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν **Τὸ παπακοῦ σεράζ** καὶ τὸ **"Αρχαεολογικὸν Μουσεῖον**, ἐνῷ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀρχαιότητες, ἥτοι ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, μαρμάρινοι πλάκες μετ' ἐπιγραφῶν, ἀργαῖα ἀγγεῖα, νομίσματα κτλ.

Τὸ παρὰ τὴν πλατεῖαν **"Ατ Μεϊδάν** μουσεῖον τῶν Γενιτσάρων. **Μαυσωλεῖα** (Τουλμπέ), ἐν οἷς ἀναπαύονται Σουλτάνοι καὶ Μεγιστάνες.

Οἱ πύργοι τοῦ Γαλατᾶ καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' ὧν ἔξαγγέλλονται αἱ πυρκαϊαί.

Αἱ θηωμανικαὶ θεολαγικαὶ σχολαὶ (**Μεδρεσέδες**), ὅπου οἱ σπουδασταὶ τρέφονται δωρεάν. **Μαγειρεῖα** (ἱμαρέτεα), διανέμοντα τροφὴν τοῖς πτωχοῖς δωρεάν· πολλὰ λαϊκὰ σχολεῖα, βιβλιοθήκαι κτλ.

Δεάσημος ἄνδρες. Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι πατρὶς πλεῖστων διασήμων ἀνδρῶν.

1) **Πόλεις ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τῇ προποτίδος.**

ΒΟΥΓΙΟΥΚ-ΤΖΕΚΜΕΤΖΕΣ. Τὸ πέλαι ἕδρα τοῦ Ἐπισκόπου Αθύρων. Κάτοικοι 1,300 Τοῦρκοι καὶ ὁμογενεῖς. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως.

Καλλικράτεια. Κάτοικοι 2,000 ὁμογενεῖς.

Ἐπισκόπεια. Κάτοικοι 2,500 ὁμογενεῖς. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι τὰ ἀξιόλογα Ἀρχιγένεια ἐκπαιδευτήρια.

Οἱ κάτοικοι τῶν κωμῶν τούτων ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀλιείαν, ἀνθρακοποίίαν, οἰνοποιίαν καὶ γεωργίαν.

ΣΗΛΑΥΒΡΙΑ. Κάτοικοι 6,000 Τοῦρκοι, ὁμογενεῖς, Ἀρμένιοι καὶ Ιουδαῖοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ Μητροπολίτου¹.

Κεῖται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἐπὶ ὑπερκειμένου λόφου Ὁψους 90 μέτρων ὑπάρχει δὲ ἐν αὐτῇ μία μόνη εὐθεῖα ὁδός, αἱ ἄλλαι εἰσὶν ἐλικοειδεῖς.

Διαιρεῖται εἰς πόλιν ἐντὸς τοῦ φρουρίου καὶ ἔκτος· ἐν μὲν τῇ ἐντὸς κατοικουσιν ὁμογενεῖς, Ἀρμένιοι καὶ Ιουδαῖοι· ἐν δὲ τῇ ἔκτος οἱ Τοῦρκοι.

Παράγει περίρημον δεξύγαλα γυνοὺρτ, ὅπερ ἀποστέλλεται κατὰ μεγάλας ποσότητας εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῇ 8 Σεπτεμβρίου τελεῖται μεγάλη θρησκευτικὴ καὶ ἐμπορικὴ πανήγυρις ἐνταῦθα.

Ιστορία. Ἡ ἀρχαία Σηλυσβία ἡ καὶ Σηλυμβρία ἔκειτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως· ἐθεμελιώθη δὲ πρὸ τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τοῦ Σήλυος.

Ηράκλεια. Κάτοικοι 2.000 Τοῦρκοι καὶ ὁμογενεῖς.

Ιστορία. Ἡ πόλις αὕτη ἐστὶν ἀποικία Σαμίων (599 π. X.). Ἐνεκα δὲ τοῦ καλλίστου λιμένος αὐτῆς, τὸ πάλαι ἦν μία ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων τῆς Θράκης· ἐν αὐτῇ ἴδρυθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἐπισκοπὴ,

1. "Αν καὶ ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ λεπτομερῶς ἐκτίθενται τὰ τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, οὐχ ἡτον πρὸς μείζονα συφήνειαν ἀναφέρονται καὶ ἐνταῦθα τινα.

ἥτις πρωΐμως προήχθη εἰς Μητρόπολιν, εἰς ἡν̄ ὑπήγοντο πολλαὶ ἄλλαι τῆς Θράκης Ἐπισκοπαὶ καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ Βυζαντίου διὸ καὶ μέχρι σήμερον ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον νὰ ἐγγειρίζῃ ὁ Μητροπολίτης Ἡρακλείας τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον εἰς τὸν νέον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεώς του.

Τὸ ὄνομα Ἡράκλεια ἐδόθη αὐτῇ τὸν Δ' αἰῶνα μ. Χ. Ἐδρα τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας σήμερόν ἐστιν ἡ Ραιδεστός.

Τὰ ἔρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως κεῖνται ἐπὶ παρακειμένου ἀκρωτηρίου.

ΡΑΙΔΕΣΤΟΣ, κάτοικοι 25,000 Τοῦρκοι, ὄμογενεῖς, Ἀρμένιοι καὶ Ιουδαῖοι. Ἐδρα διοικήσεως καὶ τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας, ως προείρηται. Ἐδρεύσι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι πολλῶν δυνάμεων.

Ἡ πόλις κεῖται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ὑπερκειμένων λόφων. Τὸ πρὸ τῆς κατασκευῆς δὲ τοῦ σιδηροδρόμου ἐν Θράκη λίαν ἀνεπτυγμένον ἐμπόριον αὐτῆς καὶ σήμερον ἀρκούντως σημαντικόν ἐστι. Ἐντεύθεν γίνεται σπουδαία ἔξαγωγὴ σιτηρῶν τῆς Θράκης.

Πάνεδος, κάτοικοι 1500 ὄμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα ἐπισκοπῆς τοῦ Πατίου.

Κούμβος ἢ **Κούμβο**, κάτοικοι 3,000 ὄμογενεῖς. Παράγει λαμπρὸν οἶνον καὶ κρόμμια.

Γάνος, κάτοικοι 4000 ὄμογενεῖς. Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι ἀρχαῖον, διατηρηθὲν μέχρι σήμερον. Ἡ ἀρχαία πόλις ἔκειτο πρὸς Δυσμάς τῆς παρούσης ἐπὶ ἀποτόμου ἀκρας πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως.

Χώρα, κάτοικοι 4,500. Ὄμογενεῖς. Ἐδρα τοῦ μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας. Πατρὶς τοῦ ἀειμνήστου Ἱεροθέου Πατριάρχου Ἀντιοχείας († 1886).

Ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν δύο τούτων πόλεων, αἱ κατὰ τὴν παραλίαν καὶ πέριξ κῶμαι καλοῦνται Γαρόχωρα καὶ οἱ κάτοικοι Γαροχωρῖται, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν ἀμπελουργίαν, ἀλιεῖαν καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν ώραίων ἀγγείων, κεράμων καὶ πλίνθων.

ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΝ, κάτοικοι 5,000 ὄμογενεῖς καὶ ὄλιγοι Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ ἐπισκόπου.

Ηρακλείτσα, κάτοικοι 3,000 ὄμογενεῖς.

ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΣ, κάτοικοι 5,000 ὄμογενεῖς καὶ ὄλιγοι Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως.

2) Ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἐλλησπόντου.

ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ, κάτοικοι 14,000 ὄμογενεῖς, Τοῦρκοι, Ἀρμένιοι καὶ Εβραῖοι. Ἐδρα διοικήσεως καὶ ἐπισκόπου. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν αὐτῇ προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι πολλῶν δυνάμεων.

Κεῖται ἐπὶ γερσονήσου, ἐχούσης δύο μικροὺς λιμένας Β. καὶ Ν.

Τὴν πόλιν ταύτην πρώτην ἐκυρίευσαν οἱ Τοῦρκοι, διαβάντες τὸν Ἐλλήσποντον καὶ πατήσαντες τὴν Εύρωπην (1357). Εἶναι δὲ αὕτη ἀξιόλογος ἐμπορικὸς σταθμὸς, εἰς δὲ προεγγίζουσιν ἀτμόπλοια πολλῶν ἀτμοπλοϊκῶν ἑταῖριων. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀλιεῖαν, ἀμπελουργίαν, γεωργίαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΜΑΔΥΤΟΣ, κάτοικοι 7,000 ὄμογενεῖς. Ἐδρα τῆς

ύποδιοικήσεως "Ατσαμπατ. Τὸ πάλαι δὲ καὶ ἔδρα μητροπολίτου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τεκτονικήν.

3) Ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Αιγαίου πελάγους.

ΑΙΝΟΣ, κάτοικοι 2,500 Τοῦρκοι καὶ Ὄμογενεῖς.
Ἐδρα ύποδιοικήσεως.

Istoria. Ἡ πόλις αὗτη ἐστὶν ἀποικία Αἰολέων.
Ἐνεκα δὲ τῆς θέσεως αὐτῆς (παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἔδρου), δεσπόζουσα τῆς ἐν τῷ ποταμῷ τούτῳ ποταμοπλοίας εὑρίσκετο εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Θράκης, ἐξ οὗ προηλθεν ἡ ἀκμὴ αὐτῆς.

Ἡ Αἶνος ἥκμαζε μέχρι πρὸ εἰκοσαετίας περίπου, γρησιμεύουσα ὡς ἔδρα τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου τοῦ διὰ τοῦ Ἔδρου διοχετευομένου ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Θράκης εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εύρωπης. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ὁ μὲν εύρυχωρότατος καὶ ἀσφαλῆς λιμὴν αὐτῆς, προσχωθεὶς κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῆς Ἰλύος τοῦ ποταμοῦ ἔγεινεν ἀπρόσιτος εἰς πλοῖα μεγάλης χωρητικότητος· μεγάλως δὲ ἔξεπεσεν ἡ πόλις ἐκ τῆς διαβάσεως τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Δεδὲ-ἀγάτες, ὅπου μετηνάστευσαν πολλοὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἄλλων ἔγκατασταθέντων ἐν Ἀδριανούπολει καὶ ἀλλοχοῦ.

Ἀπό τινων ἐτῶν καὶ ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Αἴνου μετετέθη εἰς Δεδὲ-ἀγάτες.

Κύριον προϊὸν τῆς Αἵνου εἰσὶν οἱ περιζήτητοι καπνιστοὶ λυκουρίτοι.

Παρὰ τὴν Αἴνον ύπαρχουσι δύο Σταυροπηγιακαὶ μοναχοὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σκαλωτῆς καὶ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου Τζαδῆρι!

1. Τοῦ λόγου προκειμένου περὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, σημειῶνται δύο τὰς ὁρίθμης τῶν ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ιερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, πλὴν τῶν 20 ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἀνέρχεται εἰς 74 Πολλαὶ δὲ τῶν Μονῶν τούτων ἀρχούντως σημαντικὸν πλοῦτον περιέχουσι, διὸ καὶ ἡ ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποφιν δικρούθμισις καὶ ἀναδιοργάνωσις αὐτῶν, ἀξιὰν ἰδιαίτερης καὶ ἐξαιρετικῆς μελέτης παρίσταται. Ηερὶ τοῦ περισπουδάστου τούτου ζητήματος ἄλλοτε δημοσιογραφῶν ἔγραψα τὰ ἔξης.

«Ἄφορι μὴν λαμβάνων ἐκ τῶν ἐν τῷ οὐπάριθμῳ 30 φύλλων τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» διημοσιευθέντων περὶ μισθοδοσίας τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, ἐν τοῖς ἐν τῷ ζήλῳ αὐτοῦ ὑπὲρ βελτιώσεως τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, διηγρίτος νομομαθῆς δικηγόρος φίλος κ. Θαλῆς Ἀντωνίαδης λίαν δρόμος καὶ λογικὰς παρατηρήσεις ἐπάγεται περὶ προτεινομένων οἰκονομιῶν εἰς βάρος τῆς μισθοδοσίας τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων, προάγομαι, ἵνα δημοσίᾳ διατυπώω σκέψεις τινὰς σχέσιν ἔχουσας ἐπὶ τῆς ἀξίας ν' ἀπαχολήσῃ πάντα κηδόμενον τῆς εὐκλείας τῆς Ἐκκλησίας οἰκονομικῆς καταστάσεως αὐτῆς. Σημειῶ δ', ὅτι δὲν προκειται ἐνταῦθη περὶ διατυπώσεως οἰκονομικοῦ συτήματος πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ποιητῆς βελτιώσεως, ἀλλ' ἀπλῶς ὑποδείξεως πηγῆς πλούτου, παρορωμένης ὡς μὴ ὄφειλε.

Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι ἐσχηματίσθη ἄλλοτε, καθὼς ἐνθυμοῦμαι, εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἐν τοῖς Ιετριαρχείοις, ἐπὶ σκοπῷ ἐπωφελοῦς ἐκμετάλλευσεως τῆς πηγῆς ταύτης. Ἀλλ' ἥδη ἡμίκοι τε καὶ ὄλικοι λόγοι ἐπειγνῶταις ἐπιθελλομένη παριστῶσι τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς πηγῆς ταύτης, ἥτις ἐστὶν αἱ ιεραὶ σταυροπηγιακαὶ Μοναχοὶ.

Αἱ Μοναχοὶ αὗται, αἵτινες εἰσὶν ἀπόλυτοι ἴδιοι τηγείσι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διοργανούμεναι δεόντως, ἀναμφηρίστως θυμαράσια ἀποτελέσματα δύνανται νὰ παρουσιάσωσιν ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπαρχιτήτως ἀναγκαῖας ἀποθείνουσι τὰ ἔξης.

ΔΕΔΕ-ΑΓΑΤΣ Dédé-Agatch. Κάτοικοι 5,000
‘Ομογενεῖς, Τοῦρκοι, Βούλγαροι καὶ Ἀρμένιοι. Ἐδρα διοι-

Παρὰ τῆς ώς ἡνω Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἱερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, νὰ συνταχθῇ κανονισμὸς, καθ' ὃν νὰ διέπωνται αἱ Μοναὶ, νὰ δρισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν ἑκάστης Μονῆς, ἡ ἐκλογὴ διοικητικοῦ Συμβουλίου κτλ., ἐν γένει δὲ νὰ ληφθῇ ώς βάσις ἡ διοργάνωσις τῶν ἐν ἀγίῳ “Ορει” ἰδιορρύθμων ιερῶν Μονῶν.

“Ηδη δὲ γιγνομένης γενικῆς ἀπογραφῆς ἐν αὐταῖς νὰ συντάσσηται τακτικῶς κατ' ἔτος προϋπολογισμός. Νὰ φυλάξιτηται δὲ κώδηξ τῆς γενικῆς ἀπογραφῆς ἑκάστης Μονῆς καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν οἷς ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἡ ἐνήμερος τῆς καταστάσεως διαχροῦ; ἐποπτείας καὶ ἐξελέγξεως δι’ ἐπιθεωρητῶν.

“Η σημασία καὶ ἡ σπουδαιότης ἐκ τῆς ώς ἡνω διοργανώσεως; τῶν ιερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν καὶ αἱ ἐκ ταύτης σημαντικαὶ ὡρέλειαι κατάδηλος γίνεται λαμβανομένου ὑπ’ ὅψιν, ὅτι δὲ πλοῦτος τῶν ιερῶν τούτων Μονῶν εἰς πολλὰ ἔκατον μύρια ἀνέρχεται.

Εἰς τὰς σκέψεις ταύτας καὶ τὰ εὐχάριστα συμπεράσματα προσγονοιαὶ ἐν πεποιθήσει, λαμβάνων ώς παράδειγμα τὴν περὶ τῷ Στενημάχῳ ιεράν Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τοῦ Βατσκόβου.

“Ἡ ἱστορικὴ καὶ ἄλλοτε ἀνθηρὰ καὶ ἀκμάζουσα αὕτη Μονὴ, ἡς ἡ περιουσία καὶ σῆμερον ἀνέρχεται εἰς δεκάδας χιλιάδων λιρῶν, καὶ ἡτοις ἔκτὸς τῶν τακτικῶν προσόδων ἐκ τῶν ἀναριθμήτων καὶ πολυτίμων αὐτῆς ἀκινήτων, ὑδρομύλων, ἀμπέλων, καταστημάτων, ἐκτεταμένων γαιῶν, ἐπαύλεων, δασῶν κλπ. καρποῦται ἐτησίως ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας (100,000) γροσίων μόνον ἐκ συνδρομῶν καὶ ἀφιερωμάτων εὐλαβῶν προσκυνητῶν, ἀπό τινων ἐτῶν ἀλγεινὴν καὶ ἀξίαν οὔκτου ὅψιν παρουσιάζει. Τοῦτο δὲ κυρίως ἐλλείψει τῆς ἀπαιτουμένης ὁργανώσεως, διὸ καὶ ἀποφεύγω ν’ ἀναφέρω ἐνταῦθι λεπτομερείας περὶ τῶν διεπληκτισμῶν, οἵτινες ἐπῆλθον τελευταῖον κατὰ τὴν ἀρχαμένην καὶ διακοπεῖσχν ἐξέλεγξιν διαχειρίσεως; ἐνδεικνύεις ἡμίσεος ἔτους μεταξὺ τοῦ ιθύνοντος τὴν Μονὴν καὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ ταχθέντων, καὶ τῶν αἰτίων, δι’ ὃς καθ’ ἑκάστην διεκπέρεται τὸ ὄνομα τῆς πλουσιωτάτης ταύτης Μονῆς

κήσεως καὶ τοῦ μητροπολίτου Αἰνου, ως προείρηται.
‘Ἐδρεύουσι δὲ ἐν αὐτῷ καὶ προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι πολ-

έκτος τε καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἔνεκεν ἀτελευτήτων χρεῶν αὐτῆς, καθόσον ταῦτά εἰτι συνέπεια τῆς ἐλλιποῦς διοργανώσεως αὐτῆς, σημειῶ δὲ μόνον ὅτι, ἂν ἐν καιρῷ ἐλαχιστάνετο ἡ ἀνήκουσα πρόνοια πρὸς διοργάνωσιν τῆς Μονῆς ταύτης ώς ἡνω, ἀναμφιθόλως ὅλως ἀλλοία θὰ ἦν ἡ θέσις αὐτῆς σήμερον. ‘Αλλ’ ὑπάρχει εἰσέτι καιρός. ‘Απλὴ διαταγὴ ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων πρὸς τοὺς διεσπαρμένους τῇδε κάκεΐσε πάλαι φούσις τῆς Μονῆς ταύτης, οἵτινες ἐνχειρίου τοῦ προορισμοῦ τῶν ἀπομικρυνθέντες αὐτῆς, ἀφωσίωσαν ἐκυτοὺς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν καθηκόντων ἐφημερίου καὶ μεταξὺ τῶν ὅποιών υπάρχουσιν ἄξιοι καὶ ἵκανοι κληρικοὶ, ἀρχεῖ ἵνα ἐπαναγγέγη αὐτοὺς εἰς τὴν ιερὰν μετάνοιάν των· διοργανουμένης δὲ τῆς Μονῆς κατὰ τὰ ἡνω εἰρημένα, ν’ ἀνυψωθῇ ώς τάχος εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς εὐκλειαν καὶ καταστῇ ἀξία, ἵνα εἰσφέρῃ τακτικῶς ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου τούλαχιστον ἵσον ποσὸν ἐκείνου, ὅπερ διὰ περικόψεως τῆς μισθοδοσίας τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων προτείνεται γάριν οίκονομίας.

‘Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πασιφανές καὶ ἀνχυφήριοιστον ἀποβαίνει, εἰς οίον βιθύνον ἀνέρχεται ἡ περιουσία καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν ὀφελημάτων ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ ήματος Ταμείου ἐκ τῆς διοργανώσεως τῶν ιερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν κατὰ τὰ εἰρημένα καὶ ἐπωφελοῦς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλούτου αὐτῶν.

‘Ἐν Φιλιππουπόλει 15 Φεβρουαρίου 1894*.

‘Ο δὲ σεβαστός μοι διδόσκαλος Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς καθηγητής ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, ἐν συνεδριάσει τοῦ διαρκοῦς Ἐθνικοῦ μικτοῦ συμβουλίου τῇ 22 Ἰανουαρίου 1871, ἀνέγνω σχεδίασμα περὶ Σταυροπηγίων Μονῶν, ἐν φόρῳ ἄλλοις περιέχονται καὶ τὰ ἔτης:

Α’. «Πᾶσα ιερὰ Μονὴ δέοντα ἵνα πρὸ παντὸς ἄλλου ἔχῃ τὸν λεγόμενον μοναστηριακὸν αὐτῆς κώδικα. Ἐν τούτῳ δέοντα ἵνα ὑπάρχῃ καταγεγραμμένη πρᾶτον ἡ ιερὰ ἀποσκευὴ τῆς Μονῆς ὑποδιαιρουμένη εἰς ιερὰ κειμήλια καὶ εἰς σκεύη χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ, διὰ τὴν ἐντὸς τοῦ ιεροῦ

* «Κωνσταντινούπολις» Ἐτος ΚΗ' 19 Φεβρουαρίου 1894 Λριθ. 59.

λῶν δυνάμεων. Ἡ θέσις ἡν̄ κατέχει σήμερον ἡ πόλις αὕτη ἡν̄ ἀγνωστος μέχρι τῆς κατασκευῆς του σιδηροδρόμου Δεδέ-Αγάτες—'Αδριανουπόλεως. "Εκτοτε ἤρξατο ὁ συνοικισμὸς αὐτῆς ὑπὸ κατοίκων τῶν πέριξ καὶ ἄλλων

βῆματος ὑπηρεσίαν, εἰς ἀργυρῷ ἡ ὁρειχάλκινη σκεύη πρὸς διακόσμησιν τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ἵερὰ ἄυριαν δεύτερον ἡ χώνητος περιουσία τῆς Μονῆς· τρίτον ἡ βιβλιοθήκη αὐτῆς, ἥτις ἐν ταῖς πλείσταις τῶν Μονῶν ἔστι πολλοῦ λόγου ἀξία· τέταρτον τὰ κτήνη καὶ ὑποέγγια αὐτῆς, τὰ δάνεια καὶ τὰ χρέη· καὶ τελευταῖον δέον ἵνα καταγωρίζηται κατ' ἕτος περιληπτικὴ σημείωσις τῶν ἐνικυσίων προσδόων καὶ δαπανῶν τῆς Μονῆς . . .

Β'. Οἱ ἑτήτοι λογαριασμοὶ ἐκάστης Μονῆς δέον ἵνα ἐν τέλει ἐκάστου ἔτους ὑποβίλλωνται ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου εἰς τὴν μοναστηριακὴν σύναξιν, ἀφοῦ δὲ ὑπὸ αὐτῆς ἔξελεγχθῶσι παρουσιάζωνται τῇ δημογεροντίᾳ καὶ τῷ κατὰ τόπον Ἀρχιερεῖ καὶ μετὰ τὴν παρὰ ἀπόντων παραδοχὴν ὑπογραφόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ὄλλων διαβιβίζωνται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα . . .

Γ'. Μετὰ τὴν ἔξελεγξιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ἐνικυσίων λογαριασμῶν, δέον ἵνα ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων προσδιορίζωνται διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπιόντος ἔτους, τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μονῆς . . . "Ιδε «Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιθεώρησιν» Β. Δ. Καλλίφρονος Περ. Γ'. Τόμος Β'. σελ. 184—188*.

* Κατὰ τὸ Ζ' ἅρθρον τοῦ Κανονισμοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι Μοναστηρίων ἀναγράφονται βιβλία ἐκάστης Μονῆς τὰ ἔξης.

1) Κτηματολόγιον. 2) Πρακτικὸν τῶν συνεδριῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. 3) Πρωτόκολλον τῶν εἰσερχομένων καὶ ἔξερχομένων ἐγγράφων. 4) Μηνολόγιον. 5) Βιβλίον ἀποσκευῆς. 6) Πρόχειρον καθημερινόν. 7) Βιβλίον ταμείου καὶ 8) Βιβλίον ἀποθήκης.

Κατὰ δὲ τὸ διάταγμα τῆς 2 Φεβρουαρίου 1895, πᾶν μοναστηριακὸν συμβούλιον ὄρειλει α') Κατὰ μῆνα Ὁκτωβρίου ἐκάστου ἔτους νὰ ὑποβάλλῃ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἔξοδῶν διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος· καὶ δ') Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαρτίου, ἀπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως του κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν,

μερῶν. Ἡ πόλις αὕτη οὖσα ἐπίνειον τῆς 'Αδριανουπόλεως καὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἐβρου ἐστὶν ἐμπορικὴ καὶ αὐξάνει καθ' ἐκάστην. Καίτοι δὲ ἀλίμενος καὶ ἀναπεπταμένη εἰς τοὺς Νοτίους ἀνέμους, δέχεται πολλὰ ιστιοφόρα καὶ ἀτμόπλοια. Ἀπό τινος δὲ μελετᾶται ἡ κατασκευὴ λιμένος ἐνταῦθα. Ὁ ἐντεῦθεν ἀρχόμενος σιδηροδρόμος προσεγγίζει εἰς Φέρετζικ (Φερραί), Βιδικλῆ, Σουφλί, Διδυμότειγον καὶ Κούλελι-Βουργάζ, ὅπου ἐνοῦται μετὰ τῆς γραμμῆς Κωνσταντινουπόλεως—'Αδριανουπόλεως.

"Ηδη διὰ νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τῶν Φερρῶν, τὸ Δεδέ-Αγάτες ἐνοῦται καὶ μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης.

Μάκρη. Κάτοικοι 2,000 ὄμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως. "Εγει ἀφθονα ὕδατα καὶ τερπνοὺς κήπους.

Μαρώνεια. Κάτοικοι 2,000 ὄμογενεῖς. 'Αργαία πόλις. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως. "Ηδη δὲ ὁ μητροπολίτης Μαρωνείας ἔδρεύει ἐν Γκιουμουλτζίνη.

4) Πόλεις ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μαύρης θαλάσσης.

ΜΗΔΕΙΑ. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως. Κάτοικοι 2,000 ὄμογενεῖς. "Εδρα ὑποδιοικήσεως. Ἡ πόλις αὕτη ἀξιόλογός ἐστι διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ὑπόγεια μνημεῖα.

Αγαθούπολες. Κάτοικοι 3,000 ὄμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ (Νέος). Κάτοικοι 3,000. "Εδρα τῆς ὑποδιοικήσεως 'Αγαθουπόλεως. Ἡ πόλις αὕτη πρό τινων

έτων πυρπολυθείσα ἀνεκτίσθη ἐπὶ κανονικοῦ καὶ ώραιού σχεδίου, διὸ καὶ ἀξία λόγου ἐστὶν η̄ καλλονὴ αὐτῆς!

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων τούτων ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀλιείαν, ἀνθρακοποιίαν, ναυτιλίαν καὶ γεωργίαν.

B') Μεσόγεος.

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ. Κάτοικοι 70,000 Τοῦρκοι, ὁμογενεῖς, Βουλγαροί, Αρμένιοι, Εβραῖοι κλπ. Ἐδρα Νομοῦ καὶ μητροπολίτου. Ἐδρεύουσι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ προξενικοὶ ἀντιπρόσωποι πολλῶν δυνάμεων.

Θέσις. Ἡ Ἀδριανούπολις κεῖται ἐν μέσῳ πεδιάδος εύφορωτάτης καὶ καταφύτου ΒΔ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς ἀπόστασιν 40 ώρῶν, ἐπὶ τῆς συμβολῆς Τούντζας καὶ Ἀρδα μετὰ τοῦ Ἐβροῦ. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο μέρη: Εἰς τὸ Ἀστυ, δπερ ἔστι τετειχισμένον διὰ τειχῶν ἡρειπωμένων καὶ εἰς τὰ προάστεια Ἀτ-Παζάρ, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ ΒΔ πρὸς τὸ ΝΑ—Κιρισχανή ΝΑ—Κιρικ Β—καὶ Ἰλδιρίμ Δ.

Ἡ ἔξωτερη καλλονὴ τῆς πόλεως ἐστιν ἔξαισία καὶ μαγευτικὴ, ἀλλὰ τὸ ἔσωτερικὸν ἀσχημίζουσιν αἱ κατὰ τὸ πλεῖστον στεναὶ, σκολιαὶ καὶ οὐχὶ καθαραὶ ὅσοι.

Βιομηχανία, προϊόντα, ἐμπόριον.—Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχουσι καὶ μεταξουργεῖα. Τὸ δὲ ἐμπόριον σπουδαίως ἔπαθεν ἀπὸ

1. Δυστυχῶς ὅμως, ἔνεκα τῆς ἐπιχράτου διαφωνίας, διαιρεθέντων τῶν κατοίκων, ἐσχηματίσθησαν δύο συνοικίαι καὶ δύο κοινότητες, εἰκοσίτετρων ἀπέκουνται ἀλλήλων· ἡ μὲν Νέος Βασιλικὸς, ἐν ᾧ ἡ ἔδρα τῆς ὑποδιοικήσεως, ἡ δὲ Βασιλικός.

τοῦ 1878, περιορισθεισῶν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς πόλεως, ἔνεκα τῆς εἰς αὐτόνομον ἐπαρχίαν ἀναδείξεως τοῦ Βορείου μέρους τῆς Θράκης. Γίνεται ἔξαγωγὴ ἐρίων, δερμάτων, βάμβακος, μετάξης, τυροῦ, βουτύρου καὶ ὄπωρῶν· ἡ δὲ εἰσαγωγὴ συνίσταται εἰς ὑφάσματα, σιδηρικὰ, ἐριοῦγα καὶ ἀποικιακά.

Συγκοινωνία. Ἡ Ἀδριανούπολις συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Δεδέ-Ἀγάτης, ὡς προείρηται· καὶ διὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ Σερβίας μετὰ τῆς Εύρωπης.

Ἐγειρεῖ δὲ δώδεκα ἐκκλησίας ἡμετέρας, Γυμνάσιον καὶ ἀνώτερον Παρθεναγωγεῖον.

Ἄξιοσημείωτα καὶ ἀξιοθέατα ἐν αὐτῇ εἰσι:

Τὸ τέμενος τοῦ Σουλτάν-Σελήνη τοῦ Β', οἰκοδομηθὲν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ισ' αἰῶνος, οὔτινος οἱ τέσσαρες ύψηλοι μυραρέδες ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν ώρῶν θεῶνται. Ὁ θεώμενος δὲ αὐτοὺς μακρόθεν, κατὰ τὴν θέσιν, ἐν ᾧ εύρισκεται, ἀλλοτε μὲν βλέπει αὐτοὺς 4, ἀλλοτε δὲ 3 καὶ ἀλλοτε 2.

Τὸ Ἐσκῆ-Σεράϊ, κείμενον ἔκτὸς τῆς πόλεως ἐπὶ ρωμαντικωτάτη: θέσεως παρὰ τὴν Τούντζαν, δπερ ἦν ἀνάκτορον τῶν Σουλτάνων ἀπὸ τοῦ 1365—1453.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει παζαρίων (σκεπαστῶν ἀγορῶν), ἔξεχει τὸ τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ, ἔχον μῆκος τριακοσίων μέτρων.

Α¹ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. Κάτοικοι 20,000².

1. Εἰς ὅλας τὰς ἐνταῦθα ἀναφερομένας μεσογείους πόλεις καὶ κώμας τῆς Θράκης, σημειοῦται ἡ θέσις, ἢν κατέχει ἐκάστη τούτων, ἐν σχέσει

Α. Πέτρα. Κάτοικοι 3,000 όμογενεῖς. Κεῖται ΒΔ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἀπόστασιν δύο καὶ ἡμισίας ὥρων ἐπὶ πετρωδεστάτου ἔδραφους, ἐξ οὐ πιθανολογεῖται καὶ ἡ κλησίς τῆς.

Α. Σκόπελος. Κάτοικοι 1,500 όμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα ἐπισκοπῆς. Κεῖται ΒΔ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς τρίωρον ἀπόστασιν, εἰς τοὺς πρόποδας ὑπερμεγέθους καὶ ύψηλοτάτου ἀρχαίου φρουρίου, ἐκτεταμένην θέαν ἔχοντος.

Οἱ κάτοικοι τῆς Πέτρας καὶ τοῦ Σκοπέλου διακρίνονται διὰ τὴν ἴδιαζουσαν διάλεκτον αὐτῶν, ἥτις πλείστας ἀρχαίας ἐλληνικᾶς λέξεις διασώζει. Ἀσχολοῦνται δὲ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Α. Σκοπός. Κάτοικοι 5,000 όμογενεῖς. Ἡ κωμόπολις αὕτη Σκόποι κατὰ Στέφανον Βυζάντιον, Σκόπηνοι δὲ οἱ κάτοικοι κεῖται Ἀνατολικῶς τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς τρίωρον ἀπόστασιν. Ἐκτιμένη οὖσα ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ ύψωμάτων, διαρρέεται ὑπὸ γειμάρρου, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι τρεῖς ξύλιναι γέφυραι, χάριν τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὅχθης συνοικιῶν Σακιζλῆ καὶ Ἀλεμόρι μετὰ τῶν ἐν Πέρᾳ Κυριακοῦ καὶ Παλατίν. Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς εἰσι στεναὶ, σκολιαὶ καὶ ἀνώμαλοι,

πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἥτις λαμβάνεται ως κέντρον. Δ. γ. ἀνωτέρω πρὸς φυνέρωτιν, ὅτι αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι κείνται Ἀνατολικῶς τῆς Ἀδριανουπόλεως. προτάσσεται τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως τὸ Α == Ἀνατολικῶς καὶ καθεξῆς. Τοῦτο δὲ, ὅπως προχείρως δὲ ἀναγνώστης γνωρίζῃ τὴν θέσιν ἐκάστης πόλεως ἡ κώμης, ἀνευ τῆς βοηθείας χάρτου.

2. Τὰ περὶ Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ μέρει τοῦ βιβλίου,

αἱ οἰκίαι δῆμως εὐρύγωροι, αἱ πλεῖσται δὲ διόροφοι καὶ μὲ περισσήν φιλοκαλίαν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σκοποῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀμπελουργίαν, γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ ἀμαξοποιίαν, ἥν ἐργάζονται τὸ θέρος, πολλοὶ μεταβαίνοντες εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, ιδίᾳ δὲ τῆς Βουλγαρίας καὶ Ρωμουνίας. Ἀνέκαθεν δὲ διατηροῦσιν ἀξιόλογα σχολεῖα!

1. Ἀξιαὶ ιδιαιτέρας μνεῖας ἔστιν ἡ Ἑλληνικὴ Σχολὴ Σκοποῦ, διότι τυγχάνει ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Θράκῃ, διὸ καὶ σημειοῦνται ἐν συνόψει τὰ κατ' αὐτὴν ἐνταῦθα.

Τιδρύθη ἐν ἔτει 1810. Ἐφοίτησαν δὲ ἐν αὐτῇ οὐκ ὄλιγοι καὶ ἐκ τῶν πέριξ, ιδίᾳ ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὅπου, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ κατωτέρῳ εὑρηται, βραδύτερον συνέστη ἐλληνικὴ σχολὴ (τῷ 1833). Ἐδιδαξαν δὲ ἐν ταύτῃ οἱ ἔξι.

Συμεὼν Ἰαβρίος 1810.—Κωνσταντίνος.—Ιωάννης.—Παπᾶς Ανδρέας.—Ιωασίλειος ἐξ Ἀθηνῶν.—Ἀργυράκης Κουντίδης.

K. I. Κόκκινος ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν 1856—1857
Ιεροδιάκ. Σωφρόνιος ἐξ Ἡλιουπόλεως τῆς Μ. Ἀσίας 1857—1858
Γεώργιος Μπαλάνος ἐξ Ἀθηνῶν 1858—1862
Μιχαήλ Κωνσταντινίδης ἐκ Πανόρμου τῆς Κυζίκου* . 1862—1869
Γεώργιος Πετρίδης Ἡπειρώτης 1869—1871
I. Ιωαννίδης ἐκ Σάμου—Ζ. Συμεωνίδης ἐκ Σκοποῦ 1871—1872
I. Βοτοσιάδης ἐκ Βυζαντίου 1872—1873

* Πολλὰ ὄφείλει ἡ κοινότης Σκοποῦ τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ φίλῳ διδασκάλῳ, διότι ἡ εὐμένιδος διδασκαλία αὐτοῦ, εὐροῦσα γόνιμον ἔδραφος ἐν Σκοπῷ, πλουσίους καρποὺς παρήγαγεν. Ο. κ. Κωνσταντινίδης ἐποίησε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐν Φαναρίῳ, Μελίτῃ, Ἀθήναις καὶ Λονδίνῳ. Διετέλεσε δὲ μετὰ ταῦτα ἐπὶ 22 ἔτη καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Λονδίνῳ, διδάσκων ἐν τῷ αὐτῷ Ελληνικῷ Λυκείῳ καὶ ἐν τῷ Βασιλικῷ Κολεγίῳ (Kings College). Συνέγραψε δὲ ἀξιολόγους συγγραφάς.

Α Εύκαρπον. Κάτοικοι 1000 άμογενεῖς καὶ Βουλγαροί. Κεῖται BA τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς πεντάωρον ἀπόστασιν. Κώμη ὑγιεινή. Οἱ πλεῖστοι τῶν εὐπορούντων κατοίκων αὐτῆς τὸν βαρέα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπαγγελλόμενοι, μετηνάστευσαν τῷ 1798 πανοικεὶ

Γεώργιος Ἰερόχνιδης ἐκ Κιτσκρέιας	1873 — 1874
Ἀθανάσιος Χριστίδης ἐκ Σκοποῦ	1874 — 1875
Ἀδαμάντιος Φελλιάδης Βυζάντιος	1875 — 1876
Ιωάννης Ἀγακίδης ἐκ Σικατίτης	1876 — 1877
Ἀλέξανδρος Σ. Ἀλεξιάδης ἐκ Σκοποῦ	1877 — 1879
Ιωάννης Ἀγακίδης τὸ δεύτερον	1879 — 1881
Βασιλείος Σταυρόπουλος ἐκ Σκοποῦ	1881 — 1883
Ἀλ. Σ. Ἀλεξιάδης τὸ δεύτερον	1883 — 1884
Ἀπόστολος Πλακίδης	1884 — 1885
Ἀλ. Σ. Ἀλεξιάδης τὸ τρίτον	1885 — 1891
Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1892 ἡ σχολὴ αὕτη συνεχωνεύθη μετὰ τῆς Ἀλληλοδιδακτικῆς καὶ μετετράπη εἰς ἐπτάτακτον Ἀστικὴν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895 — 1896 διδάσκουσιν οἱ ἐξῆς τέτσαρες διδάσκαλοι ἐκ Σκοποῦ ἄπαντες.	
Ἀλ. Σ. Ἀλεξιάδης διευθυντὴς καὶ πτυχιοῦ/ος τῆς Μ. τοῦ Γ. Σ. / Λ. Ἀριστόδημ. Κωνσταντόπουλος πτυχιοῦ/ος τοῦ Γυμνασίου Ἀδρ/πόλεως Θ. Τουλουτιάδης καὶ	
Σίμων Σιμόπουλος	" "

Φοιτῶσι δὲ ἐν τῇ σ/ολῇ μαθηταὶ 400.

Πρὸς συντήρησιν ταύτης καὶ τοῦ Νηπιοπαρθεναγωγείου, διατρουμένου εἰς τέτσαρις τάξεις, ἐν ᾧ φοιτῶσι μαθήτριαι 150, διδάσκομεναι παρὰ δύο διδάσκαλισσῶν, τῆς Ἐλένης Μχυρουδῆ, πτυχιούχου τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει Ζαππείου Παρθεναγωγείου καὶ τῆς Βιονθοῦ Ἀφροδίτης ἀποφοίτου Σχολαρχείου, διαπανῶνται ἐτησίως Λίραι Τουρκίας διακόσιαι τριάκοντα (230), προερχόμεναι ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ μικρῶν διδάκτρων.

μετὰ τῶν κατοίκων ἑτέρας πλησιοχώρου κώμης Ἀζαρᾶ (νῦν τουρκικοῦ χωρίου Σάζαρα) εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ συνψκίσθησαν ἐν τῷ Βαφεοχωρίῳ (Βογιατζίκιοι) τοῦ Βοσπόρου, λαβόντος τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτων·

1. Κατὰ τὴν ὡς ἅνω μετοικεσίαν, ἐκ τῆς κώμης ταύτης σύκο ὀλίγο μετηνάστευσαν καὶ ἐγκατέστηταν καὶ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀπογόνων τούτων ἐστὶ καὶ ὁ Δ. Ζωνχρᾶς, παχ' ϕ σώζεται Ἡμερολόγιον τοῦ ἐν Εύκαρπῳ βιώσαντος, τὸν βιφέχ δὲ ἐπαγγελλούμενου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐναλλάξ ἐπὶ ἔτος προπάππου του Καλούδη Κουκύογλου. Ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τούτου, περιέχοντος χυρίως ληφθοσίας, ὡς ἀξιοσημείωτα, καθότον δηλοῦσι τὸν βίον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀποσπῶ τὰ ἐξῆς·

« απε τον αριμεθα πυραμε	γυ σουμιχ
« 36 ριζη οκκ 3 παρχ (α)	γυλ ουστα
« 28 βουτυρο δραμικ 800 .6)	Πελουκ
« 37 κρυγγας οκκ 6 L (γ)	Πασυ
« 10 σταπυδες οκκ 1 παρχ	
« 30 καπνο οκα -1	
« 60 καφε μυσο οκα — (δ)	
ετως — 1756	
το θανατυ παρα — 16 εδωκα	
το νοσουμανυ παρα 15	
το δυμυτρυ παρα — 30	
εδοκα το δυμυτρακυ καστρυνου γρ — 3	
εδοκα το γυανυ του ζογουρου γρ 1	
εδοκα το χρυσανο γρ — 10	
το νοσουμανυ τελαχουιετογλου γρ — 1	
(α) Σημ. Σ. "Ητοι πρὸς 12 παράδεις τὴν ὄχαν.	
(β) » » » 37 περίπου παράδεις τὴν ὄχαν.	
(γ) » » » 6 » » » »	
(δ) » » » 3 γράσια » »	

"Αξιον ιδιαιτέρας μνείας εστίν τὸ ἐν τῇ ιερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς κώμης ταύτης σωζόμενον γρυπόδετον Εὐαγγέλιον, διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ γρυποῦ ἐντέγνως καὶ μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἐπεξειργασμένας πολλὰς εἰκόνας, ἐκ τῆς ιστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Φέρει δὲ χρονολογίαν 1685.

Οι κάτοικοι τοῦ Εύκαρπου ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Α Κουρούδερε. Κάτοικοι 1,000 ὁμογενεῖς καὶ Βούλγαροι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Α Σκεπαστόν. Κάτοικοι 2,000 ὁμογενεῖς. Κείται ΒΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἑπτάρον ἀπόστασιν εἰς τὰς ὑπωρείας τῶν μεγάλων ὄρέων Καραμάρ-

το γυαργάκες καρχού
εδοκα τον εξαρχο

γρ -- 1
γρ 3 (α)

ενθυμησυ ετος -- 1768 δυκεδρου -- 20
οπου αφυκα τα γενυα γυμερα σκεχτο εγο ο καλουδης

ετος 1773 μυνου απριλιου -- 23
εδοκα γυ; του χορου αφκαρου γροσυα 360
στο πουνχρυσαρι κε γυς σκρυ γροσυα -- 13
σκεπαστο γροσυα -- 225 πουνχρ ασκρ γροσυα 40
αφκαρου γροσυα - 503 αζερκς -- 15

ετος -- 1776 γυουλιου -- 17
οπου εστεφχνωθη ο νυκολας προτο μου πεδη α συνε καλι και πολυγρονος νχιυ του Θεου τυ νεφ/υ

(α) Τχυτα όλα έδόθησαν δάνεια.

καὶ Μαχγιά. Πολλάκις τὸν γειμῶνα σκεπάζεται ὑπὸ ἀφθόνου χιόνος. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ὄνομα Σκεπαστόν. Τὸ κλῖμα αὐτοῦ εἶναι ύγιεινότατον· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἀμαζοποιίαν.

Παρὰ τῇ κώμῃ ταύτη εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν κείται Μονύδριον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ἀνῆκον τῷ Παναγίῳ Τάφῳ.

Α ΤΥΡΝΑΒΟΝ (μικρόν). Κάτοικοι 4,000 Βούλγαροι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Κείται ΒΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἑννεάρον ἀπόστασιν. Τὸ ὄνομα τῆς κώμης ταύτης διείλεται εἰς ἀφθονίαν ἀνθέων Τρέρια, ἀτινα ὑπῆρχον ἐν τῇ θέσει, ἥν κατέχει.

Οι κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ υλοτομίαν.

Α Καλύνθες. Κάτοικοι 1,500 Βούλγαροι γεωργοί.

Α Σαμακόδεον (μικρόν). Κάτοικοι 4,000 ὁμογενεῖς. Κείται Α τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν δωδεκάρον. Δυτικῶς δὲ τῆς Μαύρης θαλάσσης τετράρον. Ἀλλοτε ὑπῆρχον ἐν ἐκμεταλλεύσει ἐνταῦθι μεταλλεῖα σιδήρου, δτε καὶ ἦκμαζεν ἡ κώμη.

'Επίνειον τῆς κώμης ταύτης ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης ἐστὶν ὁ λιμὴν Ἰτιάδα, πάλαι Θυνεάδης, ἔνθα εὑρίσκονται καταστήματά τινα.

ΝΑ Γέννα. Κάτοικοι 2,500 ὁμογενεῖς. Κείται ΝΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν τετράρον. Κώμη ἀργαλαί διασώζουσα Βυζαντινὸν ναόν. Ἀξιόλογος δ' ἐστὶ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ σωζόμενας 14 πηγὰς, ἐξ ὧν ἀφθονον ρέει οὖδωρ, δπόθεν πιθανολογεῖται καὶ τὸ ὄνομά της.

ΝΑ Βουνάρ Χεσάρ. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητρο-

πόλεως. Κάτοικοι 4,000 Τοῦρκοι, ὁμογενεῖς καὶ Βούλγαροι. Κεῖται NA τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν πεντάρον. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς κωμῆς ὑπάρχουσι πηγαί, ἐξ ὧν ἀφθονα
ὑδατα ἀναβρύουσιν. Ἐκ τούτων πιθανολογεῖται καὶ ἡ
ἀρχαία κλῆσις αὐτῆς Βρύσις.

Παρὰ ταύτῃ σώζονται ἐρείπια τινα τείχους Βυζαντινοῦ φρουρίου.

NA **Τσόγγαρα**. Κάτοικοι 1,500 ὁμογενεῖς καὶ Βούλγαροι.

NA **ΒΙΖΤΗ**. Κάτοικοι 5,000 ὁμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Ἀρχαία πόλις. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ μητροπόλιτου. Κεῖται NA τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἐννεάκορον ἀπόστασιν, ἐπὶ γραφικωτάτης θέσεως, ἔχούσῃς ἐκτεταμένον ὄριζοντα, ἴδιᾳ πρὸς Νότον. Διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρας συνοικίας: 1] *Καλαί*, — 2] *Πλάτσας*, — 3] *Κάστρου* καὶ — 4] *Καρσὶ-Μαχαλά*.

Ἐκ τῶν περὶ τὴν Βιζύην γεωργικῶν κωμῶν αἱ μᾶλλον ἄξιαι λόγου, παρ' ὁμογενῶν δὲ οἰκούμεναι, εἰσὶν αἱ ἔξης.

Κρυόνερον. Κάτοικοι 1500.

Σαρακῆνα. Κάτοικοι 1500. Διασώζει βυζαντινὸν ναόν.—Πάλαι ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς Σεργέντζης.

Σοφίδες. Κάτοικοι 2,000 ἀσχολούμενοι καὶ εἰς τὴν τεκτονικήν.

Μαγκρυώτεσσα. Κάτοικοι 1300 καὶ

"**Άγιος Γεώργιος**". Κάτοικοι 1000 ἀσχολούμενοι καὶ εἰς τὴν ἀνθρακοποιίαν.

NA **Σεράξ**. Κάτοικοι 2,000 Τοῦρκοι, Ὁμογενεῖς καὶ Αθίγγανοι.

Οἱ κάτοικοι Γένης, Βουνάρ-Χιστάρ, Τσόγγαρα, Βιζύης καὶ Σεραίου ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν.

NA **Στράντζα**. Κάτοικοι 5,000 Ὁμογενεῖς. Κώμη ὅρεινή ἐπὶ τοῦ Μικροῦ Αἴμου, λαμβάνοντας ἐνταῦθα τὸ ὄνομα ταύτης, ὅρη τῆς Στράντζας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀνθρακοποιίαν.

NA **ΜΕΤΡΑΙ**. Κάτοικοι 6,000 Ὁμογενεῖς, Τοῦρκοι καὶ Ἐβραῖοι. Ἐδρα διοικήσεως καὶ Ἐπισκόπου.

NA **ΤΥΡΟΛΩΗ**. Κάτοικοι 7,000. Ὁμογενεῖς, Τοῦρκοι καὶ Ἀρμένιοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Τὸ πάλαι ἔδρα Μητροπόλεως.

NA **Κερμένειον**. Κάτοικοι 2,000 Ὁμογενεῖς.

NA **Τζαδό**. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς.

NA **Φανάρειον**. Κάτοικοι 3,000 Ὁμογενεῖς.

NA **Ἐξάστρου** ἢ **Ξάστρο**. Κάτοικοι 2,000 Ὁμογενεῖς.

NA **Δελλεῶνες**. Κάτοικοι 2,000 Ὁμογενεῖς. Αἱ κῶμαι αὗται παράγουσιν ώραίας σταφυλάς καὶ οἶνον.

NA **Ἀβδῆμι**. Κάτοικοι 3,000 Ὁμογενεῖς.

NA **Σχολάρειον**. Κάτοικοι 5,000 Ὁμογενεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν.

NA **Στέρνα**. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς,

N **Ἐξαμέλειον**. Κάτοικοι 3,000 Ὁμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα ἐπισκόπου.

NA **Μεσηνή**. Κάτοικοι 500 Ὁμογενεῖς. Τὸ πάλαι ἔδρα ἐπισκόπου.

NA **ΛΟΥΛΕ-ΒΟΥΡΓΑΖ**. Τὸ πάλαι ἔδρα τῆς Μητροπόλεως; Ἀρχαδιουπόλεως. Κάτοικοι 6,000 Ὁμογενεῖς

Τοῦρκοι, Ἐβραῖοι καὶ Ἀθίγγανοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Κεῖται ΝΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐπτάρων.

Τὸ ὄνομα *Βουργὰζ* ἐδόθη τῇ πόλει ταύτῃ ἐκ Πύργου τινὸς τοῦ φρουρίου του, χατὰ μετάφρασιν, διότι Βουργὰζ σημαίνει Πύργος. Κατ' ἀρχὰς ἐλέγετο *Τσατάλ Βουργὰζ* πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ *Χατζῆ Ιλβεκὶ Βουργὰζ*, φρουρίου κειμένου παρὰ τῷ Ἐβρῷ πρὸ τῆς Ἀδριανούπολεως, δὲ ἐκυρίευσεν δὲ *Χατζῆ Ιλβεκὶ* καὶ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Εὔξεινον *Βουργὰζ* (Πύργος) κάτω τῆς Μεσημβρίας (Χάμμερ). Ὅστερον δὲ μετεκλήθη *Λουλὲ-Βουργὰζ* ἐκ τῶν καλῶν λουλάδων, οὓς παρήγαγε.

"Αξια σημειώσεως εἰσι τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μεγαλοπρεπέστατον τέμενος καὶ τὰ ἀρχαῖα τουρκικὰ κτίρια ίμαρέτια, ἀτινα ἔχρησίμευον ἄλλοτε ξενῶνες, ἐν οἷς παρείχετο δωρεὰν τροφή.

Οἱ κάτοικοι *Λουλὲ-Βουργὰζ* ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν.

ΝΑ **Ἀληπλῆ**. Κάτοικοι 1200 Ὁμογενεῖς. Ἀξιόλογος γεωργικὴ κώμη.

ΝΑ **Καρᾶ-Χαλῆλ**. Κάτοικοι 1,000 Ὁμογενεῖς γεωργοί, ὅμιλοῦντες τὴν τουρκικήν.

ΝΑ **ΒΑΒΑ-ΕΣΚΗ** Κάτοικοι 3,000 Ὁμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Πάλαι ἐδρα τῆς Ἐπισκοπῆς Βουλγαροφύγου. Κεῖται Ν τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν πεντάρων. Ἡ κώμη αὕτη ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἐκ τάφου Δερβίσου (Μπαμπᾶ).

Ἄξιοσημείωτόν ἐστι τὸ ἐν αὐτῇ κομφότατον τέμενος.

Οἱ κάτοικοι *Βαβᾶ-Ἐσκῆ* ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν.

ΝΑ **ΧΑΦΣΑ**. Κάτοικοι 1500 Ὁμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως.

ΝΑ **ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΙΣ**. Κάτοικοι 3,000 Ὁμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως· τὸ πάλαι δὲ καὶ ἐδρα Ἐπισκόπου.

ΝΑ **Ζαλούφ**. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς, ὅμιλοῦντες τὴν Ἀλβανικήν. Ὦραία κώμη οἰνοπαραγωγός.

ΝΑ **Καλύβεα**. Κάτοικοι 1500 Ὁμογενεῖς. Ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ὑπάρχει Μετόγιον τῆς ἐν "Αθῷ ιερᾶς Μονῆς τῶν Ιθήρων μετὰ περικαλλοῦς Ἐκκλησίας, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, εἰς τὴν μνήμην τῆς ὁποίας εύσεβεῖς προσκυνηταὶ πολλαχόθεν τῆς Θράκης συρρέουσιν ἐν αὐτῇ.

Ν ΟΥΖΟΥΝ-ΚΙΟΠΡΟΥ. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς, Τοῦρκοι, Βούλγαροι καὶ Ἐβραῖοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν. Ἐδρα τῆς ὑποδιοικήσεως Ἐργίητης.

Ν ΜΑΛΓΑΡΑ. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς, Τοῦρκοι καὶ Ἀρμένιοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ βυρσοδεπτική.

Ν ΚΕΣΑΝ. Κάτοικοι 6,000 Ὁμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Κωμόπολις γεωργικὴ καὶ ἐμπορική.

Ν **Τρψκλα**. Τὸ πάλαι ἐδρα Ἐπισκοπῆς. Κάτοικοι 1,000 Τοῦρκοι.

Ν **Φέρρας**. Κάτοικοι 4,000 Τοῦρκοι, Ὁμογενεῖς καὶ Βούλγαροι. Γεωργοί.

Ν ΣΟΥΦΛΙ. Κάτοικοι 8,000 Ὁμογενεῖς. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὥγθης τοῦ Ἐβροῦ. Παράγει οἶνον καὶ μέταξαν.

Ν ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ. Κάτοικοι 10,000 Ὁμογενεῖς, Τοῦρκοι, Ἀρμένιοι καὶ Ἐβραῖοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ Μητροπολίτου. Κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὅχθης τοῦ Ἐβρου. ἔχει βομβυκοτροφίαν.

Ν ΟΡΤΑΚΙΟΙ. Κάτοικοι 4,000 Ὁμογενεῖς. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ τοῦ Μητροπολίτου Λιτίτσης.

ΝΔ ΓΚΙΟΓΜΟΥΛΤΖΙΝΑ. Ἐδρα διοικήσεως καὶ τοῦ Μητροπολίτου Μαρωνείας, ως προείρηται. Κάτοικοι 15,000 Τοῦρκοι, ὄμογενεῖς, Ἀρμένιοι καὶ Ἐβραῖοι. Κεῖται ἐπὶ πεδιάδος καὶ περικυκλοῦται ἀπὸ τερπνοὺς κήπους. Παράγει δὲ σῖτον καὶ οἶνον.

ΝΔ ΓΕΝΕΤΖΕ. Κάτοικοι 3,000 Τοῦρκοι καὶ ὄμογενεῖς. Παράγει ἀξιόλογον καπνόν.

ΝΔ ΞΑΝΘΗ. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως καὶ Μητροπολίτου. Κάτοικοι 10,000 ὄμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Παράγει ἀξιόλογον καπνόν, οὔτινος καὶ ἐμπόριον διενεργεῖται.

Ἐπίνειον τῆς Ξάνθης, Γιένιτζε καὶ Γκιουμουλτζίνης ἐστὶ τὸ Πορτολάγω ἐπὶ τοῦ Αίγαίου πελάγους.

ΒΔ ΜΟΥΣΤΑΦΑ-ΠΑΣΑ. Κάτοικοι 6,000 Βούλγαροι, ὄμογενεῖς καὶ Τοῦρκοι. Ἐδρα ὑποδιοικήσεως. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου.

Οἱ κάτοικοι τῆς κώμης ταύτης χυρίως ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν.

Ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Ἐκ τῶν ἀνω συνοικιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν μεσογείων πόλεων καὶ κωμῶν κεῖνται ἐπὶ τῆς

σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἢ εἰς μικρὰν ἐκ ταύτης ἀπόστασιν αἱ ἔξης·

α')] Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Αἱ ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Προποντίδος συνοικίαι τῆς Κωνσταντινούπολεως.

Κούμ-Καποῦ.

Βλάγκα.

Τζέμαθεῖα.

Γεδῆ-Κουλέ.

Καὶ τὰ ἕκτὸς τῶν τειχῶν προάστεια

Μακρυχώριον καὶ

Άγιος Στέφανος

Αἱ πόλεις καὶ κῶμαι.

Μέτρας

Τσόρλος

Λουλέ-Βουργάζ

Βαδᾶ-Ἐσκῆ

Ούζούν-Κροπού

Ἀδριανούπολεις καὶ πέραν ταύτης

Μουσταφᾶ-Πασᾶ

β')] Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Δεδέ-Ἄγατς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἀρχομένης ἐκ τοῦ σταθμοῦ Κούλελι-Βουργάζ κειμένου ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κωνσταντινουπόλεως-Ἀδριανουπόλεως.

Διδυμότειχον

Σουφλί κατ

Φέρρας

γ] Ἐπὶ τῆς νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς
Δεδε-Αγάτης—Θεσσαλονίκης ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ σταθ-
 μοῦ Φερρῶν ὡς προείρηται

Γκρουμουλτζένα καὶ
Ξάνθη.

§ 10.

**Γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος πόλεών τεινων
 τῆς Θράκης.**

Παρὰ διαφόροις γεωγράφοις πόλεις τινὲς μνημο-
 νεύονται μετὰ τοῦ μήκους καὶ πλάτους αὐτῶν. Ἐκ τού-
 των δὲ σημειοῦνται ἐνταῦθα αἱ ἐν **Θράκῃ**, αἵτινές εἰσι.

A'.

**Ἐν τῷ Κανόνι ἐπισήμων πόλεων
 τοῦ Πτολεμαίου.**

ΘΡΑΚΗΣ

<i>Πόλεις</i>	<i>Μῆκος Πλάτος</i>
Αἶνος	μ. λ. μ. λ.
Ἀπολλωνία	νγ' δ' μχ'
Βυζάντιον	νδ' γ' με' δ'
Πέρινθος	νδ' γ' μβ' γ'
Νικόπολις ὑπὲρ Αἴμον.	νβ' μγ' δ'
Νικόπολις περὶ Νέσου.	ν' δ' νβ' γ'
Λυσιμχία	νς' σ' μα'
Φιλιππούπολις, ἡ κυρίως Ἀδριανούπολις	νβ' μγ'
Τραϊανούπολις	νγ' μβ'
Ἀπολλωνία	νδ' γ' μα' γ'

'Αγχίαλος νδ' δ' μδ'
 Ἀθδηρα νδ' γ' μα' δ'

ΧΕΙΡΡΟΝΗΣΟΥ

'Ελαιούς νδ' με' δ'
 Κοιλα. νδ' δ' μα' γ'
 Σηστός νδ' μα' δ'

B'.

**Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ εἰς τὰ Γεωγραφικὰ
 καὶ Σφαιρικὰ τοῦ Χρυσάνθου.**

<i>Μῆκος Πλάτος</i>
μ. λ. μ. λ.
51 45 41 45
54 45 44 0
53 30 42 20
52 56 41 30
33 40 42 50
55 30 41

Ίστεον ὅτι οἱ μὲν παλαιοὶ ἔτιθεντο
 πλάτος ταῦτης τῆς πόλεως Μοίρας 43·
 οἱ δὲ νῦν Γεωγράφοι, καὶ μάλιστα οἱ Ὁ-
 θωμανοὶ 41. Ήμεῖς διμως λαβόντες τοῦτο
 ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Σεβασμίᾳ Μονῇ, ὃτι τῷ
 Μετοχίῳ τοῦ Ἅγιου καὶ Ζωοδόχου Τά-
 φου, κειμένου ἐντὸς τοῦ Διπλοφανερίου,
 καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἰσημερίαις, καὶ ἄλ-
 λοις κακοῖς διὰ πολλῶν μεθόδων, καὶ
 μάλιστα διὰ τεταρτημορίου ἀκριβῶς διη-
 ρημένου, ποδὸς σχεδὸν ἐνὸς (ὅπερ ὡνη-

σάμεθα ἐν Παρισίοις) εὗρομεν αὐτὸ Μοιρῶν 41 καὶ λεπτῶν ἀεὶ ἀναμεταξὺ τῶν 26 καὶ 35.

<i>Πόλεις</i>	<i>Μῆκος</i>	<i>Πλάτος</i>
	μ. λ.	μ. λ.
Βιζύη	54 50	43 45
Ηράκλεια	54 20	42 40
Καλλίπολις	55 0	41 30
Μαρώνεια	52 15	42 40
Μεσημβρία	55 0	44 40
Ραιδεστός	54 20	43 0
Σαρδική	50 0	42 43
Σηλυβρία	55 15	43 10
Σηστός	53 50	43 15
Τραιανούπολις	53 15	42 45
Φιλιππούπολις	52 15	43 30

Γ'.

Κατὰ τὰ σημειώσεις τοῦ γράφοντος, λαβόντος βάσιν τὸν Μεσημβριὸν τῶν Παρισίων, ὑπ’ ὄψιν δὲ ἔχοντος τὸν Γεωγραφικὸν Ἀτλαντικὸν Νεράντζη (Πίναξ τῶν κρατῶν τοῦ Αἴμου ἐν Λειψίᾳ).

<i>Πόλεις</i>	<i>Μῆκος</i>	<i>Πλάτος</i>
Κωνσταντινούπολις	26° 36'	41°
Μέτραι	26° 7'	41° 9'
Βουγιούκ Τσεκμετζέ	26° 15'	41°
Σηλυβρία	25° 56'	41° 4'
Αδριανούπολις	24° 12'	41° 39'
Οὔζουν Κιοπρού	24° 23'	41° 18'
Μουσταφᾶ Πασᾶ	25° 55'	41° 44'
Διδυμότειχον	24° 9'	41° 19'

Χάφσα	24° 27'	41° 33'
Σαράντα Ἐκκλησίαι	24° 48'	41° 42'
Λουλέ Βουργάζ	25°	41° 24'
Βαθᾶ Ἐσκῆ	24° 45'	41° 27'
Βιζύη	25° 23'	41° 33'
Τύρνοβον	25° 9'	41° 56'
Ἀγαθούπολις	25° 36'	42° 6'
Μήδεια	25° 42'	41° 38'
Γκιουμουλτζίνα	23° 4'	41° 8'
Ξάνθη	22° 32'	41° 11'
Καλλίπολις	24° 18'	40° 23'
Κεσάν	24° 19'	40° 50'
Περίστασις	24° 45'	40° 36'
Μυριόφυτον	24° 57'	40° 40'
Μάδυτος	24°	40° 10'
Ραιδεστός	25° 8'	41°
Τυρολόν	25° 26'	41° 9'
Μάλγαρα	24° 37'	40° 51'
Χαριούπολις	24° 46'	41° 12'
Δεδέ Αγάτες	23° 32'	40° 48'
Σουφλί	24° 5'	41° 9'
Αἶνος	23° 42'	40° 41'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

§ 11.

**Ἐκκλησιαστικὴ διοικητικὴ διαίρεσις
τῆς Θράκης.**

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Θράκης, οἵα ὑπῆρχε κατὰ διαφόρους ἐποχάς, συνάγεται ἐκ

τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐν αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰς Ἐπισκοπῶν καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἀρχιεπισκοπῶν ἢ Ἐπισκοπῶν, αἵτινες ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκδοθεῖσι καταλόγοις τῶν Θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῖς μετέπειτα Συνταγματίοις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Συνεπῶς πρὸς κατανόησιν τῆς διαιρέσεως ταύτης ἔκτιθενται ἐνταῦθα αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω καταλόγοις καὶ Συνταγματίοις ἀπαντῶσαι ἐν Θράκῃ Μητροπόλεις, αἱ ὑπ' αὐτὰς Ἐπισκοπαὶ καὶ αἱ Αὐτοκέφαλοι Ἀρχιεπισκοπαὶ ἢ Ἐπισκοπαὶ καθ' ιεραρχικὴν τάξιν.

A'.

Ἐν τῷ Ἀρχαεοτάτῳ Καταλόγῳ

τῶν Θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν, Μητροπόλεις καὶ Αὐτοκέφαλοι Ἀρχιεπίσκοποι ἢ Ἐπίσκοποι ἀπαντῶσιν αἱ ἐξῆς·

Θρόνος τῶν Ἐκκλησιῶν.

Τάξις προκαθεδρίας τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν.
α'] 'Ο Ρώμης! — β'] 'Ο Κωνσταντινουπόλεως. —

1. Πρὸς μείζονα κατανόησιν καὶ ἴστορικὴν ἀκρίβειαν, ἔκτιθενται ἐνταῦθα κατὰ σειρὰν ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὅλαις αἱ ἐν τῷ Α' Καταλόγῳ Μητροπόλεις καὶ οἱ Αὐτοκέφαλοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, σημειουμένων διὰ παχέων μὲν γραμμάτων τῶν ἥδη σωζομένων ἐν Θράκῃ, διὰ χυρεῶν τῶν πάλαι διαλαμψασῶν ἐν αὐτῇ, διὰ μικρῶν δὲ τῶν πάλαι ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις διαλαμψασῶν.

'Ἐν τῷ ἰδίῳ Α' Καταλόγῳ μετὰ τὰς Μητροπόλεις καὶ τὰς Αὐτοκέφαλους, ἐπαναλαμβάνονται αὗται μετὰ τῶν ἐκάστη Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκοπῶν. Ἐκ τούτων δὲ ἔκτιθενται μόνον αἱ ἐν Θράκῃ, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις καταλόγοις, πλὴν τοῦ Νεωτάτου Συνταγματίου. ὅπερ διόκληρον δημοσιεύεται.

γ'] 'Ο Ἀλεξανδρείας.—δ'] 'Ο Ἀντιοχείας.—ε'] 'Ο Αιλίας ἦτοι Ιεροσολύμων.

Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν καὶ αὐτοκεφάλων, καὶ ἐπισκόπων, τελούντων ὑπὸ τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως.

'Επαρχίας Καππαδοκίας	ὁ Καισαρείας
'Επαρχίας Ἀσίας	ὁ Ἐφέσου
'Επαρχίας Εύρωπης	ὁ Ἡρακλείας Θράκης
'Επαρχίας Γαλατίας	ὁ Ἀγκύρας
'Επαρχίας Ἐλλησπόντου	ὁ Κυζίκου
'Επαρχίας Λυδίας	ὁ Σάρδεων
'Επαρχίας Βιθυνίας	ὁ Νικομηδείας
'Επαρχίας τῆς αὐτῆς	ὁ Νικαίας
'Επαρχίας τῆς αὐτῆς	ὁ Χαλκηδόνος
'Επαρχίας Παρφυλίας	ὁ Σίδης
'Επαρχίας . . .	ὁ Σεβαστείας.
'Επαρχίας Ἐλενοπόντου	ὁ Ἀμασίας.
'Επαρχίας . . .	ὁ Μελιτηνῆς.
'Επαρχίας Καππαδοκίας	ὁ Τυάνων ἢ Χριστουπόλεως.
'Επαρχίας Παρλαγωνίας	ὁ Γαγγρᾶν.
'Επαρχίας Ὄνωριάδος	ὁ Κλαυδιουπόλεως.
'Επαρχίας Πόντου Πολεμωνιακοῦ	ὁ Νεοκαισαρείας.
'Επαρχίας Γαλατίας	ὁ Πισσηνοῦντος ἦτοι Ιουστινιανουπόλεως.
'Επαρχίας Λυκίας	ὁ Μύρων.
'Επαρχίας Καρίας	ὁ Σταυρουπόλεως.
'Επαρχίας Φρυγίας Καππαχτιανῆς	ὁ Λχοδικείας.
'Επαρχίας Φρυγίας Σαλούταριας	ὁ Συνάδων.
'Επαρχίας Λυκαονίας	ὁ τοῦ Ἰκονίου.
'Επαρχίας Πισιδίας	ὁ Ἀντιοχείας.

Ἐπαρχίας Παμφυλίας	δ Πέργης, ἡτοι Συλαίου.
Ἐπαρχίας Καππαδοκίας	δ Μωκησσοῦ.
Ἐπαρχίας Λαζικῆς	δ τοῦ Φάτιδος.
Ἐπαρχίας Θράκης	ὅ Φιλιππούπόλεως.
Ἐπαρχίας Ροδόπης	δ Τραϊανούπόλεως ¹ .
Ἐπαρχ. νήσων Κυκλαδῶν	δ Ρόδου.
Ἐπαρχ. Αἴμεμόντου	ὅ Αδριανούπόλεως.
Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς	δ Μαρκιανούπόλεως.
Ἐπαρχίας Φρυγίας Καππατιανῆς	δ Ιεραπόλεως.

Μέχρι τούτων οἱ Μητροπολῖται· καὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν ἄρχονται οἱ Αὐτοκέφαλοι.

Ἐπαρχίας Μυσίας	δ Ὁδήσου.
Ἐπαρχίας Σκυθίας	δ Τόμης.
Ἐπαρχίας Εύρωπης	ὅ Βεζύης.
Ἐπαρχίας Παφλαγωνίας	δ Πομπηϊούπόλεως.
Ἐπαρχίας Ἀσίας	δ Σμύρνης.
Ἐπαρχίας Ἰσαυρίας	δ Λεοντουπόλεως.
Ἐπαρχίας Ροδόπης	ὅ Μαρωνείας.
Ἐπαρχίας Βιθυνίας	δ Ἀπαμείας.
Ἐπαρχίας Ροδόπης	δ Μαξιμιανούπόλεως ² .
Ἐπαρχίας Γαλατίας	δ τῶν Γερμίων.
Ἐπαρχίας Εύρωπης	δ Ἀρχαδιούπόλεως.
Ἐπαρχίας Θράκης	δ Βερόης ³ .
Ἐπαρχίας νήσου Λέσβου	δ Μιτυλήνης.
Ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου	δ τοῦ Παρίου.
Ἐπαρχίας Καρίας	δ Μιλήτου.

1. Κεῖται ΝΔ τοῦ Διδυμοτείχου.

2. Κεῖται ΝΔ τοῦ Διδυμοτείχου.

3. Κεῖται ΒΑ τῆς Φιλιππούπόλεως.

Ἐπαρχίας Θράκης	ὅ Νικοπόλεως.
Ἐπαρχίας Νήσου	δ Προικοννήσου.
Ἐπαρχίας Ροδόπης	ὅ Αγχιάλου.
Ἐπαρχίας Εύρωπης	ὅ Σηλυνδρίας.
Ἐπαρχίας νήσου Λέσβου	δ Μεθύμηνης.
Ἐπαρχίας Βιθυνίας	δ τῆς Κίου.
Ἐπαρχίας Εύρωπης	δ Ἀπρου ¹ .
Ἐπαρχίας Ροδόπης	δ Κυψέλων.
Ἐπαρχίας Ζηγρίας	δ Χερσῶνος.
Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς	δ Βοσπόρων.
Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς	δ Νικόφεως.
Ἐπαρχίας Ἰσαυρίας	δ Κοτράδων.
Ἐπαρχίας Ἐλενοπόντου	δ Εύχαίτων.
Ἐπαρχ. νήσων Κυκλαδῶν	δ Καρπάθου.
Ἐπαρχίας Ροδόπης	ὅ Αἴνου.
Ἐπαρχίας Εύρωπης	δ Δριζιπάρων ἢ Μεσήρης
Ἐπαρχ. Αἴμεμόντου	ὅ Μεσημβρίας.
Ἐπαρχίας . . .	δ Ἡρακλουπόλεως ἢ Πιδαχθόνης.
Ἐπαρχίας Ἀβασγίας	δ Σεβαστούπόλεως.
Ἐπαρχίας Πόντου Πολεμω-	
νιακοῦ	δ Τραπεζοῦντος.
Ἐπαρχίας Παφλαγονίας	δ Ἀμάστριδος.
Ἐπαρχίας Λυκαονίας	δ Μισθείων.
Ἐπαρχίας Πισιδίας	δ Νεοπόλεως.
Ἐπαρχίας Αἰγαίου Πελάγους	δ Αἰγίνης.
Ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουσταρίας	δ Κοτυαείου.
Ἐπαρχίας Παμφυλίας	δ Σέλγης.

1. Κεῖται Δ τῆς Ραιδεστοῦ.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

3. Ἐπαρχία Εύρωπης.

α'] ὁ Ἡρακλείας Θράκης¹. — β'] ὁ τοῦ Πατίου. — γ'] ὁ Καλλιπόλεως. — δ'] ὁ Χερρονήσου. — ε'] ὁ Κοιλης². — ζ'] ὁ Ραιδεστοῦ.

27. Ἐπαρχία Θράκης.

α'] ὁ Φελιππούπόλεως. — β'] ὁ Διοκλητιαρούπόλεως. — γ'] ὁ Διοσπόλεως.

29. Ἐπαρχία Αέμιμόντου.

α'] ὁ Αδριανούπόλεως. — β'] ὁ Μεσημβρίας. — γ'] ὁ Σωζουπόλεως. — δ'] ὁ Πλουτιούπόλεως³. — ε'] ὁ Τζούδων.

31. Ἐπαρχία Ροδόπης.

α'] ὁ Τραϊανούπόλεως. — β'] ὁ Ἀραστασιουπόλεως⁴. — γ'] ὁ Τοπήρου⁵.

1. Καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐφεξῆς αἱ ἥδη ὑπάρχουσαι Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπαὶ ἐν Θράκῃ γράφονται διὰ παχέων γραμμάτων, αἱ δὲ ἐκλείψασαι διὰ κυρτῶν.

2. Κεῖται ΝΔ τῆς Ἡρακλείας.

3. Κεῖται ΝΔ τοῦ Διδυμοτείχου.

4. Κεῖται ΝΔ τοῦ Διδυμοτείχου.

5. Κεῖται ΝΔ τοῦ Διδυμοτείχου.

Β'.

Ἐν τῇ γεγονούσᾳ] Βιατυπώσει

παρὰ τοῦ Λέοντος (886—912), ὅπως ἔχουσι τάξεως οἱ θρόνοι τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

Αἱ Μητροπόλεις.

γ'] ἡ Ἡρακλεία. — λζ'] ἡ Φελιππούπολις. — λη'] ἡ Τραϊανούπολις. — μα'] ἡ Αδριανούπολις. — ξγ'] ἡ Αἴνος. — ξθ'] τὰ Μάδυτα.

Αἱ Ἀρχιεπισκοπαὶ.

α'] ἡ Βεζύη. — γ'] ἡ Μαρώνεια. — ε'] ἡ Αρκαδιούπολις. — θ'] ἡ Σηλυμβρία. — ια'] ἡ Ἀπορως. — ιβ'] τὰ Κύψελλα. — ιζ'] ἡ Μεσήρη. — ιη'] ἡ Γαρέλλα². — ιθ'] ἡ Βρύσις. — κ'] ἡ Δέρκως. — κα'] ἡ Καραβίζη. — λγ'] ἡ Μεσημβρία.

Τάξις προκαθεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως τελούντων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς Ἐπισκόπων.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

γ'] **Τῷ Ἡρακλείας Θράκης καὶ Μακεδονίας.**

α'] ὁ Θεοδωρούπόλεως. — β'] ὁ Ραιδεστοῦ. —

1. Ἐκ τοῦ Β'. τούτου Καταλόγου καὶ τῶν ἐπομένων ἔκτιθενται μόνον αἱ ἐν Θράκῃ Μητροπόλεις, Ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ Ἐπισκοπαὶ, ὡς προεργηται.

2. Κεῖται Δ τῆς Ραιδεστοῦ.

γ'] ὁ Πατίον.—δ'] ὁ Ἐξαμιλον.—ε'] ὁ Καλλιουπόλεως.—ς'] ὁ Περιστάσεως.—ζ'] ὁ Χαριουπόλεως.
η'] ὁ Χαλκίδος.—θ'] ὁ Δαιορεῖον.—ι'] ὁ Μαδύτωρ.—ια'] ὁ Παμφίλον.—ιβ'] ὁ Μηδείας.—ιγ'] ὁ Κυζικον.
ιδ'] ὁ Σεργέντζης.—ιε'] ὁ Μετρών.—ις'] ὁ Τζουρολόης.—ιζ'] ὁ Αθύρων.

λζ'] Τῷ Φιλιππούπόλεως Θράκης.

α'] ὁ Ἀγαθονικείας¹.—β'] ὁ Λιοτίτζης.—γ'] ὁ Σχονταρίον.—δ'] ὁ Λεύκης.—ε'] ὁ Βλέπτον.—ς'] ὁ Δραμιτζῆς.—ζ'] ὁ Ιωαρρίτζωρ.—η'] ὁ Κωρστατείας².—θ'] ὁ Βελικλας.—ι'] ὁ Βουκούθωρ³.

λη'] Τῷ Τραιανούπόλεως Ροδόπης.

α'] ὁ Διδυμοτείχου.—β'] ὁ Μάκρης.—γ'] ὁ Μοσιτούπόλεως⁴.—δ'] ὁ Ἀραστασιουπόλεως.—ε'] ὁ Πόρωρ.—ς'] ὁ Ξανθείας.—ζ'] ὁ Περιθεωρίον⁵.—η'] ὁ Θεοδωρίον.

μα'] Τῷ Ἀδριανούπόλεως Αέμεμόντου.

α'] ὁ Σωζουπόλεως.—β'] ὁ Ἀγαθονπόλεως.
γ'] ὁ Δεβελτοῦ⁶.—δ'] ὁ Τραβιζύης⁷.—ε'] ὁ Καρά-

1. Κείται Α τῆς Φιλιππούπόλεως εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.

2. Κείται ΒΔ τῆς Φιλιππούπόλεως.

3. Κείται ΝΔ τῆς Φιλιππούπόλεως.

4. Κείται Δ τοῦ Διδυμοτείχου.

5. Κείται Δ τοῦ Διδυμοτείχου.

6. Κείται ΒΑ τῆς Ἀδριανούπόλεως.

7. Κείται Β τῆς Ἀδριανούπόλεως.

βον.—ς'] ὁ Βουκέλλιον.—ζ'] ὁ Προβάτον.—η'] ὁ Σκοπέλον.—θ'] ὁ Βρύσεως.—ι'] ὁ Βουλγαροφύργον.—ια'] ὁ Τζωτδωρ.

Γ'.

Ἐν τῇ ἐκθέσει βασιλέως κυροῦ Ἀνδρονίκου

Τοῦ Παλαιολόγου τοῦ γέροντος¹, ὅπως νῦν ἔχουσι τάξεως αἱ ὑποκείμεναι Μητροπόλεις τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

ε'] ὁ Ηρακλείας.
ιβ'] ὁ Αδριανούπόλεως, καὶ αὕτη θρόνος οὖσα μὲν εἰς ιβ' ἐτιμήθη.
μγ'] ὁ Φιλιππούπόλεως, καὶ αὕτη λισ' οὖσα μγ' γέγονεν.
μδ'] ὁ Τραιανούπόλεως καὶ αὕτη λζ' οὖσα μδ' γέγονεν.
νδ'] ὁ Διδυμοτείχου, αὐτὸν Ἀργιεπισκοπὴ ὄν ποτε, ἐτιμήθη.
ξε'] ὁ Απρω, καὶ αὐτὸν ξθ' ὄν, προήγηθη εἰς ξγ'.
οα'] ὁ Αλένου, καὶ αὐτὴ ξα' οὖσα ογ' γέγονεν.
οθ'] ὁ Μαδύτωρ, καὶ αὐτὰ ξη' ὄντα π' γεγόνασιν.
ζζ'] ὁ Μεσημβρίας, ἡ πγ' Ηρόνος οὖσα ρ' γέγονεν.
ζη'] ὁ Αρκαδιουπόλεως, ἡ πβ' οὖσα γέγονε ρα'.
ζθ'] ὁ Σηλυδρίας, καὶ αὐτὴ πχ' οὖσα, ρβ' γέγονεν.

1. Εγεννήθη τῷ 1259, ἀπέθανε δὲ τῷ 1332.

Δ'.

'Ἐν τῇ Νέᾳ Ἐκθέσει'.

Περὶ τῆς τάξεως τῶν θρόνων τῶν Μητροπολιτῶν,
καὶ τίνες αὐτῶν λέγονται ἔξαρχοι καὶ ὑπέρτιμοι, τίνες δὲ
ὑπέρτιμοι μόνον.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

γ'] ὁ Ἡρακλείας, πρόεδρος τῶν ὑπέρτιμων καὶ
ἔξαρχος πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Οἱ ἔξῆς πάντες ὑπέρτιμοι, ἦγουν ἔξαρχοι καὶ ὑπέρ-
τιμοι.

λγ'] ὁ Φελεππουπόλεως, πάσης Δραγουβιτίας.

λδ'] ὁ Τραιανουπόλεως, πάσης Ροδόπης.

λζ'] ὁ Ἀδριανουπόλεως, παντὸς Αἰμιμόντου.

Περὶ τῆς Ἀγχιάλου.

Ἡ δὲ Ἀγχιάλος πρότερον μὲν ἡνωμένη ἦν τῇ
Ἀρχιεπισκοπῇ Μεσημβρίας· αὐτῆς δὲ τιμηθείσης εἰς
Μητρόπολιν, ἐγένετο καὶ ἡ Ἀγχιάλος Ἀρχιεπισκοπή.

Εἰσὶ καὶ ἔτεροι μητροπολῖται ἔξω τῶν ὀν γράφει ἡ
διατύπωσις ἡ ἀρχαία, οἵτινες ἀπὸ Ἀρχιεπισκόπων καὶ
Ἐπισκόπων ἐτιμήθησαν κατὰ διαφόρους καιρούς. Καὶ
ἀπὸ μὲν Ἀρχιεπισκόπων ἐγένοντο οὗτοι.

α'] ὁ Βεζύης. — γ'] ὁ Σηλυσβρέας. — δ'] ὁ
"Απρω.—ε'] ὁ Γαρέλλης.—ε'] ὁ Βρύσεως.—ζ'] ὁ
Δέρκων.—θ'] ὁ Μεσημβρίας.

1. Ἐγράφη ἡ ἔκθεσις αὕτη Σεπτεμβρίου α' ἐν ἔτει , Σωκε' Ιν-
δικτιῶνος δεκάτη. Σημ. Σ. ἥτοι τῷ 1387 μ. Χ.

Ἄπὸ δὲ τῶν Ἐπισκόπων ἐγένοντο Μητροπολῖται.
... Ἄπὸ τῶν τοῦ Ἡρακλείας, ὁ Μαδύτωρ καὶ ὁ
Μηδείας.

Ἄπὸ τοῦ Φελεππουπόλεως ὁ Λετέτζης.

Ἄπὸ τοῦ Τραιανουπόλεως ὁ Δεδυμοτείχου,
ὁ Μάχρης, ὁ Ξανθίας καὶ ὁ Περιθεωρίον.

Ἄπὸ τοῦ Ἀδριανουπόλεως ὁ Σωζοπόλεως.

Περὶ τοῦ Μηδείας καὶ Σωζούπολεως.

Ἐν ἔτει 1623 πατριαρχεύοντος; Ἀνθίμου τοῦ Β' ὁ
Μηδείας καὶ Σωζούπολεως ἡγώθησαν εἰς μίαν
Ἐπαρχίαν, παραιτηθέντων τοῦ Καλλινίκου Μηδείας
καὶ Ἀρσενίου Σωζούπολεως¹.

1. Πατριαρχικὸς Κώδιξ Α'. σελ. 130—137.

Ἐνταῦθα ἔκφράζω καὶ δημοσίᾳ τὸ ἀπείρου εὔχαριστα; καὶ εὐγνω-
μοσύνης αἰσθήματά μου τῇ Α. Θ. Πανχριότητι Κωνσταντίνῳ τῷ Ε',
τῷ κοσμοῦντι τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἐπὶ τῇ προθύμῳ ἀπόδοχῃ τῆς
παρακλήσεώς μου, ὅπως ποιήσω μελέτας ἐν τοῖς κώδιξι τῶν Πατριαρ-
χείων. 'Ως ἐπίσης καὶ τῷ ἀγχιπητῷ φίλῳ πανοπιογιωτάτῳ ἀρχι-
μανδρίτῃ χ. Γερμανῷ 'Αποτολάτῳ, ἔντιπρωσώπῳ τοῦ Πανχρίου Τά-
φου, λίαν προφρόνως καὶ φιλικῶς παρχθωράταντί μοι ποιῆσαι μελέτας
ἐν τῇ πολυτίμῳ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφιτικοῦ Μετοχίου.
Σημειώ δ' ὅτι οἱ λαμπροὶ καὶ ἀξιόλογοι περιγραφικοὶ πίνακες τῶν πα-
τριαρχικῶν Κωδίκων οὓς συνέταξεν ὁ πανοπιογ. φίλος ἀρχιμανδρίτης
χ. Ιωάκειμος Φορόπουλος ἔχει εφύλαξεν, σπουδαίως διευκολύνουσι τὸ ἔρ-
γον τῶν συμβουλευομένων αὐτούς· ω; ἐπίσης καὶ οἱ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ
τοῦ Ἀγιοταφιτικοῦ Μετοχίου μετ' ἀλφαραβητικοῦ Λεξικοῦ, ἔργον τοῦ
αὐτοῦ.

E'.

**Ἐν τῷ Συνταγματέω χρυσάνθου
τεροσολύμων¹.**

Περὶ τῶν θρόνων τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριαρχικῷ
τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ.

Θρόνος Μητροπολεών.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

3. Ὁ **Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ**, τρίτος τῇ
τάξει, πρόεδρος τῶν ὑπέρτιμων καὶ ἔξαρχος πάσης Θρά-
κης καὶ Μακεδονίας. Ἐχει δὲ καὶ Ἐπισκόπους

τὸν **Καλλιεουπόλεως** καὶ Μαδύτων
τὸν **Μυριοφύτου** καὶ Περιστάσεως
τὸν **Μετρών** καὶ Ἀθύρων· καὶ
τὸν **Τυρολόνης** καὶ Σερεντζίων ἢ Σερεντίων².

1. Τὸ Συνταγμάτιον τοῦτο ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1715. Προτάσσονται
δὲ αὐτῷ τὰ ἔξις «Ιστέον δέ, ὅτι ἐνταῦθα, παραδίδομεν μόνον τὸν
ἀριθμὸν τῶν θρόνων, ὅμως δὲ καὶ τὴν ἔηχριθωμένην τούτων τάξιν»
σελ. 66.

2. Τυρολόνης ἢ Τυρουλλώντος καὶ Σερεντζίων Μητρόπολις μνημο-
νεύεται μέχρι τοῦ 1848 (Πατριαρχ. Κώδ. ΙΔ', σελ. 170, 242, 376),
ὅτε πατριαρχεύοντος 'Ανθίμου τοῦ σ' συνεχωνεύθη τῇ Μητρόπολει
'Ηρακλείας, ἀρχιερατεύοντος ἐν αὐτῇ τοῦ Διονυσίου (Αὔτοῦ I', σελ.
165). — 'Η περὶ τούτου ἐκκλησιαστική πρᾶξις ἔχει ώδε· «Τοῦ οἰερωτάτου
Μητροπολίτου Τυρουλλώντος καὶ Μελετίου ψήφοις κανονικαῖς μετατεθέν-
τος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης Μητρόπολεως Πιωγωνιανῆς, προνοίκα;
γενομένης ἐκκλησιαστικῆς περὶ τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τοῦ λογικοῦ
ποιμένου τῆς ρηθείσης ἐπαρχίας Τυρουλλώντος, ἡτις ἀνέκαθεν μὲν ὑπῆρ-
χεν ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὴν ἀγιωτάτην Μητρόπολιν 'Ηρακλείας καὶ Ραιδε-

11. Ὁ **Ἄδριανουπόλεως**, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρ-
χος παντὸς Αίμιμόντου, ἔχει ἐνα Ἐπίσκοπον
τὸν Ἀγαθοπόλεως¹.

26. Ὁ **Φιλεππουπόλεως**, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρ-
χος Θράκης Δρογοβιτίας.

33. Ὁ **Δεδυμοτεέχους**, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος
πάσης Ροδόπης.

38. Ὁ **Αἶνου**, ὑπέρτιμος.

41. Ὁ **Μεσημβρέας**, ἔξαρχος μαύρης θαλάσσης.

46. Ὁ **Βεζύης**, ὑπέρτιμος.

47. Ὁ **Μηδειας**, ὑπέρτιμος.

στοῦ, ἐσχάτως δὲ ἀποκατέστη μὲν καὶ αὐτῇ Μητρόπολις, ἀλλ' οὐ διέλει-
πον ἔκτοτε ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀνχρενεῖσαι δυσχρέτκειαι τῶν ἐπαρχιωτῶν
ἄμα δὲ καὶ δυτικοίσι εἰς τὴν ἀπόδοτιν δικαιωμάτων ἀναλόγων τῷ μη-
τροπολιτικῷ βαθμῷ τοῦ ἀρχιερέως, κοινῇ ψήφῳ ἀπάντων τῶν συνα-
δέλφων, ἐκρίθη καὶ ἀπερασίσθη, ἵνα ἡ τε κωμόπολις Τυρουλλώντος καὶ
Σερέντιου καὶ πάντα τὰ περὶ ταύτην χωρία συνενωθῶσι καὶ προσχρη-
θῶσιν εἰς τὴν ἀγιωτάτην Μητρόπολιν 'Ηρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ . . .
Αωμῇ κατὰ μῆνα Ιούνιον ἐπινεμήσεως; σ' »).

1. Ἐν ἔτει 1760, ἐπὶ Νεραφεὶμ τοῦ Β' ἢ Ἐπισκοπὴ τοῦ Ἀδρια-
νουπόλεως Ἀγαθούπολις προύβιβάσθη εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν (Πατριαρχ.
Κώδ. Ε', σελ. 172 – 173).

Τῷ δὲ 1808 τῷ Σωζουπόλεως Πατριαρχεῖῳ ἐξαρ-
χεῖσθαι τὴν Ἀγαθούπολιν, ἀτε τοῦ Ἀγαθουπόλεως ἀπελθόντος εἰς Ἀγ-
γίκλον. Τῷ καύτῳ δὲ ἐτει ἡγάθη ἡ Ἀγαθούπολις μετὰ τῆς Σωζου-
πόλεως (Πατρ. Κώδ. ΙΑ' σελ. 72, 78), τιτλοφορηθέντος τοῦ μητρο-
πολίτου Σωζουαγαθουπόλεως (Πατρ. Κώδ. ΙΑ', σελ. 88).

Ἐν τούτοις τῷ 1823 καὶ τῷ 1828 μνημονεύεται Ἀγαθουπόλεως
(Πατρ. Κώδ. ΙΔ', σελ. 144· ΙΕ' σελ. 13), τῷ δὲ 1834 αὖθις Σω-
ζουαγαθουπόλεως (Πατρ. Κώδ. ΙΕ', σελ. 229).

48. Ὁ Ἀγχιάλου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης μαύρης θαλάσσης.

51. Ὁ Μαρωνείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Ρόδοπης.

52. Ὁ Σηλυνθρέας, ὑπέρτιμος,

53. Ὁ Σωζούπόλεως, ὑπέρτιμος.

54. Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, ὑπέρτιμος.

55. Ὁ Γάνου καὶ Χώρας, ὑπέρτιμος.

60. Ὁ Δέρκων καὶ Νεοχωρίου, ὑπέρτιμος.

Θρόνοι Ἀρχιεπισκόπων.

62. Ὁ Λειτέτζης.

ΣΤ'.

Ἐν τῷ Συνταγματίῳ

τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἑκκλησίας, ώς εἶχον τάξεως οἱ θρόνοι τῷ 1855.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

Οἱ Παναγιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μητροπόλεις, Ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ Ἐπισκοπαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Μητροπολῖται.

Γ'. ὁ Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ, ἔχει Ἐπισκόπους τρεῖς·

α')] τὸν Καλλισουπόλεως καὶ Μαδύτων.

β')] τὸν Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως,

γ')] τὸν Μετρῶν καὶ Ἀθύρων.

Η')] ὁ Δέρκων·

ΙΑ'. ὁ Λαδριανουπόλεως.

ΙΖ'. ὁ Δεδυμοτεέχου.

Κς'. ὁ Φελεππουπόλεως.

ΛΖ'. ὁ Αἴγου.

ΜΑ'. ὁ Μεσημβρίας².

Μς'. ὁ Βιζύης καὶ Μηδείας³.

ΜΖ'. ὁ Ἀγχιάλου.

ΜΗ'. ὁ Μαρωνείας.

ΜΘ'. ὁ Σηλυνθρέας.

Ν'. ὁ Σωζοαγαθουπόλεως.

ΝΑ'. ὁ Ξάνθης.

ΝΒ'. ὁ Γάνου καὶ Χώρας.

Ἀρχιεπίσκοποι.

Οἱ ιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Λειτέτζης.

Ζ'.

Ἐν τῷ Καταλόγῳ

τῶν Μητροπολιτῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ ἀγιωτάτῳ πα-

1. Ἐν ἔτει 1748, πατριαρχεύοντος Παΐσίου τοῦ Β' ἡ Μητρόπολις Δέρκων, ἀρχιερατεύοντος ἐν αὐτῇ τοῦ Σαμουήλ προύσιοθη ἰεραρχικῶς εἰς δύδον βαθμόν. Πατρ. Κώδ. Ε', σελ. 71—76.

2. Ἡ Μεσημβρία ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Συνταγματίῳ τοῦ Χρυσάνθου, καθὼν προεξετέθη, ἀναφέρεται ως μητρόπολις. Ἐν δὲ τῷ ΙΔ' Η. Κώδ. σελ. 243 ἀναφέρεται ὅτι ἐγκρίθη αὕτη ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως Βάρνης τῷ 1835, ἐξ οὗ συνάγεται, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ συνεχωνεύθη τῇ Μητροπόλει Βάρνης.

3. Καὶ τῷ 1762 μνημονεύεται Βιζύης καὶ Μηδείας Πατριαρχ. Κώδ. ΣΤ', σελ. 38, Αὐτόθι Θ', σελ. 322. 365.

τριαρχικῷ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ τοῦ
1862¹.

Οἱ ἐν Θράκῃ.

Γ'. ὁ **Ἡρακλείας.**

Η'. ὁ **Δέρκων.**

ΙΑ'. ὁ **Ἄδρεανουπόλεως.**

ΚΕ'. ὁ **Φελεππουπόλεως.**

ΛΑ'. ὁ **Δεδυμοτεέχου.**

ΛΕ'. ὁ **Αἴνου.**

ΛΖ'. ὁ **Μεσημβρίας.**

ΜΑ'. ὁ **Βεζύης.**

ΜΒ'. ὁ **Αγγεάλου.**

ΜΔ'. ὁ **Μαρωνείας.**

ΜΕ'. ὁ **Σηλυβρίας.**

Μς'. ὁ **Σωζουαγαθουπόλεως.**

ΜΖ'. ὁ **Ξάνθης.**

ΜΗ'. ὁ **Γάνου καὶ Χώρας.**

ΠΓ'. ὁ **Λιτέτζης.**

1. 'Ο κατάλογος οὗτος συνετάχθη ἐν ἔτει 1862 Πατρ. Κώδ. ΚΒ'. σελ. 417—420· προτάσσονται δὲ αὐτῷ τὰ ἑξῆς·

«Ο παρὸν Κατάλογος τῶν Μητροπολιτῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ πατριαρχικῷ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, συνετάχθη ἦδη ἡμετέρᾳ τε πατριαρχῇ καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου διατκέψει καὶ κοινῇ ἐγκρίσει, καθορίζων τὴν τάξιν, ἢν ἔκαστος αὐτῶν μέλλει κατέχειν τοῦ λοιποῦ ἐν τε ταῖς ἑκκλησιαστικαῖς συνεδριάσεις καὶ ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς. Ἀπὸ πολλῶν γὰρ χρόνων μέχρι τοῦ νῦν οὐδὲν ὑπῆρχε Συνταγμάτιον ἐπισήμως διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως ὥριθετημένον, ἐκτὸς τοῦ ἐν τύποις ἐκδεδομένου τοῦ ἀοιδίμου Χρυσάνθου Πατριάρχου Ιεροσολύμων,

Η'.

Ἐν τῷ Νεωτάτῳ Συνταγματέῳ.

‘Ως ἔχουσι τάξις αἱ ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπαὶ σήμερον¹.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ε'. Ἀρχιεπίσκοπος **Κωνσταντινουπόλεως** Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης (Βαλιάδης ἐκ Χίου).

Α' στήλη.

1. 'Ο Καισαρείας Καππαδοκίας ὑπέρτιμος, τῶν ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀνατολῆς· Ἰωάννης Ἀναστασιάδης ἐξ Ἰντζέσου τῆς Καισαρείας.
2. 'Ο Ἐφέσου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀσίας· Ἰωακείμ Εὐθυδούλης βυζάντεος.

Ἐχει ἐπιτεύχους τρεῖς:

1. τὸν Ἡλιούπόλεως καὶ θυατείρων Ταράσιον.
 2. τὸν Κρήτης Θεόχλητον.
 3. τὸν Αρέων Κωνσταντίνον.
3. 'Ο **Ἡρακλείας** καὶ **Ραιδεστοῦ**, πρόεδρος τῶν ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχος πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας· Ιερώνυμος Γοργίας ἐκ Χίου.

1. Ἀντεγράψη ἐκ τοῦ Νεωτάτου Συνταγμάτιου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῇ 16 Ιουλίου 1897.

Πρὸς μεγαλειτέρων δὲ σαφήνειν καὶ ἀκριβεστέραν κατανόησιν τοῦ ἱεραρχικοῦ βαθμοῦ τῶν ἐν Θράκῃ Μητροπόλεων, πρὸς τὰς λοιπὰς Μητροπόλεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, δημοσιεύεται ἐνταῦθα διάλογον τὸ Συνταγμάτιον τοῦτο, ὡς καὶ προεργάται σημειουμένων διὰ παχέων γραμμάτων τῶν ἐν Θράκῃ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν,

1. τὸν Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτωρ· Ἱερώνυμον ἐκ Χίου.
2. τὸν Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως· Κωνσταντίνον Κωνσταντινίδην ἐκ Σκοποῦ.
3. τὸν Μετρῶν καὶ Ἀθέρωρ· Ἀνθίμον ἐκ Κουμβάου.
4. Ὁ Κυζίκου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος παντὸς Ἐλλησπόντου· Νικόδημος Κωνσταντινίδης, βυζάντεος.
5. Ὁ Νικομηδείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βιθυνίας· Φιλόθεος Βρυέννιος, βυζάντεος.
6. Ὁ Νικαίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βιθυνίας· Σωφρόνιος ἐκ Κυζίκου.
7. Ὁ Χαλκηδόγος, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βιθυνίας· Γερμανὸς Καβακόπουλος, βυζάντεος.
8. Ὁ Δέρκων, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Βοσπόρου Θρακικοῦ καὶ Κυανέων· Καλλίνικος Φωτιάδης ἐκ Δαρδανελίων.
9. Ὁ Θεσσαλονίκης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Θετταλίας· Ἀθανάσιος Μεγακλῆς ἐξ Ἀδρεανουπόλεως.

"Εἰ εἰ ἐπισκόπους πέντε:

1. τὸν Κύτρους· Θεόκλητον.
2. τὸν Καμπαρίας· Παρθένιον ἐκ Κρήτης.
3. τὸν Πολυναρῆς καὶ Βαρδαωριτῶν· Ἰωακείμ, ἐκ Φιλιππουπόλεως.
4. τὸν Ἀρδαμερίου· Σωφρόνιον.
5. τὸν Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὀροας· Ἰλαρίωνα Μακαρώνην ἐκ Κυδωνιῶν.
10. Ὁ Ἀδρεανουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος παντὸς Αἰμιμόντου· Κύριλλος Δημητριάδης βυζάντεος.
11. Ὁ Ἀμασείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος παντὸς Εὐξείγου Πόντου· Ἀνθίμος Ἀλεξούδης, ἐκ Μαδύτου.

12. Ὁ Ἰωαννίτωρ, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἡπείρου καὶ Κερκύρας· Γρηγόριος Καλλίδης, ἐκ Κουμβάου.
13. Ὁ Προύσης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Βιθυνίας· Ναθαναὴλ Γεωργιάδης, Ἡπειρώτης.
14. Ὁ Πελαγωρείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος ἀνω Μακεδονίας· Κοσμᾶς Εὔμορφόπουλος, ἐκ Μαδύτου.
15. Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Ἰρέου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Πόντου Πολεμωνιακοῦ· Ἀλέξανδρος Ῥηγόπουλος, ἐξ Ἀδρεανουπόλεως.
16. Ὁ Ἰχορίου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λυκανίας· Ἀθανάσιος Ἡλιάδης, ἐξ Ἀγίου Κωνσταντίνου τῆς Καισαρείας.
17. Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Θετταλίας· Κωνστάντιος βυζάντεος.
18. Ὁ Πισσιδείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Σίδης, Μυρέων καὶ Ἀτταλείας· Γεράσιμος Τανταλίδης βυζάντεος.
19. Ὁ Κρήτης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Εύρωπης· Τιμόθεος.

"Εἰ εἰ ἐπισκόπους ὀκτώ:

- 1] τὸν Ἀρκαδίας (Νικηφόρον).
- 2] τὸν Ρεθύμνης καὶ Λιλοποτάμου (Ἴερόθεον).
- 3] τὸν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώτωρ (Νικηφόρον).
- 4] τὸν Πέτρας (Τίτον).
- 5] τὸν Λερρονήσου (Διονύσιον).
- 6] τὸν Κισάμου καὶ Σελίρου (Δωρόθεον).

- 7] τὸν λάμπης (Εύμενιον).
 8] τὸν Ἱερᾶς καὶ Σιτείας ('Αμβρόσιον).
 20. Ὁ Τραπεζοῦντος, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λαζικῆς Κωνστάντιος Καρατζόπουλος ἐκ Φερτεκίου.
 21. Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Παλαιᾶς Ἡπείρου· Γαβριὴλ Ἰατρουδάκης ἐκ Λέρου.
 22. Ὁ Φελιππουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Θράκης Δρογοθητίας· Φώτιος βυζάντιος.
 23. Ὁ Ρόδου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πασῶν τῶν Κυκλαδῶν νήσων· Κωνσταντῖνος Ἀλεξανδρίδης ἐξ Ἀδριανούπόλεως.
 24. Ὁ Σερρῶν, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Μακεδονίας· Γρηγόριος Ζερβουδάκης ἐκ Κρήτης.
 25. Ὁ Δράμας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μακεδονίας· Φιλόθεος Κωνσταντινίδης βυζάντιος.

Β' Στήλη.

26. Ὁ Σμύρνης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Ἀσίας· Βασίλειος ἐκ Ζαγοριτσάνης τῆς Καστορίας.
 ἔχει ἐπίσκοπον
 τὸν Μοσχονησίων ('Ιάκωβον).
 27. Ὁ Μιτυλήνης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λέσβου· Κύριλλος Μουμτζῆς ἐκ Σινώπης.
 28. Ὁ Διεδυμοτείχου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ροδόπης· Κωνσταντῖνος Βαφείδης ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν.
 29. Ὁ Ἀγκύρας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Γαλατίας· Γεράσιμος.

30. Ὁ Φιλαδελφείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λυδίας· Λεόντιος Ἐλευθεριάδης Ἡπειρώτης.
 31. Ὁ Μελενίκου, ὑπέρτιμος· Κωνσταντῖνος Χατζῆ Παναγιώτου ἐκ Τενέδου.
 32. Ὁ Αἴνου, ὑπέρτιμος· Λουκᾶς Πετρίδης ἐκ Μαδύτου.
 33. Ὁ Μηθύμηνος, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Λέσβου· Στέφανος Σουλλιάδης Ἡπειρώτης.
 34. Ὁ Μεσημβρίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μαύρης θαλάσσης· Χαρίτων Εύχλειδης ἐκ Κύπρου.
 35. Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Κυκλαδῶν νήσων· Γαβριὴλ ἐκ Σάμου.
 36. Ὁ Βεζύνης καὶ Μηδείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μαύρης θαλάσσης· Ιερόθεος Δημητριάδης ἐκ Νισύρου.
 37. Ὁ Ἀγγιάλου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μαύρης θαλάσσης· Βασίλειος Γεωργιάδης βυζάντιος.
 38. Ὁ Βάρης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μαύρης θαλάσσης· Πολύκαρπος Κωνσταντινίδης ἐκ Χώρας.
 39. Ὁ Μαρωνείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Ροδόπης· Ιωακείμ Βαλασιάδης βυζάντιος.
 40. Ὁ Σηλυβρίας, ὑπέρτιμος· Κωνστάντιος Γαζῆς ἐκ Σινώπης.
 41. Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Μαύρης θαλάσσης· Παρθένιος Παπᾶ Παναγιώτου ἐκ Μηγανιών τῆς Κυζίκου.
 42. Ὁ Ξάνθης, ὑπέρτιμος· Ιωακείμ Σγουρὸς ἐκ Χίου.
 43. Ὁ Γάνου καὶ Χώρας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Θράκης παραλίας· Διονύσιος.

44. Ὁ Χίου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἰωνίας· Κωνσταντῖνος Δεληγιάννης ἐκ Χίου.
45. Ὁ Λήμρου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος παντὸς Αἰγαίου πελάγους· Ἀθανάσιος Καπουράλλης ἐκ Σάμου.
46. Ὁ Ἰμβρου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Αἰγαίου πελάγους· Παΐσιος βυζάντιος.
47. Ὁ Δυρραχίου, ὑπέρτιμος· Βησσαρίων Ἡπειρώτης.
48. Ὁ Σκοπειῶν, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος κάτω Μυσίας· Ἀμβρόσιος Σταυρινὸς βυζάντιος.
49. Ὁ Καστορίας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος ἄνω Μακεδονίας· Φιλάρετος Βαφείδης ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν.
50. Ὁ Ρασκοπρεσρέγης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος ἄνω Μυσίας· Διονύσιος ἐκ Σβορνικίου.

Γ' Στήλη.

51. Ὁ Βοδειῶν, ὑπέρτιμος· Νικόλαος Σακόπουλος ἐκ Σινώπης.
- ‘Ο Ερσεκίου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος ἄνω Μυσίας· Σεραφείμ Πέροβικ ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας.
52. Ὁ Κορυτσᾶς, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος ἄνω Μακεδονίας· Γερβάσιος Ὡρολογῆς ἐξ Ἀργυρουπόλεως.
53. Ὁ Βελεγράδων, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀλβανίας· Δωρόθεος βυζάντιος.
54. Ὁ Στρωμνίτης καὶ Τιβεριουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μακεδονίας· Ἰωακείμ ἐκ Κοζάνης.
55. Ὁ Γρεβενῶν, ὑπέρτιμος· Δωρόθεος Μαμέλης ἐκ Σιγῆς.

56. Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Μακεδονίας· Ἀθανάσιος Νικολαΐδης βυζάντιος.
- ‘Ο Σβορογιάκιου, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Δαλματίας· Γρηγόριος Ζίρκοβιτς ἐκ Κροατίας.
57. Ὁ Μογλενῶν, ὑπέρτιμος· Ἰωαννίκιος Μαργαριτιάδης βυζάντιος.
58. Ὁ Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν, ὑπέρτιμος· Πανάρετος Πετρίδης ἐκ Πλατάνου τῶν Γανοχώρων.
59. Ὁ Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ, ὑπέρτιμος· Ἀνθίμος Πελτέκης ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν.
60. Ὁ Κασσανδρείας, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος κόλπου Θερμαϊκοῦ· Προκόπιος ἐκ Κυζίκου.
61. Ὁ Χαλδείας καὶ Χερροιάρων, ὑπέρτιμος· Γερβάσιος.
62. ‘Ο Ελασσῶνος, ὑπέρτιμος· Σωφρόνιος Ἀργυρόπουλος ἐκ Μαρμαρᾶ.
63. Ὁ Προικονηῆσον, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Προποντίδος· Βενέδικτος Διαμαντῆς ἐκ Προύσης.
64. Ὁ Δρυϊκουπόλεως καὶ Δειλίκου, ὑπέρτιμος· Γρηγόριος Γιάνναρος ἐκ Πλωμαρίου Μυτιλήνης.
65. Ὁ Κψουν, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Κυκλαδῶν νήσων· Καλλίνικος Ἰωάννου βυζάντιος.
66. Ὁ Λετέσης, ὑπέρτιμος· Βασίλειος παπᾶ Χρήστου Ἡπειρώτης.
67. Ὁ Καρπάθου καὶ Κάσσου, ὑπέρτιμος· Ἀγαθάγγελος Ἀρχύτας ἐκ Κυδωνιῶν.
68. Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης, ὑπέρτιμος· Κωνστάντιος.
69. Ὁ Νευροκοπίου, ὑπέρτιμος· Νεόφυτος Κυδωνιεύς.

70. Ο Λέρου καὶ Καλύμνου, ὑπέρτιμος· Ἰωάννης ἐξ Ἰμβρου.
71. Ο Ἐλευθερουπόλεως, ὑπέρτιμος· Διονύσιος Σταυρίδης ἐκ Δελλεωνῶν τῆς Θράκης.
72. Ο Κολωνίας, ὑπέρτιμος· Λεόντιος.
73. Ο Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν, Κωνσταντῖνος Μιχρούλης Ἡπειρώτης.
74. Ο Βελλᾶς καὶ Κοιτσης, Βασίλειος Ἡπειρώτης.

§ 12.

Ἐπιχορήγησις*Tῶν ἐν Θράκῃ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων.***Α'.****ΕΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΚΩΔΙΚΙ**

Τὸν τίτλον «‘Ορισμὸς ἐπιχορηγήσεως Ἀρχιερέων» 1859, ἐν Πατριαρχικῷ Κώδικι ἔκτιθεται ἡ ἐπιχορήγησις μετὰ τῶν ἐμβατικίων, φιλοτίμου νεοδιοριζομένων Ἱερέων, συνοικεσίων, ἥ καὶ φωτίσματος κατὰ περιοδείαν, προθέσεων καὶ λοιπῶν ἐτησίων τυγχρῶν ἐκάστης ἐπαργίας ἴδιαιτέρως· ἐν λεπτομερείᾳ ἀναφερομένου τοῦ ἀνήκοντος ἐν ἐκάστη πόλει, κώμῃ, γωρίῳ ἥ τσιφτλίκῳ ποσοῦ.

Ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ἀναγράφω ἐνταῦθα τὴν ἐπιχορήγησιν τῶν ἐν Θράκῃ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων.

Σελίς	Μητροπόλεις	Χωρία	Στέφανα	Χορηγήσεως.
Κώδικος				
17	Δέρκων ¹	44	6000	80000 ²
31	Φιλιππουπόλεως	342	46758	120000
43	Ηρακλείας	116 οικίαι	10215	120000 ³
79	Μαρωνείας	27	7188	60000
101	Σηλυβρίας	13	1727	40000 ⁴
103	Αἴνου	12	1743	25000 ⁵
111	Ξάνθης	33 ⁶	3787	50000
115	Σωζουαγαθουπόλεως	25	2759	40000 ⁶

1. Ἐν τέλει τῆς ἐκθέτεως, ἐν ᾧ δριζεται ἡ ἐπιχορήγησις τῆς ἐπαργίας Δέρκων. συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διαφόρων τυγχρῶν, προστίθεται «Ἐθεωρήθη τῇ 29 Μαΐου 1859 καὶ μετὰ τὴν παρατήρησιν τῶν διαλαμβανομένων ἐγνωμοδοτήθη παρὰ τῶν μελῶν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ποσὸν ἐτήσιων προσδιωρισμένον γρόσια 80000.

† Ὁ Θετσαλονίκης ΝΕΟΦΥΤΟΣ».

‘Ανάλογα τούτοις προστίθενται καὶ ἐν ἐκάστῃ ἔλλη ἐπαργίᾳ.

2. Ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Θρακικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου (1874) ἀναφέρονται χωρία 41 καὶ ὄρθοδοξοι οἰκογένειαι 3874 ἐν τῇ ἐπαργίᾳ Δέρκων.

3. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαργίᾳ Ἡρακλείας ἀναφέρονται χωρία 91, ὄρθοδοξοι δὲ 60000 ψυχαί.

4. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαργίᾳ Σηλυβρίας ἀναφέρονται χωρία 10 καὶ ὄρθοδοξοι οἰκογένειαι 1565.

5. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαργίᾳ Αἴνου ἀναφέρονται χωρία 13, ὄρθοδοξοι δὲ 7500 ψυχαί.

6. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαργίᾳ Σωζουαγαθουπόλεως ἀναφέρονται χωρία 27, ὄρθοδοξοι δὲ 17,000 ψυχαί.

121	Γανοχώρων	10	1778	25000
123	Λιτίτζης	26	2672	30000
195	Βιζύης	28	2961	40000 ¹
209	Μεσημβρίας	37	1920	40000
235	Άδριανουπόλεως	301	25059	120000
247	Άγχιάλου	73	4078	60000 ²
261	Διδυμοτείχου	63 οικίαι	7486	70000
223	Καλλιουπόλεως	10	2877	30000 ³
341	Μυριοφύτου	10	2729	25000 ⁴
349	Μετρῶν	13	1130	25000

Β.

ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΕΝΙΚΟΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙΣ.

Ἐν τοῖς **Γενικοῖς Κανονισμοῖς** (1862) ἡ ἄνω
ἐπιχορήγησις δρίζεται ως ἐξῆς :

3	Τῷ Ηρακλείας	90000
8	» Δέρκων	80000
11	» Άδριανουπόλεως	100000
15	» Διδυμοτείχου	70000
27	» Φιλιππουπόλεως	70000

1. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βιζύης ἀναφέρονται γωρία 31, ὅρθοδοξοι δὲ 21000 ψυχαί.

2. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Άγχιάλου ἀναφέρονται γωρία 84, οικογένειαι δὲ 4500.

3. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Καλλιουπόλεως ἀναφέρονται γωρία 9, ὅρθοδοξοι δὲ 15500 ψυχαί.

4. Αὐτόθι ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Μυριοφύτου ἀναφέρονται γωρία 9, ὅρθοδοξοι δὲ 16660 ψυχαί.

37	» Αἰνου	25000
39	» Μεσημβρίας	45000
46	» Βιζύης	50000
48	» Αγχιάλου	60000
49	» Μαρωνείας	60000
50	» Σηλυσβρίας	45000
51	» Σωζουπόλεως	45000
52	» Ξάνθης	50000
53	» Γάνου καὶ Χώρας	30000
83	» Λιτίτζης	40000
87	» Καλλιουπόλεως	40000
88	» Μυριοφύτου	30000
89	» Μετρῶν	30000

§ 13.

Κρίσεις.

Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως καὶ ἀντιπαραβολῆς τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω καταλόγοις καὶ Συνταγματίοις Μητροπόλεων, Αρχιεπισκοπῶν καὶ Ἐπισκοπῶν, φανερὸν γίνεται.

Οτι πολλαὶ τούτων ὑπέστησαν μεταβολὰς, κατὰ διαφόρους ἐπογκάς, ὅσον ἀφορᾷ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ιεραρχικὴν τάξιν αὐτῶν, αἵτινες κατὰ Βαλσαμῶνα ἐπῆλθον ἐκ τοῦ ὅτι «Διάφοροι βασιλεῖς διαφόρους ἐπισκοπὰς ἔτιμησαν ἢ τιμῇ τῆς πόλεως, ἢ πίστει τῇ πρὸς τὴν εὐαγγῆ Εκκλησίαν, ἢ τοῦ προεστῶτος αὐτῆς τὴν ἀρετὴν σεβασθέντος»¹.

1. P. καὶ II. Συντ. τῶν Θ' καὶ I' κανόνων Τομ. B' σελ. 394.

“Οτι πλεῖσται εἶτε συνεχωνεύθησαν μετ’ ἄλλων Μητροπόλεων, εἶτε διοτελῶς ἐξέλιπον, διπερ κατ’ ἀνάγκην ἐπῆλθεν, ἔνεκα τῆς ἐκ διαφόρων καιρικῶν περιστάσεων ἐλαττώσεως, ἢ διοσχεροῦς ἐκλείψεως τοῦ γριστιανικοῦ πληθυσμοῦ πολλῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.

Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ ἐκλείψεως πάλαι διαλαμψάσων Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, ἡ συγχωνεύσεως μετ’ ἄλλων προσέτι δὲ καὶ ἔνεκεν ἀναπτύξεως τοῦ πληθυσμοῦ τινῶν, ἐξ ἐμπορικῶν ἢ ἄλλων λόγων, πηγάζει κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ παρατηρουμένη μεταξὺ τῶν διαφόρων Μητροπόλεων δυσαναλογία καὶ ἐλλειψις ισότητος καὶ ὅμοιομόρφου, κατὰ τε τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν, ἡς τὸ μέγεθος καταφαίνεται καὶ ἐπαισθητὸν γίνεται, λαμβανομένου ὑπ’ ὅψιν γεωγραφικοῦ χάρτου, παριστῶντος τὰ δρια ἐκάστης τῶν Μητροπόλεων καὶ στατιστικῆς τοῦ ἐν ἐκάστῃ τούτων δρθιδόξου πληθυσμοῦ¹.

Τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα, πολλάκις ἐπραγματεύθην ἐν τῷ τύπῳ. Καθόσον δὲ τυγχάνει ἄξιον ιδιαζούσης καὶ ἐξαιρετικῆς σημασίας, οὐχὶ ἀσκοπος κρίνεται ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα, ὑπὸ γενικωτέρων ὅψιν.

Μεταξὺ ἄλλων, ὑπὸ τὸν τίτλον **Μέτρα ἐπείγοντα** ἐξέθηκα ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ»² τὰ ἔξι.

1. Ἡ νεωτέρα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μελέτη μὲν ἦγαγεν εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενον συμπέρασμα.

2. Ἔτος ΙΕ' 22 Σεπτεμβρίου 1895 Ἀριθ. 30.

Ἡ ἐρίτιμος σύνταξις τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας εὐηρεστήθη νὰ προτάξῃ τῇ ἀνωτέρῳ πραγματείᾳ μου, ἐν ἥ-

Μέτρα ἐπείγοντα.

«Νέα διαρρύθμισις τῶν δριῶν τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν.—Λαμβάνοντες ὑπ’ ὅψιν τοὺς καταλόγους τῆς προκαθεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Μητροπόλεων, ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ κατὰ διαφόρους ἐπογάδες Μητροπόλεις τοῦ Θρόνου τούτου καὶ αἱ ὑπ’ αὐτὰς ἐπισκοπαὶ, καὶ ἐξετάζοντες τὰ δρια καὶ τὰς ἐκτάσεις αὐτῶν, παρατηροῦμεν τοιαύτην ἀσυμφωνίαν καὶ ἀνωμαλίαν ἐν αὐτοῖς, ὥστε ἡ ἐξήγησις περιάγει ἡμᾶς εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν καὶ ἀδιέξοδον· καθότι ἡ μεγίστη μεταξὺ τῶν διαφόρων Μητροπόλεων διαφορὰ κατὰ τὴν ἔκτασιν, ἢ ἐκ τῆς ἔδρας πολλῶν Μη-

καὶ περὶ βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου ἐκφέρω κρίσεις τινὰς, περὶ οὖ κατωτέρω (Μέρος Β'), τὰ ἔξι, εὐγνωμόνων ἀνχραφόμενα ἐνταῦθα.

«Ο ἐκ τῶν εὐπαιδεύτων καὶ φερεπόνων κληρικῶν πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Μελισσηνὸς Χριστοδούλου, διδάκτωρ τὰ νομικὰ καὶ τέως νομικὸς σύμβουλος τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας ἐπειμφεν ἡμῖν τὴν πκρὰ πόδας ἄξιαν πολλοῦ τοῦ ἐνδιεφέροντος πραγματείαν, ἐν ἥ ὑπὸ τῆς ιδίας αὐτοῦ πείρας δηγούμενος εἰσηγεῖται μέτρα τινὰ, δι’ ὧν δυνατὴ ἔσται ἡ ποθουμένη βελτίωτις τοῦ παρ’ ἡμῖν ιεροῦ κλήρου καὶ ἀνύψωσις εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν τῇ ἀποστολῇ αὐτοῦ θέσιν, καὶ τὴν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου δριογραφικὴν διαρρύθμισιν τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελουστῶν ἐπαρχιῶν.

Ἐκφράζοντες τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῷ δικρεπετεῖ νομομαθεῖ κληρικῷ ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἡμετέρων λογίων κληρικῶν καὶ δὴ πολλοὶ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν θέλουσιν ἀσμένως μετάσχει τῆς συζητήσεως, κατατιθέμενοι τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολυτίμους σκέψεις αὐτῶν ἐδραζομένας ἐπὶ τῆς πείρας».

τροπόλεων ἔκτασις τῶν ὄρίων των πρὸς μίαν διεύθυνσιν, ή στενοτάτη γειτνίασις αὐτῶν πρὸς ἔδραν ἐτέρας Μητροπόλεως, ή μεγάλη ἀπόστασις κωμῶν τινων ἐκ τῆς ἔδρας τῆς Μητροπόλεως εἰς ἣν ὑπάγονται καὶ ή στενὴ γειτνίασις αὐτῶν πρὸς ἔδραν ἐτέρας Μητροπόλεως, ή ἔκτασις δικαιοδοσίας Μητροπόλεων ἐπὶ κωμῶν, κειμένων πέραν τῶν γωρίων μιᾶς ή καὶ πλειόνων γειτνιάζουσῶν Μητροπόλεων¹, ταῦτα πάντα δυσχερεστάτην καθιστῶντα τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τῶν Μητροπόλεων, δλως ἀνεξήγητον παριστῶσι τὴν τοιαύτην διαίρεσιν αὐτῶν. Ἡ ἐξήγησις δτι ἐξ ιδιαζουσῆς καὶ ἔξαιρετικῆς στοργῆς ή συμπαθείας πρὸς πόλιν τινὰ, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καὶ ἀνύψωσις ταύτης εἰς Μητρόπολιν, οὐκ ἔστιν ἐπαρκής.

Αλλ' ὅσῳ ἀνεξήγητός ἔστιν ή τοιαύτη δλως ἀσύμφωνος πρὸς τὸν σκοπὸν διαίρεσις τῶν ὄρίων τῶν Μητροπόλεων, τοσούτῳ καὶ κατὰ μείζονα λόγον ἀπόρον πῶς διετηρήθη αὕτη μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἡ σκέψις δὲ αὗτη πληρέστατα δικαιολογεῖται, καθόσον τῆς ὑπάρξεως τῶν ιερῶν Μητροπόλεων σκοπὸν ἔχουσης τὴν

1. Πλεῖστα παραδείγματα ἥδυνατό τις ν' ἀναγράψῃ ἐνταῦθα, ἀλλ' ή ἀναγραφὴ τούτων δλως περιττὴ ἀποβαίνει, καθόσον ή ἔλλειψις παρουσιάζει κανόνα καὶ οὐχὶ ἔξαιρεσιν. Σημειώ μόνον κατ' ἔξαιρεσιν, δτι πρὸ τινος ἔμαθον παρ' ιερέως, ἀφικομένου εἰς Κωνσταντινούπολιν, πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τῆς ἐν τῷ χωρίῳ του Ἐκκλησίας, δτι τὸ χωρίον του, ὑπαγόμενον τῇ πνευματικῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Μητροπόλεως Νεοκαισαρείας, ἀπέχει τῆς ἔδρας ταύτης ὥρας περὶ τὰς 100, τῆς δὲ Καισαρείας 17 Διὸ καὶ ἀπὸ δεκάδων ἐτῶν στερεῖται πνευματικῆς ἐπισκέψεως τοῦ ποιμενάρχου αὐτοῦ.

ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπίβλεψιν, ἐποπτείαν καὶ προστασίαν τῶν πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν συμφερόντων τῶν χριστιανῶν, ή τοιαύτη διαίρεσις, ὡς ήκιστα ἀνταποκρινομένη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔστιν ἄντικρυς ἀναγρονισμός. Τούτων οὕτως ἔχοντων, πρόσηλον ἀποβαίνει, δτι ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων καὶ λίαν ἐπειγόντων μέτρων τυγχάνει ή νέα διαρρύθμισις τῶν ὄρίων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀναγκαῖα κρίνω τὰ ἔξῆς.

Ἐν τῇ λειτουργίᾳ παντὸς διοικητικοῦ ή δικαστικοῦ κλάδου, τὸ δμοιόμορφον ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἀκριβείας καὶ εύταξίας ἐν αὐτῷ· συνεπῶς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρωτίστως δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ή βάσις αὕτη. Οθεν ἐν τῇ διακανονίσει τῶν ὄρίων τῶν Μητροπόλεων, δέον νὰ ἐπιστηθῇ ή προσοχὴ, ὥστε σὺν τῇ ἐπιτεύξει τοῦ δι' αὐτῶν ἐπιδιωχομένου πνευματικοῦ σκοποῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὸ δυνατὸν ή ἄρσις τοῦ ἀνομοιομόρφου ἐν αὐταῖς καὶ τῆς ἀνιστήτος ἐν τοῖς δικαιώμασι μεταξὺ τῶν ιθυνόντων τὰς ἐπαρχίας. Τοῦτο δὲ καὶ ὧφελίμως μὲν θέλει ἐπηρεάσει ἐν τῷ καταρτισμῷ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν διοικήσεως, σπουδαίως δὲ θέλει συντελέσει καὶ εἰς πρόληψιν ἀτόπου, δυναμένου νὰ λαμβάνῃ χώραν ἐκ τῆς ἀνιστήτος¹.

1. «Νομοθεσία διέπουστα τὴν κατὰ περιτροπὴν συγχρότησιν τῆς ιερᾶς Συνόδου, ὅπως πάντοτε ἡ κατχληγλώς ὅμως συγχεκροτημένη· ἀνάγκη νὰ νομοθετηθῇ ή τῶν μικροτέρων ἐπαρχιῶν κατάργησις καὶ ή τούτων μετὰ τῶν πλησιοχώρων συγχώνευσις, ὅπερ θέλει συντελέσει ὑπὸ ἐποψίν παντοῖαν εἰς τὸν διηγεκῆ ἄριστον καταρτισμὸν αὐτῆς»

Ἡ διαρρύθμισις δὲ εὐκόλως ἐπιτυγχάνεται ως ἐπομένως.

Ἐπὶ τῇ βάτει τῆς ἥδη ὑπαρχούσης ἐν τοῖς Ηατριαρχείοις ἑτοίμου ἐργασίας¹, συμπληρουμένης διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν ἀποστάσεων τῶν χωμῶν καὶ γωρίων, ἀπὸ ἀλλήλων, ἀπὸ τῆς ἔδρας τῆς Μητροπόλεως, εἰς ἣν ὑποκεινται καὶ τῶν ἔδρῶν τῶν γειτνιαζουσῶν Μητροπόλεων, τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὄρθοδόξου πληθυσμοῦ αὐτῶν καὶ τῶν

“Ὑπόμνημα Ιωακείμ τοῦ Γ’ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησις Β. Δ. Καλλίφρονος Περ. Δ’ Τομ. I σελ. 120.

«Πρὸς κατάπικυσιν τελείων τριῶν σπουδῶν καταγρήτεων, ώς πηγῆς τοῦ κυριωτέρου κακοῦ δυναμένων νὰ θεωρηθῶσι καὶ εἰς τὴν ἐκφύλισιν τῆς ἀνωτάτης ἱεραρχίας συντελουστῶν, ἢτοι τῆς ἀδικαιολογήτου κανονικῆς μεταθέσεως, τῆς παρεισφρήσεως ἀνικάνων στοιχείων εἰς τὴν χρείαν τῆς ἀνωτάτης ἱεραρχίας καὶ τῆς ἀνίσου ἀπολαβῆς τῶν ἱεραρχῶν, καλὸν καὶ συμφέρον νὰ νομοθετηθῇ ἡ βαθμιαία κατάργησις ὅλων τῶν ἐπισκοπῶν καὶ τῶν μικρῶν ἐπαρχιῶν, αἵτινες νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰς γεωγραφικῶς πλησιογάρους νὰ σχηματισθῶσι δὲ εἰς τρόπον ὡτες αἱ μὲν ἐπαρχίαις ὅλαις νὰ ἔχωσι τὸν αὐτὸν ὡς ἔγγιστα πληθυσμὸν, οἱ δὲ Ἀρχιεεῖς τὰς ιδίας ἀπολαβῆς καὶ δ λαδες νὰ φορολογήται καθ’ ὅλας τὰς ἐπαρχίας ἔξισου. Διὰ τοῦ δυτικόλου μὲν, ἀναγκαῖον δὲ τούτου τρόπου, αἱρεται ἡ ἐπιθυμία τινῶν, ἐπιδιωκόντων μετάθεσιν εἰς μεγαλειτέραν ἐπαρχίαν γάριν ἀνέσεως καὶ δόξης, ἀποσκοραχίζεται ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ χειροτονῶνται ἀνίκανοι Ἀρχιεεῖς διὰ τὰς μικρὰς ἐπαρχίας, μηδὲν δὲ ἰκανοῦ δεχομένου ταύτας, ἀμείβονται οἱ Ἀρχιεεῖς ἔξισου καὶ φορολογεῖται δ λαδες ἐπίσης ἔξισου» *Ὑπόμνημα Ιωακείμ τοῦ Γ’ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησις Β. Δ. Καλλίφρονος Περ. Δ’ Τομ. I σελ. 120—121.*

1. “Ιδε ἐγκυκλίους ὑπὸ ἡμερ. 4 μαρτίου 1893 καὶ 16 αὐγούστου 1864. — «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τοῦ 1893 ἀριθμ. 2 καὶ τοῦ 1894 ἀριθμ. 25.

μέσων τῆς συγκοινωνίας των πρὸς τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεως, εἰς ἣν ὑπάγονται, καὶ πρὸς τὰς ἔδρας τῶν γειτνιαζουσῶν Μητροπόλεων, νὰ διαχαραχθῇ χάρτης, ἐν ᾧ νὰ περιλαμβάνωνται ὅλαις αἱ Μητροπόλεις καὶ νὰ δριζῶνται τὰ νέα ὅρια ἐκάστης αὐτῶν, δριζόμενα κατὰ τὰ ἄνω. Ἐκ τούτου δὲ θέλουσι προκύψει κατάργησις τῶν Μητροπόλεων, ὃν αἱ ἔδραι, εἴτε ἐκ τῆς θέσεως, ώς γειτνιαζουσαι στενῶς πρὸς ἔδρας ἐτέρων Μητροπόλεων, εἴτε ἐκ τοῦ ὀλίγου ὄρθοδόξου πληθυσμοῦ αὐτῶν, εἴτε ἐλλείψει πολιτικῆς σημασίας (διοικητικοῦ βαθμοῦ), δὲν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι κέντρον, καὶ κατάργησις τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπισκοπῶν, ώς στερουμένων σήμερον πάσης σημασίας, πλὴν ίστορικῆς συνεπῶς δὲ συγχώνευσις Μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τινῶν, καὶ ἀνάδειξις τινῶν ἐκ τούτων, ώς καὶ ἐτέρων πολιτικῶν κέντρων εἰς Μητρόπολιν. Ἡ ἐφαρμογὴ δὲ τοῦ χάρτου νὰ τελεσθῇ βαθμιαίως τουτέστιν ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τὴν δι’ ἀποβιώσεως, ἡ παραιτήσεως ἡ μεταθέσεως τοῦ ποιμενάργου αὐτῆς χηρείαν της, ἔξοικονομουμένης προσηκόντως τῆς περιπτώσεως, καθ’ ἣν ἦθελε προκύψει ζήτημά τι μεταξὺ Μητροπόλεώς τινος, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ χάρτου, ἐν γειτνιαζουσῃ Μητροπόλει χηρευσάσῃ. Τοιουτοτρόπως δὲ ἐν διαστήματι δεκαετηρίδων τινῶν ἀπροσκόπτως καὶ ἀθορύβως πληρεστάτη γενήσεται ἡ ἀναγκαία ωφέλιμος καὶ σωτήριος διακανόνισις αὐτη».

Ἐν δὲ τῷ Νεολόγῳ¹ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν δικονομία ἔγραψα τὰ ἔξης.*

1. *Ἐτος ΚΕ*, 27 Φεβρουαρίου 1891 ἀριθ. 6483.

Ἡ ἀγγελία τῆς συστάσεως εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, πρὸς ἐκπόνησιν ἡ ἀναθεώρησιν δικονομίας διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν δικαστήρια, γαρμόσυνον αἰσθημα παρήγαγε παρ' ἄπασι τοῖς ἐνδιαφερομένοις καὶ ποθοῦσι τὴν βελτίωσιν τῶν καθ' ἡμᾶς, καθόσον ἡ περὶ δικονομίας ἀπόφασις τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, προδήλως σημαίνει ἔναρξιν πραγματοποιήσεως σπουδαίων καὶ ριζικῶν μεταρρυθμίσεων, αἵτινες εἰπέρ ποτε ἐπείγουσαι καὶ ἐπιταχτικαὶ παρίστανται ἥδη. Φρονοῦντες δὲ διτὶ παντὸς ὅρθιοδόξου, ὡς μέλους τῆς Ἐκκλησίας, καθῆκόν ἔστιν ἡ ἔνδειξις μερίμνης καὶ ἐνδιαφέροντος περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ διτὶ ἡ γνώμη ἑκάστου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ κατά τι ὡς συμβολὴ πρὸς τὸν σκοπὸν, προαγόμεθα δπως διὰ τοῦ φίλου Νεολόγου ὑποβάλωμεν δημοσίᾳ τοῖς ἀρμοδίοις τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἄνω μεταρρυθμίσεις, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις. Ἐν τῇ ὑπὸ μελέτην ἥδη δικονομίᾳ βεβαίως θέλουσι κανονισθῆ τὰ περὶ ὁργανισμοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἡμῶν, ἥτοι τῆς συντάξεως καὶ ἐνεργείας αὐτῶν, καὶ θέλει διαγραφὴ πᾶν δ.τι συμβάλλει εἰς τὴν τελείαν καὶ σκόπιμον λειτουργίαν αὐτῶν· τούτου ἔνεκα δὲ πᾶσα ἐνδιατριβὴ ἐπὶ δικονομικῶν θεμάτων δλῶς περιττὴ καθίσταται διὸ ἀποφεύγοντες πάντα περὶ τούτων λόγον, περιοριζόμεθα εἰς τὰ ἔξης:

Ἡ δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων ἐνασκεῖται ἐντὸς ὥρισμένων γεωγραφικῶν ὄρίων· κατὰ συνέπειαν πρὸς σκόπιμον καὶ τελεσφόρον λειτουργίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων μας ἀπαραίτητος ἀνάγκη παρίστα-

ται ἡ διαρρύθμισις τῶν ὄρίων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν, διότι ὡς ἥδη ἔχουσι τὰ ὄρια τούτων, ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων μας καὶ συνεπῶς ἡ πλήρης ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ὑπ' αὐτῶν, καθότι πλὴν τῶν ἀποστάσεων πολλῶν γωρίων καὶ κωμῶν μιᾶς ἐπαρχίας ἀπὸ τῆς ἕδρας τῆς Μητροπόλεως αὐτῶν, ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Μητροπόλεως τῶν παρεμπίπτουσιν ἔτεραι ἐπαρχίαι πρόδηλον δ' ὅτι ὑπὸ τοιούτους δρους, καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ οἰκονομία τις διὰ συστάσεως πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ, πάλιν σπουδαίως γωλαίνει ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης παρ' αὐτῶν, μάλιστα ἐν τῇ χρήσει τῶν ἐνδίκων μέσων.

Ἡ νέα διαρρύθμισις τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν, ἐπιβαλλομένη καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων λόγων, ἀφορώντων εἰς τὰ συμφέροντα τῶν ὅρθιοδόξων, καθ' ἡμᾶς δέον νὰ γείνῃ ὡς ἔξης:

α'] Αἱ ἐπισκοπαὶ καὶ αἱ μικραὶ Μητροπόλεις νὰ καταργηθῶσιν ἡ νὰ συγγωνευθῶσι μετ' ἄλλων Μητροπόλεων ἡ συμφώνως τοῖς κατωτέρω νὰ μεγεθυνθῶσιν αἱ Μητροπόλεις· νὰ ἀναδειγθῶσι δὲ νέαι ἕδραι Μητροπόλεων, ἔνθα ἀπαιτεῖ τοῦτο ἡ ἀνάγκη.

β'] Νὰ διαγραφθῶσι τὰ ὄρια τῶν ἐπαρχιῶν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν πόλεων, αἵτινες δέον νὰ ὄρισθῶσιν ἕδρα Μητροπόλεως, τῶν ἀποστάσεων καὶ τοῦ ἐν αὐταῖς ὅρθιοδόξου πληθυσμοῦ.

γ'] Δικαιώματα ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως νὰ ὄρισθῶσιν ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις 10 γρ. ἀργυρᾶ, κατὰ

στέφανον· δὲ διὰ τοὺς ἐν χηρείᾳ καὶ τοὺς ἐνήλικας ἀγάμους.

δ] Ἡ ἵση ἑτησία ἀμοιβὴ δλων τῶν Μητροπολιτῶν, οἵτινες ὡρισμένον προσωπικὸν ὄφειλουσι νὰ διατηρῶσι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐπαρχίας των, κληρονόμενον παρὰ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἰδιαιτέρου ταμείου.

ε] Ἐπειδὴ δέν εἶναι δυνατὸν νὰ ὕστερον ἐπαρχίαι, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐταῖς καὶ τῇ ἔδρᾳ των ὄρθιοδόξων, νὰ ὅρισθῃ ἀποζημίωσίς τις ἰδιαιτέρα πρὸς τοὺς Μητροπολίτας, οἵτινες ἔνεκα τοῦ ὀλιγαρίθμου ποιμνίου των ἐν τῇ ἔδρᾳ ἢ τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῶν, ὀλίγα τυχηρὰ ἀπολαμβάνουσιν· ἢ ἄλλως τὸ προσωπικὸν τῆς Μητροπόλεως των νὰ ὅρισθῃ ὀλιγώτερον.

σ] Τὰ τυχὸν περισσεύοντα ἐκ τῶν εἰσπραττομένων δι' ἀρχιερατικὴν ἐπιχορήγησιν, νὰ γρησιμοποιῶνται εἰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας (παράβαλλε ὑπόμνημα Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Β. Δ. Καλλίφρονος Ἐκκλ. Ἐπιθεώρ. Περίοδος Δ'. Τεῦχος Α' σελ. 122—123.

Ταῦτα ὑπὸ γενικωτέρων ἔξετασιν τοῦ ζητήματος, οὕτινος ἢ σπουδαιότης ἐπέβαλε τὴν γενίκευσιν, καθὼς προείρηται.

§ 14.

Περὶ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ὄρέων τῶν ἐν Θράκῃ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐν Θράκῃ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς σημειώτα ἔξῆς·

Ἡ πολιτικὴ διοικητικὴ διαιρεσίς τῆς Θράκης, ὡς

ἔχει σήμερον, κάλλιστα δύναται νὰ ληφθῇ ὡς βάσις διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διαιρεσιν, μετά τινων τροποποιήσεων· καθότι καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν ἀποστάσεων, τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὄρθιοδόξου ὄμογενοῦς πληθυσμοῦ ἐν ἑκάστῃ διοικήσει καὶ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καλῶς ἔχει ἡ πολιτικὴ διαιρεσίς. Οὕτω δὲ ἐν Θράκῃ δύναται νὰ τελεσθῇ ἡ ἔξῆς διαρρύθμισις καὶ ἀναδιοργάνωσις.

1] Αἱ Ἐπαρχίαι Δέρκων, Μετρῶν καὶ Σηγλυθρίας νὰ συγγωνευθῶσιν εἰς μίαν Ἐπαρχίαν, ἀποσπωμένων ἐξ αὐτῶν κωμῶν τινων καὶ προστιθεμένων τῇ Ἀργιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως.

2] Ἡ Ἐπαρχία Ἀδριανουπόλεως, (ἀποσπωμένων ἀπ' αὐτῆς τῶν ἐν τῇ διοικήσει Σαράντα Ἐκκλησιῶν τμημάτων, ἥτοι τῶν τμημάτων Σαράντα Ἐκκλησιῶν, Βαθά-Ἐσκῆ καὶ Λουλέ-Βουργάζ), μετὰ τῆς Ἐπαρχίας Λιτίτσης καὶ κωμῶν τινων τῶν Ἐπαρχιῶν Διδυμοτείχου καὶ Ἡρακλείας ν' ἀποτελέση μίαν Ἐπαρχίαν.

3] Ἡ Ἐπαρχία Βιζύης μετὰ τῶν ἐν τῇ διοικήσει Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰρημένων τριῶν τμημάτων τῆς Ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, ἀποσπομένων ἐκ ταύτης, ὡς εἰρηται, καὶ τῆς Ἐπαρχίας Σωζουαγαθουπόλεως (πλὴν τῆς Σωζουπόλεως) ν' ἀποτελέση μίαν Ἐπαρχίαν.

1. Αἱ τῇ Ἐπαρχίᾳ Σωζουαγαθουπόλεως ἐκκλησιαστικῶς ὑπόγεμεναι κῶμαι (πλὴν τῆς Σωζουπόλεως), πολιτικῶς περιλαμβάνονται ἐν τῇ ὑποδιοικήσει τῆς Ἀγαθουπόλεως, ἀνηκούσῃ τῇ διοικήσει Σαράντα Ἐκκλησιῶν· εἰσὶ δὲ αἱ ἔξῆς· Ἀγαθούπολις· — Νέος Βασιλικός· — Βασιλικός· — Κωστή καὶ Προδίνο.

Αφαιρουμένων δὲ τούτων ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Σωζουαγαθουπόλεως, ὑπολειπεται ταύτη μόνον ἢ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ Σωζούπολις, ἥτις ἐστὶ καὶ ἡ ἔδρα κύτης. Αὕτη δὲ ὡς καὶ ἡ Ἐπαρχία Μεσημβρίας

4] Αἱ Ἐπαρχίαι Μαρωνείας καὶ Ξάνθης νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς μίαν Ἐπαρχίαν, ἀποσπωμένων κωμῶν τινῶν ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Μαρωνείας.

νὰ συγχωνευθῶσι τῇ Μητροπόλει Ἀγχιάλου, ἥτις οὕτω ἀποτελεσθήσεται ἐκ τῶν ἔξης πόλεων καὶ κωμῶν.

1] Ἀγχιάλου	μετὰ στεφάνων	800
2] Πύργου	»	700
3] Ἀλακαρυᾶς	»	25
4] Δρουτλῆ	»	120
5] Εύσταθιοχωρίου	»	150
6] Ἀκρανιᾶς	»	65
7] Τάστεπε	»	60
8] Σωζουπόλεως	»	700
9] Μεσημβρίας*	»	300
10] Ραβδᾶ	»	50
11] Τσίμου	»	10
12] Ἀγίου Βλασίου	»	50
13] Πάνας	»	130
14] Αἴμονος	»	100
Τὸ δόλον στέφανα		640
		3260

Τῇ ἀνηκούσῃ τῇ Ἐπαρχίᾳ Μεσημβρίας κώμης Ἀσπρου, τῆς κειμένης πέραν τοῦ Αἴμονος, ἀποτελουμένης δὲ ἐκ 300 οἰκογενειῶν, προστιθεμένης τῇ Ἐπαρχίᾳ Βάρνης.

* "Ἄξιον σημειώσεως ἐστιν ἐνταῦθα, ὅτι ἐν τῇ πόλει Μεσημβρίας, ἥτις (ώς καὶ αἱ πόλεις Ἀγχιάλου καὶ Σωζούπολις) κεῖται ἐπὶ μαγευτικωτάτης μικρᾶς χερσονήσου, ὑπῆρχον 44 Βυζαντιναὶ Ἐκκλησίαι, ἐξ ὧν τινες σώζονται, τῶν λοιπῶν μεταβληθεισῶν εἰς ἐρείπια παρὰ τοῦ πανδαιμάτορος χρόνου. Προσέτι δὲ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Μεσημβρίας ὑπάρχει ἡ Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ Αἴμονος, κειμένη παρὰ τὸ διμώνυμον ἀκρωτήριον.

"Ἐν δὲ τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἀγχιάλου, ἐπὶ νησιδίου, κειμένου ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Πύργου, παρὰ τὴν ἀπέναντι δὲ τῆς πόλεως ταύτης παραλίαν, κεῖται ἡ Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας.

"Αμφότεραι δὲ αὗται οὐκ εὐκαταρρένητον περιουσίαν ἔχουσιν ἀλλ' ἡ πρώτη ἡδη εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν περιήλθεν.

5] Αἱ Ἐπαρχίαι Καλλιπόλεως καὶ Μυριοφύτου μετά τινων κωμῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἡρακλείας, ἐπίσης εἰς μίαν.

6] Τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἡρακλείας, ἀποσπωμένων ἀπ' αὐτῆς κωμῶν καὶ χωρίων τινῶν νὰ συγχωνευθῇ ἡ Ἐπαρχία Γανοχώρων.

7] Τῇ Ἐπαρχίᾳ Αἶνου νὰ προστεθῶσι κῶμαι καὶ χωρία τῶν Ἐπαρχιῶν Διδυμοτείχου, Ἡρακλείας καὶ Μαρωνείας.

Τοιουτοτρόπως αἱ ἐν Θράκῃ 12 Μητροπόλεις, ἥτοι αἱ Μητροπόλεις 1] Ἡρακλείας.—2] Δέρκων.—3] Ἀδριανουπόλεως.—4] Διδυμοτείχου.—5] Αἶνου.—6] Βιζύης.—7] Μαρωνείας.—8] Σηλυβρίας.—9] Σωζουαγαθουπόλεως.—10] Ξάνθης.—11] Γανοχώρων καὶ 12] Λιτίτσης καὶ αἱ 3 Ἐπισκοπαὶ· 1] Καλλιπόλεως.—2] Μυριοφύτου καὶ 3] Μετρῶν—συγχωνεύονται εἰς 7 Μητροπόλεις ὡς ἔξης.

1] Ἡρακλείας.

2] Δέρκων.

3] Ἀδριανουπόλεως.

4] Βιζύης.

5] Μαρωνείας.

6] Καλλιπόλεως καὶ

7] Αἶνου.

Ἡ διὰ τῆς τοιαύτης ἀναδιοργανώσεως ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μητροπόλεων, στρογγύλωσις καὶ αὔξησις τῶν δρίων αὐτῶν, ἥτις ἐν ταῖς λεπτομερείαις προδήλως ὑπόκειται εἰς τροποποιήσεις, ως εἰρηται, πλήν τοῦ ὅτι αἱρει τὰ κωλύματα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς διοικήσεως, ως ἐκ τῶν ἀνωμάλων, ἀκανονίστων καὶ συγκε-

χυμένων δρίων κτλ. σπουδαίως διευκολύνει τὸν ἀπρόσκοπτον καὶ ἀπαραίτητον δργανίσμὸν τῶν Μητροπόλεων, πρὸς κανονικὴν καὶ καρποφόρον λειτουργίαν αὐτῶν καὶ ἀνυψοῖ τὸ γόνθρον τοῦ κλήρου. Οὐχ ἡτον δὲ συντελεῖ καὶ εἰς τὸν τελειότερον καταρτισμὸν τοῦ ἀνωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἥμῶν κέντρου, συνῳδὰ τῇ ἱερωτάτῃ καὶ ὑψηλῇ αὐτοῦ ἀποστολῇ, ἡτις προϋποτίθησιν ἐκ παντὸς περισπασμοῦ ἐλευθέραν καὶ ἀνεπηρέαστον βούλησιν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν μελῶν αὐτῆς¹.

Ἐν τῷ δργανίσμῷ δὲ τῶν Μητροπόλεων, μετέχοντι τοῦ τε διοικητικοῦ καὶ δικαστικοῦ καὶ εἰσάγοντι τὸ ὁμοιόμορφον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναγκαίως καὶ ἐκ τῶν πρώτων δρισθήσεται ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ τῶν Μητροπόλεων καὶ αἱ ἀπολαβαὶ ἐκάστου, λαμβανομένης ὑπ’ ὅψιν ἐν τούτῳ καὶ τῆς περιπτώσεως τῆς ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν περιοδείας τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς ἀποδημίας του εἰς Κωνσταντινούπολιν· τοῦτο μέν, ὅπως ἡ ἀπουσία αὐτοῦ, κατ’ οὐδὲν ἐπηρεάζει τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς Μητροπόλεως, μᾶλλον δὲ ἀνεπαίσθητος ἡ², τοῦτο δέ, ἵνα ὁ Μητροπολίτης ἡ ἐλεύθερος παντὸς περισπασμοῦ ἐκ τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαργίας του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ Συνοδικοῦ.

Ἡ ώς ἄνω ἀναδιοργάνωσις ἐπιτρέπει καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔξης προσωπικοῦ ἐν ἐκάστῃ Μητροπόλει.

1. Οὐχ ἡτον συντελεστικὸν πρὸς τοῦτο χρίνεται ἡ ἀπογόρευσις μεταβέσεως Ἀρχιερέως, ὃντος μέλους τῇ ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ω; σμενίνει ἐν παντὶ κλέδῳ διοικήσεως, διοικητικῷ, δικαστικῷ, προξενικῷ, διπλωματικῷ κτλ.

- 1] Μητροπολίτου.
- 2] Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου.
- 3] Πρωτοσυγκέλλου.
- 4] Ἐνὸς ἡ δύο διακόνων καὶ
- 5] Δύο Κλητήρων.

“Οθεν κατὰ ταῦτα ἀντὶ τῶν ἥδη ἐν Θράκη 12 Μητροπολιτῶν.

3 Ἐπισκόπων.

1 Τιτουλαρίου χωρεπισκόπου (τοῦ τιμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως).

1 Πρωτοσυγκέλλου (τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλειας) καὶ 8—10 Ιεροδιακόνων· θέλομεν ἔχει.

Μητροπολίτας 7

Τιτουλαρίους Ἐπισκόπους 7

Πρωτοσυγκέλλους 7

Ιεροδιακόνους 7—14

ἀπαντας δὲ θεολόγους, καταρτιζομένους εἰς τὸ διοικεῖν καὶ κηρύγτειν πρακτικῶς.

Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς. Πρόδηλον δ’ ὅτι εἰδικὴ δικονομία ἀπαραίτητος παρίσταται, διαγράφουσα ἐν λεπτομερείᾳ καὶ τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα ἐκάστου, τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας ἐν ἐκάστῃ θέτει κτλ.¹

1. Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (“Ετος ΙΕ' 22 Σεπτεμβρίου 1895 ἀριθμ. 80) ἔγραψε τὰ ἔξης.

«Ἡ ἐνάσκησις τῆς ἔξουσίας τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων ἐπὶ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπκομόνευν τηλεῖται, εἴτε διοικητικῶς, εἴτε δικαστικῶς. Καὶ διοικητικῶς μέν, καθ’ ὅσον ζητήματα πνευματικῆς φύσεως λύονται κατὰ διοικητικὸν τρόπον· δικαστικῶς δὲ καθόσον ταῦτα δικαστικῶς διεξάγονται· κατ’ ἀμφοτέρας δὲ τὰς περι-

‘Η διὰ τῆς τοιαύτης ἀναδιοργανώσεως ἀνύψωσις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ἀρχῶν, ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως παρίσταται· ἀλλὰ καὶ ἀναμφίβολον, διτὶ δσῳ κοινωφελῆς, τόσῳ ἀδάπανος καὶ εὔχολος η̄ πραγματοποίησις αὐτῆς ὑπάρχει¹.

στάσεις, η̄ ἀκριβῆς καὶ εὔστοχος ἐνάσκησις τῆς ἔξουσίας ἐνταῦθα ἀπαιτεῖ ὠρισμένην καὶ κανονικὴν λειτουργίαν τῶν Μητροπόλεων, η̄τις ἐπιτυχάνεται δι’ ἐπαρκοῦς καταλλήλου προσωπικοῦ ἐν αὐταῖς, τηρήσεως δὲ κεκανονισμένων τύπων.

Τούτου οὕτως ἔχοντος, η̄ καλὴ διοργάνωσις τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν καὶ ἀκριβῆ καὶ καρποφόρον ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ἀναγκαιοτάτην καὶ ἀπαραίτητον παρίστησι τὴν εἰσαγωγὴν καὶ χρῆσιν Ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας ἐν αὐταῖς, διαγραφούσης ἐν ἀνηκούσῃ λεπτομερείᾳ τὴν τε ὄργάνωσιν καὶ κανονικὴν λειτουργίαν τῶν Μητροπόλεων. “Οτι δὲ δύσιςτης σημασίας καὶ σπουδαιότητος τυγχάνει τοῦτο, καὶ τῷ ἀκρῷ δικτύλῳ γευσαμένῳ νομικῆς ἐπιστῆμης, η̄ δικαστικῆς τινος πείρας κατάδηλόν ἐστι, καθόσον η̄ δικονομία ἐν τοῖς δικαστηρίοις, τοσούτῳ ἀναγκαίᾳ καὶ ἀπαραίτητος ὑπάρχει, δσω τὸ πηδάλιον ἐν τῷ πλοίῳ. Πλὴν δὲ ἄλλων, δι’ αὐτῆς εἰσάγεται καὶ τὸ δμοιόμερφον ἐν ταῖς Μητροπόλεσιν, δρίζεται δὲ καὶ τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικὸν ἐν αὐταῖς πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν καὶ ἀκριβῆ καὶ καρποφόρον ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς αὐτῶν². Κατὰ τὴν Πολιτικὴν δικονομίαν ἄρθρ. 6 ἐν τῷ γραφείῳ ἐκάστου δικαστηρίου κρατῶνται εἴς βιβλία τὰ ἑξῆς: α’ Βιβλίον τῶν αἰτήσεων· β’ Βιβλίον τῶν κλήσεων· γ’ Βιβλίον τῶν ἐγγράφων· δ’ Βιβλίον τῶν ἀποφάσεων· ε’ Κώδηξ τῶν ἀποφάσεων· Σ’ Βιβλίον τῶν εἰσπράξεων καὶ ζ’ Βιβλίον τῶν πρακτικῶν.

1. Γμολογιζομένου τοῦ ἐν ταῖς εἰρημέναις 7 Μητροπόλεσιν δρθοδό-

* Νομοθεσία διέπουσα διμοιριμόρφως τὰς Μητροπόλεις καὶ τὰς ἐν κύταις δημογεροντίας εἰς τὴν διεξαγωγὴν ὅλων τῶν κοινοτικῶν ὑποθέσεων πρωτοδίκων ἐπὶ τῇ βάσει κοινῆς δικονομίας. ‘Γμόν. Τιωχεῖμ τοῦ Γ’ Ἐκκλ. Ἐπιθ. Β. Δ. Καλλίφρονος. Περ. Δ’ Τόμ. I σ. 120.

Αὕτη ἔστιν η̄ ταπεινὴ γνώμη μου, ἐν γενικαῖς γραμματῖς, ως προείρηται, περὶ κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως, δν θεωρῶ ἐκ τῶν θεμελιωδῶν βάσεων, πρὸς πᾶσαν ρύθμισιν καὶ βελτίωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν· καὶ δύ ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλει η̄ ἐν τῇ πολιτείᾳ πρόσδος, ἐν τῇ διοργανώσει καὶ μεταρρυθμίσει τῶν διαφόρων διοικητικῶν, δικαστικῶν κλπ. κλάδων ἐπὶ τὸ τελειότερον¹.

ξου δμογενοῦς πληθυσμοῦ κατ’ ἐλάχιστον ὥρον εἰς 70,000 σιέφανα καὶ 70,000 ἀγάμους ἔνω τῶν 20 ἑτῶν η̄ ἐν χηρείᾳ, καὶ τῆς ἐπιχορηγήσεως ὑπολογιζομένης, δι’ ἔκαστον μὲν στέφανον ἀνὰ 10 γρόσια ἀργυρᾶ, δι’ ἔκαστον δὲ ἄγαμον ἔνω τῶν 20 ἑτῶν, η̄ διὰ τὸν (η̄ τὴν) ἐν χηρείᾳ ἀνὰ 5 γρόσια, η̄ ἀνὰ 20 γρ. κατὰ στέφανον, προκύπτει τὸ στρογγύλον ποσὸν ἐνδὲ ἐκατομμυρίου καὶ πενήντα χιλιάδων γροσίων ἀργυρῶν (1,050,000), εἴς ὧν δαπανωμένων πρὸς συντήρησιν τοῦ προσωπικοῦ ἐκάστης Μητροπόλεως ἀνὰ ἐκατὸν εἴκοσι χιλιάδων γρ. ἀργυρῶν (120,000), η̄τοι τὸ δόλον ὀκτακοσίων σαράντα χιλιάδων (840,000), ἔχομεν πλεόνασμα ἐκ διακοσίων δέκα χιλιάδων (210,000), δυναμένων νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας, ιδίᾳ δὲ πρὸς διατήρησιν Μητροπόλεων, ἔχουσῶν ἀραιὸν πληθυσμὸν καὶ ὧν τὴν ὑπαρξίν ἀναγκαῖαν καθιστῶσιν αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι τούτου.

‘Η Ἀρχιερατικὴ δὲ ἐπιχορηγήσις νὰ καταβάλληται παρὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς λίαν εὐστόχως γίνεται ἐν τισιν ἐπαρχίαις· ὅπου δὲ αἱ ἀνάγκαι τῶν συλλείων ἀπορροφῶσιν ὅλους τοὺς πόρους τῶν Ἐκκλησιῶν, τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ἱερέων, ἐφορειπτρόπων, μουχτάριδων καὶ εἰσπρακτόρων νὰ εἰσπράττηται αὐτῇ καὶ καταβάλληται ἐν τῷ ταμείῳ τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ὕσιν ἀπ’ εὐθείας ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπότισιν τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως.

1. Τὸ λίγιν περισπούδαστον τοῦτο ζήτημα ἐν εὐκαιρίᾳ ἔστεται ὑποκείμενον ιδιαιτέρας πράγματείας, μεθ’ η̄ δημοσιευθήσονται καὶ δύο γεωγραφικοὶ χάρται, ἐκτιθέντες, τοῦ μὲν τὴν σημεινὴν γεωγραφικὴν

Φρονῶν δ' ὅτι ἐν μεγίστῃ σχέσει καὶ συναφείᾳ καὶ στενοτάτῳ δεσμῷ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, διατελεῖ τὸ ζήτημα τῆς διαρρυθμίσεως καὶ ἀνοργανώσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔκτιθημι ἐνταῦθα τὴν περὶ τούτου ταπεινὴν γνώμην μου.

§ 15.

Ἀνοργάνωσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἡ κανονικὴ καὶ καρποφόρος λειτουργία παντὸς διοικητικοῦ κλάδου ἀναγκαίως δύο τινὰ προϋποτίθησι· πρῶτον μὲν τὸν ἐπὶ τὸ τελειότερον δργανισμὸν τοῦ κλάδου τούτου, δεύτερον δὲ τὴν ὡς οἶον τε τελείαν κατοχὴν τῶν προσαπαιτουμένων εἰδικῶν γνώσεων καὶ πείρας διὰ τὸν κλάδον τοῦτον, παρὰ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ τεταγμένων προσώπων.

Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, πρόσδηλον, ὅτι πρὸς μεταρρύθμισιν τοῦ προγράμματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, πρωτίστως δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ποῖαι αἱ εἰδικαὶ γνώσεις, ἀς ἀναγκαίως προσαπαιτεῖ ἡ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας παρ' ἡμῖν, εἰς ἣν κυρίως προωρισμένοι εἰσι νὰ κληθῶσιν οἱ φοιτηταὶ αὐτῆς.

'Αλλ' ἐν τῇ ἔξετάσει τούτου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἀνεύ ἐμβριθοῦς παρατηρήσεως καὶ πολλῆς ἐρεύνης, προβάλλει

διαίρεσιν τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχιῶν, τοῦ δὲ τὴν νέαν διαίρεσιν τούτων, κατὰ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας. πρὸς τελειοτέραν καὶ ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δη ἀφορῷ δὲ θεσμὸς τῶν Μητροπόλεων παρ' ἡμῖν, μετὰ στατιστικῶν ἐκθέσεων καὶ κρίσεων περὶ τοῦ δργανισμοῦ αὐτῶν.

προδικαστικόν, οὕτως εἰπεῖν, ζήτημα, ἀποτόμως ἀνακόπτον καὶ ἀναστέλλον τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν προαπαιτοῦν τὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἐξηγοῦμαι.

Ἡ σκέψις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ προγράμματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀνευ λήψεως προνοίας περὶ τῆς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεως καὶ ἀνοργανώσεως τοῦ χρατοῦντος ἐλαττωματικοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, θέλει φέρει εἰς τὸ ἀτοπον, οἷον πηγάζει ἐκ τῆς ἰδρύσεως ιερατικῆς Σχολῆς μετὰ πλουσιωτάτου προγράμματος, χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπαιτήσεις τῶν ἐνοριτῶν, εἰς ὃν τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν κληθήσονται οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῆς, καὶ γωρὶς νὰ ληφθῶσι μέτρα περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἐνοριῶν, πρὸς κατάλληλον τοποθέτησιν καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῶν ιερέων¹.

Ἐπομένως πρὸ τῆς ἐργασίας διὰ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ προγράμματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀπαραιτητος καὶ ἀναπόφευκτος παρίσταται ἡ μελέτη τῶν ἀναγκῶν τῶν Μητροπόλεων, αἵτινες ἀπαιτοῦσι ριζικὴν ἀνοργάνωσιν αὐτῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ ταύτῃ νὰ συνταχθῇ τὸ πρόγραμμα.

Τὸ ὑψίστης σπουδαιότητος ζήτημα τῆς τοιαύτης ἀνοργανώσεως, διπερ θεωρῶ τὸ ἔτερον τῶν θεμελιωδῶν ὅρων, πρὸς πᾶσαν βελτίωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας, πολλάκις ἐπραγματεύθην δημοσίᾳ², διὸ ἐπὶ τοῦ προκειμένου

1. Ἰδε «Ἐκκλ. Ἀλήθειαν» 15 Σεπτεμβρίου 1895 ἀρ. 29.

2. Ἰδε «Κωνσταντινούπολιν» 25 ἀπριλίου 1895 ἀρ. 54, «Νεολόγον» 26 αὐγούστου 1888 ἀρ. 5755· 5 σεμπτεμβρίου 1888 ἀρ. 5763· 27 φεβρουαρίου 1891 ἀρ. 6488, «Ἐκκλησ. Ἀλήθειαν» 22 σεπτεμβρίου 1895 ἀρ. 30.

περιορίζομαι εἰς τὰ ἔξης. Σὺν τῇ νέᾳ διαρρυθμίσει τῶν δρίων τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχιῶν, κατὰ τὰς διοκητικὰς ἀνάγκας αὐτῶν, δέον νὰ συνταχθῇ δικονομία, διαγράφουσα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὸν δργανισμὸν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν Μητροπόλεων καὶ κοινοτήτων, μετέχοντα τοῦ τε διοικητικοῦ καὶ δικαστικοῦ. Ἐννοεῖται δὲ πρωτίστως δριζομένου τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν μετὰ τοῦ ἀκριβοῦς καθορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων ἔκάστου.

Ἡ τοιούτῳ τρόπῳ ἀνοργάνωσις τῶν Μητροπόλεων, περιλαμβανουσῶν ἐξ ἀπαντος προσωπικὸν ἐκ Μητροπολίτου, τιτουλαρίου Ἐπισκόπου, Πρωτοσυγκέλλου, διακόνου καὶ δύο κλητήρων, προφανὲς δτι ἀνυψοῖς αὐτὰς εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, οἵαν κατέχουσι σήμερον οἱ ἐπὶ τὸ τελειότερον ὡργανισμένοι κλάδοι τῶν διαφόρων διοικήσεων ἐν τῇ πολιτείᾳ· ἔξασφαλίζει δὲ τὴν πλήρη ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Μητροπόλεων.

Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν δτι ἡ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας παρ' ἡμῖν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀφορᾶ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὴν πολιτείαν, ιδίᾳ κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀναγνωρισθέντων ἢ ἐπιθραβευθέντων αὐτῇ προνομίων παρὰ τῆς πολιτείας, ἐν οἷς πρωτίστην θέσιν κατέχουσιν ἡ διὰ ταχτικῆς παρεδρεύσεως τοῦ Μητροπολίτου ἐν τοῖς διοικητικοῖς Συμβουλίοις τελεσφόρος καὶ ἀποτελεσματικὴ προστασία τῶν συμφερόντων τῶν δρθοδόξων χριστιανῶν, καὶ ἡ ἐνάσκησις δικαστικῆς ἔξουσίας ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων, ἀναγομένων εἰς τὸ τῆς περιουσίας δίκαιον, ἀφ' ἐτέρου δὲ οἰκογενειακαὶ σχέσεις ὑψίστης σπουδαιότητος,

προσέτι δὲ πολλὰ ἄλλα ζητήματα, δικονομικά, κοινοτικά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ, ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐπρέπειαν καὶ τάξιν, πρόδηλον ἀποβαίνει δτι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναγκῶν τούτων τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, δέον νὰ συνταχθῇ τὸ πρόγραμμα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐφαρμοζομένου αὐστηρῶς τοῦ ἀσφαλοῦς καὶ πρακτικοῦ κανόνος, δτι ἡ ἀναγκαία δαπάνη προηγεῖται τῆς ὥφελίμου καὶ αὕτη τῆς δαπάνης τῆς τέρψεως καὶ πολυτελείας, ἥτοι προτιμωμένων τῶν μαθημάτων καὶ γνώσεων, αἵτινες ἀναγκαῖαι καὶ ἀπαραίτητοι εἰσι διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ ἄνω¹.

'Εφ' δσον δὲ ἐπιτρέπουσι τὰ οἰκονομικὰ, προσθῶμεν καὶ εἰς τὰ μείζονα. Καὶ οἱ μικρὰν πεῖραν ἀποκτήσαντες, καὶ οἱ ἐπ' ὀλίγον ἐνδιατρίψαντες εἰς τὴν μελέτην τῆς διοικήσεως καὶ λειτουργίας τῶν Μητροπόλεων ἡμῶν, ἀγενδοιάστως θέλουσιν ὁμολογήσει, δτι ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας, σπανιώτατα καὶ κατ' ἔξαίρεσιν παρίστα-

1. Ἐν τῷ Νεολόγῳ τῆς 27 Φεβρουαρίου 1891 ἀριθ. 6483 σὺν ἄλλοις ἔγραψον καὶ τὰ ἔξης. « Ἀναγκαιότατον δὲ θεωρῶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ διδασκαλία τούλαχιστον ἐρικηνίας τῆς πολιτικῆς Δικονομίας, τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου καὶ συνοπτικῶς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ».

Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ ἀπαρχιτήτως ἀναγκαῖον παρίσταται, νὰ μεταφράζωνται ταχτικῶς οἱ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Κυθερνήσεως δημοσιεύμενοι νόμοι ἐλληνιστὶ, καὶ νὰ λαμβάνωσιν αὐτὴν ὑποχρεωτικῶς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι· ὅπερ σπουδαῖως θέλει ἔξυπηρετήσει τὴν πληρεστέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς παρεδρεύσεως αὐτῶν ἐν τοῖς διοικητικοῖς συμβουλίοις, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς μελῶν τῶν μὴ ἀναγινωσκόντων τὴν τουρκικήν.

ται ή ἀνάγκη θεολογικῶν καὶ φιλοσοφικῶν γνώσεων· διότι οὔτε ή δργάνωσις τῶν γραφείων τῶν Μητροπόλεων, οὔτε ή ταχτοποίησις τῶν διαφόρων διοικητικῶν, δικαστικῶν ἢ λογιστικῶν βιβλίων, οὔτε ή ἐγξέλεξις λογαριασμῶν, οὔτε ή νομικὴ σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις ἐγγράφων, οὔτε οἱ ποικίλοι καὶ πολύπλοκοι δικονομικοὶ τύποι, οὔτε τὰ καθ' ἑκάστην παρουσιαζόμενα νομικὰ ζητήματα, οὔτε τὰ πρακτικὰ καὶ αἱ ἀποφάσεις κτλ. πολλῷ δὲ ἡττον η ἐνάσκησις δικαιωμάτων ἀφορώντων τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν πολιτείαν, ἀπαιτοῦσαι θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς γνώσεις.

Δὲν ὑπόκειται εἰς συζήτησιν, ὅτι καὶ τὸ κρεῖσσον καὶ μεῖζον καλὸν, καὶ ὅτι κάλλιον διὰ μειζόνων πλεονεκτημάτων νὰ στολίζηται ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ ἥ καὶ βαθὺς θοολόγος καὶ φιλόσοφος, ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὰ διατιθέμενα μέσα ἀνεπαρκῇ εἰσ' πρὸς ἀπόκτησιν καὶ τούτου καὶ ἐκείνου, προτιμητέον βεβαίως τὸ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. "Οθεν περιορισμὸς κατὰ τὸ ἐνὸν τοῦ προγράμματος ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ οὐδεμίᾳ σκέψις περὶ Ἀκαδημίας τό γε νῦν· σκέψις δὲ περὶ ἀνοργανώσεως τῆς θεολογικῆς Σχολῆς, συμφώνως τῷ προωρισμῷ αὐτῆς, ὅστις δέον νὰ ἥ παρ' ἡμῖν ἀποκλειστικῶς ὁ καταρτισμὸς διοικητῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀρτίως μεμορφωμένων μὲ διοικητικὰ προσόντα.

Τῶν ἀναγκαιούντων δὲ εἰδικῶν θεολόγων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καταρτιζόμενων ἐν Εύρωπαικοῖς Πανεπιστημίοις¹.

1. Πρωτίστως δέον νὰ ὑπάρχῃ ἐν ὅψει, ὅτι ἥ καλὴ καὶ τελεσφόρος λειτουργία παντὸς κλάδου διοικήσεως, εἴτε διοικητικοῦ, εἴτε δικαστικοῦ,

'Αλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται καὶ ἔτερον συναφὲς ζήτημα, οὗτινος ἡ ἐξέτασις ἐπιβάλλεται.

'Εὰν ὑπολογίσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ καταστήματος τῆς θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὰς πρὸς συντήρησιν καὶ λειτουργίαν αὐτῆς δαπάνας, προκύπτει ὅτι ἔκαστος ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς ταύτης στοιχίζει ἀνω τῶν γιλίων λιρῶν. Βεβαίως δὲ η δαπάνη αὕτη γίνεται πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ύψηλὸν στάδιον τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. 'Ἐν τούτοις τί συμβαίνει; Πολλάκις ἀπροστάτευτος ἐγκαταλιμπανόμενος ὁ ἀπόφοιτος θεολόγος οὗτος, ἀναγκάζεται μετὰ πολλὰς ἰκεσίας, παρακλήσεις καὶ ταλαιπωρίας νὰ εὕρῃ διδασκαλικήν τινα θέσιν πρὸς συντήρησιν του, μέγρις οὖ μετὰ πάροδον ἐτῶν καὶ μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἐπὶ τέλους προσκολληθῇ εἰς προστάτην τινά. Οὕτα ἀσυνέπεια καὶ ἀνακολουθία. 'Ἐνῷ ἀφ' ἐνὸς καταβάλλομεν τοσούτους κόπους, θυσίας καὶ δαπάνας, δπως δώσωμεν αὐτῷ τὴν ἀναγκαίαν μόρφωσιν διὰ τὸ ύψηλὸν στάδιον, ἐγκαταλείπομεν αὐτὸν μετὰ ταῦτα ἐπὶ σειρὰν δλην ἐτῶν, εἰς ἀσχολίαν δλως ξένην πρὸς τὸ στάδιον του, ἐνῷ ἔδει ὁ ἀπόφοιτος οὗτος, ἀμέσως διοριζόμενος ἐν ὑπηρεσίᾳ Μητροπόλεως, νὰ κατατίζηται ἐν αὐτῇ καὶ πρακτικῶς, διερχόμενος ἱεραρχικῶς τὴν σειρὰν τῶν ἐν αὐτῇ ὑπηρεσιῶν καὶ βαθμῶν κατὰ

εἴτε διπλωματικοῦ, εἴτε προξενικοῦ κτλ. ἀπαιτεῖ λειτουργούς πεπροικισμένους ὑπὸ γνώσεων, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ ἴδιαιτέρα διοίκησις, μακρᾶς δὲ καὶ πολυχρονίου πείρας καὶ τριβῆς, διὰ τῆς ἱεραρχικῆς καὶ βαθμιαίας ἐξασκήσεως καὶ προαγωγῆς ἐν αὐτῇ, καθὰ προείρηται. Διότι ὁ πρωρισμένος διὰ τὴν πάλην, ἀσκεῖται εἰς τὴν πάλην, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν τοξικήν.

τὰ ἄνω· μετὰ τοιαύτην δὲ ἐπὶ δεκαετίαν τουλάχιστον πεῖραν νὰ ἡ ἐκλέξιμος εἰς Ἀρχιερέα ἐπὶ πενταετίαν δὲ ἐκ λέξιμος διὰ θέσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἀνοργάνωσιν τῶν Μητροπόλεων καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ προγράμματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς διοικήσεως αὐτῶν, ἀπαραιτήτως δέον νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ περὶ κανονισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἀποφοιτῶν ἐκ ταύτης ἀμέσως νὰ εἰσέρχηται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ Μητροπόλεως.

‘Ανακεφαλαιῶν τὰ ἄνω λέγω: 1] ὅτι τῆς συντάξεως τοῦ προγράμματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς δέον νὰ προηγηθῇ ἡ ἐπὶ νέων βάσεων ἀνοργάνωσις τοῦ ἐλαττωματικοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

2] Τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κύριον προσρισμὸν ἔχούσης τὸν καταρτισμὸν τῶν φοιτητῶν αὐτῆς, εἰς διοικητὰς τῆς Ἐκκλησίας, δέον ἐν τῇ συντάξει τοῦ προγράμματος αὐτῆς, νὰ προτιμηθῶσι τὰ μαθήματα, ὡν ἡ γνῶσις ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητός ἐστι διὰ τὴν καρποφόρον καὶ ἀξιοπρεπῆ διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας.

‘Οθεν μεταξὺ τούτων τὴν πρώτην θέσιν νὰ κατέγωσι τὰ νομικὰ καὶ αἱ γλῶσσαι τουρκικὴ καὶ γαλλική.

3] Τοῦ προσωπικοῦ τῶν Μητροπόλεων ὅριζομένου ὡς ἄνω κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας, διὰ τὴν πλήρωσιν κενῶν θέσεων ἐν αὐταῖς, νὰ δρισθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ φοιτητῶν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἀποφοιτῶν ταύτης ἀμέσως νὰ εἰσάγεται εἰς ὑπηρεσίαν Μητροπόλεως, ἡ ἐν ἀνάγκῃ νὰ προσλαμβάνηται ως ὑπεράριθμος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, μέχρι κενώσεως θέσεως.

4] Ὁ μετὰ δεκαετῆ τουλάχιστον ὑπηρεσίαν ἐν Μητροπόλει, διερχόμενος ἐν ιεραρχικῇ τάξει ἐπιμελῶς καὶ εὐδοκίμως ὅλην τὴν σειρὰν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ιεραρχικῶν βαθμῶν, νὰ ἡ ἐκλέξιμος εἰς Ἀρχιερέα, προσέτι δὲ διὰ θέσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, νὰ δρισθῇ πρόσὸν, πενταετὴς ὑπηρεσία ἐν Μητροπόλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

§ 16.

‘Οδοί.—Σιδηρόδρομοι.

‘Οδοί. Πολλαχοῦ τῆς Θράκης σώζονται εἰσέτι ἀρχαῖοι λιθοπλακόστρωτοι ὁδοί. Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη κατεσκευάσθησαν Λεωφόροι (*Chaussées*), ἐνοῦσαι τὰς κυριωτέρας πόλεις αὐτῆς.

Σιδηρόδρομοι. ‘Ο συριγμὸς σιδηροδρομικῆς ἀτμαμάξης ἦγησε τὸ πρῶτον ἐν ταῖς πεδιάσι τῆς Θράκης ἐν ἔτει 1872.

‘Υπάργουσι δὲ ἥδη ἐν αὐτῇ αἱ ἔξης σιδηροδρομικαὶ γραμμαί.

Κωνσταντινουπόλεως—Αδριανουπόλεως χιλιάμετρα 319.

‘Αδριανουπόλεως (—Μουσταφᾶ-Πασᾶ γιλ. 37)—Σαράμβεϊ χιλιάμετρα 243.

Δεδὲ-Αγάτες—Κούλελι-Βουργάζ χιλιάμετρα 112.

Σημ. Δεδὲ-Αγάτες—Θεσσαλονίκης χιλιάμετρα 442, ἐξ ὧν ἐπὶ τῆς Θράκης ἀπὸ Δεδὲ-Αγάτες εἰς Ξάνθην χιλιάμετρα. . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

§ 17.

***Αρχαῖα μνημεῖα καὶ νομίσματα τῆς Θράκης.**

Καθ' δλην τὴν ἔκτασιν τῆς Θράκης ύψηλοι τάφοι κοινῶς Τούμπες, πιθανῶς ἐκ τοῦ *tumulus* ἢ τύμβος καλύπτουσιν αὐτήν. Προσέτι δὲ καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀρχαῖα μνημεῖα ἀξιαν' ἀποτελέσωσιν ὑποκείμενον ιδιαιτέρας μελέτης.

Τὰ δὲ ἀρχαῖα νομίσματα τῆς Θράκης οὐκ ὀλίγα εἰσὶν ὡς δείχνυται ἐκ τοῦ κατωτέρῳ καταλόγου, ὁ ὅποιος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ὀδηγὸς εἰς τοὺς κατόχους θρακικῶν νομισμάτων πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν ἐφθαρμένων ἐπιγραφῶν των καὶ διάγνωσιν αὐτῶν.

***Αβδηρα (Γκούμουρτζένα)**

ABDERA (Gumorghin)

Τύποι. Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων νομισμάτων παρίσταται κατὰ τὸ ἀνάστροφον μέρος, βαθὺ κοῖλωμα, ἐντὸς τοῦ ὅποίου ἔχαραχθησαν βραδύτερον μερικὰ σύμβολα, ἐπὶ τῶν τελευταίων αὐτονόμων νομισμάτων τὸ κοῖλωμα τοῦτο ἔξηλείφθη· Γρύψ¹; Κεφαλὴ βούς; Βάκχος περιπατῶν; τρεῖς στάχεις; ἀετὸς πετῶν; λέων περιπατῶν;

1. Ζῶον τῆς μιθολογίας μὲ κεφαλὴν καὶ πτερὰ ἀετοῦ καὶ σῶμα λέοντος.

ἄνθρωπος ὄρθιος κρατῶν τόξον καὶ στέφανον; κεφαλὴ Ἀπόλλωνος.

Ἐπιγραφα. ΑΒΔΗΡ. ΑΒΔΗΡΙΤΕΩΝ.

Μέταλλον. Ἄργυρος καὶ ὀρείχαλκος.

Αἴνος (ÆNUS).

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Ἐρμοῦ; Ζεύς; Ἀντιλλόπη; Ἐρμῆς ὄρθιος; Κηρύκειον.

Ἐπιγραφα. ΑΙΝΙ. ΑΙΝΙΑΔΑΣ. ΑΙΝΙΟΝ. ΑΙΝΙΟΙ.

***Αγασσαί (AGASSÆ).**

Τύποι. Κεφαλὴ νεανίου, περιδεδεμένη διὰ λωρίδος; στέφανος δάφνης.

Ἐπιγραφή. ΑΓΑ.

Μέταλλον. Ἄργυρος

***Αγχίαλος¹ (ANCHIALUS).**

Τύποι. Κεφαλὴ Σεράπιδος; Ἰσις.

Ἐπιγραφή. ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ.

Μέταλλον. ὀρείχαλκος.

***Απολλωνία (APOLLONIA).**

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Ἀπόλλωνος; δύο πυρσοί.

Ἐπιγραφα. ΑΠΟΛΛΟΝΙΑ. ΠΟΝΤΩΥ. ΚΟΡΣ.

Μέταλλον. ὀρείχαλκος.

1. ἡ Ἀγχίαλη. Κατάλογος ἀρχαῖων νομισμάτων Α. Ποστολάκα.
Ἐκδ. Ἐθνικ. Παν. Τομ. Α' 1872 σελ. 125.

Βισάνθη (BISANTHE).

Τύποι. Κεφαλὴ τῆς Δήμητρος, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Παλλάδος καὶ τοῦ Βάκχου, Στέφανος ἐκ στάχεων, Αἰγαλιὸς (Μποῦφος); τρίπους.

Ἐπιγραφαῖ. ΒΙΣΑΝ. ΒΙΣΑΝΘΗΝΩΝ.

Μέταλλον. ὀρείχαλκος.

Βίζα¹ (Viza).

Τύποι: Κεφαλὴ τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Διὸς, τοῦ Βάκχου, Ζεὺς θύμων; Νίκη; Κάνιστρον περιέχον ἐνα μήκωνα (παπαρούνα) καὶ δύο στάχεις; Βάκχος ὄρθιος κρατῶν ἐνα κάνθαρον καὶ ἐνα στέφανον.

Ἐπιγραφαῖ: ΒΙΖΗΝΩΝ. ΒΥΖΗΝΩΝ. ΒΥΖ. ΒΥΖ
ΑΝΩΝ.

Μέταλλον: ὀρείχαλκος.

Βυζάντιον (BVSANTIUM)

Τύποι: Κεφαλαι τῆς Δήμητρος, τοῦ Βύζα, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Βάκχου καὶ τοῦ Ἐρμοῦ. Ο Ποσειδῶν καθήμενος ἐπὶ βράχου; πρώρα πλοίου; φαρέτρα; πλοιάριον; κέρας ἀφθονίας; δελφὶν περὶ τρίαιναν; ταῦρος; τρίπους; διελίσκος; βότρυς σταφυλῆς, ἀστήρ καὶ ἡμισέληνος, κηρύκειον.

Ἐπιγραφαῖ: ΒΥΖΑΝΤ. ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. ΒΥΖΑΣ.

Μέταλλον: Ἄργυρος καὶ ὀρείχαλκος. Δὲν ἀνευρέθη ὑπόδειγμα τοῦ ἀρχαιοτάτου νομίσματος τῆς πόλεως

1. Βιζύη κατάλ. Α. Ποστολάκη, σελ. 126-

ταύτης, τὸ ὅποιον ἦτο σιδηροῦν, κατὰ τὸν Ἀριστοφάνην, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἡσύχιον καὶ Ἀριστείδην τὸν ρήτορα.

Κύψελα ("Ψύψαλα) (CYPSELA Ipsala).

Τύποι: Κεφαλὴ τοῦ Ἐρμοῦ; δύο στάχυς.

Ἐπιγραφὴ: ΚΥΨΕ.

Μέταλλον: ὀρείχαλκος.

Δεούελτον¹ ('Αποικία Ρωμαϊκή) (DEUALTUM Colonie romaine)

Τὰ νομίσματα τῆς ἀποικίας ταύτης ἔχαράγθησαν ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ ἕως τοῦ Φιλίππου; φέρουσιν ἐπιγραφὴν ἔκαστον Colonia FL ἢ Flavia P. ἢ PACeusis D. ou DEVLTum.

Δικαία ἢ Δικαιόπολις (Γράκπελι) (DICÆ OU DICÆROPOLIS Jakbeli).

Τύποι: Κεφαλὴ γυναικός, βούκρανον.

Ἐπιγραφαῖ: ΔΙΚΑΙ. ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μέταλλον: ὀρείχαλκος.

Τὰ νομίσματα τῆν Δικαίας εἶχον ἐσφαλμένως ἀποδοθῆ εἰς τὴν Ἰκαρίαν, νῆσον τῆς Ἰωνίας, κειμένην πλησίαν τῆς Σάμου.

1. Δεούελτος, Κατάλ. Α. Ποστολ. σελ. 129.

Αδριανούπολις¹ (HADRIANOPOLIS).

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Σεράπιδος καὶ τοῦ Ἡρακλέους. Ἰσις;
ἔμβλήματα τοῦ Ἡρακλέους.

Ἐπιγραφαὶ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ.

Μέταλλοι. Ὀρείχαλκος.

Μαρώνεια (Μαρουλία) (MARONIA Maroulia).

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Βάκχου; ὁ Βάκχος ὄρθιος; Ἰππος ἢ
ἐμπρόσθιον μέρος ἵππου; βότρυς σταφυλῆς; κλάδος ἀμπέλου; Ἀσκληπιὸς ὄρθιος; κεφαλὴ κριοῦ.

Ἐπιγραφαὶ ΜΑΡΩΝΙΤΕΩΝ. ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ. ΜΑΡΩΝΕΙΤΩΝ. ΜΑ.
MAP. ΜΑΡΩΝΟΣ.

Μέταλλοι. Ἀργυρος καὶ ὄρείχαλκος.

Μεσημβρία² (MESEMBRIA)

Τύποι. Κεφαλὴ τῆς Παλλάδος καὶ τοῦ Βάκχου; Κρᾶνος; τροχός; βότρυς σταφυλῆς; Παλλὰς ὄρθια; ἀσπίς.

Ἐπιγραφαὶ ΜΕΤΑ, ΜΕΣΑ, ΜΕΣΑΜΒΡΙΑΝΩΝ.

Μέταλλοι. Ἀργυρος καὶ ὄρείχαλκος.

Νικόπολις³ NICOPOLIS

Δὲν γνωρίζονται τῆς πόλεως ταύτης, ἔχτισμένης
ἐπὶ τῶν ὡγθῶν τοῦ Νέστου, ἄλλα νομίσματα, παρὰ

1. Αδριανοῦ πόλις ἢ Αδριανούπολις. Κατάλ. Ποστολ. σελ. 132.

2. Μεσαμβρίη (Ιωνικῶς), Μεσημβρία ἢ Μεταμβρία καταλ. Α.
Ποστολ. σελ. 137.

3. Νικόπολις ἢ περὶ Νέστου ἢ Μέστου καταλ. Α. Ποστολ. σελ. 138.

μόνον ὄρειχάλκινά τινα Ἑλληνικά, ἐπὶ τῆς Αύτοκρατορίας τοῦ Κομοδοῦ καὶ τοῦ Γέττα, ἐπὶ τῶν ὅποιων ύπαργει ἢ ἐπιγραφή: ΟΥΛ. ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ. ΠΡ. ΜΕΣΤΩ.

Νίζα (NIZA)

Τύποι. Κεφαλὴ ἀνδρὸς νέου; Ἐρμῆς ὄρθιος.

Ἐπιγραφαὶ ΝΙΖΑ. ΕΝ ΠΑΙΩΝΙΑ, (ΝΙΖΑΕΩΝ ΠΑΙΩ).

Μέταλλοι. ὄρείχαλκος. Τὸ νόμισμα τοῦτο φαίνεται ὅτι
ἀνήκει εἰς τὴν Νίσαν τῆς Καρίας.

Οδησσός¹ (ODESSUS)

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Διός; Ζεὺς ὄρθιος; κοίτη ποταμοῦ.

Ἐπιγραφή. ΟΔΗΣΙΤΩΝ.

Μέταλλοι. Ἀργυρος καὶ ὄρείχαλκος.

Παντάλια ἢ Πωτάλια (Χισαρτζίκι)

(PANTALIA OU PAUTALIA Hissardgik)

Τύποι. κεφαλὴ τοῦ Ἀπόλλωνος; κεφαλὴ βοός.

Ἐπιγραφαὶ ΠΑΝΤΑΛΕΩ ΕΝ ΠΑΙΩΝΙΑ ἢ ἀληθῆς
ἀνάγνωσις εἴναι ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ. ΚΝΙΔΙΩΝ.

Μέταλλοι. ὄρείχαλκος.

Πέρινθος (Ηράκλεια) (PERINTHOS. Eraclia)

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Βάκχου; Ἐρ-

1. Οὔητιδες, Οὔητος ἢ Οὔητόπολις καὶ περὶ τοῖς μεταγενεστέροις Οὔητος; Καταλ. Α. Ποστολ. σελ. 138.

μῆς; Κηρύκειον; ρόπαλον; Ταῦρος; Λωτὸς (τριφύλι); Ζεὺς καθήμενος; ὁ βοῦς Ἀπις; Ἄρποκράτης; Κεφαλαὶ τοῦ Σεράπιδος καὶ Ἰσιδος; Ἀνηβής; Δημήτηρ.

Ἐπιγραφὴ. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος.

Φιλιππόπολες (Φιλιμπέ)

ΡΗΙΛΙΡΡΟΡΟΛΙΣ (Filibe)

Τύποι. κεφαλὴ τοῦ Βάκχου; τρίπους.

Ἐπιγραφὴ. ΦΙΛΙΠΠΟΝΟΛΙ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος.

Ὑπάρχουν καὶ ἀποικιακὰ ὄρειχάλκινα νομίσματα, ἐπὶ τοῦ Φιλίππου II καὶ τοῦ Μαρίνου μὲ τὸν τύπον.

ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑΣ

Πλοτεινόπολες (ΡΛΟΤΙΝΟΡΟΛΙΣ).

Δὲν ἀπαντῶνται τῆς πόλεως ταύτης παρὰ Ἐλληνικὰ νομίσματα, κεχαραγμένα ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Ἀντωνίνου μέχρι Μάρκου Αύρηλίου, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΠΛΟΤΕΙΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ

Σέρδικα¹ (SERDICA).

Τῆς πόλεως ταύτης γνωστὰ εἶναι μόνον ἔλληνικὰ

1. Σαρδικὴ ἡ Σερδικὴ Κατάλ. Α. Ποστολ. σελ. 150.

νομίσματα, κεχαραγμένα ἀπὸ τοῦ Μάρκου Αύρηλίου μέχρι Γαλλιανοῦ μὲ ἐπιγραφὴν ΣΕΡΔΩΝ. ΣΕΡΔΙΚΗΣ.

Τόπειρος¹ (TOPIRUS).

Ἀπαντῶνται μόνον νομίσματα ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Ἀδριανοῦ μέχρι Γέτα, φέροντα ἐπιγραφὴν ΤΟΠΕΙΡ. ΤΟΠΕΙΡΟΥ.

Τραϊανούπολες (TRAJANOPOLIS).

Τὰ νομίσματα τῶν Ἐλλήνων, ὅσα ἐγκέχθησαν ἀπὸ τοῦ Μάρκου Αύρηλίου μέχρι Γορδιανοῦ τοῦ III φέροντα ἐπιγραφὴν ΤΡΑΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ καὶ ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ ΤΡΑΙΑΝΗΣ.

Θρακικὴ χερσόνησος

(CHERSONESUS THRACIÆ).

Αἴγας ποταμὸς (ÆGOS POTAMOS).

Τύποι. Κεφαλὴ γυναικὸς, ϕερούσῃς εἶδος τιάρας; ἵππος περιπατῶν; Τράγος.

Ἐπιγραφὴ. ΑΙΓΟΣ. ΠΟ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος.

1. Τόπειρος, Τοπιρὸς ἡ Τοπηρίς Κατάλ. Α. Ποστολ.

Αλοπεκόννησος ΑΛΟΡΕΚΟΝΝΕΣΟΣ).

Τύποι. Κεφαλὴ γυναικὸς ἐστεμμένης μὲ στάχεις· ἀλώ-
πηξ· σταφυλὴ καὶ κόκκος χριθῆς.

Ἐπιγραφή. ΑΛΟΠΕΚΟΝ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος

Καλλέπολις (CALLIPOLEIS).

Τὰ νομίσματα τῆς πόλεως ταύτης φέρουσιν ὄνομα
ΚΑΛΛΙΠ.

Καρδία (CARDIA).

Τύποι. Κεφαλαὶ τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος;
λέων; κόκκος χριθῆς.

Ἐπιγραφή. ΚΑΡΔΙ. ΚΑΡΔΙΑ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος. Τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα τὰ ἀπο-
διδόμενα εἰς τὴν Καρδίαν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κυρη-
ναϊκήν.

Κριθοτὴ (Kridie Κενό).

Τύποι. Κεφαλὴ Παλλάδος; κόκκος χριθῆς.

Ἐπιγραφή. KPI.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος. Τὸ νόμισμα τοῦτο ἐσφαλμένως
ἀποδίδοται εἰς Ἀρίοβα τῆς Τρωάδος.

Κοῖλα¹ (COELA)

Τὰ νομίσματα τῆς πόλεως ταύτης φέρουν AEL.
MYNIC. COEL. COILA ἢ CYLLA.

1. Κοῖλα, Κοιλὸς λιμὴν ἢ Κοιλία. Κατάλ. Α. Ποστολ. σελ. 158.

Λυσιμαχία¹ (πρότερον Καρδία)

(LYSIMACHIA antea CARDIA).

Τύποι. Κεφαλὴ τοῦ Ἀπόλλωνος; τοῦ Ἡρακλέους; τοῦ
Λυσιμάχου ἢ τοῦ Λέοντος; Νίκη; Λέων; στάχυς.
Ἄρτεμις.

Ἐπιγραφή. ΛΥΣΙ. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ. ΛΥ.

Μέταλλον. ὄρείχαλκος.

Σηστὸς (SESTUS).

Τύποι. Κεφαλὴ γυναικὸς πεπλοφόρου; Ἀπόλλωνος; Ἐρ-
μοῦ; τρίπους; λύρα.

Ἐπιγραφή. ΣΗ. ΣΗΣΤΙ. ΣΑ. ΣΑΣΤΙΩΝ².

Πρὸς τουτοις παράνταλλε τὸν Κατάλογον Ἀρχαίων
Νομισμάτων Ἀγιλλέως Ποστελάκα, σελίδα 122—179,
ἐν ᾧ ἀναφέρονται καὶ τὰ ἔξῆς νομίσματα ἐν Θράκῃ.

Ἀργιλος

Μονόγραμμα κατέχον δόλον τὸ πεδίον τοῦ νομίσματος.

Ὀπισθεν. Στέφανος δάφνης μετὰ σφαιριδίου ἐν τῷ μέσῳ
(σελ. 126)

1. Λυσιμαχία ἢ Λυσιμάχεια. Κατάλ. Α. Ποστολ. σελ. 159.

2. Manuel-Roret. Nouveau Manuel Complet de numismatique Ancienne par I. B. A. A. Barthelemy Paris 1886.
σελ. 139.

Παρελείφθησαν τὰ νομίσματα τῶν Θρακῶν, τῆς Κωνσταντινού-
πόλεως καὶ ἔλλων.

Αιόλιον

Κεφαλὴ γυναικός, μετὰ στεφάνης, πρὸς δεξιὰν ἔχουσα τὴν κόμην ὅπισθεν συνημμένην καὶ κρεμαμένην.

"Οπισθεν ΑΙΟΛ ὄριζοντίως ἄνωθεν κεραυνοῦ ὄριζοντίως κειμένου, ὑφ' ὃν κηρύκειον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διατεθειμένον καὶ πρὸς δεξιὰν ἐστραμμένον. Κατιωμένον.

Αγαθόπολις

Κεφαλὴ νέου πρὸς δεξιάν, βραχεῖαν ἔχουσα τὴν κόμην καὶ λεπτῆ ταινίᾳ περιβεβλημένη (σελ. 154).

"Οπισθεν ΑΓΑΘΟ ἔμπροσθεν γλαυκὸς ισταμένης πρὸς δεξιὰν ἔχουσα τὴν κεφαλὴν ἀντωπόν· ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας αὐτῆς αἰγμὴ λόγγης ὄριζοντίως κειμένη πρὸς δεξιάν. Νόμισμα ἐκ λεπτοῦ πετάλου καὶ ὀλίγον ἡκρωτηριασμένον (σελ. 155).

Χερρόνησος

Πρόσθιον Λέοντος πρὸς δεξιάν, στρέφοντος τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀριστερὰν, ἔξαίροντος τὴν γλῶσσαν καὶ ύψοῦντος τοὺς πόδας.

"Οπισθεν. Τετράγωνον, ἔγκοιλον διηρημένον εἰς ἔτερη τέσσαρα ἵστα τετράγωνα, ὃν ἡ ἐπιφάνειά ἐστιν ἀνώμαλος καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἔγκοιλος (σελ. 155).

Ἐλαιοῦς ἢ Ἐλεοῦς (σελ. 159).

Μάδυτος ἢ Μάδυς

α'. Κεφαλὴ ἀγένειος, πρὸς δεξιὰν, ἔχουσα τὴν κόμην πεπυκνωμένην καὶ ὅπισθεν καταπίπτουσαν.

"Οπισθεν. Μονόγραμμα περὶ ὁ ΣΑΡΑΤΟΚΟ

P A T
τῶν γραμμάτων διατεθειμένων οὕτω
Α Ο
Β Κ

Τὸ ὅλον ἐντὸς τετραγώνου ἔγκοιλου (σελ. 159). Ο

β') Βοῦς κυρίττων πρὸς ἀριστεράν· ἄνωθεν δ' αὐτοῦ στάχυς ὄριζοντίως κείμενος ἐστραμμένος πρὸς ἀριστεράν.

M—A

"Οπισθεν. Δ ἄνωθεν καὶ ἔμπροσθεν κυναλώγη

γ

πεκος καθημένης ἐπὶ τῶν ὅπισθίων ποδῶν, πρὸς δεξιάν· ἐν δὲ τῷ πεδίῳ, ἄνωθεν τοῦ M, μηνίσκος ὄριζοντίως κείμενος καὶ πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένος· ὅπισθεν δὲ τῆς κυναλώπεκος στάχυς ὀρθός. Κατιωμένον (σελ. 159).

Σηλυμθρέα, Σηλυθρέα ἢ Σαλαμθρέα.

Κεφαλὴ Ἡρακλέους μετὰ πώγωνος καὶ λεοντῆς, πρὸς δεξιάν. "Οπισθεν. Ἀλέκτωρ ιστάμενος πρὸς δεξιάν, κρατῶν διὰ τοῦ ράμφους πρᾶγμά τι κατὰ κάθετον ἀβεβίου διαγνώσεως, ἐντὸς τετραγώνου ἐσχηματισμένου ἐκ σφαιριδίων· τὸ ὅλον ἐντὸς ἐτέρου τετραγώνου ἔγκοιλου ἀβαθοῦς. Νόμισμα οὔτινος τὸ πέταλόν ἐστι σχήματος ἐπιμήκους (σελ. 160).

Κετρίπορις δυνάστης.

Κεφαλὴ Βάκχου μετὰ πώγωνος, ἐστεμμένη κισσῷ
πρὸς δεξιάν.

ΚΕΤΡΙ

Οπισθεν. ΠΟΡΙΩΣ γεγραμμένον περὶ κάνθαρον.

ἐν δὲ τῷ πεδίῳ, κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος, θύρσος ὅρθὸς
χλίνων πρὸς τὰ ἔξω, οὐτινος ὁ κοντὸς κοσμεῖται πρὸς
τὰ ἄνω διὰ προσδεδεμένης ταινίας, ἡτις βρογίδα κατὰ
τὸ ἀριστερὸν μέρος σγηματίζουσα, ἔχει τὸ ἄκρον μακρὸν
χρεμάμενον. Κατιωμένον (σελ. 171—172).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ*

ΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 18.

Θέσις.—Σχῆμα.—"Εκτασις.

Θέσις. Η πόλις Σαράντα Ἐκκλησίαι κειμένη εἰς
τὰς ὑπωρείας τοῦ Μικροῦ Αἴμου, ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς
ΝΑ κειμένης Κωνσταντινουπόλεως ὥρας 34, ἀπὸ τῆς
πρὸς Δ Ἀδριανουπόλεως ὥρας 10, ἀπὸ τῶν ὅριων τῆς
πρὸς Β Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ὥρας 8, ἀπὸ τῆς πρὸς Α
Μαύρης Θαλάσσης ὥρας 16 καὶ ἀπὸ τῆς ΝΑ Προπον-
τίδος ὥρας 18.

Ἐκτισμένη οὖσα ἐπὶ δύο μεγαλοπρεπῶν ὑψωμά-
των, κεγγωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ τοῦ διασχίζοντος
τὴν πόλιν χειμάρρου καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς Νότον ἐκτεινο-
μένης πεδιάδος, παρουσιάζει γραφικωτάτην ἀμφιθεατρι-
κὴν ὅψιν εἰς τὸν ἐκ Νότου βαίνοντα πρὸς αὐτήν. Αἱ δὲ

* Έν τῷ δευτέρῳ μέρει, λεπτομέρειαι τινες ἐπὶ τινῶν θεμάτων,
ἴσως θέλουσι χαρακτηρισθῆ ὡς περιεται. Οἱ ἐμβριθέστερον ὅμως ἔξε-
τάζοντες καὶ οἱ ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἰδότες τὰ πράγματα, πιστεύω ὅτι
θέλουσι δικαιολογήσει πᾶσαν λεπτομέρειαν.

πανταχόθεν περικυκλοῦσαι αὐτὴν ἄμπελοι, ἐκτεινόμεναι εἰς ὡριαίαν περίπου ἀπόστασιν, κατάφυτοι δὲ καὶ ὑπὸ ποικίλων διπωροφόρων δένδρων, πρὸς ἐπίμετρον μαγευτικὴν ἐπιδεικνύουσι ταύτην ἐν τῇ ἔαρινῇ καὶ τοῦ θέρους ὥρᾳ.

Σχῆμα. Τὸ σχῆμα αὐτῆς ἐστι σχεδὸν στρογγύλον, διὰ μικρᾶς προεκτάσεως πρὸς Νότον μικρὸν παραλλάσσον.

"Εκτασις. Τὴν περιφέρειαν τῆς πόλεως δύναται τις νὰ διατρέξῃ εἰς διάστημα μιᾶς περίπου ὥρας.

§ 19.

"Όνομα.

Ο οὐδεμίαν γνῶσιν ἔχων περὶ τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, κατὰ πρῶτον δὲ ἀκούων, δτὶ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει πόλις, ἵσως ἥθελεν ὑποθέσει, δτὶ ἡ πόλις αὗτη περιέχει 40 Ἐκκλησίας. καὶ δτὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦτου τῶν ἐν αὐτῇ Ἐκκλησιῶν ἔλαβε τὸ ὄνομα¹. Διὰ τὸν ἔχοντα δῆμος ποιάν τινα γνῶσιν περὶ τῆς πόλεως ταύτης, ἐπομένως δὲ γινώσκοντα, δτὶ ἀδύνατον νὰ ὑπῆρχον ἡ νὰ ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ 40 Ἐκκλησίαι, παρουσιάζεται ἡ ἀπορία καὶ περιέργεια πόθεν καὶ ἐκ τίνος ἀφορμῆς ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο αὕτη.

1. Εἰς πλάνην ἐκ τοιαύτης ὑποθέσεως περιπίπτει διστορικὸς Δημήτριος Καντεμίρης, λέγων περὶ Σαράντα Ἐκκλησιῶν τὰ ἔξης· «Κυρκ-Εκκλισίε Ἐπιρρήξια καὶ πόλις, καλουμένη πρότερον Σαράντα Ἐκκλησίαι, διότι ἀλλοτε ἦσαν ἐν αὐτῇ τόσαις Ἐκκλησίαι χριστιανικαῖ». Ως ἐπίσης πεπλανημένως ἀναφέρει, δτὶ ἡ πόλις κατέχεται σχεδὸν ἐντελῶς ὑπὸ Ιουδαίων κτλ., περὶ ὧν κατωτέρω.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκτίθημι ἐνταῦθα, ὅσα ἥδυνήθην νὰ συλλέξω, εἴτε ἐξ ιστορικῶν πηγῶν, εἴτε ἐκ παραδόσεως σωζόμενα.

α') Ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως-

Ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς Πτολεμαίου τοῦ Κλαυδίου μεταξὺ ἄλλων πόλεων ἐν Θράκη, ἀναφέρεται καὶ πόλις Καρποδαίμων.

Τὸ ὄνομα τοῦτο Καρποδαίμων ἀπαντᾷ ἐν διαφόροις γεωγραφικοῖς χάρταις, ως ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, οὔτω δὲ ἀναφέρει καὶ Σκαρλάτος δι Βυζάντιος ἐν τῷ γεωγραφικῷ πίνακι, τῷ ἐπισυνημμένῳ τῷ ἀπλοελληνικῷ λεξικῷ αὐτοῦ.

Ἐν τῷ γάρτῃ Ρήγα Βελεστινλῆ τοῦ Θετταλοῦ, ως ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἀναφέρεται μετὰ τοῦ ὀνόματος Καρποδαίμων καὶ τὸ ὄνομα «Ταρπόδιζος». δὲ ιστορικὸς Χάμμερ ἀναφέρει ως ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς τὸ ὄνομα «Ηράκλεια».

Ἐν δὲ τοῖς γεωγραφικοῖς πίναξιν, ἐν οἷς ἐκτίθενται πόλεις ἀκμάσασαι κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, ἐν τῇ θέσει τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἡ παρ' αὐτῇ, κείται πόλις φέρουσα τὸ ὄνομα «Τζόϊδος», ἡτις τὸ πάλαι ἦν ἔδρα ἐπισκοπῆς ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Αδριανουπόλεως. Ἐπομένως κατὰ ταῦτα τέσσαρα ὄνόματα ἀναφέρονται ως ἀρχαῖα ὄνόματα τῆς πόλεως τῶν Σαράντα 3] Ἐκκλησιῶν, ἡτοι 1] «Καρποδαίμων», 2] «Ταρπόδιζος», 3] Ἐκκλησιῶν, ἡτοι 4] «Τζόϊδος». Ἡδύνατό τις νὰ ὑπέσῃ ἐνταῦθα, δτὶ τὰ ὄνόματα ταῦτα κατὰ διαφόρους

έποχάς ἔφερεν ἡ πόλις Σαράντα Ἐκκλησιῶν· ως λ. χ. ἡ πάλαι «Βεργούλη» ἐπὶ βυζαντινῶν ἔλαβε τὸ ὄνομα «Ἀρκαδιούπολις». Ἡ «Χαλκηδὼν» ἔλαβεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ ὄνόματα «Προκέραστος», «Τυφλούπολις», «Κολποῦσα» καὶ «Χαλκηδών». Ἡ Ρόδος ἐπίσης τὰ ὄνόματα Ὀφιοῦσα, Ἀστερία καὶ Μακαρία κτλ. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις φαίνεται ἡμῖν λίαν παρακεινδυνευμένη, καθότι οὐδαμοῦ στηρίζεται.

Τὸ πιθανὸν συμπέρασμα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δπερ δύναται νὰ ἔχῃ βάσιν τινὰ, ἐστὶ κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην τὸ ἔξῆς.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι, ως ἐκ διαφόρων μαρτυριῶν ἀρχαίων μνημείων, ἥτοι ἔρειπίων, οἰκοδομῶν, τειγῶν καὶ σκευῶν, πίθων, ἀρχαίων νομισμάτων κτλ. ἔξαγεται, νοτίως τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς δεκάλεπτον περίπου ἀπόστασιν, δυτικῶς εἰς ἡμίωρον κατὰ τὴν θέσιν Ἡρακλείσα καὶ βορείως εἰς ἡμίωρον κατὰ τὴν θέσιν Πασόγλου, ὑπῆρχον πόλεις ἡ κῶμαι τὸ πάλαι, ἵσως ὑπὸ τὰ ἄνω ὄνόματα, πιθανὸν δτ' ἐκ τῶν ὄνομάτων τούτων ἐν ἀνήκει τῇ πόλει Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Τὸ μᾶλλον δὲ ἐκ τούτων παραδεκτὸν γενόμενον ἐν τοῖς νεωτέροις γεωγραφικοῖς συγγράμμασίν ἐστι τὸ ὄνομα Καρποδαίμων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀρχαίου ὄνόματος τῆς πόλεως.

β') Τὸ ὄνομα Σαράντα Ἐκκλησέας.

Κατὰ τὴν διήγησιν συγχρόνου ὀθωμανοῦ ἱστορικοῦ, παρακολουθήσαντος τὸν ὀθωμανικὸν στρατὸν κατὰ τὴν

κατάκτησιν τῆς Θράκης κτλ. ἐν ἔτει 769 τελείως ἀποπερατωθείσης τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐν Ἀδριανούπολει σουλτανικοῦ παλατίου (νῦν Ἐσκῆ-σεράϊ), Σουλτάν Μουράτ ὁ Α' διεγείμασεν ἐν Διδυμοτείχῳ τὸ δὲ ἔαρ διέταξε τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου «Ἄιδος», κατόπιν δὲ κατέκτησε τὸ φρούριον «Σωζέμπολι» καὶ τὴν «Χαιρέμπολι». Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν· ὅπόθεν τὸ ἔαρ ἀνεγάρησε πρὸς κατάκτησιν τοῦ Κιρκ-κιλίσε· ἐντὸς ὀλίγου χρόνου δὲ κατακτήσας τοῦτο, μετέβη εἰς Μπουνάρ Χισάρ, δπερ μετὰ πολιορκίαν κατέκτησε καὶ οὕτινος οἱ κάτοικοι ἀναφέρονται ως ἐργατικοὶ μὲν, ἀλλ' ισχυρογνώμονες.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παρατηρητέον, ὅτι αἱ μὲν πόλεις Ἄιδος, Σωζέμπολι καὶ Χαιρέμπολι ἀναφέρονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τῶν ὄνομάτων, ἀτινα ἔφερον πρὸ καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατακτήσεως· ἥτοι «Ἄετός», «Σωζούπολις», «Χαριούπολις», γραφομένων καὶ προφερομένων κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου καὶ τὴν προφορὰν τῆς τουρκικῆς γλώσσης. Τὸ δὲ Μπουνάρ-Χισάρ καὶ Κιρκ-κιλίσε ἀναφέρονται καθαρῶς διὰ τουρκικῶν ὄνομάτων νέων.

Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ κατακτηταὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι διετήρουν τὰ ἀρχαῖα ὄνόματα τῶν κατακτωμένων πόλεων, παραχθείροντες αὐτὰ κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου καὶ τὴν προφορὰν τῆς τουρκικῆς γλώσσης ως λ. χ. Βιζύη τουρκιστὶ «Βίζε», Ἀγαθόπολις τουρκιστὶ «Ἀγτέμπολ», Ἀδριανούπολις τουρκιστὶ «Ἐδίρνε», Σμύρνη τουρκιστὶ «Ισμήρ» κτλ. πολλάκις ἐκ σημείων τινῶν ἔδιδον νέον ὄνομα λ. χ. ἡ Χάλκη ὄνομάσθη

«Χέιμπελη» ἐκ τοῦ συγήματος αὐτῆς ὄμοιού πρὸς πήραν (δισσάκιον), ή Ἀρκαδιούπολις «Μπουργάζ» ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ πύργου κτλ. ή ἐκ τῶν ὄνομάτων στρατηγῶν ή στρατιωτῶν ἔδιδον ὄνόματα εἰς πόλεις ή γωρία (Χάμμερ) ὡς λ. χ. «Ἀχμέτ βένη», «Τρούπ βένη», «Καρὰ Χαλήλ» κτλ. Ἡ καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν ἐξ ἀφορμῆς τινος ἔδιδον νέον ὄνομα εἰς πόλιν τινὰ λ. χ. ή Βουρτουδισὸς τῶν Βυζαντινῶν, κατὰ τὴν σωζομένην παράδοσιν, ήν βεβαιοῦ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἐκλήθη μετὰ ταῦτα «Βαζᾶ Ἐσκῆ» ἐκ τοῦ τάφου πολιούχου δερβίση (Μπαμπᾶ). Ἡ Χαλκηδὼν ἔλαβε τὸ τουρκικὸν ὄνομα «Καδήχοι» (γωρίον δικαστοῦ) ἐκ τοῦ δευτέρου καδῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μωγαμέτ, εἰς ὃν ὁ πορθητής ἐδώρησε τὸ προάστειον τοῦτο. Ἡ μετέφραζον εἰς τὴν τουρκικὴν τὴν κατακτωμένην πόλιν λ. χ. τὸ ἐν Μακεδονίᾳ Γυραικόκαστρον ὡνόμασαν Ἀβράτ-χισάρ. Τὴν νῆσον Θερμιὰ (Κύθνον) Χαμάρ. Ἀδασί κτλ.

Προσέτι δὲ ὅτι κατὰ διαφόρους ιστορικὰς πηγὰς καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Μπουνάρ-Χισάρ ἐπὶ βυζαντινῶν ἐκαλεῖτο βρύσις, ήν μάλιστα καὶ ἔδρα ἐπισκοπῆς, συνάγεται ὅτι τὸ μὲν Μπουνάρ-Χισάρ ὡνομάσθη οὕτω κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ βρύσις, τουρκιστὶ «Μπουνάρ» καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ φρουρίου τουρκιστὶ «Χισάρ», ὡς ὄνομάζει αὐτὸ καὶ ὁ Χάμμερ «φρούριον βρύσεως» ή τῶν «πηγῶν».

Τὸ δὲ ἀναφερόμενον εἰς τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας τουρκικὸν ὄνομα «Κίρκ Κινίσε» ἐδόθη τῇ πόλει ταύτῃ πιθανῶς 1] εἴτε κατὰ παραφθορὰν τοῦ ἀρχαίου ὄνόματος αὐτῆς. 2] εἴτε κατὰ μετάφρασιν τούτου. 3] εἴτε ἐκ ση-

μείου τινὸς η̄ ἄλλου αἰτίου. 'Αλλ' ἐκ τούτων η̄ πιθανότης περὶ παραφθορᾶς τοῦ ἀρχαίου ὄνόματος τῆς πόλεως εἰς Κίρκ-κινίσε ὀλοτελῶς πίπτει, ἐκ τοῦ ὅτι οὐδεμίᾳ σχέσις καὶ προσέγγισις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς λέξεως Καρποδαίμων, η̄ τῶν προειρημένων ἄλλων ἀρχαίων ὄνομάτων καὶ τῆς λέξεως Κίρκ-κινίσε. Πλὴν δὲ τούτου καὶ η̄ σημασία τῆς λέξεως ταύτης ἀποκλείει τοιαύτην πιθανότητα, διότι τολμηρότατον νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι κατὰ σύμπτωσιν ἐκ παραφθορᾶς ἀρχαίου ὄνόματος προέκυψε νέον ὄνομα μὲ τοιαύτην σημασίαν.

Ἡ λέξις «Κίρκ-κινίσε» εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς τουρκικῆς λέξεως Κίρκ=40 καὶ τῆς ἀραβικῆς Κινίσε=Ἐκκλησία ἐπομένως σημαίνει 40 Ἐκκλησίας. Τοιαύτης δὲ οὕσης τῆς σημασίας τῆς λέξεως, προφανὲς ὅτι περὶ μεταφράσεως ἀρχαίου ὄνόματος ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὔτε λόγος δύναται νὰ γίνη. Συνεπῶς τὴν παραγωγὴν τοῦ ὄνόματος Κίρκ-κινίσε ζητητέον ἐκ σημείου τινὸς η̄ ἄλλης αἰτίας.

Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπίκουρος ἔρχεται η̄ παράδοσις. Τέσσαρες δὲ διάφοροι ἀπ' ἄλλήλων παραδόσεις ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ ἔξης.

Πρώτη παράδοσις. 'Εν τῷ ἐντὸς τῆς πόλεως Κίρκηλάρ Τεκεσὶ, σωζομένῳ ἄχρι σήμερον, ὑπῆρχον 40 δερβίσαι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεκέ· οὗτοι διεσπάρησαν εἰς τὰ πέριξ ἵνα διδάσκωσιν, οὐδεὶς δὲ ἐπανῆλθεν ἐνταῦθα καὶ πρὸς τιμὴν τῆς μνήμης αὐτῶν η̄ πόλις ὡνομάσθη Κίρκ-κίμσε διπερ μετὰ ταῦτα παραφθαρέν μετετράπη εἰς Κίρκ-κιλίσε.

Δευτέρα παράδοσις. Κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς πό-

λεως, οι τὸ πρῶτον εἰς αὐτὴν εἰσελθόντες διέκριναν μεταξὺ τῶν κατερειπωμένων οἰκοδομῶν Ἐκκλησίαν, ἡς οἱ τοιγιοὶ ἔφερον ρήγματα. ἐκ ταύτης δὲ λαβόντες ἀφορμὴν ὠνόμασαν τὴν πόλιν Κιρίκ-κιλίσε = Ἐκκλησία σχισμένη, ὅπερ κατόπιν ἐκ παραφθορᾶς ἐτράπη εἰς Κιρκιλίσε.

Τρίτη παράδοσις. Ἐκτὸς τῆς πόλεως εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπῆρχεν Ἐκκλησία κατὰ τοὺς γρόνους τῆς κατακτήσεως, ἐκ ταύτης δὲ οἱ κατακτηταὶ λαβόντες ἀφορμὴν ὠνόμασαν τὴν πόλιν Κιρ-κιλίσε = Ἐκκλησία ἔξοχῆς, ὅπερ παραφθαρὲν μετὰ ταῦτα ἐτράπη εἰς Κιρκιλίσε.

Τετάρτη παράδοσις. Κατὰ ταύτην ἐν τῇ πόλει κατὰ τοὺς γρόνους τῆς κατακτήσεως ὑπῆρχεν Ἐκκλησία μεγάλη, ἐκ ταύτης δὲ λαβόντες ἀφορμὴν οἱ κατακτηταὶ ὠνόμασαν τὴν πόλιν Κιρκ-κινίσε.

Ἐκ τῶν παραδόσεων τούτων αἱ τρεῖς πρῶται καταρρέουσιν ἐκ τοῦ γεγονότος, διτὶ εἰς τὴν πόλιν ἀποδίδεται παρὰ τῆς ἱστορίας τὸ ὄνομα Κιρκ-κινίσε κατὰ τοὺς γρόνους τῆς κατακτήσεως. Οὕτω δὲ ἀποκλείεται πᾶσα πιθανότης περὶ τῆς ἐκ παραφθορᾶς παραγωγῆς τοῦ Κιρκ-κινίσε.

Λαμβανομένου δὲ ὑπὸ ὅψιν διτὶ ἡ τουρκικὴ λέξις Κιρκ, πλὴν τῆς ἀριθμητικῆς σημασίας 40, σημαίνει καὶ τὸ μέγα ἡ πολὺ ὡς λ. γ. τὰ ὄνόματα Κιρκ-ἀγάτες καὶ Κιρκ-μπουνάρ, οὔτε παρήγθησαν ἐκ 40 δένδρων καὶ 40 φρεάτων, οὔτε σημαίνουσι 40 δένδρα καὶ 40 φρέατα, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ Κιρκγιαλάν φυνερώνει οὐγὶ 40, ἀλλ' ὅτι μεγάλα καὶ ὑπερβολικὰ φεύδη λέγει τις, ὡς μᾶλλον ἐνδεχομένην πιθανότητα, παρίσταται φέρουσα ἡ τετάρτη

παράδοσις, καθ' ἣν ἡ πόλις Σαράντα Ἐκκλησίαι ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀρχαίου ὄνόματος, ὅπερ ἔφερε κατὰ τὸν γρόνον τῆς κατακτήσεως, ἐκλήθη παρὰ τῶν κατακτητῶν Κιρκ-κινίσε ἐξ ἀφορμῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὑπαρχούσης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐνταῦθα¹. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ τουρκικοῦ μετεφράσθη εἰς τὴν ἐλληνικὴν Σαράντα Ἐκκλησίαι.

• Ορθογραφέα τοῦ ὄνόματος.

1. Ἑλληνιστὲ.

Πολλοὶ γράφουσι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 40, ἢτοι 40 Ἐκκλησίαι· τινὲς μάλιστα καὶ διὰ τοῦ Μ', ἢτοι Μ' Ἐκκλησίαι. Τὸ τοιοῦτον ἐσφαλμένον ἐστίν.

Ἡ λέξις Σαράντα ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρὸ τοῦ Ἐκκλησίαι, τίθεται οὐγὶ πρὸς παράστασιν ἀριθμητικῆς ποσότητος, ἀλλὰ πρὸς δήλωσιν ὄνόματος πόλεως ἐπομένως μετὰ τῆς λέξεως Ἐκκλησίαι εἶναι ἐν ὄνομα κύριον, ὅπως τὰ ὄνόματα δῆλων τῶν πόλεων. Ἡ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἀπαιτουμένη καὶ ἐπιτρεπομένη συντομία καὶ ταχύτης δὲν εἶναι ἐπαρκὴς λόγος πρὸς παράβασιν τοῦ κανόνος,

1. Ἰσως ἐφωτήσῃ τις, ποῦ τὰ σημεῖα τῆς Ἐκκλησίας. Τούτῳ ἀπαντῶ διτὶ αἱ περὶ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας κῶμαι Ἀρκαδίουπολις (Μπουργάζ), Βρύσις (Μπουνάρ-χισάρ) καὶ Σκόπελος (Ἐσκῆ-Πόλος) τὸ πάλαι ἦταν ἕδραι ἐπισκοπῶν, ἐπομένως βενιαίστατα ὑπῆρχον ἐν αὐταῖς Ἐκκλησίαι. Ἐν τούτοις οὔτε σημεῖον, οὔτε ἵχνος τις ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν ἐν αὐταῖς σώζεται.

έπομένως δρθῶς καὶ κανονικῶς τὸ ὄνομα τῆς πόλεως πρέπει νὰ γράφηται πάντοτε δλογράφως Σαράντα Ἐκκλησίαι, ως γράφονται, ή πόλις Ἀγιοι Σαράντα, τὸ Σαραντάριον ὅρος, ή Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης καὶ οὐχὶ Ἀγιοι 40, 40ριον ὅρος, 20φοινίσσης, καὶ ως γράφεται τουρκιστὶ δλογράφως, οὐδέποτε δὲ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ.

2. Τουρκιστὶ.

Τουρκιστὶ ή πόλις Σαράντα Ἐκκλησίαι γράφεται Κίρκ-κιλίσε.

3. Βουλγαριστὶ.

Οἱ Βούλγαροι ἀπό τινων ἐτῶν ὀνομάζουσι καὶ γράφουσι τὴν πόλιν τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν διὰ τοῦ Λόζεγγρατ, ὅπερ σημαίνει Ἀμπελούπολις. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔδωκεν εἰς τὴν πόλιν Βούλγαρος τις περὶ τὸ ἔτος 1860. Τοῦτο δὲ διότι περὶ τὴν πόλιν ὑπάρχουσι πεφυτευμέναι πολλαὶ ἀμπελοὶ. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι γεωγραφίαι Βουλγαρικαὶ μεταγενεστέρας χρονολογίας, ἀναγράφουσαι τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας διὰ τοῦ τουρκικοῦ ὀνόματος προφερομένου Κίρκκλισε. Τελευταῖον ἥρξατο παρὰ τοῖς Βουλγάροις νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ ὀνόματος Λόζεγγρατ ἐν ταῖς γεωγραφίαις, τοῖς γεωγραφικοῖς χάρταις καὶ τοῖς σχολείοις αὐτῶν. Ἀπαντᾶ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τισὶ νεωτέροις εὑρωπαϊκοῖς γεωγραφικοῖς χάρταις μετὰ τῶν ὀνομάτων τῆς πόλεως τοῦ τε Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ τουρκικοῦ. Τὸ ὄνομα Λόζεγγρατ, ως μὴ βασιζόμενον εἰς οὐδεμίαν ιστορικὴν πηγὴν, οὔτε εἰς παράδοσιν, οὔτε εἰς μνημεῖόν τι, βε-

βαίως δὲν δύναται νὰ ἔναι δρθὸν ιστορικῶς καὶ γεωγραφικῶς. Ἀν δὲ λάβωμεν ως ἀρχὴν καὶ κανόνα νὰ ὀνομάζωμεν Ἀμπελουπόλεις τὰς πόλεις, αἵτινες περικυκλοῦνται ὑπὸ πολλῶν ἀμπέλων, τότε ἔπειτε χιλιάδες πόλεις νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦτο.

Λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὅψιν· 1] Ὅτι πρὸν ἡ δοθῆ τυχαίως καὶ αὐθαιρέτως τὸ ὄνομα Λόζεγγρατ εἰς τὴν πόλιν, ὡνομάζετο αὕτη βουλγαριστὶ διὰ τοῦ τουρκικοῦ ὀνόματος, προφερομένου Κίρκκλισε.

2] Ὅτι διὰ τῶν στοιχείων τοῦ βουλγαρικοῦ ἀλφαριθμήτου ἀκριβέστερον ἐκφράζονται αἱ τουρκικαὶ λέξεις ἢ αἱ Ἑλληνικαὶ καὶ

3] Ὅτι συνεπῶς οἱ Βούλγαροι συνήθως ἀχολουθοῦσι τὴν τουρκικὴν ἐκφρασιν τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων· λόγου χάριν λέγουσι καὶ γράφουσι. Σταγήμακα, Ντιμότικα, κτλ. οὐχὶ δὲ Στενήμαχος, Διδυμότειχον ως οἱ Ἐλληνες, ἔπειται, δτι δρθῶς αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι δέον νὰ γράφωνται βουλγαριστὶ Κίρκκλισε.

4. Γαλλιστὶ.

Ως συνάγεται ἐκ τῶν Γαλλικῶν συγγραμμάτων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν, ἐν οἷς γίνεται μνεία τῆς πόλεως Σαράντα Ἐκκλησιῶν, οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσι τὴν πόλιν ταύτην διὰ τοῦ τουρκικοῦ ὀνόματος Κίρκ-Κιλίσσε ὥπερ διὰ τῶν γαλλικῶν χαρακτήρων ἐκφράζεται καὶ γράφεται Kirk-Kilissé.

Περὶ τοῦ ὀνόματος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἀλλοτε μακρὰ συζήτησις ἐγένετο ἐν τῷ τύπῳ τῆς Κων-

σταντινουπόλεως, ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τινος περὶ τούτου δημοσιεύματος τοῦ φίλου κ. Χρ. Σαμαρτσίδου. 'Εξ ἐπιθυμίας δὲ, δπως ἐκτεθῶσιν ἐνταῦθα καὶ αἱ περὶ τούτου ἀντίθετοι γνῶμαι, ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ τότε γραφέντων, ἀναγράψω τὰ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 6577 καὶ ημερομ. 26 Ιουνίου 1891 τοῦ «Νεολόγου» δημοσιευθέντα.

«Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 6,554 φύλλῳ τοῦ «Νεολόγου» περὶ τοῦ δνόματος τῆς πόλεώς μας Σαράντα Ἐκκλησίαι ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Σαμαρτσίδου ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ Ἡοδότου μνημονεύομεναι (βιβλ. Δ', κεφ. 89, 90, 91) δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα πηγαὶ τοῦ Τεάρου, αἱ ἐξ Ἰσου ἀπέχουσαι τοῦ τε παρὰ τὴν Πέρινθον ('Ηράκλειαν) Ἡραίου καὶ τῆς ἐν τῷ Εὔξείνῳ Ἀπολλωνίας (Σωζουπόλεως) θὰ ἔκειντο παρὰ τὸ μέρος, τὸ νῦν ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν τεσσαράκοντα Ἐκκλησιῶν κατεχόμενον, ὅτι γεωλογικῶν ἔνεκα αἰτίων ἐξέλιπον καὶ ἐκλιποῦσαι συνεπήγαγον τὴν ἀποξήρανσιν τοῦ τε Τεάρου καὶ τοῦ Κονταδέστου, εἰς ὃν καθ' Ἡρόδοτον ἐκδιδοῖ ὁ Τέαρος, οὗτος δὲ ὁ Κοντέδαστος εἰς τὸν Ἀγριάνην, ὃ δὲ Ἀγριάνης εἰς τὸν Ἔβρον, ὃ δὲ εἰς θάλασσαν τὴν παρ' Αἶνῳ πόλιν καὶ ὅτι αἱ δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα πηγαὶ, μετεβλήθησαν εἰς τεσσαράκοντα Ἐκκλησίας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν χρόνων εἰς ἀγιάσματα καὶ Ἐκκλησίδια μετεβάλλοντο αἱ ιαματικαὶ, ψυχραὶ καὶ θερμαὶ πηγαί. Τὴν ἀναίρεσιν δὲ τούτων πειρωμένη ἡ «Κωνσταντινούπολις» ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 119 φύλλῳ, περὶ μὲν τῶν ποταμῶν Τεάρου καὶ Κονταδέστου λέγει ὅτι πιθανώτατά εἰσιν οὗτοι οἱ ἐκ τῶν πηγῶν Μπουνάρ Χισάρ καὶ Γέννης σχηματιζόμενοι καὶ οἵτινες

ένούμενοι ἀπωτέρω χύνονται εἰς τὸν Ἐργίνην· περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος Σαράντα Ἐκκλησίαι, ὅτι τρεῖς φέρονται ἐρμηνεῖαι α'] ὅτι δῆθεν προῆλθεν ἐκ 40 Ἐκκλησιῶν, ὃν οὐδὲ ἵγνος φαίνεται β'] ὅτι εἴναι μεθερμήνευσις τοῦ τουρκικοῦ Κίρκ-κιλίσε παρεφθαρκένου ἀπὸ τοῦ Κίρ-κιλίσε, ἦτοι ἔξωκλησίου, ὅπερ ἀπιθανώτερον τοῦ πρώτου, λέγει, καὶ γ'] ὅπερ καὶ βεβαιότερον παρίστησιν· ὅτι ἀπεκλήθη οὕτως ἡ πόλις ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ Ναοῦ τῶν 40 μαρτύρων, κατ' ἐπέκτασιν ἡ καὶ ἐπικρατησάσης τῆς τουρκικῆς ἐκδοχῆς κιρκλέρ κιλίσε κίρκ κιλίσε, 40 Ἐκκλησίαι ἀντὶ Ἐκκλησία τῶν 40. Φρονῶν ὅτι τὸ ἐπ' ἐμοὶ παρέχω συμβολὴν εἰς τὸ προκείμενον θέμα, προάγομαι ἵνα δημοσίᾳ ἐξενέγκω τὴν ἐπ' αὐτοῦ γνώμην μου, πόρισμα ἐρευνῶν καὶ μελετῶν, ἀς ἐποίησα ἐπὶ τῆς ιστορίας καὶ γεωγραφίας τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἀσχολούμενος εἰς τὴν σύνταξιν περιγραφῆς αὐτῆς.

Ο Χάμμερ ἐν τῇ ιστορίᾳ τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, ἀναφέρων περὶ τῆς ὑπὸ τῶν κατακτητῶν καταλήψεως τοῦ Μπουνάρ Χισάρ (1372), ὅπερ βρύσις μὲν ὑπὸ τῶς βυζαντινῶν, φρούριον δὲ τῶν πηγῶν ἀποκαλεῖται ὑπ' αὐτοῦ, προφανῶς κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ, λέγει ὅτι ἐνταῦθα ἀναβλύζουσι τριάκοντα καὶ ὀκτὼ πηγαὶ τοῦ Τεάρου, ὃν ὁ Δαρεῖος ἐν τῇ ἐπὶ τοὺς Σκύθας ἐκστρατείᾳ ἐξύμνησεν ἐπὶ ἀνεγερθέντος μνημείου ὡς τὸν κάλλιστον τῶν ποταμῶν, ἐκυρών δὲ ὡς τὸν κάλλιστον καὶ ἀριστον ἄνδρα.

Ο δὲ φίλος Βλάσιος Σκορδέλης ἐν ταῖς θρακικαῖς μελέταις του (σελ. 28), παραπέμπων εἰς Mamerigeogr

ΥΙΙ σελ. 16 λέγει περὶ τοῦ Κονταδέστου, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Τέαρος, ὅτι πιθανῶς οὗτος εἶναι ὁ νῦν Τεκέδερέ.

“Ωστε, ώς ἐκ τῶν ἀνωτέρω δῆλον, πρόκεινται τέσσαρες διάφοροι γνῶμαι περὶ τῆς θέσεως τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου· α’] ἡ τοῦ κ. Χ. Σαμαρτσίδου, καθ’ ἣν ἡ θέσις τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου ἔστι παρὰ τὸ μέρος, τὸ νῦν ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν κατεχόμενον· β’] ἡ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» καθ’ ἣν πηγαὶ τοῦ Τεάρου καὶ τοῦ Κονταδέστου πιθανώτατά εἰσιν αἱ τῆς Γέννης καὶ Μπουνάρ-χισάρ, χωρὶς νὰ ὄριζηται τίνες αἱ τοῦ Τεάρου καὶ τίνες αἱ τοῦ Κονταδέστου· γ’] ἡ τοῦ Χάμμερ, καθ’ ἣν αἱ πηγαὶ τοῦ Τεάρου ἀναβλύζουσιν ἐν Μπουνάρ Χισάρ καὶ δ’] ἡ τοῦ Βλασίου Σκορδέλη, καθ’ ἣν πιθανῶς ὁ Κοντάδεστος εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Τέαρος εἶναι ὁ νῦν Τεκέδερέ.

Πρὸς εὔρεσιν τῆς πιθανωτέρας γνώμης, παρατηρῶ καὶ σημειῶ τὰ ἔξης.

1] ἡ τοῦ κ. Χ. Σαμαρτσίδου γνώμη ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ βάσιν, διότι οὔτε παράδοσίς τις, οὔτε σημεῖον τι ὑπάργει δπερ νὰ ὑποστηρίζῃ πιθανότητα ὑποθέσεως, ὅτι τοιαῦται πηγαὶ ὑπῆρχον παρὰ τῇ πόλει μας· μόνη πηγὴ, περὶ ἣς δύναται νὰ γείνῃ λόγος ἐνταῦθα, ἔστιν ἡ ἔκτος τῆς πόλεως νοτίως εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν τοῦ Ἀσᾶ Μπουνάρ· ἀλλ’ οὔτε αὕτη, οὔτε ἡ βορείως μικρὸν ἔκτος τῆς πόλεως πηγὴ παρὰ τὸν διαρρέοντα τὴν πόλιν χείμαρρον δύνανται καὶ κατά τι νὰ ἐνισχύσωσι τὴν γνώμην τοῦ κ. Χ. Σαμαρτσίδου.

2] Τὰ ἐν «Κωνσταντινουπόλει» ἔκτιθέμενα οὐδαμῶς δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ίκανοποιητικὰ διὰ τοὺς ἔξης λόγους· α’] διότι δὲν ὄριζεται σαφῶς καὶ δι’ ἀποδείξεων, ἂν αἱ πηγαὶ τῆς Γέννης εἶναι αἱ τοῦ Τεάρου ἢ τοῦ Μπουνάρ Χισάρ· β’] διότι ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου προσδιοριζομένη ἀπόστασις μεταξὺ Ἀπολλωνίας καὶ Περίνθου ἀκριβῶς δὲν συμπίπτει ἐν Μπουνάρ-Χισάρ, ως ἀναφέρεται, ἀλλ’ οὔτε καὶ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις· ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ἐπὶ τοῦ χάρτου ἔξετάσεως προκύπτει ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν ἀποστάσεων μεταξὺ Μπουνάρ-Χισάρ καὶ Σαράντα Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν Πέρινθον καὶ Ἀπολλωνίαν εἶναι ἀντιστρόφως· ἡ αὕτη, ἦτοι δσω πλησιέστερον κεῖται τὸ Μπουνάρ-Χισάρ πρὸς τὴν Πέρινθον, ἀπώτερον δὲ πρὸς τὴν Ἀπολλωνίαν, τοσούτῳ ἐγγύτερον κεῖνται αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι πρὸς τὴν Ἀπολλωνίαν, ἀπώτερον δὲ τῆς Περίνθου. καὶ δ’] διότι αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι δὲν κεῖνται ἔκτος τῆς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ρωμαλίαν καὶ Βουλγαρίαν ὁδοῦ, ὡς λέγει, ἀλλ’ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

3] Ἡ γνώμη τοῦ Χάμμερ ὑπολείπεται τῆς ἀκριβείας, καθ’ δσον αἱ πηγαὶ τῆς Γέννης σπουδαίως διαριθμούνται τὸ ὄνομα τοῦ Τεάρου ὑπὲρ ἔχυτῶν.

4] Ἡ ἐν ταῖς θρακικαῖς μελέταις ὑπὸ τοῦ κ. Βλασίου Σκορδέλη μετὰ πιθανότητος ἐκφερομένη γνώμη, ὅτι ὁ Κοντάδεστος ἔστιν ὁ νῦν Τεκέδερε (Δ εἰς δίωρον ἐντεῦθεν ἀπόστασιν), καθ’ ἣν ἀναγκαῖς πρέπει νὰ δεγχθῶμεν παραπόταμὸν τινὰ αὐτοῦ ὡς τὸν Τέαρον, ἀβάσιμος παρίσταται, καθότι οὔτε ἡ θέσις, οὔτε αἱ πηγαὶ τῶν εἰς αὐτὸν χυνομένων παραποτάμων ἐπιτρέπουσι νὰ δοθῇ εἰς τινὰ τούτων τὸ ὄνομα τοῦ Τεάρου.

Ἐκ τῶν ἔκτεθέντων πρόσδηλον ἀποβαίνει, ὅτι ἀνάγκη, παρίσταται μειζόνων ἀποδείξεων πρὸς ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς θέσεως τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου. Τὸ ἐπ' ἑμοὶ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐνταῦθα καὶ τοὺς πέριξ ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς, φρονῶ ὅτι τὸ μᾶλλον πιθανόν ἐστι ὅτι αἱ πηγαὶ τοῦ Τεάρου πρέπει νὰ ζητηθῶσι μᾶλλον ἐν ταῖς πηγαῖς τῆς Γέννης, ἐξ ὧν σήμερον 14 μὲν ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς κώμης, 2 δὲ ἔκτὸς εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν· ἡ γνώμη δὲ αὗτη ἐνισχύεται ἐκ τε τοῦ εἰρημένου μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν πηγῶν καὶ ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν ἐξ αὐτῶν ρεόντων ὑδάτων, ἀτινα διπλάσιά εἰσι τῶν τοῦ Βουνάρχισάρ 5 πηγῶν¹.

Ἡ Γέννα κεῖται ΝΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν 4 ὥρας, τὸ δὲ Μπουνάρ-Χισάρ ἐπὶ πλέον 3/4.

Ο δὲ Κοντάδεστος πιθανὸν νὰ ἦ ὁ ποταμὸς Ποργιαλῆ δερέ, ὅστις τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἔχων ἐπὶ τοῦ Μικροῦ Αἴμου παρὰ τὴν κώμην Σκεπαστὸν καὶ ρέων ἀνατολικώτερον τοῦ Τεάρου, δέχεται τοῦτον ἐν Λουλὲ Βουργάζ καθὼς καὶ τὸν δυτικώτερον τοῦ Τεάρου ρέοντα Ξηροπόταμον Μαναστήρ δερὲ καὶ χύνεται ἀπότερον εἰς τὸν Ἀγριάνην ("Εργενα).

1. Ο E. D. Klark ἐν ταῖς ὁδοιπορικαῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ (Τόμ. Δ', σελ. 547, 'Απριλίου 6 1799) ἀναφέρει τὰ ἔξης. «"Αν καὶ ἡ πόλις αὕτη (αἱ Σαράνται Ἐκκλησίαι) εἶναι τόσον πλησίον τῆς Μαύρης Ωαλάσσης(,), δὲ μικρὸς ποταμὸς πλησίον τοῦ ὅποιου κεῖται λαμβάνει ἐνατίαν διεύθυνσιν καὶ ἀφοῦ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ "Εβρου ἐκβύλλει εἰς τὸ Αιγαῖον πέλαγος. Ἐν τῇ νέᾳ ὀνομασίᾳ τοῦ ποταμοῦ τούτου Deara-derē διακρίνομεν τὸ ἀρχαῖον κλασικὸν ὄνομα ποταμοῦ . . .

Τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ ποταμοῦ Τεάρου ἀναγκαῖον ἐκρίθη νὰ προταχθῶσι, καθ' ὅσον ἐσχετίσθησαν πρὸς τὸ ὄνομα Σαράντα Ἐκκλησίαι, ὡς δῆλον.

"Ηδη προβαίνω εἰς τὴν ἔξετασιν τοῦ ὄνόματος Σαράντα Ἐκκλησίαι, 1] ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Σαμαρτσίδου διατυπουμένη γνώμη περὶ τοῦ ὄνόματος Σαράντα Ἐκκλησίαι εἶναι ἀհάσιμος καὶ ὅλως ἀπίθανος ἀποδειχνύεται πληρέστατα ἐκ τῶν ἀνωτέρω περὶ τούτου εἰρημένων, ἡ δὲ ἀνάμιξις ἀγιασμάτων καὶ ἐκκλησιδίων ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἶναι γνώμη τοσούτῳ παρακεκινδυνευμένη, ὅσῳ ἀνυπόστατος καὶ αὐθαίρετος, 2] ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ἐν «Κωνσταντινουπόλει» περὶ τούτου ἀναφερόμενα εἶναι ὅλως ἀհάσιμα καὶ ἀστήρικτα, διότι α'] οὐδεμία παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχον 40 ἐκκλησίαι ἐνταῦθα, κατὰ συνέπειαν ἀναιρέεται τι μὴ ὑφιστάμενον, 6'] διότι ἀπίθανον κρίνεται παρ' αὐτῆς ὅτι αἱ Σαράνται Ἐκκλησίαι ἔλαθον τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ Κιρ-κλίσε ἐξωκλησίου, ἐνῷ, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἴδει, καλῶς ἡ παράδοσις ὑποστηριζει τοῦτο, καὶ γ'] διότι καὶ ὡς βεβαιώτερον θεωρεῖται παρ' αὐτῆς ὅτι ἀπεκλήθη ἡ πόλις ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ τῶν 40 Μαρτύρων, ἐνῷ ἡ κτίσις τῆς ἀρχαιοτέρας ἐκκλησίας ἐνταῦθα «Κοιμήσεως» ἀνάγεται εἰς τὸ 1829, ἡ δὲ ἐκκλησία τῶν 40 Μαρτύρων ὠκοδομήθη τῷ 1859, οὐδεμία δὲ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχεν ἐν ταῦθα ἐκκλησία τῶν 40 Μαρτύρων, ἡ ἄλλη τις ἐκκλησία ἡ καὶ μαρτύριόν τι τοιαύτης".

"Ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀριθμ. 6581 καὶ ἡμερ. 2 Ιουλίου 1891 φύλλῳ τοῦ «Νεολόγου» δ. κ. Χρ. Σαμαρτσίδης ἔγραψε τὰ ἔξης.

Τὸ ὄνομα τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

«Ο Ἡρόδοτος, λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ Τεάρου ποταμοῦ, βεβαιοῖ ὅτι αἱ δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα πηγαὶ αὐτοῦ ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ρέουσιν.—Ρέουσιν ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς αἱ ἐν Βουνάρ-Χισσάρ καὶ Γέννα πηγαί; Ἐρωτῶ. Αἱ ἐν Βουνάρ-Χισσάρ καὶ Γέννη πηγαὶ εἶναι δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα; Ἐρωτῶ.—Ο Ἡρόδοτος βεβαιοῖ ἐπίσης ὅτι ὁ Τέαρος ποταμὸς ἐλέγετο ὑπὸ τῶν περιοίκων εἶναι ποταμῶν ἄριστος τά τε ἄλλα (τὰ) εἰς ἄκεσιν φέροντα καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ Ιπποισι ψώρην ἀκέσασθαι. Ὑπάρχει σήμερον ἐν Θράκῃ εἰς σημεῖον ἀπέχον ἔξι ἵσου τοῦ ἀρχαίου Ἡραίου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας ποταμὸς ἄριστος, γυνόμενος εἰς ἔτερον (Κοντάδεστον), ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀγριάνην, καὶ ὁ ποταμὸς οὗτος ἔχει ὕδατα, θεραπεύοντα κατὰ τὴν ὄμολογίαν τῶν περιοίκων τὴν ψώραν ἵππων καὶ ἀνδρῶν; Ἐρωτῶ. Ο Ἡρόδοτος λέγει ὅτι τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου ποταμοῦ, αἱ μὲν εἶναι ψυχραὶ, αἱ δὲ θερμαὶ. Εἰς μέρος τῆς Θράκης, ἀπέχον ἔξι ἵσου τοῦ Ἡραίου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, υπάρχουσι σήμερον, ἀν ὅχι δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα, ἀλλὰ πολλαὶ τούλαγιστον ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ρέουσαι ψυχραὶ καὶ θερμαὶ πηγαὶ; Ἐρωτῶ. Ἐν ὁ Ἡρόδοτος δὲν ψεύδεται, τίς ή αἰτία, δι' ἣν αἱ δυῶν δέουσαι τεσσαράκοντα, αἱ ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ρέουσαι καὶ τὸν ἄριστον ποταμὸν Τέαρον τρέφουσαι πηγαὶ ἐξηφανίσθησαν; Ἐγὼ εἶπον ὅτι θὰ ἐξηφανίσθησαν ἔνεκα γεωλογικῶν αἰτίων· ἐξεπλάγην δὲ ἀναγνούς που

ὅτι τὸ ὅ, τι εἶπον δὲν εἶχεν ύπόστασιν διότι δῆθεν γεωλογικαὶ μεταβολαὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας ἐκστρατείας τοῦ Δαρείου δὲν συνέβησαν ἐν Θράκῃ. Τί λέγουσιν οἱ γεωλόγοι καὶ οἱ ἐγκύψαντες εἰς τὴν μελέτην τῶν Βυζαντινῶν ἴστορικῶν; Τὴν περὶ τοῦ ὄνοματος τῶν Τεσσαράκοντα Ἐκκλησιῶν εἰκοτολογίαν μου δὲν παραδέχονται οἱ τοῖς ἐγχωρίοις φύλλοις ἐπιστείλαντες· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οὐδόλως εἰμὶ ἡναγκασμένος νὰ παραδεχθῶ τὰς ἀξιωματικῶς ἐκφερομένας εἰκοτολογίας αὐτῶν. "Αν τούλαγιστον ἀναιροῦντες τὴν περὶ τοῦ ὄνοματος Κήρυκη ή Κήρο-Κλείσε εἰκοτολογίαν μου ἔλεγον ὅτι τὸ τουρκικὸν ὄνομα τῆς πόλεως εἶναι παραφθορὰ τοῦ ὄνοματος Ἡράκλεια ή Ἡρακλείτσα (κατ' ἀποκοπὴν Ἡρκλείτσα), θὰ ἔλεγον «δὸς τοῖς σοφοῖς ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσει».»

§ 20.

Κτίσεις.—Συνοικεσμός.

Κτίσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων περὶ τοῦ ὄνοματος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, φανερὸν ἀποδαίνει, ὅτι σκοτεινὸς πέπλος καλύπτει τὰ ἀφορῶντα τὴν κτίσιν τῆς πόλεως ταύτης· ἐπομένως οὐδὲν δύναται νὰ σημειώσῃ τις περὶ τῆς κτίσεως αὐτῆς.

Συνοικεσμός. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτήσεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν φαίνεται, ὅτι ύπηργεν ἐν αὐτῇ χριστιανικὸς πληθυσμὸς ἐλάχιστος. Τοῦτο δὲ συνάγεται ἐκ τῆς γενομένης συνοικίσεως χριστιανῶν ἐν αὐτῇ κατὰ τοὺς κατόπιν χρόνους.

Βεβαίως δὲ κατὰ τοὺς γρόνους τῆς κατακτήσεως ἀρχετὸς τουρκικὸς πληθυσμὸς συνωκίσθη ἐν τῇ πόλει, ως τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ σωζόμενα ἐν αὐτῇ ἀργαῖα τουρκικὰ κτίρια, περὶ ὧν κατωτέρω.

Ιστοριογράφος τις ἀναφέρει ὅτι ἐν ᾕτει 1674 Ἐβραῖοι ἐκ τῆς ἐπαρχίας Καμενίτσας μετώκησαν εἰς Σαράντα·Ἐκκλησίας.

Τὸ ιστορικὸν τοῦτο ἀναφέρει καὶ Δημήτριος ὁ Καντεμίρης (τῷ 1700) ἀποδίδει δὲ εἰς τοὺς Ἐβραίους τούτους γλωσσαν τὴν διεφθαρμένην Γερμανικὴν, ως ὅμιλεῖται αὗτη ἐν Πολωνίᾳ.

Ἐν τούτοις ἡ σωζόμενη παράδοσις παρὰ τοῖς Ἐβραίοις τῶν Σαράντα·Ἐκκλησιῶν, ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἥλθον Ἐβραῖοι τὸ πρῶτον ៥ξ Ἀδριανούπολεως ἐν ᾕτει 1568,² ἐκ τῶν ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Ἀδριανούπολιν μετοικησάντων Ἐβραίων τὸ ᾕτος 1556, ἔνεκα ἐμπορικῶν λόγων.

Ἡσαν δὲ τὸ δλον 15 οἰκογένειαι, ἀνήκουσαι εἰς 3 ρίζας.

Πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως περίπου αἰῶνος, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὑπῆρχον ἐν τῇ πόλει περὶ τὰς δέκα πέντε Ἀρμενικὰ οἰκογένειαι, ὅπερ βεβαιοῦ καὶ τὸ ὄνομα Ἐρμενίμαχαλεσὶ, ἀποδιδόμενον εἰς θέσιν κειμένην ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως, παρὰ τὴν Ἐβραϊκὴν σχολὴν, ἔνθα ἀλλοτε ἦσαν τὰ ἀλευροπωλεῖα. Οἱ Ἀρμένιοι οὗτοι ἦσαν ἀποικοὶ ἐκ Ραιδεστοῦ, ὅπου καὶ ἐπέστρεψαν, κατόπιν κατατροφῆς ἐπελθούσης ἐκ πλημμύρας τοῦ διασχίζοντος τὴν πόλιν γειμάρρου Μποκλούντζάδερε.

Ο E. D. Klark, ὅστις συνδοιπορῶν μετὰ πρε-

σθευτοῦ τῆς Τουρκίας, μεταβαίνοντος εἰς Παρισίους, διῆλθεν ἐκ Σαράντα·Ἐκκλησιῶν καὶ κατέλυσεν ἐν αὐταῖς, λέγει, ὅτι τῷ 1799 περιεῖχον αὗται τρεῖς ἔως τέσσαρας χιλιάδας οἰκιῶν, ὃν μόνον αἱ πεντακόσιαι ἀνῆκον εἰς δημογενεῖς. ὅπερ προδήλως ὑπερβολικόν ἐστι, διότι δὲν συμβιβάζεται οὕτε πρὸς τὴν ιστορίαν, οὕτε πρὸς τὴν παράδοσιν, οὕτε πρὸς τὰ πράγματα.

Ἐπαισθητὴν αὕξησιν ἔλαβεν ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος¹.

§ 21.

Πληθυσμός.

Ο πληθυσμὸς τῶν Σαράντα·Ἐκκλησιῶν σήμερον ἀνέρχεται εἰς 20000 ψυγὰς, διαιρουμένας ως ἔξης.

1. "Ιδε Ιστοριογραφικὴν περιγραφὴν μου τῆς ἐπαρχίας Σαράντα·Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὰς διηγήσεις γερόντων, πρὸ τοῦ ᾕτους 1800, ἡ δδὸς ἐφ' ἣς καίται ἡ βόρειος πύλη τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀγίων Πάντων, ἀπετέλει τὸ Νότιον δριόν τῆς πόλεως. Οὕτω κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ ἐπὶ τῆς δδοῦ ταύτης οἰκίαι αἱ κείμεναι εἰς τὴν ἀπέναντι σειρὰν τῆς εἰρημένης Ἐκκλησίας, ἦσαν ἡ Νότιος ἄκρα τῆς πόλεως. Ως βόρειον ἡ βόρειοδυτικὸν δριόν τῆς πόλεως ἦν ἡ πλατεῖα τῆς Μητροπόλεως, ἐν ἡ οποίᾳ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὑπῆρχε τουρκικὸν νεκροταφεῖον, ὃπου συνήρχοντο ἀγέλαι βοῶν, εἰς ἃς παρέθετοι αὐτόθι πίτηρον, ἐξ οὗ ἔλαβεν ἡ πλατεῖα αὐτὴ τὴν κλῆσιν Κιεπέκ γιαγιλασί, ἡτις διασώζεται ἄχρι σήμερον παρὰ τοῖς Τούρκοις. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ἔτερα ἄκρα τῆς πόλεως, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκάλυπτον ἄγροι· βρχθύτερον δὲ συνωκίσθησαν.

Όμογενεῖς	10,000
Βούλγαροι	5,500
Τοῦρκοι	3,000
Έβραῖοι ¹	1,000
Αθίγγανοι	500
Tὸ δέλον	20,000 ²

§ 32.

Οἰκέας.

Αἱ οἰκίαι, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγαι ὑπάρχουσι νεόδημοι καὶ μὲ ἀρκετὸν καλλωπισμὸν, εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον διόροφοι, σχεδὸν δὲ ἀπασχι εὔρεῖαι, μετ' αὐλῶν, κήπων καὶ ἀποθηκῶν οἴνου· αἱ πλεῖσται δὲ παρὰ τῇ ἔξωθύρᾳ ἔχουσι καὶ διπλᾶς θύρας μεγάλας καὶ εὔρείας, ὅπως διέργεται ἄμαξα.

1. Οἱ μὲν Τοῦρκοι καὶ Έβραῖοι κατέχουσι τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πόλεως· μετ' αὐτοὺς ἔρχονται οἱ ώμογενεῖς· οἱ δὲ Βούλγαροι κατοικοῦσιν εἰς τὰ ἄκρα Α. Ν. ΒΑ. καὶ ΒΔ, καὶ οἱ Αθίγγανοι εἰς τὸ ἄκρον Α. ὡς καὶ κατωτέρω δῆλον.

2. Ό δὲ πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας (*Σαριζάκη*) Σαράντα Έκκλησιῶν κατὰ τὸ ἐπίσημον Ἡμερολόγιον (*Σαλαμή*) τῆς Νομαρχίας Αδριανούπολεως τοῦ ἔτους 1311 ἔχει ὡς ἔξης.

Όμογενεῖς	55,989
Τοῦρκοι	51,497
Βούλγαροι	37,145
Έβραῖοι	1,007
Καθολικοὶ	141
Αρμένιοι	104
Ξένοι	191
Tὸ δέλον	146,074

§ 23.

Καταστήματα καὶ ἀγοραί.

Ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει καταστήματα διάφορα περὶ τὰ 1000, ἐν οἷς ξενοδοχεῖα ἢ χάνια 45.

Βεζεστένιον (τουρκιστὶ Ἀραστὰς) σκεπαστὴ ἀγορά, ἀρχαία τουρκικὴ λιθόκτιστος, κτισθεῖσα μικρὸν μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς πόλεως, περιέχον 12 καταστήματα.

Συγχρόνως δὲ ταύτη ἐκτίθησαν καὶ οἱ παρακείμενοι 2 λιθόκτιστοι μεγάλοι καὶ περίφημοι λουτρῶνες.

Τὰ καταστήματα, ὧν οὐκ ὀλίγα εἰσὶ πλινθόκτιστα καὶ λιθόκτιστα, φιλοκάλως εἰσὶ κατεσκευασμένα καὶ διατηροῦνται μετὰ περισσῆς καθαριότητος καὶ εὐπρεπείας· τὰ πλεῖστα δὲ κείνται ἐπὶ λεωφόρων. Διὸ οὐδαμῶς περιπίπτει εἰς ὑπερβολὴν ὁ λέγων ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν Σαράντα Έκκλησιῶν εἶναι ικανῶς ώραία, ἀξιοσύστατος δὲ ἡ φιλοκαλία τῶν καταστηματαρχῶν.

Ἀγοραὶ (τουρκιστὶ παζάρ), καθ' ἃς καὶ ἐκ τῶν πέριξ ἔρχονται εἰς τὴν πόλιν κομίζοντες καὶ ἀγοράζοντες διάφορα ἐμπορεύματα, λαμβάνουσι χώραν δις τῆς ἑδομάδος ἐν τῇ πλατείᾳ Καράμουρα. Τὴν τρίτην χυρίως διὰ τὰ σιτηρά καὶ ἀλευρά τὴν δὲ τετάρτην διὰ τὰ ζῶα.

§ 24.

Δημόσιαι οἰκοδομαί.

Δημόσιαι οἰκοδομαὶ ύπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει αἱ ἔξης· Τὸ δημαρχεῖον.—Τὰ δικαστήρια.—Τὸ τηλεγραφεῖον καὶ ταχυδρομεῖον.—Αἱ φυλακαί.—Αἱ ἀποθήκαι. "Απαντα

ταῦτα νεόδμητα καὶ πλινθόκτιστα κεῖνται πρὸ τὸ ΝΑ μέρος τῆς πόλεως, οὐ μακρὰν τῆς ἔξοχῆς.

Οἱ στρατῶνες καὶ τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον παρὰ τὴν πόλιν ΒΑ.

Τὸ προωρισμένον διὰ πολιτικὸν νοσοκομεῖον πλινθόκτιστον οἰκοδόμημα, κείμενον παρὰ τῇ πόλει Δυτικῶς, οὕτινος ἡ οἰκοδόμησις εὑρίσκεται ἐν τῷ τέρματι.

Σημ. Τελείως ἐπερχόμενη τὸν μῆνα Ιούλιον 1896 καὶ ἐνεκάνθισθη τὴν 7 Ιανουαρίου 1897.

§ 25.

•Οδοί.

Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως ἐν γένει δὲν εἶναι πλατεῖαι, ἀλλ' οὔτε καὶ πολὺ στεναί. Υπάρχουσι δὲ καὶ τινες λεωφόροι εἰς τὰ κεντρικώτερα μέρη αὐτῆς.

Ἐξαιρέσει ὅλιγων ἀποκέντρων ἐν τοῖς ἄκροις, αἱ ἀλλαὶ εἰσὶ λιθόστρωτοι. Ολίγαι δὲ μως εὐθεῖαι ὑπάρχουσι.

§ 26.

Πλατεῖαι.

Πλατεῖαι ἀξιαι σημειώσεως ὄπωσοῦν εἰσι·

Τῆς Μητροπόλεως Β.

Τοῦ Καράμουρα Δ.

§ 27.

Συνοικίαι.

Η πόλις Σαράντα Έκκλησίαι διαιρεῖται εἰς 25 συνοικίας τὰς ἔξης.

- 1] **Τζαμί-κιμπίρ** Ρούμ Βορείως
- 2] " " " Μπουλγγάρ ΒΔ εἰς τὰ ἄκρα
- 3] " " " Τούρκ ἐν τῷ μέσῳ
- 4] **Γραπτρακλή** Ρούμ ἐν τῷ μέσῳ
- 5] " " Μπουλγγάρ Β
- 6] **Τελακζαδὲ** Ρούμ Β
- 7] " " Μπουλγγάρ Β εἰς τὰ ἄκρα
- 8] " " Τούρκ ἐν τῷ μέσῳ
- 9] **Καρακᾶς** Τούρκ ἐν τῷ μέσῳ
- 10] " Μουσᾶ " "
- 11] " Ρούμ Ν
- 12] " Μπουλγγάρ Ν εἰς τὰ ἄκρα
- 13] **Χατζῆ-Ζεκεριέ** Ρούμ ΒΑ
- 14] " " Μπουλγγάρ ΒΑ εἰς τὰ ἄκρα
- 15] " " Τούρκ Α
- 16] **Χατιτζέ-Χατούν** Ρούμ Α
- 17] " " Μπουλγγάρ Α εἰς τὰ ἄκρα
- 18] " " Τούρκ Α
- 19] **Σουλτάν Βαγγαζήτ** Τούρκ Α
- 20] " " Ρούμ Α
- 21] **Ντόλουτζα** Μπουλγγάρ Α εἰς τὰ ἄκρα
- 22] " Τούρκ ΝΑ
- 23] " Ρούμ ΝΑ
- 24] **Καρατζᾶ-Ιδρούηλ** Ρούμ ΝΑ
- 25] " " Τούρκ ΝΑ¹

¹Ἐνορία
τῆς Μητροπόλεως

²Ἐνορία τῶν
Ἀγίων Πάντων

³Ἐνορία τῶν
Μαρτύρων

⁴Ἐνορία
τοῦ Αγίου Παύλου.

1. Πρὸ 25 περίπου ἐτῶν ὑπῆρχον 9 μόνον συνοικίαι αἱ ἔξης.

α') *Tζαμί-κιμπίρ*. — β') *Γραπτρακλή*. — γ') *Τελακζαδὲ*. — δ') *Καρακᾶς*. — ε') *Χατζῆ-Ζεκεριέ*. — ζ') *Χατιτζέ-Χατούν*. — ζ') *Σουλ-*

§ 28.

Βρύσεις.

Εις τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς πόλεως ὑπάρχουσι βρύσεις, εἰς ἃς διοχετεύεται ὕδωρ ἐκ δύο πηγῶν κειμένων βορείως τῆς πόλεως· τῆς μὲν εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν ἐν τῇ θέσει Κοτζά-Καυάπ, παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην τοῦ Μποκλουτζάδερε· τῆς δὲ ἐπέκεινα ΒΑ ταύτης δεκάλεπτον συντηροῦνται δὲ ἀπὸ ἀφιερώματα.

Αἱ βρύσεις αὗται ἡκιστα ἀνταποχρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως, μάλιστα δὲ τὸ θέρος, δτε αἱ πλεῖσται ξηραίνονται. Τὴν λειψυδρίαν θεραπεύει δεξαμενὴ κειμένη ΒΔ εἰς μικρὰν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀπόστασιν, ἐκ τοῦ ἀρθρωτάτου καὶ γλυκέως ὕδατος τῆς ὁποίας ἀντλεῖται ὕδωρ καὶ διὰ βαρελίων ἐφ' ἀμαξῶν μεταφέρεται καὶ πωλεῖται εἰς τὴν πόλιν. Τὴν δεξαμενὴν ταύτην ἔκτισεν δὲ Ἀθανάσιος Ναλλίδης ἐντὸς ἀμπέλου του, ἐξ αισθήματος φιλανθρωπίας ὄρμώμενος, διὸ καὶ φέρει τὸ ὄνομά του.

Προσέτι πρὸς τὸ ΒΔ μέρος τῆς πόλεως ὑπάρχει τὸ φρέαρ τοῦ Γεωργίου Σαγήρογλος, τὸ ὕδωρ τοῦ ὁποίου, ἂν καὶ εἰς μέγα βάθος, γλυκύτατον ὅμως καὶ ἀνεξάντλητον ἔχει πηρετεῖ τὰς ἀνάγκας δλοκλήρου συνοικίας.

Ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾶς τοῦ οἰκοδομήματος, τοῦ περιβάλλοντος τὸ φρέαρ τοῦτο, ἐντετοίχισται μαρμαρίνη

τὴν-Μπαγιαζήτ.—η'] Ντόλουτζα.—καὶ θ'] Καρατζά Ιόραζμ. 'Ἐν ἔκστη τούτων περιελαμβίνοντο διάφοροι ἐθνότητες, αἵτινες μετὰ ταῦτα διαιρεθεῖσι ἀπὸ ἀλλήλων, ἀπετέλεσαν ἔκστην ιδίαν συνοικίαν· οὕτω δὲ προέκυψαν αἱ ἀνωτέρω 25 συνοικίαι.

πλάξ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἀνάγλυφον εἰκονίζον τὸν κτίτορα ἔφιππον· ἐκατέρωθεν δὲ ἡμισέληνος καὶ κάτωθεν ἡ ἔξης ἐπιγραφὴ κεφαλαίοις γράμμασιν.

"Οσοι διαβάται πίνουν τὸ γλυκὺ τοῦτο νεράκι·

Ἄς ἐπεύχονται ἐκ καρδίας Γεωργίου Γιάννη Κωφοῦ.

1846

"Ανωθεν δὲ ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ τουρκιστί.

'Υπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὑπῆρχε βρύσις, ἡτις ἐλειτούργει ἄλλοτε, δαπάνη καὶ ἐπιστασίᾳ τοῦ ἀειμνήστου κτίτορος, ἀντλουμένου ὕδατος ἐκ τοῦ φρέατος καὶ πληρουμένου ὑπερμεγέθους πίθου, κειμένου ἔνδοθεν τοῦ τοίχου, οὕτινος λείψανα σώζονται.

'Ἐν τῇ Νοτιοδυτικῇ ἄκρᾳ τῆς πόλεως τὸ φρέαρ Σεκλέρ-Βουνάρ καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μέρη φρέατα δημόσια, ἡ ίδιωτικά.

Βορείως εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν ἐν τῇ θέσει Κολιμπα ὑπάρχει φρέαρ μὲν γλυκύτατον ὕδωρ.

Νοτίως δὲ εἰς δεκάλεπτον ἐπίσης ἀπόστασιν ἡ πηγὴ Ασσᾶ-Βουνάρ.

Πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος ἐπαρκοῦς διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν γρῆσιν τῆς πόλεως, πολλάκις ἐγένετο σκέψις· τελευταῖον δὲ (κατ' Αὔγουστον τοῦ 1896) ἐλήφθη ἀπόφασις, διποτανούς διὰ καταλλήλου ἀτμομηγανῆς τοποθετημένης παρὰ τῷ ποταμῷ Μπουγιούκδερε ἐν θέσει νοτίως τοῦ Τσατίδερε, εἰς ώριαίν δὲ ἀπόστασιν τῆς πόλεως κειμένη, μετοχεύεται δι' ὕδραγωγῶν σωλήνων εἰς τὴν πόλιν ἀρκετὸν ὕδωρ διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, κατασκευα-

ζομένων ἐν αὐτῇ καὶ τριῶν δεξαμενῶν. Ἐν τούτοις μολονότι ἐγένετο ὁ προσπολογισμὸς τῆς δαπάνης (9,000 λ. τ.) καὶ κατάλογος ἡνοίγη, καὶ ἔτεραι δὲ ἐνέργειαι ἐγένοντο, οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπῆλθε.

§ 29.

Ἐξέχουσαι θέσεις.—Ἐξοχαί.

Ἐξέχουσαι θέσεις περὶ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας διὰ τὸν ἐκτεταμένον καὶ τερπνὸν ὅρίζοντα αὐτῶν εἰσι. *Ναυαριγκιάχ* βορείως, ἔχουσα ἐκτεταμένον πρὸς Βορρᾶν ὅρίζοντα.

Καδιντζίκια τεπέ βορείως, ἔχουσα πανταχόθεν ἐκτεταμένον ὅρίζοντα.

Αγεμόμυλος ἐνθα οἱ στρατῶνες, *Βορειοανατολικῶς*, ἔχουσα ἐκτενὴ ὅρίζοντα πρὸς Βορρᾶν καὶ τὰ βόρεια καὶ βορειοδυτικὰ μέρη τῆς πλατείας *Καράμουρα*.

Ἐξοχαί δὲ ᾧιαι σημειώσεώς εἰσιν.

Ἡ θέσις *Κολίμπα* ἡ μᾶλλον περίβλεπτος, κειμένη βορείως τῆς πόλεως εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν, ἔχουσα πανταχόθεν ἐκτεταμένον καὶ τερπνὸν ὅρίζοντα καὶ

Ἡ θέσις *Καργγάκια* ἡ *Μπαδεμλίκι*, κειμένη βορειοδυτικῶς εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν, ἔχουσα δὲ ἐκτεταμένον καὶ τερπνὸν ὅρίζοντα πρὸς Βορρᾶν καὶ πρὸς Νότον¹.

1. Ἐταῖς θέσεις ταύταις, ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τοὺς μῆνας Ιούλιον, Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον, τελοῦνται τὰ δεῖπνα τῶν ἐξα-

§ 30.

Ορη.

Βορείως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐκτείνεται ὁ *Μικρὸς Αἴμος*, τουρκιστὶ *Κιουτσούκ Μπαλκάν*.

§ 31.

Δάση.

Πρὶν ἡ λάβῃ ἐπίδοσιν ἡ ἀμπελουργία ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, πυκνὸν δάσος, ἀρχόμενον ἐκ τῆς πόλεως ἐκάλυπτε τὰ βόρεια μέρη· τοῦτο δὲ πλὴν του ἔτι αἱ διηγήσεις ἐπιζώντων γερόντων ἐπιβεβαιοῦσι καὶ αἱ τῆς κακεῖσε ἀπαντῶσαι παρὰ τὰς ἀμπέλους δρῦς μαρτυροῦσι.

Τὰ δάση ταῦτα ἐξέλιπον βαθυμηδὸν καὶ μέχρι μὲν τοῦ *Σεχτάνδρε* ἀντικατέστησαν αὐτὰ αἱ φυτευθεῖσαι ἀμπελοι. πέραν δὲ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἡ ξύλευσις, ἥτις ἀπεψίλωσε τὸν τόπον. Οὕτω δὲ μόλις ἀπὸ ἀποστάσεως τριώρου καὶ πλέον δυνατὴ ἀποδαίνει ἡ μετακόμισις ξύ-

κουστῶν καὶ πεφυμισμένων κλεμπαπίων, ἐντέχυως κατασκευαζομένων ἐνταῦθα. Μικρὰ τεμάχια κρέατος (αἵγδε πολλάκις, θαυμασίαν ἔχοντος τὴν γεῦσιν ἐνταῦθα) παγίέα τε καὶ μὴ ἀναμέτι, διαπερῶνται εἰς ὄθελούς, οἵτινες κατὰ σειρὰν τιθέμενοι, μετ' ὄλλων σιδηρῶν ρύθμων, ἀποτελοῦσι μηχανὴν (*δολάπι*), στρέφουσαν αὐτοὺς δροῦ. Δι' ἀδικόπου δὲ στροφῆς ταύτης, βραδείας μὲν κατ' ἀρχὰς, ἐπιταχυνομένης δὲ κατ' ὀλίγον, ψήνονται βραδέως, ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὡραν, τῆς ἀφθόνου πυρᾶς ἐκ ξηρῶν κλάδων ἀμπέλου, ἐξαθενιζομένης ἀπ' ἀρχῆς δι' ἐπιρρίψεως ἄμμου.

λων εἰς τὴν πόλιν ἐκ Βορρᾶ. Ἐκ δὲ τοῦ ΝΑ κειμένου δάσους *Mπειλίκ* κονυρονσοῦ, ἀποψιλωθέντος ἀρκούντως, ἥδη ἀπαγορεύεται ἡ ξύλευσις.

§ 32.

Χείμαρροι.—Ποταμοί.

Χείμαρροι ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ὑπάρχουσιν οἱ ἔξι· *Μποκλούτζάδερες*, δστις διεργόμενος διὰ μέσου τῆς πόλεως, διαγωρίζει αὐτὴν εἰς δύο μέρη, Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικόν. Κατὰ τὰς διηγήσεις γερόντων, ὁ χείμαρρος οὗτος πρὸ νήμισεως περίπου αἰώνος ἦν ποταμὸς, ρέων διαρκῶς καὶ τρέφων ιγθεῖς· ἐστείρευσε δὲ ὡς ἐκ τῆς καλλιεργείας τοῦ ἄλλοτε δασώδους ἐδάφους, ὡς εἰρηται, ἔνθα υπῆρχον αἱ πηγαὶ αὐτοῦ βορείως τῆς πόλεως· δταν βρέγη κατέρχεται δι’ αὐτοῦ ἀφθονον οδωρ, σπερ ἄλλοτε, πρὸ τοῦ χωρισμοῦ τῶν υδάτων εἰς διαφόρους διευθύνσεις, ἐπλημμύρει καὶ ἐπροξένει ζημίας ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Οἱ *Ιτζίδερες* πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως εἰς λεπτῶν τινῶν ἀπόστασιν. Καὶ ὁ χείμαρρος οὗτος εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν ἦν ποταμός.

Οἱ χείμαρροι οὗτοι ἐνούμενοι νοτιώτερον ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν ποταμὸν *Ἐργίτρον*, δστις διέρχεται νοτίως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐπτὰ ὥρας μακράν.

Οἱ *Ἄσσα* *Μπουράρ* δερεσί, δστις σγηματιζόμενος ἐκ τῆς ὁμωνύμου πηγῆς, ἐκβάλλει εἰς τὸ *Μποκλούτζάδερε* εἰς θέσιν νοτίως τῆς πόλεως δίωρον ἀπέχουσαν.

Οἱ *Ίριδερες* πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως εἰς νήμιωρον ἀπόστασιν.

Ποταμοί δὲ περὶ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας ὑπάρχουσιν οἱ ἔξι·

Οἱ *Μπουγιούκδερες* διεργόμενος Α καὶ ΝΑ τῆς πόλεως εἰς νήμιωρον περίπου ἀπόστασιν.

Οἱ *Σαχτάρδερες*, λαβὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῶν γιγαντιαίων, ἀποχρήμνων καὶ ἀποτόμων βράχων, δι’ ὧν διαρρέει· οὗτος διέρχεται βορείως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ωριαίαν ἀπόστασιν.

Οἱ *Τεκέδερες*, διεργόμενος πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως εἰς δίωρον ἀπόστασιν.

Οἱ ποταμοὶ *Μπουγιούκδερες* καὶ *Σεχτάρδερες* ἐνοῦνται ΒΑ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ωριαίαν ἀπόστασιν· μετὰ δὲ τὴν συμβολήν των, φέρουσαν τὸ ὄνομα *Τσατίδερε*, ὁ ποταμὸς φέρει τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου.

Η θέσις τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν τούτων εἶναι μεγαλοπρεπής καὶ ρωμαντικωτάτη· υπερύψηλοι καὶ γιγαντιαῖοι βράχοι οὐ μακρὰν ἀλλήλων κείμενοι, περιζωνύουσιν αὐτήν. Αξία δὲ σημειώσεως ἐστιν ἡ ἐκ τῶν βράχων τούτων σγηματιζομένη ηγώ, τρις ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ηγού, ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁγθης ἀνατολικῆς σειρᾶς τῶν βράχων, μεταδιδομένου εἰς τὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁγθης δυτικὴν καὶ ἐκ ταύτης νοτιώτερον.

Ολοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἔχουσι τὰς πηγάς των βορείως τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ Μιχροῦ Αίμου, εἰς ἀπόστασιν οὐχὶ μεγαλειτέραν τῶν πέντε ώρῶν, ἐκβάλλουσι δὲ εἰς τὸν *Ἐργίνην*.

Αἱ πηγαὶ τοῦ Μπουγιούκδερε κεῖνται ἀνατολικῶς τῶν πηγῶν τοῦ Σεχτάρδερε καὶ τούτου ἀνατολικῶς τῶν πηγῶν τοῦ Τεκέδερε, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐνωδῆλον.

Σημειωτέον δ' δτὶς κορυφὴ ἐπὶ τοῦ Μικροῦ Αἴμου, διήκουσα ἐκ τοῦ ΒΔ πρὸς τὸ ΝΑ, κειμένη δὲ εἰς πεντάωρον ἀπόστασιν ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, χωρίζει τὰ οὐδατα, εἰς οὐδατα ρέοντα πρὸς βορρᾶν καὶ γυνόμενα εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ εἰς οὐδατα ρέοντα πρὸς Νότον καὶ ἔκβαλλοντα εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Κατὰ τὰς διηγήσεις εἰδημόνων, ἐπειδὴ ἡ κορυφὴ αὗτη τοῦ Μικροῦ Αἴμου ἔκτείνεται μέχρι τοῦ Βοσπόρου, δύναται τις ἀκολουθῶν ταύτην νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Βόσπορον ἀδρόχοος ποσὶ, τουτέστι χωρὶς νὰ διαβῇ ποταμόν.

§ 33.

Ἐδαφος καὶ Κλεψα.

Τὸ ἔδαφος περὶ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας ἐστὶ πεδινόν. Βορείως δμως ΒΑ καὶ ΒΔ ἐνιαχοῦ πετρώδες, φέρον ἀνωμάλους συγηματισμούς, καθόσον ἄρχεται ὁ Μικρὸς Αἴμος. Εἶναι δὲ γόνιμον καὶ ἔξαιστως εύδοκιμεῖ ἐν αὐτῷ ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου.

Τὸ κλίμα τῆς πόλεως εἶναι ύγιεινὸν καὶ εὔχάριστον· σπανίως δὲ γίνεται ὑπερβολικὸς καύσων, ἡ δριμὺς φύγος¹.

1. Τὴν μέριμναν περὶ φρουρήσεως τῆς ύγιείας τῶν κατοίκων ἔχουσι 4 πολιτικοὶ ιατροί. ἐξ ὧν οἱ 3 ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὁ δὲ ἔτερος Ἡπειρώτης εἰσὶ δὲ οἱ ἑταῖροι.

§ 34.

Βιομηχανία καὶ προϊόντα.

Ἡ κυρία βιομηχανία ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ἐστὶν ἡ ἀμπελουργία. Ἐκ τοῦ προϊόντος δὲ τῶν ἀμπέλων κατὰ μέσον ὅρον κατασκευάζεται ἐτησίως 100000 ἑκατόλιτρα οῖνος καὶ 10000 ἑκατόλιτρα οἰνόπνευμα¹.

1) *Κωροταρτῖος Λατζηγιαρράκης* διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. ἐπὶ ἐν ἔτος ἀσκήθεις πρακτικῶν καὶ ἐν τῇ κλινικῇ τῶν Παρισίων. Ἐξασκεῖ τὴν ἰατρικήν ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1878. ἐπὶ 8 ἔτη διατελέσας καὶ δημαρχιακὸς ιατρός.

2) *Κωροταρτῖος Ι. Κεραμεὺς* διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας (Γερμανία—Σαξωνία). Ἀποκτήσας ἃδειαν ἔξασκήσεως τῆς ἰατρικῆς καὶ ἐν Ἐλλάδι. Ἐξασκεῖ τὴν ἰατρικήν ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1889.

3) *Σοφοκλῆς Κ. Τζελέμπογλους* διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Μονπελλιέ (Monptellier—Γαλλία). Ἐξασκεῖ τὴν ἰατρικήν ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1892 καὶ

4) *Γουλιέλμος Κ. Πατρικόπουλος* Ἡπειρώτης, διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων. Ἐξασκεῖ τὴν ἰατρικήν ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1894.

Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσιν 1 δημαρχιακὸς ιατρὸς καὶ 5 στρατιωτικοί· καὶ 1 ὀδοντοιατρὸς διπλωματοῦχος Ἀλέξανδρος Ι. Δυκούδης ἐκ Μικροῦ Σαμακοθίου, διστις ἀπὸ εἰκοσαετίας ἔξασκεῖ ἐνταῦθα τὸ ἔργον του.

Φαρμακεῖα δὲ ὑπαρχουσι 4 τῶν Ἀρ. Κάζη. Ι. Ἀναστασιάδου. Π. Μουριάδου καὶ Π. Β. Εύκλείδου.

1. Τὸ ἑκατόλιτρον ἴσοδυναμεῖ μὲ 78 ὀχτάρια. Ἄξιον δὲ σημειώσεως ἐστιν, ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ἀφθονίαν ἐνταῦθα τοῦ οἴνου καὶ οἰνόπνευμα-

Προσέτι δὲ κατασκευάζεται τρυγία κρυσταλλώδης Cristaux de tartes (χοινῶς γὶλ ἐκ τοῦ ἰλὺς = καταπάτ) κατὰ μέσον δρον 1,000 ἑκατόλιτρα.

Κονյάκ Cognac, ἔξ οὗ τὸ τοῦ Δ. Δοδοπούλου ἐ-
δρασθεύθη διὰ μεταλλίου τῆς βιομηχανίας παρὰ τῆς Τουρ-
κικῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως καὶ δὶ' ἀργυροῦ με-
ταλλίου τῆς ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας διαρχοῦς βιομηχα-
νικῆς ἐκθέσεως.

Καὶ τινα γλυκίσματα πετμὲζ, (μουστολαμπάδες
τουρκιστὶ σουτζούκια) κλπ. Ὁ E. D. Klark, ὁ ἐπι-
σκεφθεὶς τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας, ώς εἰρηται, ἀναφέρει
τῷ (1799) τὰ ἔξης. «Ἐνταῦθα (Σαράντα Ἐκκλησίαις)
κατασκευάζουσιν ἐκ τοῦ χυμοῦ τῶν σταφυλῶν, συμπε-
πυκνωμένου διὰ βράσεως, σουτζούκια μετὰ καρύων.
ὅσοι δὲ ἀγαποῦν τὰ γλυκὰ, μεγάλως εὐχαριστοῦνται ἐκ
τούτων· ἡ δὲ γεῦσις αὐτῶν ὅμοιάζει πρὸς τὴν τῶν στα-
φίδων, ἐσθιομένων μετ' ἀμυγδάλων. Ὅλον δὲ τὸ ἐμ-
πόριον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν συνίσταται εἰς τὴν
πώλησιν τοῦ οἴνου, τῶν σουτζούκιων τούτων καὶ τῶν
δημητριακῶν καρπῶν. Ὁ οἶνος τοῦ τόπου τούτου εἶναι
λαμπρὸς, χρυσόγρως, τέρπων τὴν δρασιν καὶ ἔχων γεῦ-
σιν καμπανίου, ἀλλ' ὃν δυνατώτερος. Ἐὰν κατεσκευά-
ζετο ώς ἔπρεπε, ἥδύνατο νὰ εἶναι ὁ ἐκλεκτότερος οἴνος
σύμπαντος τοῦ κόσμου».

Ο δὲ ιστορικὸς Δημήτριος Καντεμίρης ἀναφέρει (τῷ
1700), ἐσφαλμένως δημως, διὰ οἱ Ιουδαῖοι τῆς πόλεως,
ῶν καὶ τὸν ἀριθμὸν ἔξογκώνει, καταγίνονται κυρίως εἰς

τος, απενιώτατα συναντᾶ τις ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ἀνθρωπον ἐν
καταστάσει μέθης· οὔτε ἐν δὲ καπηλεῖον ὑπάρχει.

βουτυροποιίαν καὶ τυροποιίαν καὶ τὰ προϊόντα αὐτῶν πέμ-
πουσιν εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατοικοῦντας Ἰου-
δαίους, ἀφοῦ πρῶτον σφραγίσῃ αὐτὰ ὁ γαχάμης ἢ Ρα-
βίνος, διαβεβαιῶν οὕτως, διὰ εἶναι καθαρὰ, ώς κατα-
σκευασθέντα ὑπὸ ιουδαϊκῶν γειρῶν¹.

Ἐργοστάσιον δὲ ἄξιον σημειώσεως ἐστιν ὁ ἀτμό-
μυλος τοῦ Δ. Δοδοπούλου.

§ 35.

Ἐμπόριον.—Συγκοινωνία καὶ τέχναι.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, διενεργού-
μενον ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ὑπὸ τῶν ὄμογενῶν κατοί-
κων, δὲν εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένον. Ἡ μὲν ἔξαγωγὴ συ-
νίσταται εἰς τὰ προϊόντα τοῦ τόπου, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ εἰς
ὑφάσματα, σιδηρικὰ, ἀποικιακὰ κλπ.

Ἐκ τῶν μᾶλλον δὲ ἀξιοσημειώτων καταστημάτων
ἐν τῇ πόλει εἰσί.

Μ. Ι. Κοκκίνου Τραπεζιτικόν.

Ι. Κ. Σύρμα "

Δ. Ζωναρχῆ Νεωτερισμῶν κλπ.

Ι. Θ. Ταστίδου καὶ Σ]ας ὑφασμάτων κλπ.

Γ. Π. Μελισσηνοῦ Ἀποικιακῶν κλπ.

Κυρίως ἐμπορικαὶ σχέσεις τῆς πόλεως ὑπάργουσι
μετὰ τῶν πέριξ καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀδρια-
νουπόλεως καὶ Ραιδεστοῦ μετὰ τῆς Βουλγαρίας δὲ, Σερ-
βίας καὶ Εύρωπης, δσάκις γίνεται ἔξαγωγὴ οἴνου καὶ

1. Ἐκ τούτου προφανῶς ἀρυόμενοι, νεώτεροι τινες γεωγράφοι ἐσφαλ-
μένως ἀναφέρουσι περὶ Ἐδραίων ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις κλπ.

οίνοπνεύματος εἰς τὰς χώρας· ταύτας, διπέρ δυστυχῶς σπανιώτατον σήμερον¹.

Συγκοινωνία. Ή μεταφορά ἐμπορευμάτων μεταξὺ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τῶν πέριξ καὶ τῶν πόλεων Ἀδριανούπολεως καὶ Ραιδεστοῦ γίνεται διὰ φορτηγῶν ἀμαξῶν. Μεταξὺ δὲ Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως μέχρι μὲν τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Βαβᾶ· Ἐσκῆ διὰ φορτηγῶν ἀμαξῶν, ἐκεῖθεν δὲ σιδηροδρομικῶς². (Ἐκ Βαβᾶ Ἐσκῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν χιλιάμετρα 230).

Ἀμαξιτοὶ δοἱ Chaussées συνδέουσι τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Βαβᾶ· Ἐσκῆ (7 ὥρας)· τῆς Ἀδριανουπόλεως (10 ὥρ.) καὶ τοῦ Μικροῦ Τυρνόβου (9 ὥρ.). Προσέτι δὲ μέρος ἀμαξιτῶν ὅδῶν ἔκτείνεται Ἀνατολικῶς καὶ Νοτιοανατολικῶς, διπέρ προεκταθήσεται τὸ μὲν εἰς τὴν Βιζύην (9 ὥρ.) καὶ πέραν αὐτῆς μέχρι Μαύρης θαλάσσης (7 ὥρ.) τὸ δὲ μέχρι Λουλέ Βουργάζ (ὥρ. 7).

Διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν κατοίκων μετὰ τῶν πέριξ, τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Βαβᾶ· Ἐσκῆ, ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει ὥραιαι ἀνχπαυτικαὶ ἀμαξαι (Landau) διὰ δύο ἡ τριῶν ἵππων συρόμεναι, ἡ ταχύτης τῶν ὁποίων σπουδαίως συντέμνει τὰς σημειώθεισας ἀποστάσεις. Προσέτι δὲ καὶ ἄλλου εἰδους.

1. Πρὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου σπουδαίαί εἶχαν γη οἴνου ἐγίνετο εἰς Ρωσσίαν· μετὰ ταῦτα δύμας ἔπαυσεν, ἐπιβληθέντος βαρυτάτου εισαγωγικοῦ τελωνειακοῦ διχαιούσην ἐν Ρωσσίᾳ.

2. Ἐν τῷ σταθμῷ Βαβᾶ· Ἐσκῆ ὑπάρχουσι 4 ἀποθήκαι σιτηρῶν, 5 παντοπωλεῖα, καὶ 3 ξενοδοχεῖα. Διαμένουσι δὲ περὶ τοὺς 50 δικογενεῖς, ἔμποροι, ξενοδόχοι, παντοπωλαι, μεσίται κλπ.

Εύχῆς ἔργον καὶ λίαν ἐπιθυμητόν ἔστι παρὰ τῶν κατοίκων ἡ ἔνωσις τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν μετὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Βαβᾶ· Ἐσκῆ διὰ σιδηροδρομικοῦ κλάδου, διπέρ σπουδαίως θέλει συντελέσει εἰς τὴν ύφελας τὰς ἐπόψεις ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου· πρωτίστως διευκολυνομένης τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ μόνου προϊόντος αὐτοῦ.

Τὸ ζήτημα τοῦτο οὐχὶ ἀπαξ ἐμελετήθη παρὰ τῶν ἀρμοδίων, ἀλλ᾽ ἀτυχῶς οὐδὲν ἄγρι τοῦθε ἐγένετο.

Ἐλπίζεται, ὅτι ὁ δίκαιος οὗτος πόθος τῶν κατοίκων καὶ αἱ εὔλογοι εὐχαὶ αὐτῶν πραγματοποιηθήσονται, καθότι εἰς τὰ συμφέροντά των καὶ εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἀντίκεινται τὰ τῆς ἑταῖρίας τῶν Ἀνατολικῶν Σιδηροδρόμων, διότι διὰ τῆς κατασκευῆς τοιούτου κλάδου, πᾶσα δι᾽ ἄλλων ὅδῶν κίνησις συγχεντρωθήσεται ἐν τῇ τοῦ σιδηροδρόμου.

Μεταξὺ τῶν τεχνῶν, αἵτινες συνήθεις εἰσὶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀξία σημειώσεως ἐνταῦθα ἔστιν ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν κεράμων. Ἡ μεγάλη ἐπιτηδειότης καὶ καταπληκτικὴ ταχύτης, μεθ' ἡς κατασκευάζουσι τὰς κεράμους οἱ Σαραντεκκλησιῶται κεραμεῖς, ἐξουδετεροῦσι πάντα πρὸς αὐτοὺς συναγωνισμόν. Διὰ τοῦτο ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν πολλοὶ τεχνίται κεράμων κοινῶς κιεραμιτοίδες κατ' ἔτος ἀπέργονται καθ' ὅμαδας κατὰ μῆνα Απρίλιον εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, ιδίᾳ δὲ τῆς Βουλγαρίας καὶ Βλαχίας καὶ ἐπὶ ἐξ μῆνας ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κατασκευὴν κεράμων καὶ πλίνθων (τούβλων). Οἱ ἀριθμὸς δὲ τούτων, διαιρουμένων εἰς Μαστόρους, Καλφάδες καὶ μαθητὰς ἀνέργεται εἰς 800 περίπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

§ 36.

Πολιτεική διοίκησις.

Έχ τῶν ἀνωτέρω ἔκτειντων περὶ τῆς πολιτικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Θράκης (§ 8 σελ. 6), ἐξάγεται διτὶ τὸ πάλαι αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι διοικητικῶς ἀνήκον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Αἰγαίου.

Ως δὲ ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχαίων λιθοκτίστων οἰκοδομῶν, λουτρώνων, σκεπαστῆς ἀγορᾶς (βεζεστὲν) καὶ τεμενῶν τεκμαίρεται, ἀπὸ ἑτῶν ἡν ἐδρα ὑποδιοικήσεως (Καζάμπασι).

Τῷ 1842 ἀνυψώθη εἰς ἐδραν νομοῦ καὶ διετέλεσε τοιαύτη ἐπὶ 8 ἔτη. Περιελάμβανε δὲ ὁ νομὸς οὗτος τὰς ἐξῆς 12 ὑποδιοικήσεις.

- 1] Σαράντα Ἐκκλησιῶν.
- 2] Βουνάρο Χισάρο.
- 3] Λουλέ Βουργαζ.
- 4] Τσορλοῦ.
- 5] Σηλυβρίας.
- 6] Μετρῶν.
- 7] Βιζύης.
- 8] Μηδείας.
- 9] Καρναμπάτ.
- 10] Ἀετοῦ.
- 11] Ἀγγιάλου καὶ
- 12] Μεσημβρίας.

Νομάρχαι δὲ διετέλεσαν οἱ ἐξῆς.

Ι.λιπή πασᾶς ἐπὶ 4 ἔτη.

Ισμαήλ πασᾶς » 2 ἔτη.

Αρίφ πασᾶς » 2 ἔτη.

Τῷ δὲ 1850 καταργηθέντος τοῦ νομοῦ, ὑπεβιβάσθη ἡ πόλις αὕτης εἰς ἐδραν ὑποδιοικήσεως.

Τοιαύτη δὲ διοικητικῶς διετέλει ἔκτοτε μέγρι τοῦ 1878, δτε ἀνυψώθη εἰς ἐδραν Διοικήσεως πρώτης τάξεως, περιλαμβανούσης 7 ὑποδιοικήσεις ὡς ἀνωτέρω εἰρηται (§ 8 σελ. 13).

§ 37.

Στρατιωτική διοίκησις.

Αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι στρατιωτικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸ Β' στρατιωτικὸν σῶμα, οὗτινος ἐδρα ἐστὶν ἡ Ἀδριανούπολις. Εκ τοῦ σώματος δὲ τούτου ἐδρεύουσιν ἐν αὐτῇ 4 τάγματα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Πασᾶ¹.

§ 38.

Δικαστήρια.

Δικαστήρια ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰ ἐξῆς.

Ιερὸν (σερβ.).

Πρωτοδικεῖον (Πολιτικὸν καὶ Ποινικόν).

Ἐμποροδικεῖον καὶ

Ἐφετεῖον (Πολιτικὸν καὶ Ποινικόν).

1. Ὑπάρχουσι βορειοδυτικῶς καὶ βορείως τῆς πόλεως, ἐπὶ ὄχυρῶν θέσεων, ὄχυρώματα ἀνεγερθέντα πρό τινων ἑτῶν, τὸ μὲν εἰς ἡμίωρον ἀπόστασιν. τὸ δὲ τετάρτου ὥρας.

§ 39.

Προξενικὰ Πρακτορεῖα.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ὑπάρχουσι 3 Προξενικὰ Πρακτορεῖα.

Τῆς Ἑλλάδος, ιδρυθὲν ἐν ἔτει 1880 κατὰ μῆνα Ιούνιον.

Απὸ τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς 13 Αύγουστου 1895 προξενικὸς πράκτωρ αὐτοῦ διετέλεσεν ὁ Κ. Χατζόπουλος, προαγθεὶς καὶ εἰς τὸν βαθμὸν ἐπιτίμου ὑποπροξένου.

Παρακιτηθέντος δὲ τούτου κατὰ τὸν εἰρημένον γρόνον, ἀνέλαβε προσωρινῶς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πρακτορείου ως ἀναπληρωτὴς ὁ Π. Βεργίνης δόστις εἶχε ταύτην μέχρι τῆς 22 Απριλίου 1896.

Απὸ δὲ τοῦ γρόνου τούτου προσωρινῶς ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πρακτορείου ὁ Ι. Κόκκινος.

Τῇ δὲ 2 Μαρτίου 1897 διωρίσθη ὁ Δ. Δοδόπουλος καὶ προξενικὸς πράκτωρ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ιδρυθὲν ἐν ἔτει 1885 κατὰ μῆνα Νοέμβριον.

Απὸ τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ Προξενικὸς Πράκτωρ ἐστὶν ὁ Δ. Δοδόπουλος, ως εἰρηται· καὶ

Τῆς Αὐστροουγγαρίας, ιδρυθὲν ἐν ἔτει 1888 κατὰ μῆνα Ιανουάριον.

Απὸ τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ Προξενικὸς Πράκτωρ ἐστὶν ὁ Μ. Κόκκινος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

§ 40.

Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Θράκης καὶ περὶ τοῦ ἀργαίου διοίκητος τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐξάγεται διτὶ τὸ πάλαι ἡ πόλις αὕτη, εἴτε ἦν ἔδρα τῆς ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως Ἐπισκοπῆς Τζοϊδῶν, ἀν δεχθῶμεν ως ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς τὸ Τζοϊδος, ἡ ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, ἡ εἰς ἑτέραν πλησιόχωρον, πιθανῶς τῆς Σκοπέλου ἢ Βρύτεως. Ἐνεκα δὲ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ μεταβολῶν, συγγωνεύειστης τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τῇ Μητροπόλει Ἀδριανουπόλεως, συμπεριελήφθησαν ταύτη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι.

Ως ἀντιπρόσωποι δὲ τῆς ἐνταῦθα ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἥτοι ως ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως μνημονεύονται οἱ ἐξῆς.

Γεώργιος Σαγήρογλους (λαϊκὸς) μέχρι τοῦ 1835	
Οἰκονόμος Παπᾶ Ἀγγελάκης	1835—1875
Πρωτέκτικος Παπᾶ Μόσχος	1875—1878
Οἰκονόμος Παπᾶ Παναγιώτης	1878—1880

Αλλ' ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνάπτυξις τῆς πόλεως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἀνύψωσις αὐτῆς εἰς ἔδραν διοικήσεως, ως εἰρηται, καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν περὶ αὐτὴν κωμῶν καὶ γωρίων, ἐπαισθητὴν κατέστησαν τὴν ἀνάγκην μείζονος πνευματικῆς ἐπιβλέψεως ἐνταῦθα,

έπομένως δὲ ἀπαραίτητον τὴν ἀνίδρυσιν ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου.

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἔκτεινεῖται (σελ. 83—100), περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Θράκης, ἀρχούντως σαρῶς καὶ καθηρῶς ἀνεπτύχθη ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη τῆς νέας διαρρυθμίσεως τῶν δρίων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχιῶν. Ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀνηκούστης πνευματικῆς ἐποπτείας καὶ τῆς προστασίας τῶν ιερῶν συμφερόντων τῶν πολυπληθῶν ὀρθοδόξων τῆς τε πόλεως καὶ ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν, συνεπῶς τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ, δν ἀφορᾶ ὁ θεσμὸς τῶν Μητροπόλεων, δυνατή ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα μόνον διὰ τοιαύτης νέας διαρρυθμίσεως τῶν δρίων τῶν ἐπαρχιῶν. Ἐπομένως πάνθ' ὅσα ἐγένοντο ἄχρι τοῦδε, περὶ διαρκοῦς ἔδρεύτεως τιουλαρίου γωρεπισκόπου ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, ως ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, εἰσὶν ἡμίμετρα, ὑπαγορευθέντα ἐκ τῶν περιστάσεων, οὔτε ἀνταποχρινόμενα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, ἀλλ' οὔτε δυνάμενα νὰ τελεσφορήσωσιν, ως αὐτὰ τὰ πράγματα ἐπιβεβαιοῦσι.

Ἐπειδὴ δὲ γράφεται ιστορία τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐπιβάλλεται γὴ ἔκθεσις ἐνταῦθα γάριν ιστορικῆς σημασίας καὶ ἀκριβείας, τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν γενομένων, περὶ τοῦ σπουδαίου καὶ ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος.

Συνεπέιχ ἐπανειλημμένων ἐκθέσεων πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, περὶ τῆς ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις οὐχὶ εὑαρέστου ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἐπειγούσης ἀνάγκης πρὸς βελτίωσιν, ἐν ἔτει 1880 ἀπε-

φασίσθη παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἡ διαρκής ἔδρευσις ἐνταῦθα τιουλαρίου γωρεπισκόπου πρὸς πνευματικὴν διακυβέρνησιν τοῦ τμήματος Σαράντα. Ἐκκλησιῶν ἐκ τοῦ σύνεγγυς. Ως τοιοῦτος δὲ ἐξελέγη τὸ πρῶτον ὁ τότε ἀρχιμανδρίτης Παῦλος Συμεωνίδης ἐκ τῆς ἐπαρχίας Καστορίας, λαβὼν τὸν τίτλον ἐκ τῆς πάλαι διαλαμψάσης ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανούπολεως ἐπισκοπῆς Σκοπέλου, κειμένης ΒΔ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς τρίωρον ἀπόστασιν.

Τοῦτο ἀνηγγέλθη τῇ ἡμετέρᾳ κοινότητι παρὰ τοῦ τότε διευθύνοντος τὴν ἐπαρχίαν Ἀδριανούπολεως, ἐν ίδιοτητι πατριαρχικοῦ ἐπιτρόπου, Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Νεοφύτου (τοῦ μετὰ ταῦτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάργου Νεοφύτου τοῦ Η') διὰ τῆς ἐξῆς ἐπιστολῆς.

«Αἰδεσιμώτατοι ιερεῖς, τιμιώτατοι Δημογέροντες καὶ πρόχριτοι καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τῆς πόλεως Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν περιγάρων, σᾶς εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς καὶ σᾶς εἰδοποιοῦμεν, ὅτι ἡ μήτηρ ἡμῶν ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, λαβοῦσα ὑπόψιν τὰς ἐπανειλημμένας ὑμῶν αἰτήσεις καὶ παρακλήσεις, πέμπει ὑμῖν ἐπίτροπον τοῦ κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, διὰ τὸ τμῆμα τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τὸν πανιερώτατον ἄγιον Σκοπέλου κύριον Παῦλον, διὰ νὰ σᾶς συμβουλεύῃ καὶ σᾶς νουθετῇ καὶ σᾶς διδάσκῃ καὶ σᾶς ὑπερασπίζῃ τὰ συμφέροντά σας, ὁ ὅποιος καὶ φθάσας ἐνταῦθα σὺν Θεῷ, αἰσίως ἀναγωρεῖ εἰς τὴν πόλιν· σας.

Διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν, εἴτε κοινὴν, εἴτε ίδιωτικὴν νὰ ἀναφέρεσθε εἰς τὴν Πανιερότητά του καὶ μαζὲ μὲ αὐτὴν

νὰ συσκέπτησθε ὑμεῖς οἱ προχριτότεροι καὶ ἀποφασίζητε διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν καὶ ἐν γένει διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τοῦ τόπου σας...

'Ἐτ Άδριανουπόλει τῇ 7 Νοεμβρίου 1880.

‘Ο Φιλιππουπόλεως ΝΕΟΦΥΤΟΣ

ἐπί Λριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

Τοιουτορόπως ἀφίκετο εἰς Σαράντα Ἐκκλησίας κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1880 ὁ ἐπίσκοπος Σκοπέλου (νῦν πρώην Κώου), καταλύσας ἐν καταλλήλῳ ιδιωτικῷ οἰκήματι, ἐπὶ τούτῳ ἐνοικιασθέντι, μὴ ὑπάρχοντος ιδίου καταστήματος Μητροπόλεως.

Μετὰ ἔξαμηνον δυναμονὴν, προαγθέντος τούτου εἰς τὴν Μητρόπολιν Νευροκοπίου, ἡ θέσις τοῦ τιτουλαρίου χωρεπισκόπου ἐμεινεν ἐν γηρείᾳ ἐπὶ ἔξαμηνον περίπου, καθ' ὅ ἀντεπροσώπευε τὸν Μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως ὁ Οίκονόμος παπᾶς Παναγιώτης.

Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1881 ἐκλεγεὶς ἀφίκετο εἰς Σαράντα Ἐκκλησίας, ὡς Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος Ἀβύδου Χρύσανθος (νῦν πρώην Κορυτσᾶς), δστις κατὰ πρῶτον καταλύσας ἐπὶ τούτῳ ἐνοικιασθέντι καταλλήλῳ οἰκήματι, μετὰ ταῦτα τῷ 1883 μετώκησε καὶ κατώκει ἐν τῇ περικαλλεῖ Μητροπόλει, τῇ ἀνεγερθείσῃ παρὰ τῇ Μητροπολιτικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κοιμήσεως, ἀσκνῷ φροντίδι καὶ ἐπιμελείᾳ αὐτοῦ, περὶ οὗ καὶ κατωτέρω ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Καὶ τούτου δὲ μετὰ τετραετῆ περίπου Ἀρχιερατείαν, προαγθέντος εἰς τὴν Μητρόπολιν Νευροκοπίου καὶ ἀπελ-

θόντος κατὰ μῆνα Μαΐου τοῦ 1885, ἔκτοτε μέχρι τοῦ 1890 ἐμεινεν ἐν γηρείᾳ ἡ θέσις τιτουλαρίου χωρεπισκόπου, ἀρχιερατικῶν ἐπιτρόπων ὅντων τῶν ἔξης.

Οίκονόμου Παπᾶς Παναγιώτου ἀπὸ τοῦ 1885—1886.

Πρωτοσυγκέλλου Παναρέτου τοῦ ἐξ Ἰμβρου ἀπὸ τοῦ 1886—1888.

Οίκονόμου Παπᾶς Παναγιώτου ἀπὸ τοῦ 1888—1889

Σακελλαρίου Παπᾶς Χρήστου ἀπὸ τοῦ 1889—1890.

Κατὰ δὲ τὸ 1890 ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἀφικομένης τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, συνεκλήθη γενικὴ συνέλευσις ἐξ ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σεβασμιότητος, καθ' ἣν ἐν δυσὶ συνεδριάσεσι (20 καὶ 24 Ἀπριλίου), ἐγένοντο τὰ ἔξης, ἀτινα ἀναγράφονται ἐκ τῶν πρακτικῶν.

« . . . Ἡ Α. Σεβασμιότης προκαταρξαμένη ἔξεθηκε τὴν ἀνάγκην διαρκοῦς συντηρήσεως Ἐπισκόπου ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς ὡφελείας τῶν δρθιδόξων τῆς πόλεως καὶ τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς συντήρησιν τοῦ Ἐπισκόπου ἀπαιτοῦνται δαπάναι, ἀπαραίτητος παρίσταται θυσία τις ἐκ μέρους τῶν δρθιδόξων τῆς πόλεως καὶ τοῦ τμήματος εἰπεν, ἐπρότεινε δέ, ἵνα πρὸς τῇ χορηγουμένῃ ἐτησίᾳ τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐπιχορηγήσει ἐκ δέκα ἑξ (16) χιλιάδων, χορηγήσωσιν οἱ δρθιδόξοι κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐτησίως καὶ ἐν ἔτερον ἥμισυ τοῦ ποσοῦ τούτου τῷ Ἐπισκόπῳ, ἥτοι ἐτέρας δκτὼ (8) χιλιάδας γροσίων ἀργυρῶν καὶ τούτων τουτέστιν ἐὰν ἄχρι τοῦδε ἐπληρώνοντο δι' ἔκαστον στέφανον

ἀνὰ πέντε (5) γρόσια ἀργυρᾶ, τοῦ λοιποῦ νὰ πληρώνωνται δι’ ἔκαστον στέφανον ἀνὰ ἑπτὰ ἡμισου (7,50) διά τε τὴν Α. Σεβασμιότητα καὶ τὸν Ἐπίσκοπον προσέτι δὲ καὶ πάντα τὰ τυγχρὰ τοῦ ἐπιτραγγηλίου ἐν τε τῇ πόλει καὶ κατὰ τὴν περιοδείαν τοῦ Ἐπισκόπου ἀνὰ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία, ἅτινα ἔκχωρει αὐτῷ ἡ Α. Σεβασμιότης θέλουσιν ἀνήκει τῷ Ἐπισκόπῳ· φτινι χορηγεῖται καὶ τὸ δικαιώμα, ἵνα κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων ἀγιάζει πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως πρὸς φιλοδωρίαν αὐτοῦ· καὶ ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ἐκ δικαστικῶν τελῶν καὶ τῆς ἐκδόσεως ἄλλων ἐγγράφων . . . τὸ ἐν τρίτον θέλει ἀνήκει τῷ Ἐπισκόπῳ πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἐξ ιδίων προσφέρει ἑτησίως ἡ Α. Σεβασμιότης εἴκοσι (20) λίρας Τουρκίας τῷ Ἐπισκόπῳ . . . ».

Συνῳδὰ δὲ τοῖς ἄνω, ἐπιψήφισθεῖσι παρὰ τῆς συνελεύσεως, ἡ Α. Σ. ὁ ἄγιος Ἀδριανουπόλεως ἔπειμψε τὰς ἐπομένας ἐπιστολάς.

1] Πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οικουμενικὸν Πατριάρχην.

Ἀριθ. Πρωτ. 793.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐπειδὴ συναπεφασίσθη μετὰ τῶν ἐγκρίτων τῆς πόλεως Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ τινῶν περὶ αὐτὴν χωρίων νὰ προσκληθῇ ἐπίσκοπος ἐνταῦθα, δστις ὡς ἀντιπρόσωπός μου νὰ ἀναλάβῃ τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν τῶν γριστιανῶν τοῦ τμήματος τούτου τῆς ταπει-

νῆς παροικίας μου, ἐξησφαλίσθη δὲ καὶ ἡ ἀξιοπρεπής αὐτοῦ συντήρησις, καὶ ἥδη ὡς τοιοῦτος προσκαλεῖται ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ἄγιος πρώην Κίτρους κύρος Ἰωαννίκιος, παρακαλεῖται θερμῶς καὶ ἡ Ὅμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης, ἵνα προτρέψῃ τοῦτον εἰς ἀποδοχὴν καὶ ἐφοδιάσασα διὰ τῶν σχετικῶν ἀπολυτηρίων γραμμάτων, ἐξαποστείλῃ δσον ἔνεστι ταχύτερον, ἐφ’ οὓς οὖ τε γριστιανοὶ τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν κάγὼ ἐσόμεθα ισοβίως εὐγνώμονες.

Διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις τῇ 25 Ἀπριλίου 1890.

Τῆς Ὅμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος εὐεργετικωτάτης

καὶ προσκυνητῆς μοι

† ο Ἀδριανουπόλεως ΚΥΡΙΛΛΟΣ

2] Πρὸς τὴν Α. Θ. τὸν Ἐπίσκοπον πρώην Κίτρους κύρος Ἰωαννίκιον.

Ἀριθ. Πρωτ. 794.

«Περιεσπούδαστέ μοι ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἄπὸ δέκα πέντε ἡμερῶν εύρισκόμενος ἐνταῦθα καὶ βλέπων τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς παροικίας μου, καίπερ τυγχάνων σπουδαῖον κέντρον νὰ εύρισκεται ὅμως ἐν παραλυσίᾳ, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως καταλλήλου προσώπου, ὅπερ ὡς ἀντιπρόσωπός μου νὰ διακυβερνᾷ πνευματικῶς

τοὺς χριστιανούς, συνεκάλεσα συνελεύσεις, ἐν αἷς μετὰ πολλὰς συσκέψεις μετὰ τῶν δημογερόντων καὶ προχρίτων τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων ἐν μέρει, ἐνεχρίθη νὰ προσκληθῇ κατάλληλος ἐπίσκοπος, δυνάμενος καὶ ἐν τῷ διοικητικῷ συμβουλίῳ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς νὰ παρεδρεύῃ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου (Δημογεροντίας) τῆς πόλεως νὰ προεδρεύῃ καὶ δικάζῃ τὰς πνευματικὰς καὶ λοιπὰς τοῦ τμήματος διαφορὰς καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου προϊσταται καὶ τοῦτον διακυβερνᾷ καὶ τὴν περιοδείαν τοῦ τμήματος κατ' ἔτος ποιῇ καὶ ἐν γένει ὡς αὐτὸς ἐγὼ φροντίζῃ περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, σχολείων καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῶν κοινοτήτων τοῦ τμήματος καὶ εἰσπράττῃ διὰ τῶν νομίμων μέσων τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπιγορήγησιν. . . .

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἀπεκδεγόμενος δὲ ταχεῖαν ἀπάντησίν της, ἀγγέλλουσαν τὰ τῆς προσεχοῦς ἑλεύσεώς της, διατελῶ κατασπαζόμενος αὐτὴν ἀδελφικῶς.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις τῇ 25 Ἀπριλίου 1890.

Τῆς περισπουδάστου μοι αὐτῆς Θεοφιλίας ἀγαπητὸς

ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ πρόθυμος

† ὁ Ἀδριανουπόλεως ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

Ἀποδεγθείσης δὲ τὴν πρόσκλησιν, τῆς Α. Θεοφιλίας τοῦ ἐπισκόπου πρ. Κίτρους Ἰωαννικίου (νῦν μητροπολίτου Μογλενῶν) καὶ ἀφικομένης εἰς Σαράντα Ἐκκλησίας κατὰ μῆνα Μάιον (1890), πολλῷ τῷ πόθῳ καὶ ἐν γαρᾳ καὶ ἀγαλλιάσει καὶ μετὰ τῆς ἀνηκούσης τιμῆς ἀπαν-

τες ὑπεδέχθησαν αὐτὴν, ἐκτὸς μὲν τῆς πόλεως εἰς μαχρὰν ἀπόστασιν προϋπαντήσαντες, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν τῇ Μητροπόλει, γενομένων προσφωνήσεων δι' ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν σωματείων. Ἐκ μέρους δὲ τοῦ ἀνωτάτου σωματείου τῆς κοινότητος, ἦτοι τῆς δημογεροντίας, ὁ ἐκ τῶν δημογερόντων Μελισσηνός Χριστοδούλου προσεφώνησε τὰ ἔξῆς.

«Θεοφιλέστατε,

‘Η δημογεροντία Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἔρμηνεύουσα καὶ τὸ γενικὸν φρόνιμα καὶ αἰσθημα τῶν ὄρθιοδόξων κατοίκων τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐν τῇ πανηγυρικῇ ταύτῃ τελετῇ, καθ' ἣν ὑποδέχεται τὴν Σὴν Θεοφιλίαν, ἐν ἐνδομύγῳ γαρᾳ καὶ ἀνεκφράστῳ ἀγαλλιάσει προσφωνεῖ Σει τὸ ὡς εὗ παρέστης.

Θεοφιλέστατε,

‘Απὸ πολλῶν μὲν ἐτῶν ἐπιβάλλουσα καὶ ἐπιτακτικὴ παρίστατο ἡ ἀνάγκη σχηματισμοῦ κέντρου ἐκκλησιαστικοῦ ἐνταῦθα πρὸς πνευματικὴν φρούρησιν καὶ ἐποπτείαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῶν πολλαπλῶν καὶ ποικίλων ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐν τῷ ἐπικαίρῳ τμήματι ἡμῶν, ιδίᾳ ὅμως ἀπὸ δωδεκαετίας. ‘Απὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ ἡμετέρα πόλις ἀνυψωθεῖσα παρὰ τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔδραν Διοικήσεως (Μουτεσαριφλίκ) πρώτης τάξεως. κατέστη σπουδαῖον κέντρον πολιτικῶς. ‘Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ ἀνυψωσεως αὐτῆς, ἐπὶ μᾶλλον κατάδηλος ἐγένετο ἡ ἀνάγκη

σχηματισμοῦ κέντρου Ἐκκλησιαστικοῦ ἐνταῦθα, καθότι πλὴν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμετέρας πολυαριθμού κοινότητος καὶ τῶν πέριξ, καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν πολιτικῶν ὑπαγομένων ἐνταῦθα ἐπαρχιῶν Βιζύης καὶ Σωζουαγαθουπόλεως (πλὴν τῆς Σωζουπόλεως), ἐπέβαλλον τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἡ ἡμετέρα κοινότης, ἀπέναντι τῶν ιερῶν συμφερόντων ἐπέκεινα τῶν 70,000 ὄρθοδόξων ὅμογενοῦς πληθυσμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τὴν ἀδιαφορίαν καὶ σιωπὴν παράβασιν ὑπερτάτου καθήκοντος Θεωροῦσα, δὲν ὥκνησεν, δπως ἐπανειλημμένως ὑποδείξῃ ἀρμοδίως τὴν θεραπείαν τῆς ἐπειγούσης ταύτης ἀνάγκης, ἡς ἡ ἐπίτευξις ἐπὶ τέλους ἐπῆλθεν, τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εὐδοκησάσης νὰ ικανοποιήσῃ τὸν εὐλογὸν καὶ δίκαιον πόθον τοῦ τόπου, δι' ὃ ἐνδομύγως καὶ υἱικῶς εὐγνωμονοῦμεν Αὔτη.

Θεοφιλέστατες,

Ἡ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἡμῶν ἐν τῇ περιστάσει ταύτη, ἐπὶ μᾶλλον αὐξάνει καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, δτι, σὺν τῷ σχηματισμῷ κέντρου Ἐκκλησιαστικοῦ ἐνταῦθα, ηὕτυχόσαμεν νὰ ἀποκτήσωμεν ὡς πρῶτον ιεράρχην τὴν Σὴν Θεοφιλίαν, παρ' Ἡς πολλὰ τὰ καλὰ εὐλόγως μετὰ πολλῆς τῆς ἐλπίδος ἀπεκδεχόμεθα.

Ὕπὸ τοιούτους δὲ δρους καὶ μετὰ τοιούτων αἰσθημάτων, γηθοσύνως χαιρετίζοντες τὴν αἰσίαν ἄφιξιν τῆς Σὴς Θεοφιλίας, καὶ ὑποδεχόμενοι ἐν μέσῳ ἡμῶν Αὔτην, ὡς κοινὸν ἡμῶν πατέρα, εὐελπιστοῦμεν, δτι ὑπὸ τὴν σώφρονα, πατρικὴν, ἀπροσωπόληπτον καὶ ἀμερόληπτον

καθοδήγησίν Σου, κοινῇ συνεργασίᾳ καὶ συμπράξει, ταχεῖα ἐπελεύσεται ἡ ἐπούλωσις τῶν ἀπὸ ἐτῶν χαινόντων πληγῶν, ἐν τῇ καταστάσει τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων καὶ δτι ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου ἐνταῦθα πολλὰ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἐπιτελεσθήσονται πρὸς δόξαν καὶ εὔκλειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν. Ἀμήν».

Τοιουτοτρόπως ἐγένετο ἡ ὑποδοχὴ καὶ ἐγκαθίδρυσις τῆς Α. Θεοφιλίας ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις.

Μετὰ δέ τινα χρόνον «Συνῳδὰ τῇ συνεννοήσει τῆς δημογεροντίας μας μετὰ τῆς Α. σεβασμιότητος τοῦ μητροπολίτου ἡμῶν Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου, γενομένη διὰ τοῦ δημογέροντος κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, ἐπὶ τούτῳ μεταβάντος εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ τῇ εύμενῃ διαθέσει τοῦ Μητροπολίτου, ὑπὲρ ἀνυψώσεως τῆς πόλεως μας εἰς ἔδραν Μητροπόλεως, ἦν δι' ἐπιστολῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28 Νοεμβρίου 1891 ἐδήλωσεν ἡμῖν, προφορικῶς δὲ διὰ τοῦ κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, ἐστάλη ἡ ἐπομένη ἐπιστολή».

«Ἀριθμ. πρωτ. 682.

Ἐνώπιον

τῆς Αὔτοῦ Θειοτάτης Παραγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὔτην Ἄγιας καὶ Ιερᾶς Συνόδου.

Ιαναγιώτατε,

Ἡ ὁμολογουμένη πρόνοια καὶ μέριμνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ προόδου παν-

τὸς ἀφορῶντος εἰς τὰ πνευματικὰ συμφέροντα τῶν ὁρθοδόξων, ἐνθαρρύνει ἡμᾶς, δπως εὐσεβάστως ὑποβάλωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ προσκυνητῇ ἡμῖν Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰ ἐπόμενα.

Μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἐν ἔτει 1878, ἐπὶ τῇ ἀνυψώσει τῆς ἡμετέρας πόλεως πολιτικῶς εἰς κέντρον διοικήσεως (Σαντζάκ), περιλαμβανούσης ἐπτὰ ὑποδιοικήσεις καὶ τρία Μουδιρλίκια μετὰ πληθυσμοῦ 130,000 ψυχῶν, ἐν αἷς τὸ ἥμισυ περίπου ὅμογενεῖς ὁρθόδοξοι καὶ ἔξι ὡν αἱ μὲν 30,000 ἀνήκουσι πολιτικῶς ἐν ταῖς διοικητικαῖς περιφερείαις Σαράντα Ἐκκλησιῶν, Βαθᾶ-Ἐσκῆ καὶ Λουλέ-Βουργάζ, ὑπάγονται δὲ τῇ πνευματικῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως, αἱ δὲ λοιπαὶ τῇ τῶν Μητροπόλεων Βιζύης καὶ Σωζουαγαθουπόλεως, ἡ προστασία καὶ περιφρούρησις τῶν πνευματικῶν καὶ δὴ καὶ ὄλικῶν συμφερόντων τῶν ὁρθοδόξων τῆς Ἐπαρχίας μας (Σαντζάκ), λίαν ἐπαισθητὴν καὶ ἐπιτακτικὴν παρεστησαν τὴν ἀνάγκην σχηματισμοῦ κέντρου ἐκκλησιαστικοῦ ἐν τῇ πόλει μας· διὸ ἔξι εὐσεβοῦς αἰσθήματος καὶ καθήκοντος ὁρμάμενοι ἔξειθήκαμεν τὴν ἀνάγκην ταύτην πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἔξαιτούμενοι τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν. Ἐκ τῶν πρώτων δὲ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης τότε, ἐν τῇ ἴδιότητι Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἀδριανουπόλεως, συνοδικῇ ἐντολῇ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελετήσατα καὶ ἐπιτοπίως ἔκτιμήσασα τὴν ἀνάγκην ταύτην ἔσπευσεν ἵνα ὑποβάλῃ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τὰς δεούσας συστάσεις, ὡν συνέπεια ὑπῆρξε, καθόσον ἐπέτρεπον αἱ τότε περιστάσεις, ἡ ἰκανοποίησις τῶν πόθων τοῦ τόπου μας, ἀποσταλέντων ἀλληλοδιαδόχως ἐπισκό-

πων, τοῦ τότε ἀγίου Σκοπέλου κ. Παύλου καὶ τοῦ τότε Ἀβύδου κ. Χρυσάνθου.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐπίτευξις τῆς ἰκανοποίησεως τοῦ πόθου ἡμῶν ὡς ἄνω, δὲν ἐπήνεγκε τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀτινα προσεδοκῶντο ἐκ τῆς σταθερᾶς καὶ διαρκοῦς ἔδρεύσεως ἐπισκόπου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. Αἵτια δὲ τούτου ὑπῆρξε, διότι ἡ ἔξουσία τοῦ ἐπισκόπου περιωρίσθη ἀποκλειστικῶς ἐν μόνη τῇ πόλει μας, ἡ δὲ τοιαύτη ἔλλειψις δικαιοδοσίας αὐτοῦ ἐν τοῖς πέριξ, ἀδύνατον καθίστα τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐποπτείαν τοῦ ἐπισκόπου ἐπὶ τῶν πέριξ ὁρθοδόξων, συνεπῶς δὲ καὶ τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὀεσμοῦ καὶ τῆς σχέσεως ἔκεινης μεταξὺ τούτου καὶ αὐτῶν, ἀτινα ἀπαραίτητά εἰσι διὰ τὴν καρποφόρον ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπισκόπου· διὸ τὸ σύστημα τοῦτο, ὡς μὴ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον ἱερὸν σκοπὸν κατέρευσε.

Μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὰς ἀργὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους (1890), ἀναδειγθέντος Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως τοῦ νῦν εὐκλεῶς ιθύνοντος τὸν θρόνον τοῦτον, σεβαστοῦ ποιμενάρχου ἡμῶν κ. Κυρίλλου, κατόπιν ἐπιτοπίου μελέτης καὶ ἔκτιμήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου μας, παρὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1890, ἐν γενικῇ συνελεύσει ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως καὶ τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἀπεφασίσθη διὰ πρακτικοῦ πρὸς θεραπείαν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου μας, ἵνα τὸ τμῆμα ἡμῶν, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς πόλεώς μας καὶ ἐννέα πέριξ αὐτῆς κωμοπόλεων καὶ γωρίων, μετ' ὁρθοδόξου πληθυσμοῦ

25000 καταρτισθῆ εἰς ἡμιανεξάρτητον οὕτως εἰπεῖν ἐπισκοπήν ἀποτιομένης μὲν σώας καὶ ἀκεραίας τῆς ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως τῷ ποιμενάρχῃ ἡμῶν ἀγίῳ Ἀδριανουπόλεως λιρῶν τουρκικῶν 136, ἐπιβαρυνομένων δὲ τῶν ὄρθιοδόξων χριστιανῶν τοῦ τμήματος διὰ πληρωμῆς ἔτέρου ἡμίσεως ποσοῦ τῆς ἄνω ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως, ἦτοι λιρῶν τουρκικῶν 68, πρὸς διατήρησιν τοῦ ἐπισκόπου, φ τινι χορηγεῖται τὸ δικαίωμα ἀγιάζειν κατ' ἔτος κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Φώτων τὴν πόλιν, ποιεῖν τὴν ἑτησίαν περιοδείαν τοῦ τμήματος, καρποῦσθαι τὰ τυχηρὰ πετραχηλίου τῆς πόλεως καὶ τὰ ἐκ τῆς περιοδείας προσέτι λαμβάνειν τὸ τρίτον τῶν ἐσόδων τῆς ὁμογεροντίας καὶ εἴκοσι λίρας Τουρκίας ἑτήσιον χορήγημα παρὰ τῆς Α. σεβασμιότητος τοῦ μητροπολίτου μας.

Συνεπείᾳ τῆς ἄνω ἀποφάσεως προσεκλήθη καὶ ἀφίκετο ὡς ἐπίσκοπος ὑπὸ τοὺς ἄνω ὅρους ὁ πρώην Κίτρους Ἰωαννίκιος, οἵος διατελεῖ καὶ μέχρι σήμερον.

Ἄλλ' ἀτυχῶς καὶ ἐνταῦθα ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι διὰ τῶν ἡμιμέτρων δυσχερῆς ἀποβαίνει ἡ ἐπίτευξις τοῦ ὡφελίμου ἐκ τῶν γενομένων ὡς ἄνω δὲν ἐπῆλθον τὰ προσδοκώμενα.

1] Διότι ὁ ἀπλοῦς τίτλος τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ ἐπισκόπου, παρά τε τοῖς γριστιανοῖς καὶ ιδίᾳ παρὰ ταῖς τοπικαῖς ἀρχαῖς, ἀφαιροῖ αὐτὸν τοῦ γοήτρου, δι'ού δέον νὰ περιβάλληται.

2] Διότι ἡ ἐνάσκησις ἀπ' εὐθείας δικαιοδοσίας τῆς Α. σεβασμιότητος τοῦ μητροπολίτου εἰς τὸ τμῆμα ἡμῶν καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου αὐτῆς ἡ ἐν αὐτῷ ἀπ' εὐθείας ἀνάμιξίς του εἰς δικαστικὰς καὶ

ἄλλας ὑποθέσεις καὶ ἡ περιοδεία ἀνὰ τὸ τμῆμα ἡμῶν παρὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ἀφαίρεσις τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐνταῦθα ἐπισκόπου περιοδεύειν, πλὴν τοῦ ὅτι φέρει σύγχρουσιν καὶ σύγχυσιν δικαστικὴν, ἀφαιρεῖ τοῦ ἐπισκόπου τὸ γόητρον ἐπὶ τῶν πέριξ ὄρθιοδόξων, καθόσον οὗτοι ἐν τῇ παραμικρᾷ δυσαρεσκείᾳ ἀπ' εὐθείας ἀναφέρονται τῷ Μητροπολίτῃ καὶ

3] Διότι ἡ ἐλαχίστη δυσαρέσκεια, ἥτις δύναται νὰ γεννηθῇ ἐν χωρίῳ τινι ἐναντίον τοῦ ἐπισκόπου, δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν πληρωμὴν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, προαιρετικῶν λογιζομένων.

Δεῖ ταῦτα

μεθ'υἱκοῦ θάρρους, ἀναφέροντες τὰ ἄνω τῇ Ὅμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὔτην ἀγίᾳ καὶ ἵερᾳ Συνόδῳ, παρακαλοῦμεν βαθυσεβάστως, ἐν ὀνόματι τῶν ἱερῶν συμφερόντων τῶν ὄρθιοδόξων τῆς Ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν, σπως ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία. λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐκ τῶν ἡμιμέτρων οὐδαμῶς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ ἐπιδιοκώμενος ἱερὸς σκοπὸς, ὡς ἐκ τῶν ἐκτεθέντων δῆλον, εύδοκήσῃ ν' ἀποφασίσῃ τέλειόν τι περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου μας, ριζικὴν ἐπιφέρουσα θεραπείαν, ἥτις καθ' ἡμᾶς ἐπιτυγχάνεται, ἀνυψουμένης τῆς πόλεως μας εἰς Μητρόπολιν, ὑπὸ τι σχέδιον διαρρυθμίσεως ἐκ τῶν εύσεβάστως ὑποβαλλομένων ἐνταῦθα, ἡ ἔτερον, σπέρ ήθελεν ἐγχρίνει ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία.

Πρῶτον σχέδιον. Τὸ τμῆμα Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἀποτελούμενον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐννέα πέριξ αὐ-

τῆς κωμοπόλεων καὶ χωρίων, περιεχουσῶν ὄρθιόδοξον ἑλληνικὸν πληθυσμὸν 25,000 ως εἰρηται, ν' ἀποσπασθῆ τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως καὶ νὰ συνενωθῇ μετὰ τῆς Μητροπόλεως Βιζύης, ἡς ἡ ἔδρα νὰ μετατεθῇ ἐν τῇ πόλει μας, ἀποζημιουμένης τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως ἐκ τεσσάρων χωρίων τῆς ἐπαρχίας Βιζύης, πολιτικῶς ὑπαγομένων τῇ ὑποδιοικήσει Λουλέ-Βουργάζ καὶ ἐτέρωθεν, ως ἥθελεν ἐγκρίνει ἡ μήτηρ Ἐκκλησία.

Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ἐσμὲν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην μας κ. Κύριλλον καὶ οὐδαμῶς περὶ προσώπων ὁ λόγος.

Δεύτερον σχέδιον. Τὸ τμῆμα Σαράντα Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν τμημάτων Βαθᾶ-Ἐσκῆ καὶ Λουλέ-Βουργάζ, ὃν ὅμοιο ὁ δῆλος ὄρθιόδοξος ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 36,000, οἷκῶν δὲ ἐν τῇ πόλει μας καὶ ἐν 22 περὶ αὐτὴν κωμοπόλεσι καὶ γωρίοις, ὃν τὸ ἀπώτερον ἀπέχει αὐτῆς 7 ὥρας, ν' ἀποτελέση Μητρόπολιν, ἀποζημιουμένη: τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως ἀλλαγόθεν, ως ἥθελεν ἐγκρίνει ἡ μήτηρ Ἐκκλησία.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀρχιερατικὴ ἐπιχορήγησις ἐνταῦθα δύναται ν' ἀνέλθῃ εἰς 30,000 περίπου, πληρωνομένων πέντε γροσίων ἀργυρῶν κατὰ στέφανον· μετὰ τῶν τυχηρῶν δὲ ἡ ἐτησία ἀπολαυὴ τοῦ Ἀρχιερέως δύναται ν' ἀνέλθῃ ἀπὸ 40—50 χιλ. γροσίων ἀργυρῶν.

Τρίτον σχέδιον. Τὸ τμῆμα Σαράντα Ἐκκλησιῶν μόνον, ἀποτελούμενον ως ἄνω εἰρηται, ἐκ τῆς πόλεως μας καὶ πέριξ 9 κωμῶν καὶ γωρίων ν' ἀποτελέσῃ ἀνεξάρτη-

τον Ἐπισκοπήν, ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ ἐτησία ἀπολαυὴ τοῦ Ἐπισκόπου ἐκ τε τῆς ἐπιχορηγήσεως καὶ τῶν τυχηρῶν ἐπιτραχηλίου δύναται ν' ἀνέλθῃ εἰς 35,000 γρόσια ἀργυρᾶ.

Ὑποβάλλοντες τὰ ἄνω υἱεκῶς τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἀπεκδεχόμεθα πατρικὴν καὶ ἀμεσον περὶ αὐτῶν πρόνοιαν, εὐάρεστον δ' ἐξ αὐτῆς ἀποτέλεσμα, πρὸς ὃ ἐνθαρρύνει ἴδια ἡ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐξ ἴδιας ἀντιλήψεως μελέτη καὶ ἐκτίμησις τῆς ἄνω ἐκτιθεμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀνάγκης, παρὰ τῆς Ὅμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, κατὰ τὴν εὐκλεᾶ ποιμαντορίαν Αὔτης ἐν τῇ Μητροπόλει Ἀδριανουπόλεως, ἥτις ποιμαντορία ἰερὰν καὶ ἀνεξάλειπτον κατέλιπε τὴν μνήμην τοῦ σεβαστοῦ καὶ προσφιλοῦς ὀνόματός Της, καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης καὶ παρὰ τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου, ὅστις καὶ δι' ἐπιστολῆς ὑπὸ ἡμερ. 28 Νοεμβρίου 1891 εὐηρεστήθη νὰ δηλώσῃ τοῦτο ἡμῖν, κατασπαζόμεθα πανευλαβῶς τὴν ιερὰν δεξιὰν Αὔτης.

Τῆς Ὅμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
εὐπειθέστατα καὶ εὐγνώμονα τέκνα.

Σαράντα-Ἐκκλησίαι 22 Δεκεμβρίου 1891

Η Δημογεροντία Σαράντα-Ἐκκλησιῶν

Κ. Τζελέμπογλους	Κ. Κόκκινος
Ι. Σύρμας	Κομνηνὸς Ἀθανασίου
Ἀθανάσιος Χ'' Παρασκευᾶ	Θ. Δοδόπουλος
Ἀθανάσιος Ναλλίδης	Β. Π. Μελανίων
Μελισσηνὸς Χριστοδούλου	Ἀριστείδης Μοσχόπουλος
Γ. ΙΙ. Μελισσηνὸς	Σωτήριος Ἀνδρέου».

Ἐν τούτοις ἔξηκολούθει διευθύνων τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐνταῦθα ὁ Ἐπίσκοπος πρώην Κίτρους Ἰωαννίκιος.

Παραιτηθέντος δὲ τούτου ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίου τοῦ 1892 καὶ προαγθέντος εἰς τὴν Μητρόπολιν Μογλενῶν, ἐχήρευσεν αὐθις ἡ θέσις Τίτουλαρίου Χωρεπισκόπου ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις. Ἐκτοτε δὲ ἦχρι σήμερον¹ διατελεῖ ἐν χηρείᾳ. Προεξάρχει δὲ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀντιπροσωπεύει αὐτὴν παρὰ τῇ τοπικῇ διοικήσει ὡς ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ὁ αἰδεσιμ. Σακελλάριος Παπᾶ Χρῆστος².

1. 21 Ιανουαρίου 1896.

2. Κατὰ μῆνα Μάρτιου τοῦ 1896 ἀπεστάλη εἰς Σαράντα Ἐκκλησίας ὡς ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ὁ εὐδοκίμως ἀρχιερατεύων ἥδη Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ροδοστόλου Κωνσταντίνος Ἀράβογλους ἐκ Σιγῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Περὶ τοῦ τίτλου δὲ τοῦ Ροδοστόλου ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ ("Ετος ΙΖ", 28 Μαρτίου, 1897. Ἀριθμ. 5) ἔγραψε τὰ ἔξης:

«... Ἡ Ροδόστολος ἡ Δονρόστολος ἡ Δορύστολος, καὶ Δρύστρα μετὰ ταῦτα, ἐστὶν ἡ σημεινὴ παραδούνασθιος πόλις Σιλιστρία. Ἡν δὲ ἡ Ροδόστολος πάλαι μὲν ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Μαρκιανούπολεως, ἥτις ἐστὶν ἡ πάλαι πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας Πρεσλάβα, μετὰ δὲ ταῦτα Μητρόπολις ὑπὸ τὸν τίτλον Δρύστρας καὶ Προσλάβου. Κατὰ δὲ τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλγαρικῆς Ἰεζαρχίας, καθ' ὃς αἱ ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Ἅγεμονικῇ Μητροπόλεις ὄριζονται εἰς ἓν, ἡ Μητρόπολις, ἡς ἔδρα τὸ Ρουστσούκιον, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δοποίας ὑπάγεται καὶ ἡ Σιλιστρία φέρει τὸ ὄνομα Δοροστόλη Τσερβένσκη. Ἐπομένως ἡ Ἐπισκοπὴ Ροδοστόλου οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὰς ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως πάλαι διαλαμψίσας Ἐπισκοπάς· ὅλως δὲ ἐσφαλμένον ἐστὶ τὸ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγγώσεως ἐν τῷ Συνταγματιῷ «Ἐπαρχίας Αίμιμόντου» καὶ «Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς» συμπέρασμα. Ἐκ τούτων δῆλον καθίσταται, ὅτι, ἂν οὐχὶ ἀντικανονικὸς, ἀνάρρω-

§ 41.

Δημογεροντέα.

Ἐν τῇ πόλει Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ ἑτῶν μὲν ὑφίσταται δημογεροντία τῆς ὁροθέου κοινότητος, ἡ κανονικὴ ὅμως λειτουργία αὐτῆς ἥρξατο ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως

στος ὅμως ἐστὶν ὁ τίτλος Ροδοστόλου διὰ τὸν ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις χωρεπίσκοπον τοῦ μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως· καθόσον μάλιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν πάλαι ποτὲ διαλαμψάσων ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως· Ἐπισκοπῶν ἀνέργεται εἰς ἔνδεκα, ἐξ ὧν γνωστόταται εἰσι περὶ τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας αἱ ἔξης·

Ο Σκοπέλου, ΒΔ 3 ὥρας. Ἡ κώμη αὗτη ἦχρι σήμερον διασώζει τὸ ὄνυμά της.

Ο Βρύσεως, ΝΑ 5 ὥρας, νῦν Βουράρη Χισάρη.

Ο Ἀρχαδιουπόλεως, Ν 7 ὥρας. νῦν Λουλέ-Βοργάζ, καὶ

Ο Τζωΐδωρ. Πιθανῶς ἡ πόλις Σαράντα Ἐκκλησίαις, ἡ ἀρχαία πόλις ἐν τοῖς πέριξ ταύτης.

Οθεν κάλλιστα, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἥδυνατο νὰ χρητιμοποιηθῇ ἐξ ἐκ τῶν τίτλων τούτων, ὡς μᾶλλον προσήκων καὶ συνάδων πρὸς τὸ εὔπρεπές·

Ἐν τῷ περὶ διαρκοῦς δὲ διαμονῆς ἐπισκόπου ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις εὐσεβεὶ πόλῳ καὶ φιλογενεῖ ζήλῳ αὐτῶν, οἱ ἀγαπητοί μου συμπολίται, ἐν τῇ προκειμένῃ περιτάξει, ἀνεξαρτήτως κομματικῶν ἀποχρώσεων, πρόφρονι θυμῷ, ἐξέφραστν πόθον, δηλοῦντα ἀγαθὴν ἐκτίμησιν τῶν μικρῶν προσόντων μου, ὡν πεῖραν ἔλαθον οὔτοι ἐν τῇ πολυγρονίᾳ μετ' αὐτῶν συνεργασίᾳ ἐν τε τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς καὶ ἐκπαιδευτικοῖς τῆς κοινότητός μας, στενεπῶς δὲ καὶ ἀγάπην καὶ τιμὴν πρός με. Τοῦτο δὲ ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ μου. Διὸ καὶ ἐνταῦθα πολλῷ τῷ πόλῳ καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς ἐκφράζω πρὸς αὐτοὺς τὰ ἀπείρους καὶ ἀναλλοιώτους ἀγάπης· καὶ εὐγνωμοσύνης αἰτούματά μου, ιδίᾳ δὲ πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς φίλους δημογεροντας Ι. Κ. Σύρμαν, Κομνηνὸν Ἀθηνασίου, Ἀθηνάσιον Ναλλιδήν, Ἀθηνάσιον Χ· Παρασκευῆν κλπ., καὶ πρὸς τὸν εὐγενέστατον φίλον Δ. Δαδόπουλον.

καὶ διαμονῆς Ἐπισκόπου ἐν αὐτῇ (1880). ιδίᾳ δὲ ἀφ' ἧς ἐποχῆς καθιερώθη καὶ ἔξησφαλίσθη ἡ θέσις τιτουλαρίου γωρεπισκόπου ἐν αὐτῇ· ἦτοι τῷ 1890, δτε καὶ συνετάχθη νέος κανονισμὸς τῆς δημογεροντίας, διέπων τὰ κατ' αὐτήν.

Ἡ σύνταξις τοῦ κανονισμοῦ τούτου, ἀποφάσει τῆς δημογεροντίας, ἐγένετο ὑπὸ ἔξαμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἔξης δημογερόντων Ι. Κ. Σύρμα, 'Αθ. Χ'' Παρασκευᾶ, Β. Π. Μελανίωνος, Θ. Δοδοπούλου, 'Αριστείδου Μοσχοπούλου καὶ Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, τοῦ καὶ χρέη εἰσηγητοῦ ἐκπληρώσαντος. Ἐλαβε δὲ κῦρος οὗτος, δι' ἐπιψηφίσεως παρὰ συνελεύσεως ἐξ 28 ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος, ἐπικυρώσεως δὲ καὶ παρὰ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως.

Τοῦ κανονισμοῦ τούτου τὸ 1 ἀρθρον ἔχει ὡς ἔξης. «Ἡ δημογεροντία εἶναι τὸ ἀνώτατον τῆς κοινότητος σωματεῖον, ἔχει φυσικὸν πρόεδρον τὸν Μητροπολίτην ἢ τὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ Ἐπίσκοπον καὶ συνίσταται ἐκ 12 μελῶν».

Ἐκ δὲ τῶν ἀφορώντων τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς τῆς δημογεροντίας ἀρθρων, εἰσὶ καὶ τὰ ἔξης.

«Ἀρθρον 2. Ἐκλέξιμος διὰ δημογέρων εἶναι πᾶς ὄρθοδοξος, ὑπήκοος ὁθωμανός, γεννηθεὶς ἢ καὶ κατοικῶν ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, χαίρων τὴν γενικὴν ὑπόληψιν τοῦ τόπου, ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς καὶ ἡλικίας τούλαχιστον 25 ἑτῶν.

Ἀρθρον 3. Οἱ δημογέροντες ἐκλέγονται παρὰ τῶν 6 συνοικιῶν τῆς πόλεως 1] Τζαμίι-κιβίρ.—2] Γιαπρακλῆ.—3] Τελακζαδέ.—4] Αγίων Πάντων.—5] 40 Μαρτύρων.—καὶ 6] Αγίου Ιωάννου. Ἐκάστη δὲ συνοικία ἐκλέγει ἰδιαιτέρως ἀνὰ 2 δημογέροντας ἐκ τῶν συνοίκων τῆς».

Τὸ δὲ ἀρθρον 19 ὅριζει τὰ ἔξης.

«Ἡ δημογεροντία καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν δικάζει καὶ ἐκδίδει ἀποφάσεις ἐπὶ πάσης ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός της ὑποθέσεως τῶν ὄρθιοδόξων κατοίκων τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἦτοι τῶν 1] Σαράντα Ἐκκλησιῶν.—2] Σκοποῦ.—3] Γέννης.—4] Βουνάρ-Χισσάρ.—5] Γιαντζικλάρ.—6] Κουρούδερε.—7] Εύκαρυου. — 8] Σκεπαστοῦ.—9] Πέτρας. — καὶ 10] Σκοπέλου¹».

1. Τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τοῦ τμήματος Σαράντα Ἐκκλησιῶν τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως (καὶ οὐχὶ ἐπιτηροπῆς ταύτης), νομικῶς ὑπάρχοντος Πρωτοδικείου τῆς Μητροπόλεως ταύτης, καθὼς μάλιστα καὶ τὸ προεκτεθὲν 1 ἀρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς δημογεροντίας διακελεύεται, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ νόμιμος τύπος τῆς κλήσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, «Τὸ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ἐδρεύον Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως κτλ.» καὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς φανερώνει, ἡ ἔφεσις ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως ἀποτελεῖ παράβασιν στοιχειωδεστάτης δικονομικῆς ἀρχῆς.

Τοῦ ἀνωτέρω δὲ κανονισμοῦ, ἐκπονηθέντος καὶ ψηφισθέντος τῇ 1 Ιουνίου 1890, τὸ τελευταῖον ἀρθρον ἔχει ὡς ἔξης.

«Ἀρθρον 42. Ο παρὸν κανονισμὸς ἴσχυει διὰ μίαν πενταετίαν, μετὰ τὴν ὥποιαν, ἀν θεωρηθῆ ἀναγκαῖον γίνεται ἀναθεώρησις αὐτοῦ».

Ἐν τούτοις πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ πενταετία ἀντικατέστη δι' ἑτέρου κανονισμοῦ ὑπὸ ἡμερ. 23 Δεκεμβρίου 1892 καὶ τούτου ἐπίσης ἀντικαταστάντος δι' ἄλλου ὑπὸ ἡμερ. 21 Ιουλίου 1896.

«Ἄν ληφθῇ ὑπὸ ὅψιν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν τῇ συντάξει κοινοτικοῦ κανονισμοῦ ἐγείρονται ἔριδες καὶ φιλονεικεῖαι καὶ γεννῶνται κομματικὰ πάθη, ἢ ἔξαπτονται τὰ ὑπάρχοντα, ὃν ἀναγκαῖα συνέπεια διαιρέσεις ὀλεθρίως ἐπηρεάζουσαι τὴν καλὴν πορείαν τῶν κοι-

§ 42.

Μητρόπολες.

Ἡ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις Μητρόπολις, ἀρχούντως εὐρύχωρος καὶ περικαλλής, χείται ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» ἐπὶ θέσεως περιβλέπτου, ἔγουσης ἑκτεταμένον δρίζοντα, ίδιᾳ Α.Ν καὶ ΝΑ. Ἀνηγέρθη δὲ τῷ 1883 ἐπὶ Χρυσάνθου Ἐπισκόπου Ἀβύδου, διπερ μαρτυρεῖ καὶ ἐπιγραφὴ ἀναγεγραμμένη ἐν πλευρῷ τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Μητροπόλεως, ἔγουσα ὡς ἔξης.

Ἀνηγέρθη ἐφ' ἡμερῶν τοῦ ἐπισκόπου Ἀβύδου
κ. Χρυσάνθου
1883¹.

νοτικῶν πραγμάτων, καταφανέστατον ἀποθαίνει εἰς οἶνον βαθμὸν ἐπιβλαβῆς καὶ ἐπιζημιόν ἔστι τὸ δυστυχῶς πολλαχοῦ κρατοῦν σύστημα τῆς συνεχοῦς τροποποιήσεως καὶ μεταβολῆς κοινοτικῶν κανονισμῶν· τροποποιήσεως ἐπηρεαζομένης ὑπὸ κομματικῶν καὶ ἀτομικῶν βλέψεων καὶ συμφερόντων.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ ὑπαρξία ίδιαιτέρου κανονισμοῦ ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκάστῃ κοινότητι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας δὲν ἀποτελεῖ σήμερον ἀναγρονισμόν;

Οπως ἡ καλὴ καὶ καρποφόρος λειτουργία παντὸς διοικητικοῦ καὶ δικαστικοῦ κλάδου ἐν πολιτείᾳ τινὶ, ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον παρίστησι τὸν διοικούμενον διοργανισμὸν αὐτοῦ ἄνωθεν, οὕτω καὶ ἐξ ἵστου ἀπαραιτητος ἀποθαίνει ἐνταῦθα ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ διοικούμενου ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κοινότητι, δι' ἐκπονήσεως κοινοῦ κανονισμοῦ ἀρμοδίως, διέποντος τὰ κατ' αὐτάς.

1. Ἐφέτος δὲ (κατὰ μῆνα Αὔγουστον 1896) ἐπεσκευάσθη καὶ ἐκαλλωπίσθη ἐκοσμήθη δὲ καὶ διὰ πολυτελῶν ἐπίπλων,

Τὸ συνοδικὸν τοῦτο κοσμοῦσιν αἱ εἰκόνες εἰς μέγα μέγεθος μὲν τῶν ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν πρ. Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', τοῦ Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Γερασίμου¹, εἰς μικρὸν δὲ, τῶν ἐπισκόπων Ἀβύδου Χρυσάνθου καὶ πρ. Κίτρους Ἰωαννικίου.

Καλλιτεχνικωτάτη ἐλαιογραφία εἰς φυσικὸν μέγεθος τοῦ ἀειμνήστου Οἰκονόμου Παπᾶ Ἀγγελάκη, ἔργον διασήμου Ἑλληνος ζωγράφου ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τοῦ ἀοιδίμου Ἀνεστοῦ Χατζῆ Πετρῆ, σπουδάσαντος τὴν τέχνην ἐν Ρωσσίᾳ, συγγενοῦς δὲ τοῦ εἰκονογραφημένου.

Ἐντὸς πλαισίου σχέδιον τῆς ἐκ βάθρων ἀνεγερθησομένης Μητροπολιτικῆς Ἐκκλησίας τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου», φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ἐκπονήσαντος αὐτὸς ἀρχιτέκτονος.

Ζήσης Νικολάου

Ἀρχιτέκτων

Ἐν ἔτει 1883

Μητρὶ Νοεμβρίω.

καὶ τὰ ἔξης διδακτικὰ ρητά·

Μυστήριον κρύπτε.—Εἰρήνη ἀγάπα.—Νόμοις πειθον.—Τὰ δίκαια κρίνε.—Θεόρ σέβον.

1. Οἱ Θειότατοι καὶ Μακαριώτατοι Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων προφρόνως ἀπαντῶντες εἰς τὴν παράκλησιν μου, περὶ διωρήσεως τῶν εἰκόνων αὐτῶν εἰς τὴν κοινότητά μας, κατέστησάν με κομιστὴν τούτων, ἐφ' ὃν ίδιογράφος κύτων σχετικὴ ἀφιέρωσις ὑπάρχει.

Πρὸς τούτοις δὲ ὑπάρχουσι ρητὰ καὶ ἐν τῇ αἰθουσῇ
τὰ ἔξῆς·

*Tῷ πατρῷ ωρ ἔχου.—Γρῶθι σάντορ.—Ἄγα-
πατε ἀλλήλους.—Τίμα τὸ γῆρας.*

§ 43.

Ἐκκλησίας.

Πρὸ τοῦ ἔτους 1829 ἐν τῇ πόλει Σαράντα Ἐκκλη-
σιῶν, ἐναντίον τοῦ ὄνοματος αὐτῆς, οὐδεμίᾳ ἐκκλησίᾳ
ὑπῆρχεν· οἱ δὲ χριστιανοὶ κάτοικοι ἐκκλησιάζοντο εἰς
τὴν ἐν τῷ πρὸς Δεῖς ἡμίωρον ἀπόστασιν κειμένῳ χω-
ρῷ Ἡρακλείτσα ἐκκλησίαν τοῦ Προφήτου Ἡλίου¹. Ἀπὸ
δὲ τοῦ ἔτους τούτου ἀνηγέρθησαν αἱ ὑπάρχουσαι ἐκκλη-
σίαι, ὡν ἡ ἱστορία ἐκτίθεται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν
ἐνταῦθα.

I] ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Ἡ ἐκκλησία αὕτη κειμένη πρὸς τὸ βόρειον μέρος
τῆς πόλεως, ἀνηγέρθη ἐν ἔτει 1829, ώς δεδήλωται καὶ
ἐξ ἐπιγραφῆς κεφαλαίοις γράμμασι, κειμένης ἀνωθεν
τῆς πύλης τῆς εἰσόδου ἐπὶ μαρμαρίνῃς πλακός, ἔχούσης
ώς ἔξης·

1. Πρὸς δὲ προσηγόντο καὶ ἐν κελλίοις ἐν τῇ πόλει, ἀτινα ἔφερον
τὸ ὄνομα Παπᾶς-Ἐβῆ (οἶκος ἴερέως), ἐν οἷς ἐτελεῖτο καὶ λειτουρ-
γία. Τοιαῦτα δὲ κελλία, ὡν ἡ σύστασις ἀνάγεται εἰς τὰς ἀρχὰς ἡ τὴν
δευτέρων ἐκαποντετηρίδα τοῦ παρόντος αἰώνος, ὑπῆρχον ἐν ταῖς ἐνο-
ρίαις Κοιμήσεως, Ἅγιων Πάρτων καὶ Ἅγιου Ιωάρρου.

1829 τῇ 14 Αὐγούστου

‘Ο παρὼν ναὸς τῆς ὑπερα-
γίας Δεσπ.: ἡμῶν ἀνοικοδομήθη
ἐκ βάθρων, μὴ δὲ ὅλως πρῶτον
ἐν τῇ πόλει ταύτη· συνδρομῇ καὶ δα-
πάνῃ πάντων τῷ ἐν τῇ πόλει οἰ-
κούντων χρι: αρῷ καθιερωθεὶς ἐπ’ ὁ-
ρόματι τῆς Κοιμήσεως αὐτῆς ὃν Κύριε στερέωσον

‘Ἐτέρα ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνῃς πλακός, ἐφ’ ἡς
ἀνωθεν ἀναγέγλυπται ἡ Παναγία, ώς ἡ τῶν οὔρων
πλατυτέρα, ἐκατέρωθεν δὲ αὐτῆς οἱ ἄγιοι Γεώργιος καὶ
Δημήτριος ἔφιπποι, ὑπάρχει ὑπερθεν τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ
ἀνατολικῆς πύλης τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσα ώς ἔξης·

1839

Περικαλλέστατε ναὲ ὁ νεοστὶ κτισμένος
τὴν τῆς Παράγρου κοιμησιν ἑόρταζε ἀσμένως
μημημόνευε διὰ πατὸς τοὺς πόθῳ συνδραμόντας
καὶ τὴν εὐπρέπειαν τὴν σὴν πάντοτε ἀγαπῶντας.

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, κατὰ τὰς διηγήσεις γερόν-
των, ἔθεσεν ὁ ἐκ τῶν κτιτόρων τῆς Ἐκκλησίας ἀείμνη-
στος Γεώργιος Σαγήρογλους, ἐσφαλμένως δὲ ἔχει ἡ ἐν
αὐτῇ χρονολογία, τεθέντος τοῦ ἀριθμοῦ 3 ἀντὶ τοῦ 2.

Πρωτοψάλται τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου».

Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ώς εἴρηται, ἐστὶν ἡ
τὸ πρῶτον ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ἀνεγερθεῖσα, κατέ-
χει δὲ θέσιν Μητροπολιτικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ πόλει,

χάριν ιστορικής ἀκριβείας, ἀναγράφονται ἐνταῦθα κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν οἱ ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως της διατελέσαντες πρωτοψάλται αὐτῆς, οἵτινές εἰσιν οἱ ἔξι.

† Ἀλέξανδρος Δ. Μπομπόλιογλους ἀπὸ τοῦ 1829—1840	
† Κυριαζῆς Ἡλιογλους	» » 1840—1860
† Χατζῆ Μαργαρίτης	» » 1860—1868
† Ἀργυράκης Κ. Ξανθόπουλος, διατελῶν συγγρόνως καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀλληλοδιδακτικῇ Σχολῇ	» » 1868—1871
Γιαννάκος Α. Παπαδόπουλος, διατελῶν συγγρόνως καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ αὐτῇ Σχολῇ	» » 1871—1872
† Δημητράκης ἐκ Γέννης	» » 1872—1875
Γιαννάκος Α. Παπαδόπουλος τὸ δεύτερον.	» » 1875—1878
Μελισσηνὸς Χριστοδούλου, διατελῶν συγγρόνως καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Σχολῇ	» » 1878—1880
† Στυλιανὸς Μαυρίδης	» » 1880—1893
Δημήτριος Χατζῆ Παναγιώτου, ἔξακολουθῶν εὔδοξίμως νὰ ψάλλῃ, διδάσκων συγγρόνως ἐν τῇ Ἀστικῇ Σχολῇ.	» » 1893—

1. Τὸ σημεῖον ἢ· σημαίνει ὅτι ἀπέθανον τὰ πρόσωπα, πρὸ τῶν ὄντων ὄποιων τίθεται.

Διαχείρισες τῆς «Κοινότητος».

Κατὰ τὰς διηγήσεις γερόντων, ή διαχείρισις τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, σπουδαίως ἐγώλαινε ἐπὶ ἔτη. Διὸ πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς, ἐν ἔτει 1863 ἐνοριακῶς ἀπεφασίσθη καὶ ἀνετέθη ἡ διαχείρισις ταῖς συντεγνίαις.

Πρῶτον ἀνετέθη τῇ συντεγνίᾳ τῶν Μπακάλιδων· ἐκλεγέντων ἐκ μέρους ταύτης ἐπιτρόπων τῶν Γιαννάκη Δ. Τσότσου καὶ Ραδῆ Αθανασίου, οἵτινες διεχειρίσθησαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ 8 Οκτωβρίου τοῦ 1863 μέχρις 25 Οκτωβρίου τοῦ 1864.

Μετὰ ταῦτα παρεδόθη τῇ συντεγνίᾳ τῶν Πραγματευτάδων, οἵτινες ἀπὸ τῆς 25 Οκτωβρίου 1864 μέχρις 24 Οκτωβρίου 1865 διεχειρίσθησαν αὐτὴν καὶ

Ἀκολούθως τῇ συντεγνίᾳ τῶν Γουναράδων, ἐκλεγέντων ἐκ μέρους αὐτῶν ἐπιτρόπων τῶν Ιωάννου Παπαδήμου, Γαβριὴλ Δημητρίου καὶ Βεργῆ Ιωάννου¹.

1. Οἱ λογαριασμοὶ δὲ τῆς παρὰ τῶν συντεχνιῶν τούτων διαχείρισεως ἀναφέρονται ἐν βιβλίῳ, σωζομένῳ ἐν τῇ ἵερᾳ Μητροπόλει, ἐν ᾧ σημειοῦνται καὶ τὰ ἔξι.

«1864 8θρίου 25 Δηλοποιῶ τὸν λογαριασμὸν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ὄποιον παρέδωκε τὸ μπακάλικον ἐστράφι δι’ ἐπιτρόπων τῶν Κύρ Γιαννάκη Τσότσου καὶ Ραδῆ ὡς ὅπισθεν φαίνεται ὄνομαστὶ τὸ κεφάλαιον Γρ. 28,395. . . . ».

«1894 8θρίου 25 ἐθεωρήθη ὁ λ]σμὸς τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας μας, παρὰ τοῦ ἐστραφίου τῶν μπακάλιδων καὶ παραδίδεται ὁ ἄνω λογαριασμὸς εἰς τὸ ἐστράφι τῶν πραγματευτάδων, ὅστις ἐπεκυρώθη παρὰ τῶν παρευρεθέντων ρηθέντων ἐνοριτῶν

1865 8μερίου 24 τὰ ὅσα παραδήδη τῆς Ἐκκλησίας σερμαγή

Ληξάσης δὲ τῆς ἑτησίας περιόδου τῆς ὑπὸ τῆς συντεχνίας ταύτης διαχειρίσεως τῆς Ἐκκλησίας, τῇ 3 Δεκεμβρίου 1866, ἐν συνελεύσει τῶν ἐνοριτῶν ἔθεωρήθησαν καὶ ἔξηλέγχθησαν οἱ λογαριασμοὶ τῆς διαχειρίσεως ταύτης καὶ κατηργήθη τὸ διὰ τῶν συντεχνιῶν σύστημα τῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀντικατέστη δὲ διὰ τοῦ συστήματος τῆς δι' ἐπιτροπῆς διαχειρίσεως αὐτῆς, ἔχλεγομένης ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν, συμφώνως νέων κανονισμῷ, συνταχθέντι τῇ 5 Δεκεμβρίου 1866, δρίζοντι δὲ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἔξαρτωμένων κεντρικῶν σχολείων.

Ο κανονισμὸς οὗτος ἀποτελούμενος ἐξ 20 ἀρθρῶν φέρει τὰς ἔξης ὑπογραφάς.

Βεργῆς Κομνηνὸς
Δημήτριος Κωνσταντίνου

Ματζαράκης Κόκκινος
Ραδῆς Γεωργίου

τὸ πραγματευτάδων ἐστάφι μεταβαίνει εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐστραφίου τῷρι τῷριστάδων δι' ἐν ἔτος.

Κερὶ ὄκαδες 54 1]2 πρ. 32 φέρει	Γρ. 1744
Καπίκια οὐγγκαρέζικα ὄκαδες 23 δρ. 10	230
Καπίκια πεντάρια	463
Γροσάρικα	113
Ψιλὴ παράδες δρ. 500	500
Λάζι ὄκαδες 15	120
	<hr/>
Εἰς μετρητὰ	3170
	<hr/>
	320.
	<hr/>
	3490

Ιωάννης Παπαδήμου
Γαβριήλης Δημητρίου
Βεργῆς Ιωάννου.

Γαβριήλης Δημητρίου	Γιαννάκης Δ. Τσότσου
Παναγιώτης Σ. Σακελλαρίδης	Ιωάννης Παπαδήμου
Νικόλαος Δημητρίου	Ιωάννης Παπαγγελάκης
N. A. Μπουγόγλους	Κωνσταντῖνος Ιωάννου
Παναγιώτης Ιωάννου	Χριστόδουλος Στεφάνου
Φλουρῆς Αμπατζόγλου	Ανέστης Κωνσταντίνου

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς δι' ἐπιτροπῆς ἔχλεγομένης παρὰ τῶν ἐνοριτῶν διαχειρίσεως τῆς Ἐκκλησίας ἔξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1889, ὅτε τῇ παρακλήσει τῶν ἐνοριτῶν ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν αὐτῆς δ Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος Σαράντα Ἐκκλησιῶν, δστις ἄχρι σήμερον μετὰ τῆς ἀνηκούσης τάξεως καὶ φειδοῦς διευθύνει αὐτὴν ἐπὶ τῇ βάσει κανονισμοῦ ἐκπονηθέντος τῇ 19 Μαρτίου 1889.

"Εσοδα. Τὰ καθαρὰ ἔσοδα τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, προερχόμενα ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ τῆς περιαγωγῆς δύο δίσκων, ἀνέρχονται κατ' ἔτος εἰς λίρας τουρκίας ἑκατὸν είκοσι, διατεθειμένας ὑπὲρ τῶν κεντρικῶν σγολῶν.

· Ανακαίνεσες ·

Ἡ οὐχὶ στερεὰ κατάστασις τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἀπὸ ἐτῶν ἀπειλούσης κρημνισμόν, ὑποβασταζομένης δὲ διὰ δοκῶν, τεθέντων κατὰ τὴν πρότινων ἐτῶν μερικὴν ἐπισκευήν, ἐπιβληθεῖσαν ἐκ τῆς ἀνάγκης, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀνεπάρκεια αὐτῆς ἐκ τοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ πολλοῦ πλήθους τῶν ἐνοριτῶν τῆς,

ἀναγκαιοτάτην καὶ λίαν ἐπείγουσαν παριστῶσι τὴν ἐκ βάθρων ἀνακαίνισιν αὐτῆς. Τοῦτο δὲ ἀπὸ ἑτῶν παρὰ πάντων γενικῶς ἀναγνωρίζεται καὶ ἀνομολογεῖται, οὐχὶ δὲ καὶ δυσχερές παρίσταται. Δυστυχῶς δμως ἡ ἔλλειψις συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν ἐνοριτῶν, ἐπιφέρει ἀναδολὴν τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ἀνυπερβέτου καὶ ιεροῦ τούτου καθήκοντος αὐτῶν. Καὶ οὐχὶ μὲν ἀπαξὲ ἐξεδηλώθη τάσις καὶ ἐνέργεια αὐτῶν ὑπὲρ τούτου, ἀλλ᾽ ὅλα περιωρίσθησαν εἰς κενοὺς λόγους καὶ ἀτελεσφόρους ἀποπείρας. Μεταξὺ δὲ τούτων ὡς σπουδαία καὶ σοβαρὰ δύναται ν' ἀναγραφῇ ἡ ἐν ἔτει 1890 Ἀπριλίου 25 ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν ἐνοριτῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου ληφθεῖσα ἀπόφασις πρὸς ἀνακαίνισιν τῆς ἐκκλησίας ἐκ βάθρων, συγγρόνως μετὰ τῆς Ἀστικῆς σχολῆς, συστηθείσης καὶ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως, ἀνοιχθέντος καταλόγου συνδρομῶν, ἐγγραφέντων δὲ καὶ συνδρομητῶν ἑκατοντάδων τινῶν λιρῶν. Ἀλλ᾽ ἀτυχῶς καὶ αὕτη, ἐναυάγησε, ἐπελθούσης κατόπιν διαστάσεως μεταξὺ τῶν ἐνοριτῶν, τῶν μὲν θεωρούντων πολυδάπανον τὴν ἐν τῇ θέσει τῆς Ἀστικῆς σχολῆς ἀνέγερσιν τῆς ἐκκλησίας, τῆς δὲ Ἀστικῆς ἐν τῇ τῆς ἐκκλησίας, τῶν δὲ ἐμμενόντων ἐν τῇ ληφθεῖσῃ ἀποφάσει. Οὕτω δὲ ἡ νεόδιμης ἐκκλησία τῆς «Κοιμήσεως» μένει ἐν τῷ σχεδίῳ τῷ ἀνηρτημένῳ ἐν τῷ Συνοδικῷ τῆς Μητροπόλεως, περὶ οὗ προείρηται¹.

1. Ἐπεικευάσθη μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ δυνατὸν, ἐν μηνὶ Μαρτίου 1896, προνοίᾳ τοῦ Φιλεκπανδευτικοῦ Συλλόγου Σαράντα ἐκκλησιῶν.

3) "Αγιοι Πάντες

Ἡ ιερὰ Ἐκκλησία τῶν Ἅγιων Πάντων κειμένη πρὸς τὸ Νότιον μέρος τῆς πόλεως, ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ἐν ἔτει 1858, ως δηλοῦται καὶ ἐξ ἐπιγραφῆς ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός, ὑπερθεν τῆς πύλης τῆς εἰσόδου, ἐγούσης φύδε.

*Tὸν περίβλεπτον τὸν δὲ
τὰὸν τῷ Ἅγιων Πάντων ἐκ
βάθρων ἥγειραν ἀξιεπαίνω συνδρο-
μῇ οἱ τῆς συνοικίας Καρακᾶς εὐσεβεῖς
Χριστιανοὶ πρὸς μηνήμην ἀτδιορ.*

αὐτην' Ἰουνίου κ' 8.

Τὴν ἀνέγερσιν τῆς περικαλλοῦς ταύτης ἐκκλησίας, ἐγερθείσης ἐπὶ γηπέδου δωρηθέντος παρὰ τοῦ ἀοιδίμου πάππου μου Χ'' Γεωργίου Χ'' Μελισσηνοῦ, τοῦ καὶ γενναίως χορηγήσαντος ὑπὲρ τῆς κτίσεως καὶ διακοσμήσεως αὐτῆς, ἐπηκολούθησε μεγάλη ἔρις καὶ σφοδρὰ πάλη μεταξὺ τῶν ἐνοριτῶν της, τῶν μὲν θεωρούντων ὅτι λίαν ἐξογκώθησαν αἱ δαπάναι τῆς οἰκοδομῆς παρὰ τῶν ἐπιστατῶν ἐπὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐπιζητούντων ἀκριβῆ καὶ αὔστηρὰν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν, τινῶν δὲ παρουσιαζομένων συνηγόρων τοῖς ἐπιστάταις, ἐξ ὧν τινες μάλιστα παρουσιάζονται τοῖς καὶ πιστωτάς ὑπερόγκων ποσῶν· δθεν οἱ πρῶτοι διώρισαν καὶ ἀποκατέστησαν δύο πληρεξουσίους ἐπιτρόπους, πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἀνηκόντων, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἐκκλησίας καὶ αὔστηρὰν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῆς ἀνοικοδομήσεως αὐτῆς, διὰ τοῦ ἐξῆς πληρεξουσίου ἐπιτροπικοῦ.

«Διὰ τοῦ παρόντος ἐπιτροπικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται, δτὶ οἱ ὑποφαινόμενοι κάτοικοι 40 Ἐκκλησιῶν ἐκ τῆς συνοικίας Καρακᾶς, ἀποκαθιστῶμεν ἐπιτρόπους τοὺς κυρίους Χριστόδουλον Χ'' Δημητρίου καὶ Νικόλαον Μόσχου, δπως ζητήσωσι τὸν λογαριασμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀγίων Πάντων παρὰ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῆς.

“Οθεν παραχωροῦμεν τὸ παρόν μας ἔγγραφον εἰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἔστω.

40] Ἐκκλησίαι τὴν 25 Ἰουλίου 1863.

δημητράκης νικολάου	καλογιάννης βάλτε
σκουλίς στεριανοῦ	ανεστος δουκα
Νηκολής Δημητρίου	θεοδορης δημητράκη
Κωνσταντῖνος Θεοδώρου	μιχάλις πασκάλι
Κονσταντίς τριανταφίλου	στεργιος δημητρίου
γεοργάκης τουλκέρης	Πασκάλης Μιχαήλου
κιριζκος αντρια	ἀθανάσης διμητρίου
γιοργης βουτσα	Αθανάσιος ιωάννου
Άλεξαντρίς σίμο	νηκόλας διμητρίου
Θανάσις κονσταντήνου	διμητράκης ἀναστάσι
Κουρτζής Μέχλας	φανιὸς γιάνι
καλογιανης διμιτριου	Θεοδοράκης Ἐφσταθίου
Βασιλάκης κολογιάνου	Διμιτριος τριανταφίλου
διμητρακης προσκινιτης	Χριστάκης του γεοργίου
Παυλάκης Χ'' Γεωργίου	διμιτρος μισκοδογλου
Γιαννάκης Μεζιλτζόγλους	γιργιὸς τουληρις
τριανταφιλος γεοργιου	αναστασιος Θεοδοράκη
Θανασις πετρου	ζουγγραφος στεφανου
νηκλοας ηρανου	γεωργης φουρουντσις
γεοργακης θεοδωρου	χ'βασιλακης χ' διμιτράκη»

Τοιουτοτρόπως συνετάγθη τὸ πληρεξούσιον τοῦτο ἔγγραφον, δι' οὗ πληρεξουσιοδοτοῦντο οἱ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενοι πληρεξούσιοι ἐπιτροποι, δπως διὰ παντὸς νομίμου μέσου ὑπερχασπισθῶσι καὶ περιφρουρήσωσι τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα τῆς ἱερᾶς ταύτης Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτου οἱ πληρεξούσιοι οὕτοι μετὰ μεγάλου ζήλου καὶ πολλῆς δραστηριότητος ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐντολὴν ἣν ἀνέλαβον. Ἐνεργήσαντες δεόντως ἐπέτυχον τὴν αὐστηρὰν ἔξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἔξέλεγξις ἀπέδειξε τοὺς πρότερον παρουσιαζομένους πιστωτὰς ὑπερόγκων ποσῶν, χρεώστας αὐτῆς δικτὸν γιλιάδων γροσίων.

Οὐχ ἡτον δημως καὶ κατόπιν τούτου, δὲν ἔπαυσε τὸ ζήτημα· ἔηχολούθουν δὲ αἱ διαμάχαι καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐκατέρωθεν ἐν τε Ἀδριανουπόλει καὶ Κωνσταντινουπόλει, μέχρις οὗ ἀφικομένου ἐξ Ἀδριανουπόλεως τοῦ τότε Μητροπολίτου Κυρίλλου, ἀνωτέρᾳ διαταγῇ, πρὸς περάτωσιν τοῦ σκανδαλώδους τούτου ζητήματος, ἐδόθη λύσις αὐτοῦ, καθ' ἣν ἔχρεώθη ἡ Ἐκκλησία, μάλιστα δὲ ἔβαρύθη καὶ διὰ τῶν ἐνεκα τῆς δίκης ἐπακολουθησάντων ἔξόδων. Ἐδόθησαν δὲ εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας χρεωστικὰ ὅμολογα εἰς διάφορα πρόσωπα, ἐν οἷς καὶ δι μακρίτης πατήρ με (Χριστόδουλος Χ'' Δημητρίου), δι' δσα ἔξοδα ἐδαπάνησεν ως ἐπιτροπος τῶν ἐνοριτῶν πρὸς ἀνήκουσαν ἐνέργειαν καὶ ἔξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς προείρηται ἐν τῷ εἰργμένῳ πληρεξουσίῳ τῆς 25 Ἰουλίου 1863.

Τὸ ἔξις ἴδιοχειρὸν ἔγγραφὸν τοῦ μακαρίτου πατρός
μου ἀναφέρει τὰ ἔξοδα ταῦτα ὡς ἔπειται.

•Τῇ 1 σεπτεμβρίου 1863 σιμιόνῳ δηλατὴν ἐκλισίᾳ τὰ ἔξοδα ὅπου
κάμων δηλατὴν κιέφσι.

γρ. 1610 τὸν μεγιμάραγα	ἔλαβα ἀπὸ τὸν ποχὸρ ἀζαργία
800 τὸν γαβριήλ κάλφα	γρ. 4040 μετζιτιέδες χριστ. 40
400 τὸν Χα' πεκίραγα τὸν λιάζα ἄγι	3000 πετάρια
127 στὸ χάνι ἔξοδα	70 ἄζηνον θὰ δόσσ
4040 τὸν Χα' πεκίραγα	<u>7110</u>
6977	1000 ἑτη ἔλαβα
	<u>8110</u>
4040 τὸν Χα' πεκίραγα	8110 τὰ ἔδοκα
2020 τὸν Χα' πεκίραγα	
5000 τὸν κίρ νικολάκι	
<u>18037</u>	
1000 ἑτη τὸν κίρ νικολάκι	
1000 ἔδοικά μου ἔξοδα	
<u>20037</u>	

Ταῦτα ἐπιβεβαιοῦ καὶ τὸ ἐπόμενον ἔγγραφὸν τοῦ
ἔτερου πληρεξουσίου ἐπιτρόπου.

«20000 ἡτοι εἰκοσι χιλιάδες γρ. ἔγιναν ἔξοδα ἐκ
διαλιμάτων τοῦ μπουνπασίρι τὸν κάλφα καὶ μέμαρη τὰ
ὄποια ἔξόδευσεν ὁ κύριος Χριστόδουλος καὶ εἶναι γνο-
στόμεν διὰ νὰ τὰ περιλαμβάνει κάθε ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκ-
λισίας τὸ ἰσόδιμα καὶ εἰς ἔνδειξιν ὑποφαίνομαι

Νικόλαος Μ. Κουροῦ
τῇ 3 σεμ'. 1863 ἐν Ἀδριανοῦ

Μάρτυρες
Ιωάννης Κ. Σύρμας»

Τὸ δὲ δοθὲν ὅμολογὸν διὰ ταῦτα φέρει ἡμερομηνίαν
«6 Τομβρίου 1864» καὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ τότε Μητρο-
πολίτου Ἀδριανουπόλεως κυροῦ Κυρίλλου.

·Αλλ' ἐκ τῆς τοιούτῳ τρόπῳ γενομένης ἐπιθαρύ-
σεως αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία ἀπηλλάγη μετὰ παρέλευσιν
ἐτῶν, ἀποσχόντων ἡ παραιτηθέντων τῶν κατ' αὐτῆς
ἀξιώσεων, τῶν κατόχων γρεωστικῶν τίτλων. Ἐν ἔτει
1878 δημως, δι' ἐνασκήσεως πιέσεως ὑπὸ τινος κατόχου
τοιούτου τίτλου, κατὰ τῶν ἐνοριτῶν τῆς Ἐκκλησίας,
ἐξ ὧν ὑπέστησαν καὶ φυλάκισιν 18 ἡμερῶν ὁ αὐτάδελ-
φός μου Δημήτριος καὶ οἱ ἀοιδῖμοι Γιαννάκης Δ. Γιαν-
νακόπουλος, Βασίλειος Ἀθανασιάδης καὶ Ἀλέξανδρος
Κιεραμιτσόγλους, οἱ ἐνορίται τῇ ἀνωτέρᾳ βίᾳ ὑπείκον-
τες καὶ πρὸς παντελῆ ἀπαλλαγὴν καὶ ἐλευθέρωσιν τῆς
Ἐκκλησίας, ἐπλήρωσαν ἑκατὸν διηδοῦντα (180) ρωσσι-
κὰ πώλια γρυσᾶ καὶ ἀπεσβέσθη ὁ ἰσοδύναμος ἀγράφω
χάρτη τίτλος. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο εἰσεπράχθη διὰ συν-
δρομῶν τῶν ἐνοριτῶν, δόντος τὸ παράδειγμα πρώτου
τοῦ Παυλάκη Χ' Γεωργίου Μελισσηνοῦ, διὰ καταβολῆς
τριάντα (30) ρωσσικῶν πωλίων χρυσῶν.

Διοικησις. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888 ἡ διοίκησις καὶ
διαχείρισις τῆς Ἐκκλησίας ταῦτης τελεῖται μετὰ τῆς
ἀνηκούσης τάξεως καὶ φειδοῦς, παρὰ τῆς ἐνοριακῆς Φι-
λεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος «Ἐλπίδος».

Ἐσοδα. Ἡ καθαρὰ ἑτησία πρόσοδος αὐτῆς προερ-
γομένη ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ τῆς περιαγωγῆς δύο
δισκῶν, ἀνέργεται εἰς ἔξηντα (60) λίρας τουρκίας, διατε-
θειμένας ὑπὲρ τῶν ἐνοριακῶν σχολῶν.

3) 40 Μάρτυρες.

Η ιερὰ Ἑκκλησία τῶν 40 Μαρτύρων κειμένη εἰς τὸ ΒΑ. μέρος τῆς πόλεως ἀνηγέρθη ἐν ἔτει 1859 ἐπιστασίᾳ τῶν προκρίτων ἐνοριτῶν τῆς ἐνορίας ταύτης του κ. Ἀποστόλου Κοντοπούλου καὶ τῶν ἀειμνήστων Χ΄ Γιαννάκη, Ι. Χ΄ Ἀλέξογλου, Γ. Ἀβατζόγλου καὶ Γ. Κιουρτσῆ. Κατὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτῆς, σπουδαῖα κωλύματα παρενεβλήθησαν ἐκ μέρους γειτόνων τινῶν, προβαλλόντων τὴν στενὴν γειτνίασιν ταύτης πρὸς τὸ Κιρκλάρτεκεσὶ καὶ ἐπὶ τινα χρόνον ἀνεστάλη ἡ πορεία τῶν ἑργασιῶν. Τὰ κωλύματα δὲ ταῦτα ὑπερεπήδησεν ἡ παρρησία καὶ ἐτοιμότης τοῦ ἐκ τῶν ἄνω ἐπιστατῶν ἥδη θαλεροῦ γέροντος Ἀποστόλου Κοντοπούλου, ὅστις μεταβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπέτυχε τὴν λῆψιν διαταγῆς ὑπὲρ τῆς ἔξακολουθήσεως τῶν πρὸς ἀνέγερσιν τῆς ἑκκλησίας ἑργασιῶν, παρὰ τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Νομάρχου Ἀδριανουπόλεως Μπιζάν πασᾶ, γοητευθέντος ἐκ τῶν φιλοφρονητικῶν καὶ κολακευτικῶν φράσεων τοῦ κ. Α. Κοντοπούλου, ιδίᾳ δὲ ἐκ τῶν ἔξης «Ἀλῇ Ὁσμάν οὐλκιεσιντὲ μποϊὲ γγουζέλ μεμλεκιὲτ γάϊρ γγόκτουρ Κιρκ-Κιλίσσε ισμιντέ, Κιρκλάρ Τεκεσίγιλε βὲ Κιρκ-Σαΐτ Κλισεσίγιλε» ἦτοι ἐν τῷ Ὁθωμανικῷ κράτει δὲν ὑπάρχει ἄλλη τοιαύτη ὡραία πόλις ὀνομαζομένη Σαράντα Ἑκκλησίαι, μὲ Τεκέν τῶν 40 καὶ Ἑκκλησίαν τῶν 40 Μαρτύρων¹.

1. Ὁ Ἀπόστολος Κοντόπουλος ἐξέδωκε ἐν ἔτει 1890 Ἡμερολόγιον τοῦ βίου του (ἐκ σελίδων 112), ἐνῷ ἐν μεγάλῃ λεπτομερείᾳ περιγράφεται ὁ πολυκύμαντος βίος αὐτοῦ. ἀναφέρεται δὲ καὶ τὸ ἄνω ιστορικόν (σελ. 45-46).

Διοίκησις. Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρησις τῆς Ἑκκλησίας ταύτης ἀνατίθεται ἐπιτροπῇ, ἐτησίως ἐκλεγομένη ἐν ἐνοριακῇ συνελεύσει.

Ἐσοδα. Ἡ ἐτησία καθαρὰ πρόσοδος αὐτῆς, προεργομένη ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ τῆς περιαγωγῆς δύο δίσκων, ἀνέργεται εἰς ἑκατὸν (100) λίρας Τουρκίας, διατεθειμένας ὑπὲρ τῶν ἐνοριακῶν σγολῶν τῶν 40 Μαρτύρων.

4) "Αγιος Ιωάννης.

Ἡ ιερὰ Ἑκκλησία τοῦ Ἅγιου Ιωάννου τοῦ Προδόρου κεῖται πρὸς τὸ ΝΑ. μέρος τῆς πόλεως. Ἀνηγέρθη δὲ ἐκ βύζιρων ἐν ἔτει 1871, κατεδαφισθείσης τῆς ἀπὸ τοῦ 1850 ὑπαρχούσης μικρᾶς Ἑκκλησίας.

Διοίκησις. Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρησις τῆς Ἑκκλησίας ταύτης ἀνατίθεται πενταμελεῖ ἐφοροεπιτροπῇ, ἐκλεγομένη κατ' ἔτος ἐν συνελεύσει τῶν ἐνοριτῶν, ἥτις καὶ τὴν διοίκησιν τῶν ἐνοριακῶν σγολῶν ἔγει.

Ἐσοδα. Ἡ ἐτησία καθαρὰ πρόσοδος αὐτῆς, προεργομένη ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ τῆς περιαγωγῆς δύο δίσκων, ἀνέργεται εἰς δύοδόντα (80) λιρ. τουρ. διατεθειμένας ὑπὲρ τῶν ἐνοριακῶν σγολῶν.

α') Ἐν τῇ κοιμήσει τῆς Θεοτόκου, ἡς ἡ ἐνορία περιλαμβάνει 900 στέφανα 4 οἱ ἔξης.

Οἰκονόμος Παπᾶ Παναγιώτης

Σακελλάριος Παπᾶ Χρήστος

Σκευοφύλαξ Παπᾶ Δανιὴλ

Σακελλιώτης Παπᾶ Κωνσταντίνος.

β') Ἐν τῶν Ἀγίων Πάντων, ἡς ἡ ἐνορία περιλαμβάνει 200 στέφανα οἱ ἔξης.

Παπᾶ Χριστόδουλος καὶ

Παπᾶ Παναγιώτης ἐξ Ἀδριανουπόλεως.

γ) Ἐν τῇ τῶν 40 Μαρτύρων, ἡς ἡ ἐνορία περιλαμβάνει 300 στέφανα 2 οἱ ἔξης.

Ιερομόναχος Προκόπιος καὶ

Παπᾶ Ἰωάννης καὶ

δ) Ἐν τῇ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ἡς ἡ ἐνορία περιλαμβάνει 300 στέφανα 1, ὁ Οἰκονόμος Παπᾶ Ἰωάννης ἐκ Σαμοθράκης¹.

Περὶ ὀφφεκέων.

Ως δῆλον τοῖς πᾶσιν, αἱ προτασσόμεναι τῶν ὀνομάτων τῶν ιερέων λέξεις ὡς ἄνω, Οἰκονόμος, Σακελλάριος, Σκευοφύλαξ καὶ Σακελλιώτης σημαίνουσιν ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια, ἅτινα δίδονται τοῖς ιερεῦσι τιμῆς ἔνεκεν. Διακριτικὸν δὲ σημεῖον τοῦ ὀφφικίου ἐστὶ τὸ ἐπιγονάτιον, διπερ φέρει ὁ ὀφφικιάλος ιερεὺς ἐν τῇ ιερουρ-

1. Κατ'Αὐγουστον τοῦ 1896, μετατεθέντων ἐναλλάξ τοῦ Οἰκονόμου Π'' Ἰωάννου καὶ τοῦ ἀνωτέρῳ Ιερομόναχου Προκοπίου, προσετέθη καὶ ἔτερος ιερεὺς ἐν τῇ ἐνορίᾳ ταύτῃ ὁ Πρωτόπαπας Π'' Ἰωάννης.

γίᾳ, περὶ οὗ διαίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου Διονύσιος Λάτας μεταξὺ ἄλλων λέγει καὶ τὰ ἔξης «...τὸ ἐπιγονάτιον, τὸ διπερ φέρει ὁ λειτουργὸς τῆς γριτιανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ λόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἄλληγορικῶς καλεῖται ρομφαία, ἐπειδὴ ὡς εἰπομεν αὐτὸς ὁ εὐαγγελικὸς λόγος καλεῖται ρομφαία. Δὲν ἀποτελεῖ δὲ τὸ ἐπιγονάτιον μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ιερατικῆς στολῆς ἀλλὰ δίδοται, ὡς σημεῖον διακρίσεως, ὡς παράσημον συμβολικόν, εἰς ἔκείνους μόνον τοὺς ιερεῖς, οἵτινες ἔχουσι τὸ χάρισμα τοῦ λόγου, καὶ ἐπομένως τὴν δύναμιν τοῦ κηρύττειν τὸ Εὐαγγέλιον, ἄλλαις λέξεσι δίδεται ὡς σύμβολον εἰς ἔκείνους μόνον, οἵτινες ἔχουσι τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔξασκεῖν εὐδοκίμως τὸ ὑπὸ τοῦ συμβολικοῦ τούτου παρασήμου σημαίνομενον. Τῆς στολῆς διμορφικὸν τοῦ Αρχιερέως ἀποτελεῖ τὸ σύμβολον τοῦτο μέρος ἀναπόσπαστον, διότι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, πᾶς μὲν ιερεύς, ἀλλ᾽ ίδιας ὁ Αρχιερεὺς δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἐννοηθῇ ἢ ὡς κηρυκός τοῦ θείου λόγου..... "Οστις φέρει τὸ συμβολικὸν τοῦτο ἐπιγονάτιον χωρὶς νὰ ἔχῃ ποσῶς καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πραγματοποιεῖν τὸ ὑπὸ αὐτοῦ σημαίνομενον, χωρὶς νὰ εἶναι τούτεστι διδακτικὸς (Α' Τιμόθεος γ' 2), ὅστις ἄλλαις λέξεσι, τῶν λειτουργῶν φέρει τὸ ἐπιγονάτιον ὡς σύμβολον τοῦ λόγου, χωρὶς διμορφικόν τὸν λόγον, ἢ μᾶλλον χωρὶς νὰ δύναται ποσῶς νὰ λαμβάνῃ τὸν λόγον, ποτὸν λόγον μέλλει νὰ δώσῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; ἀλλὰ καὶ πῶς πρέπει νὰ θεωρεῖται ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων; οὐχὶ ὡς σφετερισθεὶς τίτλου καὶ τιμῆς ὑπὲρ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ; οὐχὶ ὡς δλως ἀσυνεπής

πρὸς ὃ εἰκονίζει τὸ συμβολικὸν ἐπιγονάτιον; ». Σιών "Ἐτος Β' Ἀριθ. 72.

Τὸ πάλαι ἔκαστον ὄφρικιον συνεπήγετο ἵδιον ἔκκλησιαστικὸν διακόνημα, ὃ δὲ κάτογος τοῦ ὄφρικίου ἔξετέλει τὸ διακόνημα (Ρ., Π., Σ. τῶν Θ. καὶ Ι. Καν. Τομ. Ε' σελ. 531-540). Σήμερον δικαῖος καθὸ προείρηται, τὰ ὄφρικια δίδονται ἀπλῶς τιμῆς ἔνεκεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτου οὐδεὶς κοινὸς σκοπὸς ἐκπληροῦται, πολλὰ δὲ τὰ προκύπτοντα ἀτοπα, ἄλλοτε δημοσιογραφῶν τὴν ἔξῆς περὶ τούτου ἔξήνεγκον γνώμην.

«... Ἀνάγκη νὰ καταργηθῶσι τὰ ἔκκλησιαστικὰ ὄφρικια, διότι ταῦτα σήμερον, κατ' οὐδὲν ἀφιστάμενα τοῦ τίτλου πάσης ξηροκαμπίας, ιστορικὴν σημασίαν μόνον ἔχουσι, συνεπῶς διλως ἀνωρελῆ εἰσι, μᾶλλον δὲ ἀφορμὴν σκανδάλων παρέχουσι, καθότι ἔνεκα τούτου πολλάκις παριστάμεθα μάρτυρες εἰς διαπληκτισμοὺς μεταξὺ ιερέων, οὐδὲ μέν, καταλαβῶν ἡδη ὄφρικιον, ὡς ὄφρικιάλος πειρᾶται νὰ προπορεύηται κατὰ τὴν εἰσοδον, τοῦ μέγρι χθὲς προηγουμένου αὐτοῦ, λόγῳ ἀρχαιότητος γειροτονίας συναδέλφου του· ἡ διεκδικοῦντος ἔκάστου τὰ πρωτεῖα τοῦ ὄφρικίου αὐτοῦ λ. χ. μεταξὺ Σακελλαρίου καὶ Πρωτόπαπα, προέρχεται διαπληκτισμὸς ἐπὶ ἐκθέσει τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ιερατικοῦ ἀξιώματος, διαταράξει τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνεπῶς πρὸς μέγιστον σκάνδαλον»¹.

1. Νεολόγος "Ἐτος ΚΕ' 27 Φεβρουαρίου 1891 Ἀριθ. 6483.

Ικρίσεις περὶ τῶν Περέων.

Ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀνηκουσῶν ἐν ἔκάστῃ τῶν ἄνω ἐνοριῶν, πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ιερέων καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀπολαυῶν αὐτῶν, κατάδηλον γίνεται, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ιερέων εἶναι πολὺς, καὶ ὅτι ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐφαρμώσωμεν ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις τὴν ἀνήκουσαν μεταρρύθμισιν πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῶν ιερέων καὶ τὴν ποιητὴν βελτίωσίν των, ἀναγκαῖος ἀποβαίνει ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν εἰς 6· ἥτοι 3 μὲν νὰ ἐφημερεύωσιν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῆς «Κοιμήσεως», ἀνὰ 1 δὲ ἐν ἔκάστῃ τῶν ἄλλων ἐνοριῶν.

Ἐν μελέτῃ μου, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, δημοσιευθείση ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ»¹ ἐκτίθημι τὰ ἔξῆς δημοσιεύμενα ἐνταῦθα μετὰ προσθηκῶν, καθόσον ἡ μεγάλη σπουδαιότης αὐτοῦ ἐπιβάλλει τὴν γενίκευσιν καὶ εὔρυτέραν ἔξετασίν του.

«Βελτίωσις τοῦ κατωτέρου κλήρου.

Οτι· ἡ κατάστασις τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἀνθηρά, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων, συνεπῶς οὐδὲ ἀνάγκη ἀποδεῖξεως τούτου ὑφίσταται. Τοῦ λυπηροῦ καὶ ἀλγεινοῦ τούτου γεγονότος φρονῶ ὅτι δύο κυρίως εἰσὶ τὰ αἰτια· α'] ἡ μεγίστη ἐπιείκεια καὶ συγκατάβασις κατὰ τὴν ἔξέλεγκτιν τῶν προσόντων τῶν εἰς χειροτονίαν

1. "Ἐτος ΙΕ'. ἡμερ. 15 Σεπτεμβρίου 1895 Ἀριθ. 29.

ὑποψήφίων καὶ β'] τὸ καὶ κυριώτερον, ἡ ἔλλειψις ἐπαρχοῦς προσόδου πρὸς ἄνετον καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τοῦ ιερέως. Καὶ περὶ μὲν τῶν προσόντων τῶν εἰς χειροτονίαν ὑποψήφίων, καθόσον ταῦτα ἔξαρτῶνται ἐκ τῆς περιωπῆς τῆς θέσεως τοῦ ἐφημερίου, ἡτις ἐστὶν ἀνάλογος τῶν προσόδων, ἃς τινας παρέχει, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, διὰ τὸ δρισμὸς τῶν προσόντων πρωτίστως βάσιν δέον νὰ ἔχῃ τὴν θέσιν ἐπομένως πρὸ τούτου, ἀπαραίτητος ὑπάρχει ἡ βελτίωσις καὶ ἀνύψωσις τῆς θέσεως εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν τῷ ιερῷ ἀξιώματι τοῦ ιερέως περιωπῆν, ἡτις ἐπιτυγχάνεται μόνον δι' ἔξασφαλίσεως προσόδου ἐπαρχοῦς πρὸς ἄνετον καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν ἄλλως πᾶς περὶ προσόντων λόγος μάταιος. Ἡ παροῦσα τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν κατάστασις ἐπιβεβαιοῦται τοῦτο. "Αν δὲν ὑπειθάζετο ἡ θέσις τοῦ ἐφημερίου εἰς τὸν ἔξευτελιστικώτατον βαθμόν, ἐν ᾧ, ὡς μὴ ὥφειλε, περιέστη ἐν πολλοῖς σήμερον ἔνεκα τῆς γλισχροτάτης ἀμοιβῆς, ἣν παρέχει τῷ ιερεῖ, προφανῶς ἄλλοια ὡς ἦν ἡ ἀξία τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν· διότι καὶ μετὰ πάσης βεβαιότητος τολμῶ νὰ εἴπω τοῦτο, ἐν πάσῃ χηρευούσῃ θέσει ἐφημερίου, αὐθορμήτως ὡς προσήρχοντο οὐκ ὀλίγοι ὑποψήφιοι, πεπροικισμένοι ὑπὸ τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως. "Αν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατέτοις ἀποφοιτόντων ἐκ τῶν ἡμετέρων γυμνασίων νέων, τὴν ἀγωνίαν αὐτῶν πρὸς εὔρεσιν βιοποριστικῆς τινος θέσεως καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ εὐτελεστάτης τοιαύτης, τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων, ὡν ἡ θέσις σπαραξιάρδιον ὅψιν παρουσιάζει κατὰ τὴν λῆξιν παντὸς σχολικοῦ ἔτους

ἐπὶ τῷ φόρῳ μὴ ἀνανεώσεως τοῦ συμβολαίου αὐτῶν καὶ διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, τὴν φοβερὰν δὲ ἀγωνίαν τῶν ἀπολυμένων πρὸς εὔρεσιν θέσεως διουδήποτε, τὸν γλίσχρον μισθόν, ὃν ἀπολαμβάνουσι καὶ τὸ ὑπεράριθμον αὐτῶν, ἀναμφήριστον ἀποβαίνει διὰ βελτιουμένης τῆς θέσεως τοῦ ἐφημερίου, πάντες οὗτοι μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας θὰ ὕστεν ὑποψήφιοι, πρὸς κατάληψιν χηρευούσης θέσεως ἐφημερίου, προτιμῶντες τὸν ἀσυγκρίτῳ λόγῳ ἀνετώτερον καὶ ἀξιοπρεπέστερον βίον τοῦ ιερέως, ἀπὸ τὸν τοῦ πλάνητος ἀπὸ γωρίου εἰς γωρίον καὶ πλήρη κινδύνων διδασκαλικὸν βίον¹.

Τοιουτοτρόπως θὰ καταρτισθῇ ὁ κατώτερος κλῆρος ἡμῶν ἐκ μεμορφωμένων προσώπων, κατεχόντων μὲν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐπάγγελμα οὐχὶ ἀφιστάμενον τοῦ τῆς ιερότητος τοῦ ιερέως, δυναμένων δὲ νὰ γρηγορεύσωσι καὶ ὡς διδάσκαλοι ἐν ταῖς κατ' ἀνάγκην μικραῖς ἐφημερίαις².

1. Εἰς πολλοὺς φίλους διδασκάλους ἀνέπτυξα τὰς περὶ βιλτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου θεωρίας ταύτας, πολλοὶ δὲ ἀνενδοιάστως ἡσπάσθησαν αὐτὰς καὶ πρόθυμοι ἐφάνησαν, ἵνα, ἐφαρμοζομένων τούτων, περιβληθῶσι τὸ ιερὸν σχῆμα. Ἐκ τούτων δὲ ἰδιαιτέρως μηνιονεύενταῦθι τοὺς χρηστοὺς καὶ ἐπὶ ἐπιμελείᾳ διακρινομένους διδασκάλους.

Κοσμᾶν Κοσμίδην ἐκ Λουλὲ Βουργάζ πτυχιούχον Γυμνασίου, ἀπὸ εἰκοσκετίκας διδάσκαλον καὶ ιεροφάλτην.

Δημοσθένην Μελανδινὸν ἐκ Πλωμαρίου τῆς Μιτυλήνης πρωτοβίθμιον διδασκαλείου, διδάσκοντα εὐδοκίμως ἐπὶ δεκάδα καὶ πλέον ἔτῶν.

I. Καρακάσην Βιζέντιον ἀπόφοιτον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ιερατικῆς Σχολῆς, διδάσκαλον καὶ ιεροφάλτην ἀπὸ ἔτῶν.

2. Οἱ αἰμινηστος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς μοὶ ἔλεγεν, διὰ τὸ ιερεὺς ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς ἐφημερίαις, πρέπει συγχρόνως νὰ ἴναι καὶ διδάσκαλος.

Ἐνταῦθα προδήλως δύναται νὰ παρατηρήσῃ τις διὰ ιδιαιτέρα ἀνατροφὴ καὶ σπουδὴ διὰ τοὺς προαλειφομένους διὰ τὸ ιερὸν στάδιον τῆς ιερωσύνης, ἥτις ἐν ιερατικῇ μόνον σχολῇ δύναται ν' ἀποκτηθῇ, τελεσφορωτέρᾳ πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον ιερὸν σκοπὸν παρίσταται. ἀλλ' ἡ ἐκ τούτου ἔλλειψις ἐν τοῖς ἄνω οὐσιώδως μετριάζεται ἢ καὶ αἱρεται, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν α'] διὰ ἐλάγιστα μέγρι τοῦδε παρήγαγον αἱ ιερατικαὶ σχολαὶ καὶ β'] διὰ δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ προκύψωσι κρείσσονα καὶ μείζονα ἀποτελέσματα παρ' ιερέως λαμβανομένου μεταξὺ τῶν διδασκάλων, ἐξ ἐμρύτου δὲ κλίσεως καὶ αὐθορμήτως ἐνδυομένου τὸ ιερὸν σχῆμα, ἢ παρὸ τοῦ ἀνατραφέντος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, προτιμωμένων πάντοτε τῶν ἐπιμέλειαν καὶ γρηστὴν διαγωγὴν ἐπιθεῖξαμένων κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλμα-

‘Ο δὲ ἔγκριτος παιδιχωγὸς; Βλάσιος Γ. Σκορδέλης λέγει « ..Τινὲς λέγουσιν διὰ δὲν συμβιβάζεται τὸ ἔργον τοῦ ιερέως; μὲ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου. ‘Η γνώμη αὕτη εἶναι ὅλως σφαλερά· ἀπ' ἐνχντίας διδασκαλος ιερεὺς δύναται παντὸς ἄλλου διδασκαλοῦ ἀποτελεῖται κατικώτερον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἡμέρωσιν καὶ ἡθικοποιησιν τῆς κοινωνίας. ‘Επίσης δὲν ἀληθεύει διὰ τὰ ιδιαιτέρα καθήκοντα τοῦ ιερέως παραβλάπτουσι τὴν πιστὴν καὶ αὐστηρὰν ἐκπλήρωσιν τῶν διδασκαλικῶν καθηκόντων’ διότι εἰς τὰς μικρὰς κοινότητας σπάνιει εἶναι αἱ ἔκτακτοι λειτουργίαι τοῦ ιερέως· ἀφ' ἐτέρου ὅμως ὁ ιερεὺς συμβιβάλλεται πολὺν εἰς στενώτερον σύνδεσμον τῶν παίδων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ἀνάπτυξιν ζωηροτέρου θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ...» ‘Ανάπλασις Επος Ε’ ‘Αριθ. 108 15 ’Οκτωβρίου 1892 σελ. 1534.

‘Αλλὰ πρὸς τί ταῦτα, ἀφοῦ πολλοὶ ιερεῖς ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς ἐφημερίαις πηγαίνουν μὲ τὸ ζευγάρι, ἀναγκαζόμενοι εἰς τοῦτο, ἔνεκα τοῦ δλονὸν εἰς τὴν αὔξησιν βαίνοντος ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ ἀθετοῦντες τὸ ρητὸν ἢ παπᾶς ἢ ζευγᾶς.

τος. ‘Αλλως τε δέ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς οίκονομικῆς θέσεώς μας, περὶ τούτου, τό γε νῦν, πᾶς λόγος περιττός. ‘Αλλὰ τίνα τὰ μέσα, δι' ὧν δυνατή ἐστι κατὰ τὰ ἄνω ἡ ποθητὴ βελτίωσις τοῦ κατωτέρου ἡμῶν κλήρου; Τὰ προσφάτως γενόμενα ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου θέματος ἐν ταῖς ὁμοδόξοις Ἐκκλησίαις τῆς Ρουμανίας καὶ Ἐλλάδος, ἀπλούστατον ὑπόδειγμα παρίσταται, περὶ τῶν δεόντων γενέσθαι καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῦ προκειμένου¹.

1. ‘Η Ὁρθόδοξος αὐτοκέφαλος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἀπέναντι τοῦ περὶ ἑγγάμου κλήρου καὶ ιερατικῶν σχολῶν νόμου. ‘Αγορεύεις καὶ πρόταθεῖσι τροποποιήσεις ἐν τῇ Ρουμανικῇ γεφουσίᾳ ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Ἐπισκόπου Κάτω Δουνάβεως Ηπειρωτικοῦ 1834» (καὶ ‘Ιερὸν Σύνδεσμον ἔτος Α’. 1895, ἐν ‘Αθήναις).

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ‘Αρθρον 1. ‘Ο ἀριθμὸς τῶν ἐνοριῶν ἀπάσης τῆς χώρας (Ρωμουνίας) δρίζεται εἰς 295 ἐνορίας πόλεων καὶ 2734 ἐνορίας κωμῶν.

‘Αρθρον 2. Αἱ ἐνορίαι αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ 1 ἀρθρῷ εἰσὶν αἱ ὑπὸ τῆς Ιερᾶς Σύνοδου δρισθεῖσαι ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς 8 καὶ 9 Δεκεμβρίου 1888....

Αὐταις ἔχουσιν ὧδε.

1) Αἱ ἐνορίαι αἱ ἔχουσαι πληθυσμὸν 100-300 οίκογενειῶν θέλουσιν ἔχει ἔνα μόνον ἐφημέριον.

2) Αἱ ἐνορίαι ἔκτάσεως 1-10 χιλιαμέτρων ἐν διαφόροις διευθύνσεσιν, ἔχουσι καὶ αὐταις ἔνα μόνον ἐφημέριον.

3) Αἱ ἐνορίαι αἱ ἔχουσαι πληθυσμὸν 300-500 οίκογενειῶν ἔχουσιν ἔνα ἐφημέριον ιερέα καὶ ἔνα βοηθόν.

3) Αἱ ἐνορίαι ἔκτάσεως 10-25 χιλιαμέτρων ἐν διαφόροις διευθύνσεσιν, ἔχουσιν ἔνα ἐφημέριον ιερέα καὶ ἔνα βοηθόν, εἰς ὃ πληθυσμὸς αὐτῶν μικρότερος τῶν 300 οίκογενειῶν.

5) Αἱ ἐνορίαι μὲ πληθυσμὸν 300-1000 οίκογενειῶν ἔχουσιν ἔνα ἐφημέριον καὶ δύο βοηθούς.

6) Αἱ ἐνορίαι ἔκτάσεως 25-35 χιλιαμέτρων ἐν διαφόροις διευθύνσε-

"Οθεν ἐπὶ τῇ βάσει τούτων, συνδυαζομένων πρὸς τὴν κατάστασιν καὶ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας, εὐκόλως καὶ ἀδιπάνως δύναται νὰ κανονισθῇ τάξις τις βελτιουσα

σιν, ἔξουσιν καὶ αὐται ἔνα ἐφημέριον καὶ δύο βοηθοὺς ἵερεῖς, εἰ δὲ πληθυσμὸς αὐτῶν μικρότερος τῶν 500 οἰκογενειῶν.

7) Αἱ ἐνορίαι αἱ ἔξουσιαι πληθυσμὸν 1000-1500 οἰκογενειῶν, ἔξουσιν ἔνα ἐφημέριον καὶ τρεῖς ἵερεῖς βοηθούς.

8) Αἱ ἐνορίαι ἑκτάσεως 35-45 χιλιαμέτρων, ἔξουσι καὶ αὐται ἔνα ἐφημέριον καὶ τρεῖς ἵερεῖς βοηθούς, εἰ δὲ πληθυσμὸς αὐτῶν μικρότερος τῶν 1000 οἰκογενειῶν.

'Ωσαύτως αἱ ἐνορίαι τῶν πόλεων αἱ ἔξουσιαι μίαν μόνην Ἐκκλησίαιν καὶ πληθυσμὸν 100-200 οἰκογενειῶν, ἔνα μόνον ἵερεα ἐφημέριον ἔξουσιν· δταν δὲ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενεῶν ἡ ἀπὸ 300-500 καὶ 500-1000 καὶ 1000-1500 τότε δοθῆσται τῷ ἐφημερίῳ καὶ εἰς, δύο, τρεῖς βοηθοῖς, κατὰ τὸν ἄνω ῥήθεντα τρόπον.

'Ἐν δὲ ταῖς ἐνορίαις τῶν πόλεων, ἐντὸς τῶν δποίων ὑπάρχουσι πλειόνες νχοί, θέλουσιν ἔχει ἔνα ἐφημέριον καὶ τόσους ἵερεῖς βοηθούς, δτον δὲ ἀριθμὸς 100 ἐμπεριέχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῇ ἐνορίᾳ, πλὴν τῶν 100 οἰκογενειῶν, τῶν ἐπιφυλασσομένων τῷ ἐφημερίῳ ἵερετ.

"Ἀρθρον 5. 'Ἐν ἑκάτῃ ἐνορίᾳ, ἔτεται εἰς ἐφημέριος....

"Ἀρθρον 6. 'Ἐν τοῖς καθεδρικοῖς νχοῖς τῶν Μητροπόλεων ἔσονται 4 ἵερεῖς καὶ 2 διάκονοι, ἐν δὲ τοῖς καθεδρικοῖς τῶν ἐπισκόπων 3 ἵερεῖς καὶ 2 διάκονοι.....

'Ἐν Ἐλλάδε κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τινων μηνῶν διαμονῆν μου ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τῇ εὐκαρίψ μεταβάσεως εἰς Κόρινθον κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν μου παρὰ τῷ Σεβ. ἀρχιεπισκόπῳ Κορινθίας κ. Σ. Κολιάτσω, λόγου γενομένου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ὑπερχριθμοῦ τῶν ἱερέων καὶ τῆς χειροτονίας τοιούτων, ἤκουστη παρὰ τοῦ Σεβ. τούτου ἀρχιεπισκόπου, δτι ἀρ' ἡς ἐποχῆς ἐτάχθη ποιμὴν τῆς Κορινθίας ἀπειδίωσαν 32 ἵερεῖς, οὐδένα δὲ ἐχειροτόνησεν.

'Ἐν χωριδίῳ ἤκουστα ἵερέα πχραπονούμενον καὶ λέγοντα, δτι ἐνῷ ἡ ἐν τοῦ χωριδίου πρόσοδος μόλις ἐπχρής ἐστιν γιὰ μισὸ παπᾶ ὑπάρχουσι δύο ἵερεῖς ἐν αὐτῷ καὶ διστυχοῦσι.

'Ἐν νήσω τινὶ ἤκουστα πχρ 'ἵερεως πχραπονουμένου, δτι ἐντὸς τῶν

τὸν κατώτερον κλῆρον ἡμῶν. 'Ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐργασίᾳ, ἐν τῷ καθορισμῷ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνοριῶν ἐκάστης ἐπαρχίας καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐταῖς ἵερέων,

τελευταίων 8 ἑταν ἐδιπλασιάσθη δὲ ἀριθμὸς τῶν 4 ἐν αὐτῷ ἵερέων καὶ δτι ὡς ἐκ τούτου μεγάλως διστυχοῦσιν οἱ ἵερεῖς ἐκεῖ, καὶ πολλὰ ἄλλα παράπονα περιιδόμενα. Λαμβανομένων δὲ τούτων, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἐλλάδος ἐρχομένων ἐν Κ)πόλει ἵερέων πρὸς θήρευσιν θέσεως, πιθανοτάτη παρίσταται ἡ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τελευταίου σχετικοῦ διατάγματος μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἵερέων ἐν Ἐλλάδι κατὰ τὰ δύο τρίτα (*).

'Ἐνταῦθα ἄξια σημειώσεως εἰσι τὰ ἔντονα. Τοῦ ἀπαραμίλλου ζήλου καὶ τῆς ἀκαμάτου δραστηριότητος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Γερμανοῦ ὑπὲρ ἀνύψωσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλλάδος εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν, τρανὰ μαρτύρια παρίστανται τὰ ἀπὸ τῆς ἀνόδου τῆς Α. Σεβ. εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον ἐπιτευχθέντα μεγάλα ἔργα, ὁφειλόμενα τῇ ἀξιοζήλῳ προνοίᾳ καὶ πρωτοβουλίᾳ Αὐτῆς. 'Ανέγερσις μεγαλοπρεποῦς Μητροπόλεως, ὡραίου Συνοδικοῦ, περικαλλοῦς Ἐκκλησίας παρὰ τῇ Μητροπόλει. Ἰδρυσις τοῦ 'Ιεροῦ Συνδέσμου' σύστασις λαμπρᾶς βιβλιοθήκης διοργάνωσις τῆς λειτουργίας τῆς Μητροπόλεως καὶ ἔτερα, ἔτινα εὑπρόσωπον παρουσιάζουσι παντὶ ἐπισκέπτῃ τὴν ἄλλοτε σχεδὸν ἀφυπνή Ἐκκλησίαν τῆς Ἐλλάδος ἐν Ἀθήναις. 'Αλλ' ἐφ' ὅλων τούτων ἐπιτίθεται κορωνίς τὸ Βασιλικὸν διάταγμα πρὸς βελτίωσιν τοῦ κατωτέρου κλήρου, ὁφειλόμενον ἐπίσης εἰς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα.

(*). Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμούς, ὁ ὄλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἐλλάδι ἵερέων ἀνέρχεται εἰς 7,000. ὑπολογίζεται δὲ δτι ἀρκοῦσι διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν ὀλιγώτεροι τῶν 2,000.

Κατὰ δὲ τὸν πίνακα τοῦ Εὐαγγέλου Κοφινιώτου, πρώην γυμνασιάρχου καθ' ἀπασαν τὴν Ἐλλάδα ὑπάρχουσι 3,903 ἐνορίαι, ἐν αἷς ὑπηρετοῦσιν ἐφημέριοι 5,227 ἔγγαμοι καὶ 238 ιερομόναχοι, ἡτοι ἐν ὅλῳ 5,465.

Αἱ ἐνορίαι δὲ ἀποτελοῦνται ἐκ 1127 πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων. 'Ανέρχονται δὲ ὡς εἰρηται εἰς 3,903, ἐπὶ 2,393,500 'Ορθοδόξων, ἡτοι ἀναλογοῦσιν 643 σχεδὸν ὄρθοδοξοῖς εἰς ἑκάστην ἐνορίαν.

βεβαίως ληφθήσεται ἐκ τῶν πρώτων, διὰ ἀδυνάτου οὐστῆς παρ' ἡμῖν παροχῆς ἴδιαιτέρας μηνιαίας ἐπιχορηγήσεως τοῖς Ἱερέσιν, η̄ βελτίωσις τῆς θέσεως ἐφημερίου,

Περὶ προσόντων Ἱερέων καὶ διακόνων.

Α'. Ἡ παράγραφος 4 τοῦ ἔρθρου Α' τοῦ Β. διατάγματος τῆς 18 Ὁκτωβρίου 1866 περὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν γνώσεων, ἃς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσιν οἱ μέλλοντες Ἱεράτευς, ἀντικαθίσταται διὰ τῶν ἕξης.

4 Νὰ ἦνται συγκεκροτημένος κατά τε τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν κοσμικὴν πατριδέαν οὕτως, ὥστε ὁ μὲν δι' ἐνορίακὴν Ἐκκλησίαν πρωτεύουσαν νομοῦ, η̄ πόλεως ἔχουστης πληθυσμὸν κατοίκων, κατὰ τὸν ἑκάστοτε τελευταῖον ἐπίσημον ἀπογραφικὸν πίνακα τοῦ Κράτους, ἀνώτερον τῶν πεντακισχιλίων (5000) ψυχῶν, χειροτονηθητόμενος διάκονος ἢ πρεσβύτερος νὰ ἔῃ τακτικὸν ἀπολυτήριον πλήρους δημοσίου γυμνασίου ἢ διδαστρακαλίου μετὰ τοῦ βιθυμοῦ τούλαχιστον «εκλῶς» καὶ διαγωγῆς χρηστῆς, ὁ δὲ δι' ἐνορίακὴν Ἐκκλησίαν πόλεως ἔχουστης πληθυσμὸν κατώτερον τῶν 5000 ψυχῶν, η̄ κωρυπόλεως η̄ γωρίου, νὰ ἔχῃ ὡταύτως τακτικὸν ἀπολυτήριον πλήρους δημοσίου Ἑλληνικοῦ σχολείου μετὰ διαχωγῆς γωρίας.

3! Μαρτίου 1895 «Ἴερδς Σύνδεσμος»

Ἐτος Α' 13 Ἀπριλίου 1895 Ἀριθ. 21.

Περὶ διαιρέσεως τῶν ἐνορίων τοῦ Κράτους.

§ α') Κατὰ χωρία.

1) Χωρίον ἔξ 150 μέχρι πεντακοσίων (500) ψυχῶν ἀποτελεῖ ἐνορίαν μίαν καὶ ἔχει ἔνα μόνον ἐφημέριον.

2) Χωρίον ἔξ 501 μέχρι χιλίων (1000) ψυχῶν ἀποτελεῖ η̄ μίαν ἐνορίαν ἔχουσαν δύο ἐφημέρια, η̄ δύστις ἐχούστας ἀνὰ ἔνα ἐφημέριον ἔκατη.

3) Χωρία δύστις η̄ τρία κατὰ ἓν η̄ δύο τεταρτημόρια τῆς ὥρας ἀπὸ ἀλλήλων ἀπέοντας καὶ ἀριθμὸν ψυχῶν 150 μέχρι 500 συνκροτελοῦντα δύνανται ν̄ ἀπαρτίσωπιν ἐνορίαν καὶ νὰ ἔχωσι κοινὸν ἔνα ἐφημέριον, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι τυχὸν φυσικὴ καὶ ἀνυπέρβλητη κωλύματα διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἔτερον γωρίον διέβασιν τῶν κατοίκων.

4) Χωρίον ἔξ ἄλλων γωρίων ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἀπέχον καὶ ἔξ

κατ' ἀνάγκην ἔξει βάσιν τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἱερέων εἰς τὸ ἐλάχιστον δριον, τὸ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον, πρὸς ίκανοποίησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν.

85 μέχρις 150 ψυχῶν συνιστάμενον δύναται ν̄ ἀποτελέση ἐνορίαν ἰδίαν καὶ νὰ ἔχῃ ἰδιον ἐφημέριον δύοτες οἱ κάτοικοι χορηγῶσι τὰ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Ἱερέως των ἀπαχτούμενων.

§ β) Κατὰ Κωμοπόλεις.

1) Κωμόπολις ἔκ 1001 μέχρι δισχιλίων (2000) ψυχῶν ἀποτελεῖ μίαν ἐνορίαν μετὰ δύο ἐφημέριων ἢ δύο ἐνορίας ἐγούστας ἀνὰ ἔνα ἐφημέριον ἔκαστη.

2) Κωμόπολις ἔκ 2001 μέχρι πεντακισχιλίων (5000) ψυχῶν ἀποτελεῖ ἐνορίας δύο ἔως τρεῖς, ἐγούστας ἀνὰ ἔνα ἐφημέριον καὶ ἔνα διάκονον ἔκαστη.

3) Εἰς οἰανδήποτε κωμόπολιν ὑπάρχουσι πλείους τῶν τριῶν ἐνοριακοὶ ναοί, εἰς ταύτην προσδιορίζονται: αἱ μὲν ἐνορίαι κατὰ τοὺς ναούς, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀμέσω προηγουμένῳ ἐδαφίῳ 2 τῆς 6' προσδιορισθεῖσαν ἀναλογίαν τῶν ψυχῶν.

§ γ') Κατὰ πόλεις.

1) Πόλις ἔκ 5001 μέχρι δεκακισχιλίων (10000) ψυχῶν ἀποτελεῖ ἐνορίας δύο ἔως τρεῖς καὶ ἔχει δύο ἔως τρεῖς ἐφημέριους καὶ ἔνα διάκονον κατ' ἐνορίαν.

2) Πόλις ἔκ 10001 μέχρις εἰκοσακισχιλίων (20000) ψυχῶν ἀποτελεῖ ἐνορίας τρεῖς ἔως ἔχει δύο ἔως τρεῖς ἐφημέριους καὶ ἔνα διάκονον κατ' ἐνορίαν.

3) Εἰς πόλιν κατοικουμένην μὲν ἀπὸ περισσοτέρους τῶν 20,000 ψυχῶν, περιέχουσαν δὲ πλείους τῶν ἔξ ἐνοριακῶν ναῶν, προσδιορίζονται αἱ μὲν ἐνορίαι κατὰ τοὺς ναούς, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀμέσω προηγουμένῳ ἐδαφίῳ 2 τῆς § γ' προσδιορισθεῖσαν ἀναλογίαν τῶν ψυχῶν.

‘Ο πληθυσμὸς τῶν ψυχῶν καθορίζεται συμφώνως τῷ ἔκαστοτε τελευταῖῳ ἐπισήμῳ ἀπογραφικῷ πίνακι τοῦ κράτους». «Ἴερδς Σύνδεσμος» Ήμερ. 11 Μαΐου 1895 Ἀριθ. 25.

τῶν χριστιανῶν. Ἀναμφιβόλως δὲ διὰ τὰς μεμονομένας ἀγροτικὰς μικρὰς ἐνορίας ἔξαιρετική τις πρόνοια καὶ ἔξοχονόμησις γενήσεται¹, ως καὶ διὰ τοὺς ἐν βαθειῇ γῆρατι ιερεῖς.

Ἐπομένως σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιερέων. Ἰσότης τῶν κανονικῶν ἀπολαυῶν τῶν ιερέων κατὰ τὸ δυνατὸν, καταργουμένων τῶν ἐμβατικίων ἔνθα ὑπάρχουσι τοιαῦτα, ως καταστρεφόντων τὴν Ἰσότητα τούτων καὶ ἀντικαθισταμένων δι' ἐπιχορηγήσεως τῶν κοινοτήτων. Προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν ἐκάστη ἐνορίᾳ καὶ ἐπαργίᾳ. Προσδιορισμὸς τῶν προσόντων αὐτῶν κατὰ τὰ ἄνω, δρισμὸς αὐτηρῶν διατυπώσεων κατὰ τὴν ἐκλογὴν νέου ιερέως πρὸς πλήρωσιν γηρευούσης θέσεως, συμμετεγχούσης καὶ τῆς κεντρικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς λῆψις μέτρων πρὸς αὐτηράν καὶ ἀπαράβατον ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ τούτου κανονισμοῦ. Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς προδήλως ἔσονται τὰ πρὸς βελτίωσιν τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν ληφθησόμενα μέτρα. Η ἔγκρισις τῆς ιερᾶς Συνόδου, δπως τό γε νῦν διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ὑποδειχθῶσι τὰ ἐκ τῆς ἐνιαχοῦ γιγνομένης ἀτυχῶς παραβλέψεως τῶν σχετικῶν κανονικῶν διατάξεων πηγάζοντα ἀποπα-

1. Κατὰ τὸν ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Ἡγεμονίᾳ ἐφαρμοζόμενον κανονισμὸν τῆς Β. Ἐξαρχίας Ιερέως ἀνευ ἐνορίας δὲν χειροτονεῖται. Αἱ δὲ ἐνορίαι ἐν μὲν ταῖς πόλεσιν ἀπαρτίζονται τούλαχιστον ἐκ 200 ἢ τὸ πολὺ ἐκ 300 οἰκιῶν· ἐν δὲ τοῖς χωρίοις τουλάχιστον ἐξ 150 ἢ τὸ πολὺ ἐκ 200 οἰκιῶν.

Ἐν περιπτώσει δὲ ἀνάγκης, ἐπιτρέπεται εἰδικῶς ἐν τοῖς χωρίοις ἡ ὑπαρξίας ἐνορίῶν ἐξ οἰκιῶν ὀλιγωτέρων τῶν 150, εὰν τοῦτο ἐπιτρέψῃ ἡ ἀρωτάτη πνευματικὴ ἀρχή.

καὶ ἐπιστηθῆ συντόνως ἡ προσοχὴ τῶν ἀρχιερέων, ἵνα ἀπέχωσι τοῦ χειροτονεῖν ιερεῖς ἀνευ ὥρισμένης θέσεως καὶ προσέχωσιν αὐτηρῶς εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ ἡθικὰ προσόντα τῶν χειροτονουμένων, παρέχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ριζικώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα μέτρα ληφθήσονται κατὰ τὰ ἄνω ὑπὲρ βελτιώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν¹.

1. Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια "Ἔτος ΙΕ' 15 Σεπτεμβρίου 1895 Ἀριθ. 29.

Διὰ συνοδικοῦ Τόμου ἐν ᾧ τοῦ 1842 ἀπηγορεύθη ἡ χειροτονία πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἀνευ ἐνορίας. Πατρ. Κωδ. ΚΒ' σελ. 45—48.

Τῷ 1867 ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ ΣΤ' διὰ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου διετάχθη πᾶς μητροπολίτης «ἴνα τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς προαρχῆς χειροτονῆσαι ἀπολελυμένως καὶ ἀνευ πρωρισμένης ἐνορίας οἰονδήποτε πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἐὰν δηλωνότι μὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀποκατεσταθῆναι εἰς ὥρισμένην τινὰ θέσιν, εἰδυῖα, ὅτι τοῦτο ρητῶς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῶν ιερῶν Κανόνων, καὶ ἀποφεύγουσα τὴν ἐπικειμένην αὐτῇ βρεῖται ἐνώπιον αὐτῶν εὐθύνην διὰ τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου χειροτονίας, ως ἀνωτέρω κατεδείχθη, πηγάζουντα δυσάρεστα ἀποτελέσματα . . . ἢ φωραθῆ ἡ Ιερότης τῆς ὡς χειροτονήσασα ἀπολελυμένως πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἀνευ τινὸς ἀνάγκης, παρὰ τὰς ρητὰς διαγορεύεται τῶν ιερῶν Κανόνων. ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑποστήσεται ἐξ ἀπαντος τὰς συνεπείας τῆς ἐλιγάριας τῶν Κανονικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων ἀπροσεξίας αὐτῆς». Ἐκκλ. Δελτίον Β. Δ. Κυρλλίφρονος Τομ. Β' σελ. 48.

Ἐπὶ δὲ Ἰωακείμ τοῦ Γ' τῷ 1880 Πατριαρχικῶς καὶ Συνοδικῶς ἀπερασίσθη «νὰ μὴ γίνωνται χειροτονίαι ἀνευ ἀπολύτου ἀνάγκης, ἡκίστα δὲ χειροτονίαι ἀπολελυμένων καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν μὴ κανονικήν, ἢ τοι εἰς τὴν ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 25 ἐτῶν διὰ τὸν ιεροδιάκονον, 30 διὰ τὸν πρεσβύτερον· 6) μὴ γίνωνται χειροτονίαι προσώπων μὴ ὄντων κατὰ πάντα δοκίμων καὶ ἀνεπιλήπτων περὶ τε τὴν πίστιν καὶ τὸν βίον καὶ μὴ ἔχόντων μεμχριτυρημένην ἀρμοδίως τὴν διαχειρίσην, μετὰ τὴν ἀποταμένην ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἄλλην μόρφωσιν, ἀναλόγως πρὸς τὴν ιε-

Τοῖς ἀνωτέρω προστίθημι καὶ τὰ ἔξης·

Ἐν τούτοις οὐδὲν ἄχρι τοῦδε ἐγένετο, ἔξακολουθοῦσι δὲ αἱ περὶ σχεδίων καὶ νομοθετημάτων συζητήσεις πρὸς βελτίωσιν τοῦ κατωτέρου κλήρου καὶ ὁ καταπληκτικὸς πολλαπλασιασμὸς αὐτοῦ διὰ νέων χειροτονιῶν. Ἐχω ὑπ' ὅψιν πολλὰς διατριβὰς καὶ μελέτας διαπρεπῶν κληρικῶν καὶ λοιπῶν περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου θέματος πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ Σχέδιον ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, τοῦ Συλλόγου τῆς Ἀναπλάσεως, ἐκπονηθὲν ἐν ἔτει 1888, ἐπὶ τῇ βάσει γνωμῶν διαπρεπῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἃς προυκάλεσε, καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ ὑποβληθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ἄλλοις.

Ἐν τῷ σχεδίῳ τούτῳ πολλὰ τὰ καλὰ προτείνονται περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου. Μεταξὺ δὲ ἄλλων πρὸς τοῦτο συντελεστικῶν, ἀναφέρεται καὶ τὸ ἔξης «δέον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίων νὰ περιορισθῇ κατὰ μέσον δρον εἰς ἐνα ἀνὰ τριακοσίας ἵσως οἰκογενείας».

Μολοντοῦτο καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο μένει νεκρὸν γράμμα, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ 2 ἀριθμῷ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐκκλησιαστικοῦ Συλλόγου «Ἴερου Συνδέσμου» (1890), δρίζοντι σὺν ἄλλοις.

ρατικὴν θέσιν, δι' ἣν ὁφείλουσιν εἶναι ἐκ τῶν πρωτέρων προωρισμένοι· γ) μὴ γίνωνται χειροτονίαι ὑπερόριοι καὶ παρ' ἐνορίαν, καὶ μάλιστα προσώπων ἐξ ἄλλων ἐπιχρετειῶν ἐπὶ τούτῳ προερχομένων» Ἐκκλ. Ἐπιθεώρησις Β. Δ. Καλλίφρονος Περίοδος Δ' Τομ. 3. σελ. 256.

β'] «Τὴν ἐκλογὴν καταλλήλων ὑποψηφίων διὰ τὸ ιερὸν τῆς ιερωσύνης ἀξίωμα, ἐπὶ εὔσεβείᾳ καὶ παιδείᾳ διακρινομένων.

γ'] Τὴν ἀπαγόρευσιν διὰ παντὸς μέσου ὑπεραριθμιῶν χειροτονιῶν, γινομένων δὲ μόνον τῶν ἀναγκαίων διὰ τὰς πνευματικὰς τῶν πιστῶν ἀνάγκας (Νοέμ. 1896)».

Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπὶ τοῦ θέματος μελέται. Απέναντι τῆς πασιδήλου καὶ πανθομολογουμένης καταπτώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, ιδίᾳ ἐξ αἰτίας τοῦ ὑπεραριθμοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καθ' ἐκάστην, τῇ ἀληθείᾳ ἀπὸρον καὶ ἀνεξήγητον ἀποβαίνει, πῶς δὲν λαμβάνονται τὰ ἀνήκοντα μέτρα, τούλαχιστον πρὸς περιορισμὸν τοῦ κακοῦ ἐντεῦθεν.

*Αν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προτεινομένων σωτηρίων μέτρων, πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ κλήρου, πιθανὸν νὰ παρουσιασθῇ ἐνστασίς τις, δτὶ ἀδύνατος καθίσταται αὕτη, ἔνεκα λόγων οἰκονομικῶν, εἰ καὶ ή τοιαύτη ἐνστασίς δὲν γωρεῖ, κατὰ τὸ σχέδιον, διὰ τὸν ὄρισμὸν σμῶς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφημεριῶν ἐν ἐκάστῃ ἐνορίᾳ καὶ τὴν βαθμιαίαν ἐξίσωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιερέων πρὸς τὰς ἐφημερίας, ἀπλοῦν νομοθέτημα ἐπὶ βαρυτάτῃ ποινῇ κατὰ τοῦ παραβάτου ἀρκεῖ. Τοῦτο δὲ δὲν ἀπαιτεῖ οὔτε πολλὰς φροντίδας, οὔτε δαπάνην τινά.

Βεβαίως ή ὑψηλὴ ἀποστολὴ τοῦ κατωτέρου κλήρου, ἀπαιτεῖ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ σχεδίῳ προτεινομένων μέτρων, ἥ ἀναλόγων τούτοις· ἀλλ' ἀφοῦ ἀναβάλλεται ἥ ἐπίτευξις τούτου, διατί νὰ μὴ καρπώμεθα τὰς ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιερέων ὠφελείας;

Οτι δὲ πρὸ παντὸς ἐν τῇ περὶ βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου μερίμνη δέον νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ή πρόνοια περὶ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ιερέων, δι’ ὅρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφημεριῶν, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη μεγάλης ἀναπτύξεως πρὸς ἀπόδειξιν, καθότι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου, καὶ δι’ αὐτοὺς τοὺς ἥδη ὑπάρχοντας ιερεῖς γενήσεται ἐπαισθητὴ ή βελτίωσις, αὐξανομένη βαθμιαίως κατὰ λόγον τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ προσεγγίσεως εἰς τὸν ὄρισθησόμενον ἀριθμὸν τῶν ἐφημεριῶν. Διότι διὰ τῆς ἐλαττώσεως, διανεμομένων τῶν ἀπολαμῶν τῶν εἰς ὀλιγωτέρους, προσδήλως βελτιοῦται ή οἰκονομικὴ κατάστασις αὐτῶν, ἐξ οὗ ἔπονται τὰ ἔξης εὐάρεστα.

1] Ἀνακούφισις αὐτῶν ἐξ οἰκονομικῶν στενοχωριῶν.

2] Ἀπογὴ πολλῶν ἐκ τῶν βαναύσων ἔργων, εἰς ἀναγκάζονται ἥδη ν' ἀσχολῶνται.

3] Ἀξιοπρεπεστέρα συντήρησις καὶ παράστασις αὐτῶν.

4] Αὔξησις τῆς ὑπολήψεως καὶ βαρύτητος αὐτῶν, ἀποδειγμένου ὅντος, ὅτι ὁ πλοῦτος ἐπιπροστίθησιν αἰγλῆν καὶ ἐπιρροήν εἰς τὴν θέσιν καὶ ἐπαυξάνει τὸ γόντρον αὐτῆς.

5] Ἀνάπτυξις τοῦ ζήλου πρὸς αὔξησιν τῶν γνώσεων αὐτῶν, δι’ ἀποκτήσεως ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν, συγγραμμάτων, ἐφημερίδων κλπ.

6] Ἐνθάρρυνσις τῆς μερίμνης αὐτῶν ὑπὲρ τῶν κοινῶν καὶ τῶν πασχόντων, ἀποδειγμένου ὅντος, ὅτι

ὅ ἐν οἰκονομικῇ στενοχωρίᾳ διατελῶν καὶ πάσχων, ἀδύνατον νὰ σκεφθῇ τι καὶ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν κοινῶν καὶ τῶν πασχόντων.

Οτι δὲ τοιαύτην βελτίωσιν καὶ σωτήριον συνέπειαν δύναται νὰ ἔχῃ καὶ διὰ τοὺς ἥδη ὑπάρχοντας ιερεῖς ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Πλεῖστα ἥδυνάμην ν' ἀναφέρω περὶ τούτου παραδείγματα ἐνταῦθα, ἀλλὰ συντομίας χάριν περιορίζομαι εἰς Ἑν.

Γνωρίζω ιερέα, δστις ἐφημέρευε πρὶν μόνος ἐν ἑνορίᾳ τινὶ, περιλαμβανούσῃ 300 οἰκογενείας ὄρθιοδόξους, ἐξ οὓς ἀπελάμβανεν ἐτησίως 70 λίρας Τουρκίας. Ο ιερεὺς οὗτος ἔξεπλήρωσε τὰ ιερὰ καθήκοντα αὐτοῦ μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως· ἦν ἀξιοπρεπής, η σεμνὴ καὶ καθαρὰ αὐτοῦ περιβολὴ ἦν ἐπιβλητική, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ παρουσιάζετο ως λόγιος καὶ ἀνεπτυγμένος, διότι παρηκολούθει τήν τε ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν κίνησιν, ταχτικῶς ἀναγινώσκων διάφορα ἐκκλησιαστικὰ περιοδικά, συγγράμματα, ἐφημερίδας κλπ. Ἐν τούτοις διαιρεῖται η ἐν τῇ ἑνορίᾳ του μία ἐφημερία εἰς δύο καὶ προστίθεται καὶ ἔτερος ιερεὺς ἐν αὐτῇ· οὕτω δὲ η ἐτησία ἀπολαυὴ αὐτοῦ ὑποβιβάζεται ἀπὸ 70 εἰς 35 λίρας Τουρκίας. Τί δὲ ἐκ τούτου προκύπτει. Ο πρώην ἀξιοπρεπής, σεβάσμιος, λόγιος καὶ ζηλωτὴς τοῦ καθήκοντος ιερεὺς οὗτος, χάνει ὅλα τὰ προτερήματα ταῦτα· αἱ 35 λίραι δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· στενοχωρεῖται οἰκονομικῶς, πάσχει· η πρὸς

συντήρησιν σκέψις ἀπορροφῆ πᾶσαν ἄλλην. Οὕτω δὲ τὸ καλυμμαύχιον καὶ τὸ ράσον του ἔξακολουθούσιν ἐπιτείνοντα τὴν λάμψιν τῶν διὰ τῆς καθ' ἑκάστην ἐπιπροστιθεμένης πιμελῆς, γωρίς νὰ ὑπάρχῃ ἐλπὶς περὶ ἀντικαταστάσεως αὐτῶν· παύει νὰ σκέπτηται περὶ ἀξιοπρεπείας, περὶ τῶν κοινῶν καὶ περὶ πασγόντων· παύει τοῦ λαμβάνειν ἐκκλησιαστικά περιοδικά, συγγράμματα καὶ ἐφημερίδας, διότι δὲν ἔχει νὰ πληρώσῃ· ἐν μεγίστῃ δὲ ἀπαγοητεύει καὶ ἀπογνώσει διατελῶν, σκέπτεται πῶς νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς τοιαύτης θέσεως¹.

Ίδοù ή ἀληθής καὶ πραγματικὴ κατάστασις τοῦ κλήρου μας σήμερον. Καὶ μόλα ταῦτα κατατρίβομεν τὸν χρόνον εἰς σκέψεις καὶ συζητήσεις περὶ προσόντων τοῦ κατωτέρου κλήρου.

Ἡ Νεαρὰ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ λέγει «... Ἀφορισθήτω δὲ τοῖς διδασκάλοις καὶ τὸ προσῆκον σιτηρέσιον· ἀξιος γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται (Λουκ. Ι', 7)· ἐργάτης δὲ μὴ τυγχάρω μισθοῦ τοῦ προσήκοντος, δοκεῖ ἀδικεῖσθαι· καὶ δοκῶτις ἀδικεῖσθαι, παθαίνεται ἵσως τὸν λογισμὸν ὡς ἀγθρωπὸς, κάντεῦθεν καὶ περὶ τὴν γνῶσιν ραθυμότερος γίνεται· καὶ ἐμποδιζόμενος, πῶς μετ' ἐπιμελείας τὴν διδασκαλίαν ποιήσεται, μὴ μετ' ἐπιμελείας δὲ τὴν διδασκαλίαν ποιούμενος, πῶς μεταδώσει τὰς ἐκ ταύτης ὠφελείας τῷ λαῷ; Καὶ λοιπὸν ἀπομένει ηδὲ διδασκαλία τοῦ ὅρθου δόγματος καὶ τοῦ χρηστοῦ ἥθους ἀμετάδοτος

1. Ἐν ὅτι γίνεται ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἐγίνετο καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἔκκαστον γωρίων ἵσως θὰ ἀπετέλει μίαν ἐπαρχίαν, ἐν τισιν ἐπαρχίαις

ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυγαῖς· καὶ τὸ ἐκ τούτου κακὸν ὑμεῖς οἱ ἀργιερεῖς κρειττόνως γινώσκετε ...»

Ἡ αὐξῆσις δὲ τοῦ κακοῦ ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὑπεραρίθμων ιερέων καὶ ἐκ τῶν ἔξῆς κατάδηλος γίνεται.

Ἐν τῇ ὑπὸ ημερομηνίαν 26 Σεπτεμβρίου 1896 ἀριθ. 96 « Ἱερῷ Συνδέσμῳ » ἐν μακρᾷ ἐκ Καρυστίας ἐπιστολῇ καταγγέλλεται ὁ "Ἄγιος Καρυστίας, ὡς χειροτονήσας ἐν διαστήματι 2 ἑτῶν 75 νέους ιερεῖς.

Ο δὲ νέος Σεβ. Μητροπολίτης Αθηνῶν Προκόπιος ἐν συνελεύσει κληρικῶν (Νοέμβριον 1896) ἐδήλωσεν, ὅτι ἐν 'Αθήναις καὶ Πειραιεῖ ὑπάρχουσιν ὑπεράριθμοι¹ ιερεῖς 60!!

Ο «Σύνδεσμος τῶν Σιφνίων» ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Σεβ. ἀρχιεπίσκοπον Σύρου καὶ Τήνου σὺν ἄλλοις γράφει καὶ τὰ ἔξῆς «... ἐξ ἡμῶν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔξαρταται ἢ τὸ νὰ παρακαλέσωμεν τὸ Σεβ. ἡμῶν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅπως αὐτὸς εὔδοκήσῃ νὰ λάβῃ, ὡς ὁ κυρίως ἀρμόδιος, τὴν ἀπαιτουμένην φροντίδα χάριν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ποιμνίου του.

Ως ὁ ἐνώπιον ἡμῶν στατιστικὸς πίνακς μαρτυρεῖ, ἐπὶ 1400 οἰκογενειῶν, ὃν πολλαὶ ἀποδημοῦσι κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν μελῶν αὐτῶν, ὑπάρχουσιν ιερεῖς ἐν ἐνεργείᾳ ἐν Σίφνῳ 19, ἥτοι 1 ἐπὶ 75 οἰκογενειῶν, ἐὰν δὲ ληφθῶσιν ὑπὸ ὅψει οἱ ἀποδημοῦντες, ἢ ἀναλογίᾳ κατέργεται εἰς ἓνα ιερέα, ἐπὶ 50—60 οἰκογενειῶν. Τὸ δὲ τῶν Σιφνίων ιερέων καὶ ιερομονάχων εἶναι 32, ἐξ ὃν 6 ἀποδημοῦσι. Τὸ πολὺ δὲ 8 θὰ ἦσαν ἐπαρκεῖς δι' ὅλην

1. Ρ. καὶ Π. Συντ. Τόμ. Ε' σελ. 299.

τὴν νῆσον, θὰ ἡδύναντο νὰ συντηρῶνται ἀξιοπρεπῶς καὶ νὰ ἔγαι υπέρτεροι κατὰ τὸ ποιὸν ἀντιστρόφως πρὸς τὸ ποσόν¹.

«... Χειροτονία κληρικοῦ ἀναξίου καὶ ὄντος εἶναι βαρεῖα καὶ ἀσέβεια ἐσχάτη πρὸς τὸν Θεόν... ἔγκλημα δεινὸν καὶ θανάσιμον εἶναι κατὰ τῶν πιστῶν, τοὺς δποίους κληρικὸς ἀνάξιος ἐκτυφλώττων ἢ σκανδαλίζων αὐτοὺς δόηγει οὐχὶ εἰς σωτηρίαν, ἀλλ' εἰς ἀπώλειαν....»²

Ἐὰν προκειμένου περὶ ἐκλογῆς διδασκάλου ἢ ιεροφάλτου μεγίστη προσοχὴ καταβάλλεται καὶ πολλαχόθεν ἀπαίτήσεις διατυποῦνται περὶ τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν εὐδόκιμον ἐνάσκησιν τῶν ἐπαγγελμάτων τούτων προσόντων, δποία προσοχὴ καὶ μέριμνα δέον νὰ υπάρχῃ, προκειμένου περὶ ἐκλογῆς διὰ τὸ ἀγγελικὸν λειτουργημα τοῦ ιερέως; οὕτωνος δσψ ιερά, τοσούτῳ καὶ ὑψηλᾷ καὶ λεπτά εἰσι τὰ καθήκοντα, ὡς τοιαῦτα δὲ δέον νὰ ἀπαιτῶσι

1. «Ἀγίπη» "Ετος Ε' 5 Ικνουαρίου 1897 'Αριθ. 210.

'Αρχιερατικὴ δὲ ἐγκύρως τοῦ Πατρῶν καὶ Ἡλείας Περιθέου ἀναφέρει «.... Ἀγαπητοί· ἀφ' ἡς ἐπάτησα τὸ ἔδφος τοῦτο τῆς κληρωθείσης μοι ποιμαντορίας, σπουδαίως ἀπασχολεῖ τὴν ἐμὴν διάνοιαν τὸ ζήτημα τῆς βελτιώτεως; τοῦ τῆς δικαιοδοσίας μου κλήρου, ζωηρότερον δὲ καθ' ἐκάστην παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου μετὰ τὴν ἐν τισι δήμοις περιοδείαν μου, καθ' ἣν ιδίαις δψειν ἀντελήφθην τῶν πραγμάτων. Ὁ κλήρος, πλὴν σπανίων τινῶν ἔχαιρέσεων, ἔχει τελείαν ἄγνοιαν τῶν ιερῶν γραφῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς του· ἔχει τελείαν ἄγνοιαν τῆς ἀξίας καὶ δυνάμεως τῶν μυστηρίων, ἀτινα ἐπιτελεῖ ὡς ἀτελῆς τις μηχανή. Τὸ πλεῖστον τοῦ κλήρου φχίνεται δτι ἐλήφθη ἐκ τῶν τρισδών καὶ ἐτέθη εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς ιερωτύνης βαθμόν, ἄνευ τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων καὶ ἄνευ δοκιμασίας τινός....» 'Ανάπλασις "Εκας ΣΤ' 15 Ιουλίου 1893 'Αριθ. 126.

2. «Ανάπλασις» "Ετος Ε' σελ. 1400.

προσόντα ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μείζονα, ἢ τὰ διὰ τὰ ἀνώτερα ἐπαγγέλματα;¹

1. Δαμβάνει γώραν διάστασις μεταξὺ συζύγων, τὶς θὰ παρέμβῃ, δπως εἰς ἔνωσιν φέρῃ τοὺς διεστῶτας; 'Ο ιερεύς.— Φιλονεικία καὶ ἔρις ἀναφύεται μεταξὺ συγγενῶν ἢ γειτόνων. Τίς δὲ κομίσων τὴν ὄμδυοιαν καὶ εἰρήνην; 'Ο ιερεύς.— Πτωχὴ καὶ ἀπορος γυνὴ μετ' ἀνηλίκων τέκνων, λαμβάνει τηλεγράφημα, φέρων τὴν θλιβερὰν εἰδῆσιν τοῦ θανάτου τοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐργαζομένου συζύγου της, τοῦ μόνου προστάτου τῆς οἰκογενείας· ποιὸς θὰ παρηγορήσῃ τὴν δυστυχῆ; ποιὸς θὰ σπεύσῃ νὰ κρούσῃ τὰς χορδὰς τῶν φιλανθρώπων καρδιῶν, ὑπὲρ ἀνακουφίσεως τίνος τῶν ἀπεγνωσμένων χήρας καὶ ὄρφανῶν; 'Ο ιερεύς.

'Ἐν ύλικῃ καὶ ἡθικῇ στενοχωρίᾳ καὶ ἀπογνώσει διατελεῖ χριστιανός τις· ζητεῖ παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν, τρέχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ποιὸς θὰ παράσχῃ αὐτῷ ταῦτα; 'Ο ιερεύς, διὰ τῆς εἴδουσιον τοῦ θείου καθήκοντός του, διαθέτων τὸ πρέπον ὑπὲρ εὐαγῶν ἴδρυμάτων; 'Ο ιερεύς.

Πλούσιος εὑρίσκεται ἐν ταῖς τελευταίαις στιγμαῖς τοῦ βίου του, τὶς θὰ προτρέψῃ, θὰ νουθετήσῃ καὶ θὰ κατηγήσῃ αὐτὸν ἀνηκόντως, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ γένος ιεροῦ καθήκοντός του, διαθέτων τὸ πρέπον ὑπὲρ εὐαγῶν ἴδρυμάτων; 'Ο ιερεύς. Καὶ ὑπάρχει ἀνάγκη λόγων πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἐν πάσῃ περιστάσει ὑψιστα καθήκοντα ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ ιερεύς.

'Ιδοù δὲ τὶ γράφει διάτημος σοφὸς περὶ Ἐφημερίου.

«Ο ἐφημέριος, εἴτε ἐγγαμος εἴτε ἄγαμος δύναται μὲν νὰ ἔχῃ μικρόν τινα ἰδίον συγγενικὸν ἢ οἰκογενειακὸν κύκλον, ἀλλὰ κυρίως τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν οἱ ἐνορίται του, γενικώτερον δὲ δλος ὁ κόσμος, διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ δποίου ἐκλήθη. 'Ο ἐφημέριος προσκαλεῖται ὡς μάρτυς, ὡς σύμβουλος, ὡς μεσίτης, ὡς πράκτωρ εἰς τὰς ιερωτέρας καὶ χαρμοσύνας πράξεις τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου. Καὶ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας βλέποντες, καὶ τὸν κόσμον τούτον ἐγκαταλίποντες διὰ παντὸς, τὸν ἐφημέριον προσκαλοῦμεν, δπως μᾶς εὔλογήσῃ, παραλαμβάνων ἐκ τῶν κοιλῶν τῆς μητρός μας, καὶ συνοδεύων μέχρι τοῦ τάφου.— 'Ο ἐφημέριος εὐλόγει καὶ καθιεροῖ τὸ λίχνον τῆς βρεφικῆς μας ἡλικίας, τὴν συζυγικὴν κλίνην, τὸν κράβατον τοῦ θανάτου καὶ τὸν σορὸν τοῦ τάφου.— 'Ο ἐφημέριος εἶναι τὸ σεβαστὸν ἔκεινο πρόσωπον, τὸ δποίον τὰ παιδία συνειθίζουσι νὰ ἀγαπῶσι, νὰ

Ἄλλα πρὸς τί ἀναφέρω διδάσκαλον καὶ ἱεροψάλτην, ἀφοῦ καὶ διὰ τὸν εἰς βάναυσόν τινα τέχνην προσληφθησόμενον ἀπαίτουσι τὰ ἀναγκαῖα δι' αὐτὴν προσόντα; Εν τούτοις ἀλγεινὸν καὶ φρικτὸν εἰπεῖν, πολλάκις μείζων προσοχὴ παρέχεται εἰς προσόντα, προκειμένου περὶ ἐκλογῆς τεχνίτου διὰ βάναυσον ἔργον, ἢ περὶ ἐκλογῆς λειτουρ-

σεῖνωνται καὶ νὰ φοβῶνται· καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγνωστοι αὐτῷ τὸν ἀποκαλοῦσι αἰδεσιμώτατον, πατέρα των.— Ὁ ἐφημέριος εἶναι τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, εἰς τὸ δόπιον οἱ πιστοὶ ἐνορίται του ἑξομολογοῦνται τὰς ἐνδομάχους ἐπιθυμίας των, τὰ ἴδιαίτατα αὐτῶν ἀμαρτήματα, τὰ κρύψια τῆς καρδίας των, πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ δποίου ἐκχέουσι· τὰ μυστηριώδεστερα τῶν παραπόνων καὶ τῶν δικρύων των.— Ὁ ἐφημέριος εἶναι δὲ παρήγορος τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ταλαιπωριῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, δὲ μετίτης μεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τῶν πτωχῶν, οὓς διλέπει ἐναλλάξ κρούοντας τὴν θύραν αὐτοῦ, τοὺς μὲν, ὅπως καταθέτωσιν αὐτῷ τὴν ἐν κρυπτῷ ἐλεγμοσύνην των, τοὺς δὲ, ὅπως λάζωσι ταύτην ἀνερυθρίαστως.— Ὁ ἐφημέριος εἰς οὐδεμίαν κοινωνικὴν τάξιν ἀνήκει, εἶναι ἀφιερωμένος τῷ Θεῷ, καὶ ὅμως μετέχει πασῶν τῶν κοινωνικῶν θέσεων, ἀνήκει εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς κοινωνίας διότι ὁφείλει νὰ διάγῃ βίον σεμνὸν, περιωρισμένον, ταπεινὸν, ἀπλοῦν, ἀνήκει δὲ εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις, διότι ὁφείλει νὰ ἔχῃ ἀνατροφὴν καὶ συμπεριφορὰν εὐγενῆ, γνώσεις πολλὰς, νὰ εἶναι ἐγκυκλοπαιδικῶς μεμορφωμένος, διδακτικὸς, πλήρης ἵερῶν καὶ συμπαθῶν αἰσθημάτων, ἥτινα ἡ θρησκεία, ἐμπνέει καὶ ὑπαγορεύει.— Ὁ ἐφημέριος τέλος εἶναι τὸ ἕδιον ἐκεῖνο πρόσωπον, ὅπερ ὁφείλει πάντα νὰ γνωρίζῃ, ὅστις ἔχει τὸ δικαιώμα περὶ πάντων νὰ λέγῃ, διδάσκων καὶ νουθετῶν, καὶ τοῦ δποίου δὲ λόγος εἰσδύει εἰς τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν μετ' αὐθεντίας θείας ἀποστολῆς καὶ μετὰ δυνάμεως, ἢν παρέχει αὐτῷ ἡ θρησκεία τοῦ πνεύματος, ἡ θρησκεία τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης.

Τοιοῦτος εἶναι, καὶ ὁφείλει νὰ εἶναι ὁ ἐφημέριος»

Ἐλευθέρα μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Λαμαρτένιος.

« Ἱερὸς Σύνδεσμος » ("Ετος Γ' Περ. Β' 2 Ιανουαρίου 1897 Αριθ. 1).

γοῦ τοῦ ὑψίστου, ἢ μᾶλλον οὐδεμία, προκειμένης τοιαύτης. Πικρὰ ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἡ πραγματικότης ἐν τοῖς πολλοῖς· Κάλλιστα δύναται νὰ παρομοιωθῇ ἡ προκειμένη περίπτωσις, κατὰ τὸ πλεῖστον, πρὸς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τυχοδιώκτης ἀγράμματος, παρ' ὑπουργοῦ, ὑποσχεθέντος αὐτῷ θέσιν, δι' ἣν ἐνόμιζε κατάλληλον ἔαυτόν, ἐζήτησε θέσιν ἀρχιμουσικοῦ, φρονῶν δτι δὲν ἀπαιτοῦνται προσόντα ἐν αὐτῷ, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ πράτη, ἢ ίσταμενος ἐν τῷ μέσῳ μουσικῆς ὀρχήστρας νὰ κρατῇ ἐν τῇ δεξιᾷ ράβδοιν καὶ νὰ κινῇ αὐτό·

Καὶ τί προσόντα γρειάζονται νὰ βαπτίζῃ καὶ νὰ μυρώνῃ κανείς; Δυστυχῶς αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, προκειμένου περὶ προσόντων καὶ περὶ ἐκλογῆς τοῦ κατωτέρου κλήρου· Τί δὲ λεκτέον περὶ ἐλαττωμάτων;

Ως ἐλάχιστον τεκμήριον ἔστω ἡ ἔξης ἐπιστολή, ἀντιγραφούμενη κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

«πρὸς τὸν κιριον αρχιμαρδρίτ χ'' μελσινὸ χριστοδον.λο

κιριε αρχιμαρδρίτι χ'' μελσινὸ χριστοδον.λο σὲ πάρακαλὸ πόλι σὲ στελρο τὸν ρικόλι θεοδοράκι δια μιαρ σινκέρια θέ.λουρ ρὰ αραβοριασούρ τὸν αδελφὸ τον βασι.λάκι σέ γράφο τορά δια τιν σινκέρια τὸ ἑρα μέρος τό ἀρσενικόρ

δὲ πατέρας θεοδοράκις δηώς ρικολα τοραορικο.λας εχ αδελφὸρ βασι.λακι θέλι τα πάρι τις πόλιχροιας τιν κόρι λεμορηὰ αλλα ηπόλιχροια πετὶρ πρότι τιν γινεκα τον αθαρασι τιὲ ηλεμορια κε η θεοδον.λα ηραι αποτὶρ δεφτερὶρ τιν γινεκα

το θιλικο μερος ο πάτερα αθαραση αλα οαθαρασιος πρότος γαμος ηχε ε μιτερες ηχε δεφτερος γαμος καριμφι.λια η καριμφι.λια ηχε απο τον αθαρασιορ μια αδελφι θεοδον.

λη τινεπίρεοντας οντανόλας θεοδοσακι

*εδόσεοντας γράφοντας διὸ μέριον οντανόλας θεοδόρου καὶ
οαδελφὸν τοντανόλη βασιλακις διὸ αδελφια*

*η θεοδούλα αθαρασιον καὶ αρεψηα τις λεμονιας τις
πολιχροιας ηχόριον λεμονια θελουρα παρουν διὸ αδελφια
αλα ηπολυχροια ηρε πέτιν πρότιτιν γιρεκα τον αθαράσι
καὶ ηθεοδούλα ηρε πέτιν δεφτεριν γιρεκα.*

Η ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη παρ' ὄφφικιάλου ιερέως
καὶ δὴ καὶ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου ἐν κώμῃ, ἀριθμούσῃ
280 οἰκίας, ἐν ᾧ ἔκτὸς τοῦ ὄφφικιάλου τούτου καὶ ἀρ-
χιερατικοῦ ἐπιτρόπου, ὑπάρχουσι καὶ ἔτεροι 2 ιερεῖς, οὖ-
τοι δῆμως μὴ ὄφφικιάλοι· ἥτοι 3 ιερεῖς εἰς 300 περίπου
οἰκογενείας. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πολλῶν λόγων πρὸς ἀ-
πόδειξιν δτὶ τὸ ποσὸν ἐπιφέρει τὸ ἀντίθετον ποιόν. Ἐν
ἀντὶ 3 ὑπῆρχεν 1 ιερεὺς ἐνταῦθα, βεβαίως τὸ ποιὸν ἄλλο
θά ἥτο· δὲν θὰ εἴχομεν δὲ 3 παπάδες καὶ ζευγάδες,
ἄλλα 1 ιερέα ὄνόματι καὶ πράγματι.

Ἡδη ἐν τισιν ἐπαρχίαις, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπεραριθμῶν
ιερέων ἔφθασεν εἰς τὸ διπλάσιον, πενταπλάσιον καὶ πλέον.
Οὔτω λ.γ. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ (*) ἐπὶ 50-60 χιλιάδων Ὁρ-
θοδόξων ὑπάρχουσι σήμερον ιερεῖς 300 !!! λέγεται· δ' δτὶ
καὶ ἄλλαι ἐπαρχίαι οὐχ ὑστεροῦσιν ἐν τούτῳ.

Ἐν ἀπαντητικῇ ἐπιστολῇ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπο-
λίτου Ἐφέσου κ. Κωνσταντίνου (νῦν Οἰκουμενικοῦ Πα-
τριάρχου), περὶ ἴδρυσεως Ἱερογραφικῆς ἐταιρείας, ἀναφέ-
ρονται καὶ τὰ ἔξης. «Μετὰ τούτων ἐννοοῦμεν συνεχόμε-
μενον καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἀπολελυμέρων ιερέων, τοὺς
ὅποίους τρεῖς τέσσαρες ἐπαρχίαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρό-
νου ἔχουσιν ὡς ἔρμα βαρὺ καὶ ἀφόρητον, καὶ τοῦτο αὐτὸ-

ἴνα ναυαγῶσι θρησκευτικῶς καὶ κατηγορῶνται αἱ τοιαῦ-
ται ἐπαρχίαι, ἂν δὲν τεθῇ ἀνυπέρβλητός τις φραγμὸς
εἰς τὰς τοιαύτας παρανόμους καὶ ἀντικανονικὰς ὑπερα-
ρίθμων ιερέων γειροτονίας»¹.

1 'Αγάπη "Ετος Δ' 24 Νοεμβρίου 1896 ἀριθ. 204.

Περὶ τῶν χειροτονιῶν ὑπεραριθμῶν ιερέων ἵδε «Κωνσταντινού-
πολιν» ἡμερ. 31 Ιουλίου 1897 ἀριθ. 172, ἔνθα ἐν ἐκτάσει πραγμα-
τεύομαι τὸ ζήτημα ἵδια. α) Περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ἐνεργούντων χειρο-
τονίας ὑπεραριθμῶν ιερέων καὶ 6') Ποιὰ τὰ μέσα πρὸς πρόληψιν χειρο-
τονιῶν ὑπεραριθμῶν ιερέων. Σὺν ἄλλοις δὲ γράψω καὶ τὰ ἔξης.

.... 'Ἐκ τῶν πρωτίστων καὶ ιερωτάτων καθηκόντων τοῦ ποι-
μένος, πρὸς δὲν ἐμπιστεύονται τὰ πνευματικὰ συμφέροντα λογικοῦ ποι-
μίου, ἐστὶν ἡ πρόνοια καὶ μέριμνα ὑπὲρ διατηρήσεως καὶ ἀνυψώσεως
τοῦ ιεροῦ ἀξιώματος τῶν εἰς ἀμεσον σχέτιν καὶ συνάφειαν διατελούντων
πνευματικῶν πατέρων τοῦ τοιούτου ποιμνίου. 'Ἐπομένως ὅσῳ ἄξιος
ἐπαίνου, σεβασμοῦ καὶ ἀμοιβῆς κρίνεται ὁ ἐπιδεικνὺς τοιαύτην πρό-
νοιαν, τοσούτῳ τὸν γενικὸν ψόγον ἐπισύρει καὶ καταδικαστέος παρί-
σταται ὁ εἴτε ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ ὀπισθοβουλίας, εἴτε ἐξ ὀλιγωρίας
καὶ ἀμελείας συντελῶν εἰς τὴν κατάπτωσιν τοῦ εἰρημένου ἀξιώματος· καὶ
καταπίπτει τοῦτο διὰ τῆς χειροτονίας ὑπεραριθμῶν ιερέων, ἥτοι τοῦ
πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν· καθόσον ἡ αὔξησις κατὰ τὸ ποσὸν
ἀναγκαῖος ἐπιφέρει τὴν ἐλάττωσιν κατὰ τὸ ποιόν. Οἱ προβάλλοντες δὲ
ταῦτα ἐπικαλοῦνται καὶ τὸ κῦρος τῶν θείων καὶ ιερῶν κανόνων, καὶ ρη-
τῶς τὸν 13 κανόνα τῆς ἐν Λαζαρικείᾳ Συνόδου, διακελεύοντα «Περὶ τοῦ
μή τοις ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθί-
στασθαι εἰς ιερατείαν», ἐρμηνεύμενον δὲ ὑπὸ τοῦ Σωναρᾶ ὡς ἔξης: «Οὐ
μόνον ἐπισκόπων ἐκλογὴν οἱ ὄχλοι ποιεῖν ἐκωλύθησαν, ἀλλ' οὐδὲ ιερεῖς
ἐκλέγεσθαι παρεχωρήθησαν».

'Αφοῦ δὲ κατὰ τοὺς θείους καὶ ιεροὺς κανόνας ἀποκλειστικὸν δι-
καίωμα τῶν ἐπισκόπων ἔστιν ἡ ἐκλογὴ ὡς καὶ ἡ χειροτονία τῶν ιερέων,
πρόδηλόν ἔστιν ὅτι ἄπασα ἡ εὐθύνη τῆς ἐκλογῆς ταύτης βαρύνει τὸν
ἐπίσκοπον. Καὶ εὐλόγως· διότι ἔνεκεν τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ τῆς
θέσεως αὐτοῦ ἔστιν ὁ μόνος ἀρμόδιος καὶ καθῆκον ἔχει νὰ γινώσκῃ καὶ
ἐκτιμᾷ δεόντως τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του, οὐχὶ δὲ

Νεαρὰ δὲ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ λέγει «.... Ἡ δὲ ἐκ τῶν ἔξωθεν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγωγή, ἀπό γε τοῦ νῦν

παρὰ τούτου ν ἄναμένη φωτισμὸν καὶ καθοδῆγησιν· συνεπῶς πᾶσα ἔκλογὴ ἵερώς εἴτε ἐξ ὅπισθιούλιας, εἴτε ἐξ ἀλιγωρίας γινομένη ἐναντίον τῶν ἡθικῶν καὶ πνευματικῶν συμφερόντων τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ ποιμανίου, (καὶ τοιαύτη ἔκλογὴ ὑπάρχει, δοξάς ἂνευ ἀνάγκης τελεῖται χειροτονία πολλαπλασιάζεται δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἵερών, διὰ κατατάξεως ἐν τῇ χορείᾳ αὐτῶν νέου μέλους, διτεροῦντος δὲ καὶ κατὰ τὰ προσόντα, ἐξ οὐ κατάπτωτις τοῦ ἱεροῦ ἀξιώματος, προφανῶς ἐπηρεάζουσα τὸ ἡθικὸν τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ), ἀποτελεῖ παράβασιν τῶν θείων καὶ ἵερῶν κανόνων, ἐπομένως εἶναι πρᾶξις παράγομος καὶ ἀντικαροτική, συνῳδὰ καὶ τῇ προταχθείσῃ περικοπῇ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ σεπτοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας μας. «Οτι δὲ ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μείζων καὶ βαρυτέρᾳ παρίσταται ἡ ἐνοχὴ καὶ καταδίκη τοῦ συντελοῦντος εἰς τὸν πολλαπλασισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἵερών, ἡ τοῦ χειροτονοῦντος, ἂνευ αὐτηρᾶς ἐρεύνης καὶ προσοχῆς εἰς προσόντα, οὐ γρήζει ἀποδείξεως, καθότι πατιδηλον, ὅτι τὸ κακὸν βρίνει ἀκτάσχετον ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατάδηλον γίνεται, εἰς οίον βαθὺ μὲν εὐθύνεται ὁ καθιστάμενος ἔνοχος χειροτονιῶν ὑπεραριθμῶν ἵερών

Τὸ ζήτημα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀφορᾷ καθηρῶς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, οὐδαμῶς δὲ πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς τοῦτο ἡ πνευματικὴ ἔξουσία τῶν ἐπισκόπων, ἐξ ἡς πηγάζει ἡ δικαιοδοσία τοῦ χειροτονεῖν. «Οπως δὲ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαιοσύνης, τῶν διοικήσεων τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, τῶν διακονικῶν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν κτλ. χωρὶς τοῦτο νὰ θεωρήται ὅτι θίγει τὴν ἔξουσίαν τοῦ δικάζειν ἡ διοικεῖν, οὕτω καὶ ἡ ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ πληρέστατα ἔχει δικαιώματα καὶ ἔξουσίαν νὰ περιστέλλῃ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐπισκόπων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἔχει δικαιώματα καὶ νὰ μεταβίλῃ καὶ τροποποιῇ τὰ δριτὰ τῶν ἐπαρχιῶν, κατὰ τὰς διοικητικάς, δικαστικάς καὶ πνευματικάς ἀνάγκας αὐτῶν, χωρὶς νὰ θεωρῶνται ταῦτα παρέμβασις εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ χωρὶς ἐκ τούτου νὰ θίγηται τὸ ἐκ τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας πηγάζον δικαιώματα αὐτῶν τοῦ χειροτονεῖν.

Ἐπομένως δικαιώματα καὶ καθήκον τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς

σχολασάτω, ἔως ἂν ὁ κλῆρος εἰς τὸν ὥρισμένον ἀριθμὸν περιστῇ.... Εἴποι δὲ ἂν τις ἴσως περὶ τῶν κεκληρωμένων ἥδη, μήπω δὲ κατηρτισμένων κατά τε λόγον καὶ πρᾶξιν, ως παρὰ τοὺς θείους Κανόνας ἡ Ἐκκλησία τούτους ἔτι νῦν παραδέχεται, ἀλλὰ σκοπησάτω ὅτι τὸ ἐκ μακρῶν χρόνων γινόμενον, κάντευθεν ὡς ἔθος κρατῆσαν, εἰ καὶ παράλογον, ως ἀπεναντίχις τοῖς θείοις κανόσι γινόμενον, εἰσδέξεται τὴν διόρθωσιν δι' οἰκονομίας ἀρίστης τὸ ἄλυπον πᾶσι περιποιουμένης, οὐκ ἄρα τοῦ εἰκότος ἀπάρδουσα δόξειεν ἂν ἡ οἰκονομία.... οὐ γάρ τὸ παράλογον δεχόμεθα, οὔτε μὲν τοῦτο προτρεπόμεθα γίνεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μὴ καλῶς γινόμενον ἐπιτρέπει διορθωθῆναι ἡ βασιλεία μου....»¹.

Νόμος δὲ τοῦ Ἡρακλείου, «Περὶ τοῦ ὥρισμένον εἰναι τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ἀγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις τιμωμένης....» ὄριζει,

«Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον καὶ ἀρμοδίαν ἐπάγεσθαι τάξιν γρήσιμόν τι καὶ ἐπαινούμενον, οἷα τῆς ἀμετρίας ἐπιθολούσης ἀεί, καὶ τὰ καλῶς εἶναι τε καὶ κρατεῖν ὀφείλοντα ταραττούσης τε καὶ διαλυούσης, εἰς ἀπρεπῆ τε φερούσης σύγγυσιν, καὶ διαφερόντως τὴν ἵερὰν κατάστασιν, ἢν ἐπὶ σεμνότητι καὶ εύταξίᾳ συνεστῶσάν

ἀρχῆς ἡμῶν ἐστιν, ὅπως ὅρισῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν ἵερών ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ δι' ἀναλόγου πρὸς τὴν ἵερότητα καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος νομοθετήσατο. Τοῦτο δὲ πάντως ἔξυπονοεῖ καὶ δὲν τῇ προταθείσῃ περικοπῇ τῆς σεπτῆς ἐπιστολῆς ἀρυπέρθητος γραμμός....»

1. Ρ. καὶ Π. Συντ. Ε'. σελ. 298. 301.

τε, καὶ ἔξ ἀργῆς ἐκ θείας ἔξευρημένην προνοίας, ἔξω τοῦ καθεστώτος εἰναι οὐκ ἀσύμφορον μόνον, ἀλλὰ καὶ σφόδρα παράλογον.... ἐπεὶ καὶ ὁ πάντα σοφῶς καὶ καλὰ λίαν καταστήσας, μέτρῳ τινὶ τὰ ὅντα παραγαγεῖν εὐδόκησεν, ως μηδὲ ἐν ἐνδεῖν τι τούτοις, μηδὲ προσθήκην ἐτέραν ἐπιδέχεσθαι. 'Ανήγαγε γάρ ήμεν τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ τῆς κατ' αὐτὴν ἀγιωτάτης μεγάλης Ἐκκλησίας ἀναφερομένους, ὅρῶντας εἰς πολλὴν ἔξελθεῖν ἀμετρίαν τὸν τῶν εὐλαβῶν πρεσβυτέρων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν διαφόροις βαθμοῖς θεοφιλῶν κληρικῶν ἀριθμόν.... τέως μὲν γάρ διατυπώσαι τοὺς ἐν ἑκάστῳ τάγματι τελοῦντας κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὅπόσους αὐτοὺς εἶναι συμβέβηκε, μένειν ἐφ' ἡς ὑπάρχωσι νῦν τῶν προσώπων ποστήτος, μηδενὸς αὐτοῖς, ως ἔτυχεν, ἐτέρου προστιθεμένου, ἔως ᾧ προκόπτοντος τοῦ γρόνου, τὸν μὲν κατάλογον τῶν θεοφιλῶν πρεσβυτέρων εἰς π', τῶν δὲ διακόνων, ἀρρένων μέν, εἰς ρν', θηλείων δὲ διακονισσῶν, εἰς μ' καὶ τῶν ὑποδιακόνων, εἰς ο', καὶ τῶν ἀναγνωστῶν, εἰς ρξ', ψαλτῶν δέ, εἰς κε', καὶ πυλωρῶν, εἰς οε', ἔξ οἰασοῦν περιστῆναι συμβαίη προφάσεως.... τηνικαῦτα γάρ ἀκωλύτως αὐτοῖς ἀντεισάγεσθαι τοσοῦτον, δσον τὸ μηνημονευθὲν μέτρον ἀναπληροῦ προστιθέμενον, καὶ τούτου πλέον οὐδὲν οὐδενός, καθ' οἰονδήποτε τρόπον, προστιθεμένου.... Καὶ περὶ τοῦ ἐν Βλαχέρναις δὲ σεβασμίου οίκου τῆς ἀγράντου δεσποίνης ήμων Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὄμοιώς συνιδεῖν, καὶ ἐπ' ἔκείνῳ τὰ παραπλήσια διατυπώσαι, ὥστε τοῖς νῦν οὖσι κατὰ τὸν εἰρημένον ἐνδοξὸν οίκον τῶν κληρικῶν τάγμασι μηδεμίαν ἐπεισάγεσθαι προσθήκην· τῶν δὲ πρεσβυτέρων εἰς ιβ',

καὶ διακόνων, ἀρρένων μὲν εἰς ιη', θηλείων δὲ διακονισσῶν εἰς σ', ύποδιακόνων, εἰς η', ἀναγνωστῶν εἰς κ', ψαλτῶν εἰς δ', πυλωρῶν εἰς ε'', τῷ γρόνῳ συντελουμένων, ἐν ἔκείνῳ λοιπὸν τῷ μέτρῳ μένειν τε καὶ διατελεῖν... καὶ πλειόνων εὔκτηρίων ὅντων κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν, τὰ ιερὰ καταπράττειν ἀξιούντες, μόνον κέρδους ἀφορμὴν καὶ πρόφασιν τὴν εἰς τὸ Θεῖον λειτουργίαν καὶ ὑπηρεσίαν ποιεῖσθαι σπουδάζουσι....»¹.

'Ως λίαν δὲ σχετικὰ πρὸς τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τῆς βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου προστίθημι καὶ τὰ ἔξης, περὶ ὧν ἐν πολλοῖς καὶ δημοσίᾳ ἐποιησάμην λόγον.

Τὸ θεῖον κήρυγμα πρακτικῶς ἔξεταζόμενον.

"Οσῳ ἀπαραίτητος καὶ ἀναπόφευκτος ὑπάρχει ἡ ἐν τοῖς Σχολείοις διδασκαλία πρὸς ἀπόκτησιν ὠφελίμων καὶ ἀναγκαίων γνώσεων διὰ τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ποιάν τινα θέσιν αὐτοῦ, τοσούτῳ ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον παρίσταται τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διότι, ἐνῷ ἔκείνῃ συντελεῖ εἰς τὴν πρόσκτησιν γνώσεων καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ νοός, τοῦτο ἀναπλάττει καὶ μορφόνει ἡθικῶς· μάλιστα δὲ καὶ κατὰ μείζονα λόγον γρήσιμον ἀποβαίνει τοῦτο, καθότι ἡ μὲν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλίᾳ τελεῖται ἐπὶ ώρισμένον ἀριθμὸν ἐτῶν, εἰς ώρισμένους ἀνθρώπους,

1. Ρ. καὶ Π. Συντ. Θ. Καν. σελ. 230 – 234.

ώρισμένης ήλικίας, ἐνῷ γέ πολυποίκιλος καὶ πολυσήμαντος διδασκαλία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, δυνατὴ ὑπάρχει ἐν παντὶ χρόνῳ, διὰ πᾶσαν ήλικίαν καὶ πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, πρόδηλον ἀποδιάνει, δτὶ η τακτικὴ καὶ κανονικὴ λειτουργία τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ἀξία ἔστι νὰ διεγείρῃ τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον, τουλάχιστον ἔξισου πρὸς τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων καὶ δτὶ συνεπῶς δέον νὰ ἐφελκύσῃ σπουδαίως καὶ σοβαρῶς τὴν προσοχὴν καὶ μέριμναν τῶν ἀρμοδίων, πρὸς συστηματοποίησιν καὶ ἔξασφάλισιν τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ ὡρελιμωτάτου τούτου θεσμοῦ.

Ἐν Νεαρῷ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἀναφέρονται τὰ ἔξης, περὶ τοῦ θείου κηρύγματος.

«ΑΓΙΩΤΑΤΕ ΜΟΥ δέσποτα, καὶ η θεία καὶ ιερὰ Σύνοδος· εἰ καὶ ἀφρονέστερός είμι πάντων, ἀλλά γε ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῆς Ἐκκλησίας μὴ ως ἀφρονά με λογίσησθαι· ηψατο γάρ τῆς καρδίας μου ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἥδη ὑφράμενος κίνδυνος· ίδού γάρ κινδυνεύουσιν αἱ ψυχαὶ τῶν ὄρθοδόξων, καὶ μᾶλλον τῶν ἀπλουστέρων· ἐπεὶ κεφαλὴ ἔστι τῷ ὄρθοδόξῳ ἡ ιερατικὸς σύλλογος, καὶ καλῶς μὲρ ἔχοντος αὐτοῦ, ὅλον τὸ σῶμα, καὶ πάτητα τὰ μέλη αὐτοῦ πρὸς ἀξιαὶ ἀγορταῖ, τούτου δὲ πάλιν τοσήσαντος, καὶ τὸ σῶμα πᾶν πρὸς πατελῆ ὀλεθροῦ ἀφορᾶ· ίδού τοίνυν κινδυνεύει ὁ Χριστιανισμός, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐπὶ τὸ ἐλαττον καθ' ἐκάστην ὑποχωρούσης....

Αἰτιον δὲ τῆς τοιαύτης ἀτοπίας οὐδὲν ἄλλο ἔστιν η γρονία ῥαθυμία καὶ ἀμέλεια, ἐκ μακροῦ μὲν ἀρξαμένη, προτούσα δὲ μέγρι καὶ νῦν αὕτη γάρ παρεσκεύασε τὸ

κακὸν τοῦτο ἥδη καὶ ως νόμον εἶναι τινα· καὶ πράττεται οὐγ. ως κακόν, ἀλλ' ως ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, εἰ καὶ ὀλέθριον πάντη ἐστίν· ὀλέθριον, οὐγὶ σώμασιν, οὔτε εἰς χρηματικὴν ζημίαν ἀφορῶν, ἀλλὰ ψυχικήν, καὶ εἰς ἀπώλειαν χριστιανῶν κατατῶν....

Οὐκ ἔστι γάρ ἀραιήτησις τοῦ ὄρθοδόξου κηρύγματος, οὐκ ἔστιν ἔφεσις τῆς καταλήψεως τούτου, ἀλλ' ως ἐν σκότει πάντες σχεδὸν διαπορευόμεθα· κινδυνεύομεν πάντες ὅμοιοι οἵτε τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου, τοῦ μοναχικοῦ, καὶ τοῦ λαϊκοῦ, καὶ εἰς χάρος ἔζοφωμένον καὶ ἀγανὲς κατακρημνιζόμεθα.... Ως γάρ τὸ κρυθὲν ἐν Εὐαγγελίοις τάλαντον, (Μαθ. ΚΕ' 18, 19) οὕτω σχεδὸν τὸ ὄρθοδόξον δόγμα κρύπτεται νῦν, καὶ κρυπτόμενον οὐκ ἀναζητεῖται, ἀλλὰ τὸ μεῖζον τοῦτο τῶν ἀλλωρ ἀπάντων ἀσυγκρίτως, δεύτερον παρὰ πᾶσι σχεδὸν λογίζεται....»¹.

Κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην μου τὸ ὑψίστης σημασίας καὶ σπουδαιότητος ζήτημα, περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, στενῶς συνδεδεμένον τυγχάνει πρὸς τὸ ἐπίσης σπουδαιότατον καὶ προηγούμενον μάλιστα ζήτημα τῆς βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, διὸ κατ' ἀνάγκην ἐν τῇ ἔξετάσει τοῦ κυρίου θέματος παρεισάγονται τινα καὶ περὶ τούτου.

Ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ»² ίκανὰ ἐλέγθησαν ἄλλοτε περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου καὶ ἀρκούντως ἀνεπτύχθη τὸ ζήτημα, ἐξ οὗ κα-

1. Ρ. καὶ Η. Συντ. Τομ. Ε' σελ. 291—294.

2. "Ἐτος ΙΕ' 15 Σεπτεμβρίου ἀριθ. 29.

τεθείχθη, δτι ή χυρία αιτία τῆς ἐλλείψεως ἀναπτύξεως και ἡθικής μορφώσεως του χλήρου, συνεπῶς δὲ τῆς ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν προξενούσης καταπτώσεως τῆς ὑπολήψεως αὐτοῦ, ἐστίν ὁ καθ' ἔκάστην πολλαπλασιασμὸς του ἀριθμοῦ τῶν ιερέων διὰ νέων γειροτονιῶν ἀνευ οὐδεμῖς ἀνάγκης τελουμένων, και γωρὶς τῆς ἐλαχίστης ἀρεύνης και προσογῆς περὶ προσόντων¹.

1. Πρὸς τοῖς ἐκτεθεῖτιν ἐν τῷ εἰρημένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἀριθ. 29 περὶ τῆς βελτιώσεως του κατωτέρου χλήρου, σημειῶ ἐνταῦθα και τὰ ἔξης: «Ο ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Ζαχαρίου Διονύσιος Λάτας ἀναχέρει («Σιών» ἔτος Α' 19 Ὁκτωβρίου 1881 ἀριθ. 38.) δτι κατὰ τὸ ἔτος 1881 ὑπῆρχον ἐν γωρίῳ τινὶ τῆς Ἑλλάδος Ἐξαμίλια περιέχοντι πληθυσμὸν 35 οίκογενειῶν τρεῖς (3!!) ιερεῖς ἐφημέριοι. Τριάντα (30!!!) δὲ ἐφημέριοι κατὰ δῆμον και ἐστιν δτε δέκα πέντε (15!!!!) κατὰ γωρίον.

Ως βαίνομεν δὲ και ἡμεῖς, οὐγὶ ἀπίθανον νὰ φθάσωμεν ἡμέραν τινὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι.

Τὸ ὄλεθριώτατον δὲ κακὸν του πολλαπλασιασμοῦ τῶν ιερέων τὸ συνεπαγόμενον τὸν παντελὴ ἔξειτελισμὸν τῆς θέσεως αὐτῶν, ὅπερ ἀναγκαῖαν συνέπειαν ἔχει, δπως λαμβάνονται οἱ ιερεῖς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν κατωτάτων στρωμάτων και ἐκ τῆς ὑποστάθμης τῆς κοινωνίας, ἐξ ἣς δὲν εἶναι δυνατὸν βεβχίως νὰ τοὺς ἐξαγάγῃ τὸ ράσον και τοὺς ἀνυψώσῃ, δότι κατὰ τὸ γχλικὸν λόγιον l'hadit ne faif pas le moins, ἐλυμαίνετο τὴν γριστιανικὴν κοινωνίαν και τῶν προγόνων μας εἰς πολὺ προγενεστέρας ἐποχάς, ώς δῆλον ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν περικοπῶν τῶν διατάξεων Ἀλεξίου του Κομνηνοῦ και Ἡρακλείου. Πλὴν δὲ τούτων, διάταξις του ἀοιδίμου και εὔσεβεστάτου αὐτοκράτορος Ἰουστινοῦ ἀναφέρει «....Ἐπειδὴ γὰρ οὐδὲν σχεδὸν τὸ ἐν ἀμετρίᾳ καλόν, προσῆκον ἂν εἴη μηδὲ τὰς γειροτονίας τὰς ἐν τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς ἢ ταῖς εὐλαβεστάταις διακονίαις γίνεσθαι τοσαύτας, ὃν ταῖς ἐκείνων ἀποτροπαῖς τὴν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν εἰς διανεισμάτων ἐμπίπτειν γρείαν μεγάλην, και κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταφέρεσθαι.... Ως δὲ οἱ θεοφιλέστα-

“Οθεν κατὰ τὰ ἀναπτυχθέντα, ἀπαγορευομένης αὐτηρῶς τῆς τελέσεως νέων γειροτονιῶν διὰ διατάξεων, καθοριζουσῶν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐφημερίων ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ, ὃν ἡ αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐπὶ ἀπειλῇ καταγνώσεως τῆς βαρυτάτης τῶν ποινῶν κατὰ του παραβάτου, δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποιητὴ βελτίωσις του χλήρου ως ἔξης: 'Ἐν πρώτοις κατ' ἀνάγκην διατηρηθήτωσαν ἐν ταῖς θέσεσιν αὐτῶν οἱ ὑπάρχοντες ιερεῖς. Τότε δὲ μόνον ἐπιτραπήσεται νέα γειροτονία, ὅπόταν ὁ ἀριθμὸς τῶν ωρισμένων ιερέων καταστῇ ἐλάσσων του ἀριθμοῦ τῶν ωρισμένων ἐφημεριῶν οὕτω δὲ παραστῇ ἀνάγκη πρὸς πλήρωσιν κενῆς ἐφημερίας. 'Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει γίνεται ἐκλογὴ του ιερέως, μεταξὺ τῶν ἐγγάμων διδασκάλων, πτυχιούγων μὲν γυμνασίου, διὰ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι και μεγάλαις κώμαις ιερεῖς, διὰ δὲ τὰς ἐν ταῖς μικραῖς κώμαις

τοι ἐπίσκοποι, ταῖς δισωπήσεσί τινων προσέχοντες, ἔξεγύθησαν πρὸς τὸ τῶν γειροτονουμένων πλῆθος, ηὔγηται μὲν ἡ τῆς δαπάνης ποσότης εἰς ἀμετρίαν πολλήν, δικνεισταὶ δὲ πανταχόθεν και τόκοι και τὸ τελευταῖον οὐδὲ δικνεισταὶ λοιπὸν διὰ τὴν ἀπιστίαν ἥδη του πράγματος, ἐλλ' ἐκποιήσεις ἡνχγκχσμέναι και παράνομοι, πράγματα ἀπρεπῆ..... θεσπιζόμενοι τοίνυν τοὺς μὲν ἄχρι νῦν ὄντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἀγιωτάτην Μεγάλην Ἐκκλησίαν και τοὺς λοιποὺς ἀπαντας εὐχεῖς οἴκους και τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς και γυναικας διακόνους και πυλωροὺς μένειν ἐφ' οὐ πέρ εἰσι σ/ήματος· οὐ γὰρ τὸ ὄν ἐλαττοῦμεν, πρόνοιαν δὲ του μέλλοντος ποιούμενοι ταῦτα νομοθετοῦμεν. Του δὲ ἔξης γρόνου μηδεμία γινέσθω γειροτονία, μέχρις ἂν εἰς τὸν ἔξης ἀριθμόν, τὸν ἐνστάτα τα παρὰ τῶν τὰς ἀγιωτάτας Ἐκκλησίας οἰκοδομηθησομένων, ἡ τῶν ἐλαβεστάτων κληρικῶν περισταίη ποσότης...»

καὶ χωρίοις ἐφημερίας, ἀποφοίτων Ἀστικῆς σχολῆς¹ τῶν διαχριθέντων ἐπὶ γρηστότητι γέθους καὶ ἐπιμελείᾳ κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν διδασκαλικῶν καθηκόντων αὐτῶν. Προϊόντος δὲ τοῦ γρόνου πτυχιούχων γυμνασίου καὶ διὰ τὰς ἐφημερίας ταύτας, ὅπερ οὐχὶ δύσκολον, διότι ἡ ἔξαστράλισις σταθερᾶς καὶ ἐπιχροῦ προσόδου ἐκ τῶν ἐφημεριῶν, ἐπιζήλους θέσεις καθίστησι ταύτας, ἀφοῦ διὰ διδασκαλικὰς θέσεις ἐν κώμαις καὶ χωρίοις, ἀποφερούσας γλίσχρον τινὰ μισθόν, οὐκ ὀλίγοι ὑποψήφιοι πτυχιούχοι παρουσιάζονται, πολλοὶ περισσότερον παρουσιασθήσονται διὰ τοιαύτας προσοδοφόρους ἐφημερίας καὶ σταθερᾶς θέσεις, συνεργούντων καὶ τῷριν ἀρμοδίων.

Νεαρὰ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ λέγει « . . . καὶ δοῖ μὲν τῶν τοιούτων διδασκάλων, ἔχοντες δηλονότι βίον ἐνάρετον καὶ τὴν τοῦ διδασκαλικοῦ λόγου δύναμιν, προθυμοῦνται γενέσθαι ιερεῖς, γενέσθωσαν . . . Μηδεὶς δὲ τῶν οὗτως ἀξίων διδασκάλων ἀπροθύμως ἔστω εἰς τὸ γενέσθαι ιερεύς, καὶ οὗτως μεταδιδόναι τῷ λαῷ τοῦ διδασκαλικοῦ λόγου κατὰ προτροπὴν τοῦ μεγίστου Ἀρχιερέως, ἀλλὰ μᾶλλον προθυμείσθω εἰς τοῦτο, ώς κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας γινόμενον.

1. Ὁ νέος Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Προκόπιος Οἰκονομίδης ἀπεφάπισεν «Οὐδεὶς ἂνευ διπλώματος προλύτου τῆς Θεολογίας ἢ ἀπολυτηρίου τῆς Ριζαρείου σχολῆς θέλει χειροτονηθῆν τῇ Ἐπαρχίᾳ τού».

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσίας, ὅπως τις χειροτονηθῆ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, δέον νὰ ἔχῃ ἀποπερατώσει τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τινὶ τῶν ἔκει καλουμένων φυτωρίων (seminaria), ἐν οἷς διδάσκονται στοιχειώδῶς ἀπασχαὶ, αἱ τὴν σήμερον τῷ ιερεῖ ἀναγκαῖαι γνώσεις. Κανον. δικ. Περὶ Ἱερ. Ἐξουσίας I. Παπαλουκᾶ Εὐταξίου σελ. 77.

εὶ γάρ καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἔδοξε νῦν ἔχειν ὑπόπτωσίν τινα ἡ ιερωσύνη, πλὴν οὐχ οὕτως ἔχει καὶ ἡ ἀλήθεια· τῇ δὲ παραλόγῳ συνηθείᾳ πάντως ἀκολουθῶν τις, κρίνει τὴν τιμὴν ἀτιμίαν! . . . Απονέμει δὲ τοῖς τοιούτοις διδασκάλοις τοῖς γενομένοις ιερεῦσιν ἡ βασιλεία μου καὶ μεῖζον τὸ σιτηρέσιον, ἥγουν ἐκάστῳ νομισμάτων.... εἰ γάρ ὁ ἄξιος παρορᾶται, καὶ ὁ ἀνάξιος προβιβάζεται κρίμα προξενεῖ τοῦτο τῷ προκρίναντι μὲν τὸν ἀνάξιον, παρορῶντι δὲ τὸν ἄξιον, καὶ ζημίαν ψυχικὴν ἀφόρητον, οἵς ἡ μὴ ἄξιος διδασκαλος ἐφίσταται . . .

Ἴνα δὲ εἴη εὐπορία τῶν ἀξίων καὶ ἀπὸ τῶν λαϊκῶν, καὶ ἀπὸ τῶν μοναχῶν, ἐὰν εύρεθῇ τις ἔγων καὶ τὸν διδασκαλικὸν λόγον καὶ τὸν ἀνεπίληπτον βίον, ὥστε μὴ κωλύεσθαι εἰς ιερωσύνην, καλείσθω καὶ προχειρίζεσθω, στε ἀξιολογώτερος; δηλονότι ἐστί, τῶν τῆς Ἐκκλησίας . . . »¹.

Οὕτω δὲ κάλλιστα δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκάστη ἐκκλησίᾳ τακτική, ἀδιάκοπος καὶ καρποφόρος λειτουργία τοῦ θείου κηρύγματος, ἀναλαμβάνοντος τοῦ τοιούτου ιερέως ὑποχρεωτικῶς, σὺν τῇ ἐπιτελέσει τῶν ιερατικῶν καθηκόντων αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ τακτικοῦ ιεροκήρυκος, ώς ἀνήκει εἰς πάντα λειτουργὸν τοῦ Ὅψιστου, συνῳδὰ τῇ διδαγῇ τοῦ Μεγάλου Χρυσοστόμου: «Οὐ πολὺ τὸ μέσον τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων καὶ γάρ καὶ αὐτοὶ οἱ πρεσβύτεροι διδασκαλίαν εἰσὶν ἀναδεδειγμένοι καὶ προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας, τῇ γάρ χειροτονίᾳ μόνη ὑπερβεβήκασιν οἱ ἐπίσκοποι, καὶ τούτου μόνον

1. Ρ, καὶ Π. Συντ. Ε', σελ. 299—301.

δοκοῦσι πλεονεκτεῖν τῶν πρεσβυτέρων» καὶ τῷ Ἱερατικῷ τῆς Μ. Ἐκκλησίας (1895) ὅριζοντι τὰ ἔξῆς. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀγίου Εὐαγγελίου «ὅτι Ἀρχιερεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, η̄ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἱεροκήρυξ, ἀπὸ τοῦ ἀμύνωντος ἐρμηνεύει τὴν ἀναγνωσθεῖσαν εὐαγγελικὴν η̄ καὶ τὴν ἀποστολικὴν περικοπὴν καὶ διδάσκει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς γλῶσσαν ἀπλῆν καὶ καθαρὰν» σελ. 63¹.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ ἱεροκήρυκος δσω ἱερὸν τόσῳ καὶ ὑψηλὸν τυγχάνει, ἀπαιτεῖ δὲ ἔκτος πολλῶν γνώσεων καὶ δύναμιν λόγου, διπέρ φυσικὸν χάρισμα ἐστι καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα πλεονεκτήματα. Ἐν τούτοις αὐτὰ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι εἰς ἱερέυς ἔστω καὶ μικρὰς πιαιδείας, ἀλλ' ἐπιμελής, πολλὰ δύναται νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς ἐπιμελείας, τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ καθῆκον, ἀφιερῶν τὸν γρόνον, ὃν ἀφειδῶς παρέχει αὐτῷ τὸ ἱερὸν διακόνημα τοῦ ἱερέως, εἰς μελέτας τῶν διαφόρων ἔρμηνειῶν καὶ ἡθικῶν ὄμιλῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων καὶ περιοδικῶν, ἐφημερίδων κτλ. Οὕτω δὲ ἐντὸς ὀλίγου γρόνου καθίσταται ἱεροκήρυξ, ἀποφέρων τὰ διὰ τοῦ τακτικοῦ κηρύγματος λαμπρὰ καὶ εὐάρεστα ἀποτελέσματα τοῦ θείου λόγου².

1. «Ναὸς ἂνευ διδάσκοντος καὶ διδασκαλίας, τυπικῶς μόνον καὶ ἀνωφελῶς λειτουργῶν, ίσοδυναμεῖ περίπου πρὸς σχολεῖον ἂνευ διδασκάλου» «Ἀνάπλασις» "Ἐτος Γ", ἀριθ. 53 σελ. 653.

2. «Ο, τι εἶναι τραπέζι χωρὶς φαγητόν, παρόμοιον εἶναι καὶ η̄ Ἐκκλησία χωρὶς κήρυγμα «Ἀγάπη» "Ἐτος Δ", ἀριθ. 262 σελ. 356.

2. «Ο ἀείμνηστος Δ. Λάτας λέγει «εἰς ἱερέυς, ἔστω καὶ ἀπαίδευτος, ἀλλὰ φιλότιμος καὶ πολλὰς, ἐπισταμένως ἀναγινώσκων τὸ Πηδάλιον,

“Οτι δὲ τὸ ἱερὸν κήρυγμα λαμπρὰ καὶ εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἀποφέρει πασιδηλον ἐστίν! “Οσον δ' ἀ-

ὅπερ ἡρμήνευσαν εἰς ἀπλουστάτην καὶ οἰονεὶ χυδαίαν γλῶσσαν ὁ ἵερομόναχος Ἀγάπιος καὶ Νικόδημος ὁ μοναχός, δύναται νὰ γίνη σὺν τῷ χρόνῳ πρακτικὸς θεολόγος καὶ ἐμπειρικὸς φιλόσοφος «Σιών» ἔτος Γ', 9 Νοεμβρίου 1893 ἀριθ. 138.

Μόνον δὲ διὰ τοῦ ἀνωτέρω τρόπου, φρονῶ ὅτι δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ γενικῶς ὁ ἱερὸς σκοπὸς τοῦ θείου κηρύγματος, δλως ἀδυνάτου ὅντος τοῦ διορισμοῦ ἱεροκήρυκος ἐν πάσῃ Ἐκκλησίᾳ. Τὴν διατήρησιν δὲ ἐνὸς ἱεροκήρυκος ἐν ἐπαργύρῳ η̄ νομῷ (ώς ἐν 'Ελλάδι) θεωρῶ ὡς οὐδαμῶς ἀνταποκρινομένην πρὸς τὸν σκοπόν διότι διὰ τοῦ μέτρου τούτου, καὶ ὅλον τὸ ἔτος κατορθοῦσται ἴσως ἐν κήρυγμα ἐν ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς καθ' ὥρισμένας μόνον ἐπογκάς τοῦ ἔτους διδασκαλίας τοῦ θείου λόγου εἰς ὀλίγιστα μέρη, ἀδύνατον νὰ κατορθωθῇ σπουδαίον τι. Νεαρὰ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ λέγει «... Δεῖ δὲ καὶ ἀξιολόγους ἱερεῖς ἐγκαθιδρυθῆναι ταῖς τῶν γωρίων καθολικαῖς Ἐκκλησίαις, ὡς ἀν αὐτὸν πάλιν οἱ ἱερεῖς φωτίζωσι τὸν λαόν, καὶ τοῦ ὄρθοδόξου κηρύγματος πᾶσι μεταδιδόσιν ...» P. καὶ Π. Συντ. Ε', σελ. 303.

1. 'Ἐνταῦθα οὐδαμῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιδειχθῶ, οὔτε αἰσθάνομαι τοιαύτην διάθεσίν πιτε, καθότι φρονῶ ὅτι η̄ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντός ἐστιν ἀπότισις ὀφειλομένης ὀφειλῆς εἰ δὲ καὶ τὸ πασιδηλον οὐ γρήζει ἀποδειξεως, ἐν τούτοις ἀναφέρω τὸ γεγονὸς ὡς ἀξιον σημειώσεως, ὡς ἀποδεικνύων τὸν περὶ ἀκροάσεως τοῦ θείου κηρύγματος εὐσεβῆ καὶ ἀξιέπαινον πόθον καὶ ζῆλον τῶν χριστιανῶν. Θεωρῶν τὸ θείον κήρυγμα εὐαγγελικὸν ἔργον ἀναποσπάστως συνδεδεμένον μετὰ τῆς θείας λειτουργίας (ώς εἴθισται εὐστόχως ἐν ταῖς ἑτερόδοξοις Ἐκκλησίαις, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος τακτικῆς ἀκροάσεως τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἱερῶν τελετῶν ἀπὸ ἐννέα μηνῶν, καὶ ἡς διατρίβω ἐνταῦθα (Σαράντα Ἐκκλησίαις), κατὰ τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις μου, κηρύττω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τακτικῶς, ὡς καὶ ἄλλοτε, ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῶν ἀγίων Πάντων, ἐν ἡ̄ ἐγενήθην καὶ κατοικῶ κατὰ μὲν τὰς Κυριακὰς ἀναπτύσσων ἡθικὴν ὄμιλον ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἡ̄ τοῦ Ἀποστόλου, τὰς δὲ ἐπισήμους ἐορτὰς τὴν ιστορίαν αὐτῶν ἡ̄ τοῦ ἐορταζομένου ἀγίου, μετὰ διδακτικοῦ τίνος συμπεράσματος καὶ πολ-

φορῷ περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἀρχιερεὺς δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἔννοιηθῇ ἢ ὡς κῆρυξ τοῦ Θεοῦ, πρόσδηλον δτὶ ιερόν, ὑπέρτατον καὶ ἀπαράβατον καθῆκον ἔχει κηρύττειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πάντοτε τακτικῶς, εἴτε γοροστατῶν εἴτε ιερουργῶν¹.

λάκις παρενείρων διαφόρους ἴστορίας, ἥθικὰ διδάγματα περιεχούσας καὶ πρακτικὰ παραδείγματα πάντοτε εἰς ἀπλὴν γλῶσσαν καταληπτὴν τῷ λαῷ. Πάνυ δὲ εὐχρέστως σημειῶ, ὅτι οἱ χριστιανοὶ διψῶσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ δτὶ δὲν πίπτει οὔτος εἰς πέτρας^{*} παρατηρεῖται ἄκρω προσοχὴ καὶ ἐνδιαφέρον κατὰ τὴν ἀκρόσιν τοῦ κηρύγματος[;] πολλάκις δὲ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μετ' εὐχριστήσεως; μων ἤκουστα, ὅτι οἱ χριστιανοὶ ποθεῦσι τὸ κήρυγμα καὶ ὡρελείας πορίζονται ἐκ τούτου, ὅπερ ἄλλως, τὸ αὐτόνον ἐκκλησίατος καὶ ἡ ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ περιτγωγῆς δίσκων κατὰ πενήντα τοῖς ἑκατὸν αὐξῆσις τῶν προσόδων τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβεβιούσιν.

Πρόδηλον δὲ² ἔστιν, ὅτι τὸ ἀναμφορίστως εὐχάριστον τοῦτο ἀποτέλεσμα γενικὸν ἔσται, ἐὰν θεσπισθῶσι καὶ τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν αἱ περὶ βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου διατάξεις κατὰ τὰ εἰρημένα.

1. «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ πατιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν ἀφυριζέσθω[;] ἐπιμένων δὲ τῇ φαρισαϊκῇ καὶ ἀμελείᾳ καθαιρείσθω» Καν. ΝΗ' ἀγίων Ἀποστόλων.

Ἐρμηνεία.

Ἐὰν κανένας δεσπότης ἢ κανένας πρωτόπαπας δὲν φροντίζῃ διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ διὰ τὸν λαὸν καὶ δὲν κηρύττῃ εἰς αὐτοὺς τὸν θείον λόγον, διὰ νὰ τοὺς διδάξῃ νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ φοδοῦνται τὸν Θεόν καὶ νὰ φυλάττουν τὸν νόμον τοῦ, πρέπει ὁ ἀμελής αὐτὸς δεσπότης ἢ ὁ πρωτόπαπας ὁ ἀμελής νὰ ἀφορίζεται[;] ἐὰν δὲ ἔξακολουθῇ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἀμελείαν καὶ τὴν φυγοπονίαν, πρέπει νὰ καθαιρῆται.

«Δεῖ τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν προεστῶτας ἐν πάσῃ μὲν ἡμέρᾳ, ἔξαιρέσει δὲ ἐν ταῖς Κυριακαῖς πάντα τὸν κλήρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους ἐκ τῆς θείας Γραφῆς ἀναλεγομένους

Ταῦτα ἐν συνόφει περὶ τοῦ θείου κηρύγματος, διπερ καθὰ προσιμιχόμενος εἶπον, θεωρῶ σχολεῖον ἀναπλάττον τὸν ἄνθρωπον ἡθικῶς καὶ ὡς τοιοῦτον δέον τακτικῶς καὶ ἀδιακόπως νὰ λειτουργῇ. Εἴθε δὲ οὐκ εἰς μακρὸν γρόνον νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ τοιούτῳ τρόπῳ, διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ κλήρου καὶ ἀνυψώσεως εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, καθιέρωσις καὶ ἔξασφάλισις τῆς τακτικῆς καὶ διαρκοῦς λειτουργίας τοῦ θείου κηρύγματος καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἡμῶν, οὕτινος ἡ ἐπιτευξίς δσῳ ὠφέλιμος, τόσῳ καὶ εὔχολός ἐστιν.

Ἀνάγκη δὲ νὰ κατανοηθῇ παρὰ πολλῶν ἐκ τῶν ἥδη ὑπαρχόντων ιερέων.

“Οτι τὸ ιερὸν λειτουργημα τοῦ ιερέως δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὸ τυπικῶς ιεροτελεστεῖν.

“Οτι ὁ ιερεὺς δρείλει νὰ ἔχῃ μίαν μέριμναν καὶ φροντίδα, τὴν δσον ἔνεστιν ἀκριβεστέραν ἐκπλήρωσιν τῶν ιερῶν καθηκόντων αὐτοῦ, συνεπῶς νὰ διέρχηται τὸν χρόνον, εἴτε ἐν τῷ οἰκῳ, εἴτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μελετῶν τὰς ἀγίας Γραφὰς καὶ ἐρμηνείας καὶ ἥθικὰς διμιλίας ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα καὶ περιοδικά, ἐφημερίδας κτλ. ἐν οἷς πλειστα εὑρίσκει καὶ ὅτινα δύναται νὰ χρησιμοποιῇ ἐπωφελῶς ὑπὲρ τῶν ἐνοριτῶν του. Ἔξ-

τὰ τῆς ἀληθείας νοήματά τε καὶ κρίματα. Καὶ μὴ παρεκβαίνοντο; τοὺς ἥδη τεθέντας ὄρους. . . .» Καν. ΙΘ', σ' Οἰκουμενικῆς κτλ.

Ἐρμηνεία.

“Ἐχουν καθῆκον οἱ κληρικοὶ δσοι εἰναι προϊστάμενοι εἰς τὰς Ἐκκλησίας κάθε ἡμέραν ἀλλὰ περιστότερον τὰς Κυριακάς, νὰ διδάσκουν τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τὸν λαὸν μὲ ἐντέλειαν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἀπὸ τὰς ἀγίας Γραφῆς...»

σκούμενος εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, προγυμνα-
ζόμενος εἰς δ. τι θὰ ἀναγνώσῃ ἢ φάλη τὴν Κυριακὴν ἢ
ἔορτὴν καὶ εἰς τὸ τακτικὸν κήρυγμα τοῦ Θείου λόγου καὶ
ἐν γένει ἀσχολούμενος εἰς πᾶν δ. τι δύναται νὰ συντελέσῃ
εἰς τὴν ἡθικὴν διδάσκαλίαν καὶ τὸ καλὸν τῶν ἐνοριτῶν
του. «Ποιμάνατε τὸ ἐν ἡμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ . . .
προθύμως» λέγει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος Α' ε' 3.

Οὐτὶ ὁ ιερεὺς φιλοτιμούμενος καὶ γρηγοριμοποιῶν
προσηκόντως τὸν ἐκ τοῦ διακονήματος αὐτοῦ παρεγόμε-
νον αὐτῷ χρόνον, πολλὰ δύναται νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς
ἐπιμελείας καὶ τοῦ ζήλου. Γνωρίζω ιερέα ἐν κωμοπόλει,
ὅστις ἀπὸ γεωργὸς ἔχειροτονήθη ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπι-
μελείας, τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ καθῆ-
κον, ἦν ἀνέπτυξε μετὰ τὴν χειροτονίαν του, ἀφιερών τὸν
χρόνον εἰς τακτικὴν ἀνάγνωσιν διαφόρων συγγραμμάτων,
περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, καὶ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς
Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, οὐχ ἡττον δὲ ἐν συναίσθή-
σει διατελῶν τοῦ ιερατικοῦ βαθμοῦ του, διακρινόμενος
ἐπὶ κοσμιότητι καὶ σεμνότητι, κατέστη ἀξιολογώτερος
καὶ σεβαστότερος πολλῶν ιερέων ἐν μεγαλοπόλεσι.

Ἀνάγκη οἱ πλεῖστοι νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν, διὰ τὸ εὐ-
σεβὴς γριστιανὸς ὅστις καθ' ὅλην τὴν ἑδομάδα ἔργαζό-
μενος, πολλάκις δὲ καὶ τὴν νύκτα μοχθῶν καὶ κοπιάζων
πρὸς ἔξοικονόμησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, δταν μεταβαίνῃ εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διδῇ τῷ ιερεῖ τὸν διδολόν του, εὐλό-
γως ἔχει την ἀπακίτησιν νὰ ἰδῃ ἐν αὐτῇ εὔκοσμίαν, τάξιν
μεγαλοπρέπειαν καὶ νὰ ἀκούσῃ ἀρμονίαν καὶ διδακτικόν
τι μάθημα, δι' ἀ ὁ ιερεὺς εἶναι ὑπεύθυνος, κατὰ τὸν λό-
γον τοῦ προφήτου «χείλη ιερέως φυλάξονται γνῶσιν καὶ

νομον ἐκζητήσουσιν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ διὰ ἀγγελος
χυρίου Παντοκράτορος» Μαλαχ. 6' 7. καὶ τοῦ Σωτῆρος
ἡμῶν, διὰ ὁ ιερεὺς εἶναι ὁ φανὸς ὁ ὁδηγῶν τοὺς ἀνθρώ-
πους διὰ τοῦ σκότους. «ἡμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου»
Ματθ. Ε' 14.

Ἀνάγκη ν' ἀναλογίζωνται, διὰ οἱ διδάσκαλοι μετὰ
μόχθους πολλῶν ἐτῶν καὶ θυσίας οὐκ ὀλίγας, κατέχουσι
θέσιν, ἐν ᾧ ἔργαζόμενοι ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν, μελετῶν-
τες δὲ καὶ τὴν νύκτα, πορίζονται ἐν πολλῷ ἴδρωτι τὰ
πρὸς τὸ ζῆν, ἐκτεθειμένοι ὅντες καὶ εἰς πλείστας ὑπο-
χρεώσεις καὶ δὴ καὶ εἰς τὸν ἀέναον φόβον καὶ κίνδυνον
νὰ μείνωσι διαθέσιμοι, ἐν ὧ οἱ πλεῖστοι τῶν Αἰδεσιμω-
τάτων, οἱ ἀνευ οὐδενὸς κεφχλαίου, ἀκόπως δὲ καὶ ἀδα-
πάνως ἀποκτήσαντες τὸ ἀξίωμα, καθ' ἐκάστην ἔορτά-
ζοντες, ἔχουσιν ἀσφαλῶς τὸ εἰσόδημά των, χωρὶς δὲ νὰ
ἔχωσι φόβον, διὰ θὰ ἐλεγγθῶσιν ἐπὶ ἀμαθείᾳ.

Ἀνάγκη νὰ ἔχωσι συναίσθησιν, διὰ τὸ ράσον οὐκ
ὄλιγους ἐξ αὐτῶν ἀπήλλαξεν ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ μό-
χθους βαναύσου ἔργου καὶ διὰ ὃν ὅχι δι' ἄλλο, τούλαχι-
στον ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου, εὐγνωμόνως φερόμενοι,
διφείλουσι νὰ δεικνύωσιν εὐσέβειαν καὶ φροντίδα περὶ τῆς
διατηρήσεως τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ράσου καὶ ν' ἀποφεύ-
γωσι πᾶν διὰ ἔξευτελίζει αὐτό.

«Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας,
ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ . . . περὶ
πάντα σεαυτὸν παρεγόμενος τύπον καλῶν ἔργων» λέγει
ὁ Ἀπόστολος Παῦλος Τιτ. Β' 2—7.

Ἐν δὲ τῇ «Ἀναπλάσει» ἐκτίθενται τὰ ἔξης.
«Ἐκαστος τῶν ἀνθρώπων καταλαμβάνων ἀρχήν τινα

καὶ περιβαλλόμενος ἀξίωμά τι, καθῆκον ιερὸν ἔχει νὰ ἐννοήσῃ τὴν θέσιν του καὶ τὴν ἀποστολήν του καὶ νὰ δειχθῇ ὅπωσδήποτε ἀντάξιος τοῦ ὑψους αὐτῶν, ἐγκαταλείπων ἔξεις καὶ συστήματα, τὰ ὅποια, γελωτοποιοῦντα αὐτὸν δὲν ἔγειρουσι μόνον τὴν πρὸς τὸν ἴδιον ἀηδίαν, ἀλλὰ παρεισάγουσι βαθμηδὸν τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν περιφρόνησιν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, οὐ ἐκλήθη ἀντιπρόσωπος, ψυγρότητα, καὶ περιφρόνησιν ἀξιοθήνητον καὶ ὄλεθρίαν, διὰν τὸ ἀξίωμα τοῦτο συμβαίνει νὰ ἥναι τὸ ιερατικόν. Ιερεὺς βαπτίζων μὲν καὶ μυρόνων, διαπληκτιζόμενος κατὰ τὴν θείαν ιερουργίαν, ἀργολογῶν καὶ γαστρόμενος ἐν τοῖς καφενείοις, εἶναι θέαμα ἡκιστα ἐποικοδομητικὸν καὶ διδακτικόν. Ιερεὺς ἀπ' ἐναντίας σώφρων τούλαχιστον, σεμνός, κόσμιος, φειδόμενος τῆς γλώσσης του, ἀγαπῶν τὸν συλλειτουργὸν του, ἀναστρεφόμενος ἀδελφικῶς μετ' αὐτοῦ, τιμῶν τὸ ἀξίωμά του, ζητῶν ν' αὐξήσῃ τὰς γνώσεις του ἐφόσον δυνατόν, διδάσκων ἢν ὅχι διὰ τοῦ λόγου, δπερ ἵσως δὲν δύναται, τούλαχιστον διὰ τοῦ παραδείγματός του, δπερ δύναται, καὶ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του βελτιοῦ καὶ ἀνυψοῦ καὶ τὴν θρησκείαν καθιστᾶ σεβαστήν, ὅχι δὲ μόνον τὰς πύλας τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀνοίγει πρὸς τοὺς πιστούς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ προκαλεῖ μεταξὺ αὐτῶν ἀφθονους τοὺς καρποὺς τῆς δικαιοσύνης. τῆς ἀγαθοεργίας, τῆς ἀγάπης»¹.

'Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Κανονισμῷ περὶ τοῦ ἐνορια-

κοῦ ιεροῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνταντινουπόλεως (1880)¹ ἔκτιθενται τὰ ἔξῆς.

"Ἄρθρον 2. Ὁ ιερεύς, ὡς κεκλημένος νὰ καθιδηγῇ τοὺς χριστιανοὺς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ιερῶν μυστηρίων, διὰ τῆς ὑγιοῦς διδασκαλίας καὶ διὰ τῆς ιεροπρεποῦς διαγωγῆς αὐτοῦ, δφείλει νὰ ἦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε σώφρων, πρᾶος, μακρόθυμος καὶ ἀνεξίκακος.

"Ἄρθρον 3. Ὁφείλει νὰ παρέγῃ ἑαυτὸν πανταχοῦ καὶ πάντοτε τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἐν λόγοις τε καὶ ἔργοις.

"Ἄρθρον 4. Ὁφείλει νὰ φέρῃ ἐνδυμασίαν σεμνήν, λιτήν καὶ καθαράν.

"Ἄρθρον 5. Ὁφείλει νὰ μὴ συγγάζῃ εἰς μέρη ἀνάρμοστα τῷ ιερῷ αὐτοῦ σχῆματι καὶ τῇ ὑψηλῇ αὐτοῦ ἀποστολῇ καὶ σκανδαλίζῃ οὕτω τὰς συνειδήσεις τῶν παρεστώτων.

"Ἄρθρον 6. Ὁφείλει νὰ ἐνασχοληται κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῆς ἀγίας γραφῆς καὶ διαφόρων ἐγκεχριμένων θρησκευτικῶν καὶ ἡθικῶν βιβλίων, ἵνα ἀρύνηται ἐξ αὐτῶν γνώσεις, χρησιμευούσας εἰς χρείτονα κατανόησιν τῆς ἀξίας τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ καὶ εἰς ἀκριβεστέρων ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων.

"Ἄρθρον 14. Ὁφείλει προετοιμαζόμενος..., ἐπὶ πᾶσι

1. Διατί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ οὐχὶ ὅλων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπαρχιῶν; 'Ως ἐπίσης διατί τοῦτο καὶ ἐν πολλαῖς ὄλλαις διατίξει περὶ σπουδαίων ζητημάτων, μάλιστα πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς; Διατί ὄργανισμὸς τῶν Πατριαρχείων, οὐχὶ δὲ καὶ ὅλων τῶν Μητροπόλεων καὶ κοινοτήτων;

δὲ τούτοις, ὅφείλει πάντοτε νὰ εὐρίσκηται εἰς ἀρμονίαν καὶ συμφωνίαν μὲ τὸν χορόν, δπως μὴ συμβαίνῃ γασμψδίᾳ¹.

Ο δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας Θεόκλητος ἐν σπουδαίῳ ἀρθρῷ περὶ μορφώσεως τοῦ κλήρου ἔκτιθησι καὶ τὰ ἔξῆς. « § 11. Ἄλλ’ οἱ κληρικοὶ δέον νὰ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν ἡθικὴν διάπλασιν τοῦ λαοῦ, οὐχὶ μόνον διὰ τοῦ ἴδιου παραδείγματος, ἀλλὰ καὶ τῆς διδασκαλίας, ἀναπτύσσοντες τὰ ἀγαθὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ ζωηρῶς παριστῶντες τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς κακίαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔναι διδακτικοί.

Πρὸς τοῦτο δμως ἡ Ἐκκλησία ὅφείλει νὰ παράσχῃ αὐτοῖς τὰ μέσα· δπως εἰς τὰς γεῖρας τῶν κληρικῶν πρὸς τέλεσιν τῶν διαφόρων ιεροπραξιῶν, ἡ Ἐκκλησία ἔδωκε τὰ διάφορα λειτουργικὰ βιβλία, οἷον εὐχολόγιον, παρακλητικήν, μηναῖον, πεντηκοστάριον κτλ. οὕτω πρέπει νὰ δώσῃ εἰς τὰς γεῖρας αὐτῶν, καὶ δὴ τῶν ἐφημερίων, λεξικὸν πολύτομον, περιέχον κατὰ λεξικογραφικὴν τάξιν λόγους περὶ διαφόρων θεμάτων ἡθικῶν, ἦτοι περὶ πάσης ἀρετῆς καὶ κατὰ πάσης κακίας. «Ωστε οἱ ἐφημέριοι ἀναγινώσκοντες καὶ ἀντλοῦντες ἔξ αὐτῶν νὰ διδάσκωσι τὸν λαόν.

Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τόσον εὔκολον νὰ κατορθωθῇ διὰ μιᾶς, ως ἡδύνατό τις νὰ φαντασθῇ. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται νέες μεγάλοι καὶ πολλοί, εύσεβεῖς τε καὶ καλλιλογικοί, καὶ χρόνος μακρός καὶ μέσα υλικὰ ἄρθρονα. Κατ’ ἀργάς δμως ἐκ τῶν ἐνόντων ἂς ἐκδοθῶσι

1. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρητις» В Δ. Καλλιφρονος Περίοδος Δ' Τομ. 3 σελ. 52—54.

κατὰ λεξικογραφικὴν τάξιν οἱ ἡθικοὶ λόγοι, οἱ εύρισκόμενοι ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν ἀοιδίμων Μηνιάτη, Θεοτόκη, Οἰκονόμου καὶ εἴ τινος ἄλλου, καὶ οἱ ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς μελέταις εἴτα ἐκ τῶν ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων καὶ διδασκάλων τὰ διάφορα ἡθικὰ τεμάγια, ὅμιλαι, ἡ λόγοι, καὶ δὴ ἐν παραφράσει, ἀλλὰ πάλιν κατὰ λεξικογραφικὴν τάξιν.

Ἐξ ἀπαντος δὲ πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν τῆς συντάξεως τοῦ πολυτίμου λεξικοῦ πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ’ ὅψιν τὰ ἔξῆς γαλλικὰ λεξικά. La Bibliothèque des prédateurs par le R. P. Vincent Houdry. Τόμοι 18 Paris, 1889. Dictionnaire de prédication Morale, par l’Abbé C. Martin Τομ. 10 Paris 1889. Dictionnaire des prédateurs, ou Choix de Sermons entiers, prononcés par les auteurs les plus célèbres. Τομ. 5 Paris, 1844 πρὸς δὲ οἱ διάφοροι ἡθικοὶ λόγοι τῶν σπουδαίων ιεροχηρύκων τῆς Εύρωπης.

Τὸ λεξικὸν δὲ αὐτὸ κατ’ ἀργάς βεβαίως ἀτελές, ἀλλ’ ἀδιακόπως παρὰ συλλόγου σορῶν ἐξεργαζόμενον καὶ βελτιούμενον καὶ πλουτιζόμενον μὲ λόγους νέων θεμάτων (διὰ διαγωνισμοῦ πρὸ πάντων συντασσομένους, δπως καὶ ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἀμιλλα ἀναρριπίζηται), καὶ εἰς νέας ἐκδόσεις τελειοτέρας ἀναδημοσιευόμενον δέον νὰ ἀγοράζεται παρ’ ἐκάστου ἐνοριακοῦ ναοῦ καὶ χρησιμεύη τοῖς ἐφημέριοις ως πανοπλία πνευματική». «Ἀνάπλασις»¹.

1. "Ἐτος Γ' Ἀριθ. 42. 15 Ἰχνουχρίου 1890 σελ. 478.

§ 45.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

**Τὰ τέσσαρα μεγάλα,
σπουδαιότατα καὶ ἐπείγοντα ζητήματα.**

Ως δῆλον, ἐκ τῆς ἐξετάσεως ἐν τῷ παρότι βιβλιώ γερικῶν τινων σπουδαίων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ως συναφῶν καὶ σχετικῶν πρὸς ἐκτεθέντα ἐν αὐτῷ, ιστορικῶν καὶ περιγραφικῶν, συνάργεται, ὅτι ζητήματα ἡξια πλαν ἐνδιαφερούσης καὶ ἐπειγούσης μεριμνῆς εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

1) *Βελτίωσις τοῦ κατωτέρου κλήρου, δι' ὀρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφημερεῶν καὶ προσόντων τῶν λερέων* (Σελ. 201—243).

2) *Νέα διαρρύθμισις τῶν ὁρίων τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Ἐπαρχιῶν, πρὸς πλήρη ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Μητροπόλεων* (Σελ. 83—107).

3) *Ἐκπόνησις Ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας, πρὸς καροκικὴν ὄργανωσιν καὶ καρποφόρον λειτουργίαν τῶν Μητροπόλεων, Κοινοτήτων, Ἐκκλησιῶν κτλ.* (Σελ. 97—98).

4) *Ἀραδιοργάρωσις τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, κατὰ τὰς διοικητικὰς ἀράγκας τῆς Ἐκκλησίας.* (Σελ. 100—107).

§ 46.

Βουλγαρικὰ Ἐκκλησίαι.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ὑπάρχουσι 3 Βουλγαρικαὶ Ἐκκλησίαι, ἀνεγερθεῖσαι μετὰ τὸ ἔτος 1865, αἱ ἐξῆς.

- 1] Ἀγιος Νικόλαος ΒΑ.
- 2] Ἀγιος Ἀθανάσιος Ν καὶ
- 3] Ἀγιος Σπυρίδων ΒΔ.

Γπάγονται δὲ αὗται τῇ δικαιοδοσίᾳ, ἀφ' ἣς ἐξαρτᾶται ἀπ' εὐθείας ὁ ἔχων τὴν διοίκησιν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ (Σαντζάκ) Σαράντα Ἐκκλησιῶν Βουλγάρων, ἀνώτερος Βούλγαρος κληρικός, ἔδρεύων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

§ 47.

Θεωμανικὰ Τεμένη.

Τεμένη θεωμανικὰ ὑπάρχουσιν 8, ἐξ ὧν τὸ μᾶλλον ἐξέγον κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειάν ἔστι τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως παρὰ τῇ ἀγορᾷ λιθόκτιστον Τζαμί-κιβίρ, κτισθέν ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς πόλεως, ώς ἐκ τῆς χρονολογίας 785 τῆς ὑπερθεν τῆς πύλης τῆς εἰσόδου δηλοῦται.

Προσέτι ὑπάρχει καὶ εἰς Τεκές, ὀνομαζόμενος Κιρκλὰρ Τεκεσί.

§ 48.

Συναγωγή.

Της πάρχει μία Συναγωγή, κειμένη ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως, κτισθεῖσα ἐν ἔτει 1834.

Πρὸ ταύτης δὲ δωμάτιον ἐγρησίμευεν ὡς συναγωγή, ἀπὸ τοῦ γρόνου τῆς ἐλεύσεως τῶν Ἑβραίων ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις (1568), σελὶς 140.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

§ 49.

Ἐκπαραδευτικά.

Ἡ παιδεία ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις μέγρι τῆς δευτέρας εἰκοσιπενταετηρίδος τοῦ παρόντος αἰώνος εύρισκετο ἐν σπαργάνοις, ἢ διδασκαλίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων περιωρίζετο εἰς τὴν Ὁκτάνχορ, τὸ Ψαλτήριον καὶ τὸν Ἀπόστολον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἐδόθη ὥθησις πρὸς κρείσσονα καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων καὶ μείζονα πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. βαθυδόν δὲ συνέστησαν τὰ ἥδη ὑπάρχοντα σχολεῖα, εἰς τὴν ἔξιστόρησιν τῶν ὅποιων βαίνω ἥδη, ἐκτιθεὶς διὰ βραχέων καὶ τὴν κίνησιν αὐτῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896.

α') Κεντρικαὶ Σχολαὶ.

- 1] Ἐλληνικὴ καὶ Ἀστικὴ Σχολή.
- 2] Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον.
- 3] Νηπιαγωγεῖον.

1] Ἐλληνικὴ Σχολή.

Ἡ σχολὴ αὕτη ιδρύθη ἐν ἔτει 1833. Καὶ κατ' ἄρχας μὲν ἐλειτούργει ἐν μικρῷ οἰκήματι, ἔνθα σήμερον ἡ οἰκία τοῦ Π. Σακελλαρίδου, τῷ δὲ 1847 μετηνέγκθη ἐν τῷ συντελεσθέντι τότε μεγαλοπρεπεῖ κτιρίῳ ἐπὶ τῆς μᾶλλον υψηλῆς καὶ περιβλέπτου θέσεως τῆς πόλεως (B), ἐχούσης ἀπεριόριστον ὄριζοντα σχεδὸν πανταχόθεν¹.

Ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἐντετοιγισμένης ἐν τῇ προσόψῃ τῆς σχολῆς ἔγει τῷ φύσει.

*Tὸν δὲ περικαλλῆ δόμον ἦγειρεν ἐκ βάθρων
οὐ καθ' ἡμᾶς γε χορὸς γεραρὸς τῷ προυχόντων
οὐπερ ἀφειδῶς κοινῇ χρησάμενος δαπάνη
ἡδη καθιέρωσεν εἰς ἐκπαίδευσιν νέων
δῶν δ' αὐτοῖς δῶρα ἄφθονα Θεὸς ὑψιστος
χριστωρύμως τε εὐσεβῶς διαβιοῦσι.*

Ἐν ἔτει σωτηρίψ αωμός.

1. Ἡ δαπάνη τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἀνῆλθεν εἰς ἐννεακοσίας λίρας Τουρκίας· ἡ σημερινὴ ὅμως κατάστασις αὐτῆς ἐπείγουσαν παρίστησι τὴν κατεδάφισιν καὶ τὴν ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησιν αὐτῆς.

- Διδαξαντες ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς συστάσεως της εἰσὶν
οἱ ἔξι.
- 1) † Σπυρίδων Ἀθανασίου ἐξ Ἰθάκης 1833—1836
 - 2) † Ἰωάννης Σουρμελῆς ἐκ Σωζου-
πόλεως 1836—1837
 - 3) † Ἀθανάσιος Μπιλμίζ μαθητὴς τοῦ
Σουρμελῆ 1837—1838
 - 4) † Δημήτριος ἐξ Ἀδριανούπολεως, ὁ
μετὰ ταῦτα ιερωθεὶς καὶ μετονομα-
σθεὶς Διονύσιος, ἀνελθὼν δὲ καὶ εἰς
τὸν Οίκουμενικὸν θρόνον ὡς Διονύ-
σιος Ε'
 - 5) † Σπύρος ἐκ Κεφαλληνίας 1838—1845
 - 6) † Ἀνθίμος Ἱεροδιάκονος ἐκ Σαράν-
τα Ἐκκλησιῶν, Βούλγαρος τὸ γέ-
νος, ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ κατὰ Χάλ-
κην Θεολογικῇ Σχολῇ, προστασίᾳ
τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Σα-
ράντα Ἐκκλησιῶν, ὁ μετὰ ταῦτα
Μητροπολίτης Πρεσλάβας, εἴτα
Βιδύνης καὶ α' ἔξαρχος τῶν Βουλ-
γάρων 1846—1848
 - 7) † Βασίλειος Ματζαράκογλους ἐξ
Ἡπείρου 1848—1850
 - 8) † Ἱεροδιάκονος Σωφρόνιος ἐξ Ἡ-
Ἀλιουπόλεως τῆς Μ. Ἀσίας 1850—1853
 - 9) † Κ. Κόκκινος ἐκ Σαράντα Ἐκκλη-
σιῶν 1853—1854
 - 10) Κ. Πατρικόπουλος ἐξ Ἡπείρου 1854—1863

- 11) † Πέτρος Βαφείδης ἐκ Σαράντα
Ἐκκλησιῶν 1863—1864
- 12) † Δημήτριος Σπάνιας ἐξ Ἡπείρου
Κ. Πατρικόπουλος τὸ δεύτερον 1864—1867
1867—1876
- 13) Β. Π. Μελανίων ἐκ Καισαρείας καὶ
- 14) Ἱερομόναχος Ἀνθίμος Πελτέκης ἐκ
Σαράντα Ἐκκλησιῶν νῦν Μητρο-
πολίτης Δειρῶν καὶ Βελισσοῦ
Κ. Πατρικόπουλος τὸ τρίτον καὶ 1876—1878
- 15) Μελισσηνὸς Χριστοδούλου ἐκ Σα-
ράντα Ἐκκλησιῶν¹
Κ. Πατρικόπουλος καὶ 1878—1880
- Β. Π. Μελανίων τὸ δεύτερον
Β. Π. Μελανίων καὶ 1880—1881
- 16) Ἀγγελίδης ἐκ Μακεδονίας 1881—1882
- 17) Π. Κυρυτσίδης ἐξ Ἡπείρου καὶ 1882—1884
- 18) Θεοχάρης Μπίκας ἐξ Ἡπείρου
Π. Κυριτσίδης καὶ 1884—1885
- 19) Εὐαγγελίδης ἐξ Ολύμ. τῆς Θεσσαλ. 1885—1887
- 20) Μ. Μιχαλόπουλος ἐκ Κρήτης 1885—1887
· Η Ἑλληνικὴ σχολὴ μέχρι τοῦ 1868 διευθύνετο
καὶ διετηρεῖτο ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς Κοινότητος, ἥ μᾶλ-
λον παρὰ τῶν ἐνοριτῶν τῆς Μητροπόλεως, ἥ τῶν γονέων
τῶν μαθητῶν· ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου ἀνέλαβε τὴν δια-
τήρησιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ὁ Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλο-
γος Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

1. Εἰπὲ ἐγώ δι γράφων, λαϊκὸς ὃν κατὰ τὴν ἄνω ἐποχήν. Ως
ἐπίσης καὶ ἀνωτέρω ἐν σελίσιν 169, 171, 177, 180, 186,

· Αστικὴ σχολὴ.

Απὸ τοῦ 1885 εἰσαχθείσης ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις τῆς νέας μεθόδου, συνέστη Ἀστικὴ σχολὴ, μετὰ Γυμνασιακῆς τάξεως, οὕτω δὲ ἡνῶθη ἢ Ἐλληνικὴ σχολὴ μετὰ τῆς Κεντρικῆς Ἀλληλοδιδακτικῆς, ἥτις συνέστη συγγρόνως τῇ Ἐλληνικῇ σχολῇ, ἀντικαταστήσασα τὸ κεντρικὸν γραμματοδιδασκαλεῖον καὶ ἐλειτούργει ἐν τῇ μεσαίᾳ δροφῇ τοῦ καταστήματος τῆς Ἐλληνικῆς σχολῆς. ἀπὸ τοῦ 1875 δὲ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ διατήρησιν τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου.

Τῆς Ἀστικῆς σχολῆς διευθυνταὶ ὑπῆρξαν οἱ ἔξι.

21) Γ. Σαββόπουλος ἐκ Πέτρας τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ⁽¹⁾	1885—1887
22) Δ. Χριστοφίδης ἐκ Κων/πόλεως	1887—1891
23) Κ. Τζόγιας ἐκ Βιτωλίων	1891—1892
24) Δημ. Π. Μελανδινὸς ἐκ Μιτυλήνης	1892—1895
25) Γ. Ἀνδρούτσος ἐκ Πατρῶν	1895—1896

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896, πλὴν τοῦ διευθυντοῦ Γ. Ἀνδρούτσου, Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας, διδάσκουσιν ἐν τῇ Ἀστικῇ σχολῇ ἔτεροι 6 διδάσκαλοι οἱ ἔξι.

Αθανάσιος Χηνόπουλος ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν πτυχιούχος τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

Στυλιανὸς Εὐστρατιάδης ἐξ Ἰμβρου, πτυχιούχος τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

1. Ἀπὸ τοῦ 1885—1887 ἄλλη διεύθυνσις ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις καὶ ἄλλη εἰς τὰς κατωτέρας.

Ἀθραάμ Ζαγαριάδης ἐκ Πάφρας, πτυχιούχος τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης.

Ιωάννης Μαγγρυώτης ἐξ Εύκαρυου, πτυχιούχος τοῦ Γυμνασίου Ἀδριανουπόλεως.

Δημήτριος Χατζηπαναγιώτης ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, πτυχιούχος τῶν ἐν Φιλιππούπόλει Ζαριφείων Διδασκαλείων.

Στυλιανὸς Γεωργίου ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, πτυχιούχος τῶν ἐν Φιλιππούπόλει Ζαριφείων Διδασκαλείων καὶ τριτοετῆς φοιτητῆς τῆς Φιλοσοφίας.

Διαιρεῖται δὲ ἡ Ἀστικὴ σχολὴ εἰς 8 τάξεις, ἐξ ὧν ἡ 1 Γυμνασιακή. Μαθηταὶ 320.

2) Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον.

Τὸ κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων παρὰ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐν ἔτει 1867 Ιουνίου 28 ἐπὶ γηπέδου δωρηθέντος τῇ κοινότητι, παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πρεσλάβας κυροῦ Προκοπίου, τοῦ ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Τὸ τὴν διεύθυνσιν δὲ καὶ διατήρησιν τοῦ Συλλόγου διατελοῦν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ, κανονικῶς καὶ καρποφόρως ἔξακολουθεῖ λειτουργοῦν.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896 διδάσκουσιν ἐν αὐτῷ 2 διδάσκαλισσαι πτυχιούχοι τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει Ζαππείου Παρθεναγωγείου· η Μαρία Ἀνδρεάδους διεύθυντρια καὶ Σοφία Χατζῆ Χρήστου, ἀμφότεραι ἐξ Ἀδριανουπόλεως, προσέτι διδάσκουσι μαθήματά τινα καὶ 3 διδάσκαλοι τῆς Ἀστικῆς σχολῆς.

Μαθήτριαι 140. Τάξεις 6.

3) Νηπιαγωγεῖον.

Τὸ Νηπιαγωγεῖον ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ἐπίσης παρὰ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν ἔτει 1879, δτε καὶ ἤρξατο λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896 διαιρεῖται εἰς δύο τμῆματα. Νήπια δὲ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων φοιτῶσιν ἐν αὐτῷ 60, διδασκόμενα ὑπὸ μιᾶς Νηπιαγωγοῦ, τῆς Μάρθας Μελανδινοῦ ἐκ Μιτυλήνης, πτυχιούγου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει «Παλλάδος» καὶ μιᾶς Βοηθοῦ Μαρίας Χ' Ιωάννου, ἀποφοίτου τοῦ Παρθεναγωγείου Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

Αἱ ἀνωτέρω 3 κεντρικαὶ σχολαὶ διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ὡς εἰρηται. Δαπανῶνται δὲ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν ἑτησίως, εἰς μισθοὺς διδασκάλων, παιδονόμων καὶ καυσίμου μῆλης Λίραι Τουρκίας 620 ὡς ἔξης.

Διὰ τὴν Ἀστικὴν Σχολὴν Λίραι Τουρκίας	440
» τὸ Παρθεναγωγεῖον	» » 120
» » Νηπιαγωγεῖον	» » 60
» »	620

Ἐσοδα δὲ ἔγει ὁ Σύλλογος τὰ ἔξης.

α] Τόκους ἐξ ἀθίκτων κεφαλαίων, κατατεθειμένων παρὰ τὴν Ἐθνικὴν Τραπέζην τῆς Ἑλλάδος.

β] Διαφόρους εἰσφοράς.

γ] Δίδακτρα καὶ

δ] Τὰς καθαρὰς προσόδους τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου».

6) Σχολαὶ Ἀγίων Πάντων.

1) Δημοτικὴ Σχολὴ.

Καὶ μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν κεντρικῶν σχολῶν Ἐλληνικῆς καὶ Ἀλληλοδιδακτικῆς, ἐξηκολούθουν λειτουργοῦντα ἐφ' ίχανὸν γρόνον γραμματοδιδασκαλεῖα ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, εἴτε δημόσια ἐν δημοσίαις σχολαῖς, εἴτε ἴδιωτικὰ ἐν ἴδιωτικαῖς σχολαῖς, ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν διδασκόντων. Οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῶν Ἀγίων Πάντων μέχρι τοῦ 1860 ἐλειτούργει γραμματοδιδασκαλεῖον· κατὰ τὸ ἔτος δὲ τοῦτο εἰσήχθη ἐνταῦθα ἡ Ἀλληλοδιδακτικὴ μέθοδος· ἀπό τινων δὲ ἐτῶν ἤρξατο ἐφαρμοζομένη κατὰ τὸ δυνατὸν ἡ νέα μέθοδος, περιστερισθεισῶν τῶν ἐν αὐτῇ τάξεων εἰς 4, εἰς ἀς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896 διδάσκουσι 2 διδάσκαλοι, ὁ Σέργιος Ε. Σεργιάδης ἐκ Γανγώρων διευθυντής, ἀπόφοιτος τῆς τετάρτης τάξεως τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ κάτοχος ἐρεικτικοῦ τῶν Πατριαργείων καὶ ὁ Ἀθανάσιος Πέτρου ἀπόφοιτος τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

Μαθηταὶ ἐν αὐτῇ 80.

Τὴν διοίκησιν τῆς σχολῆς ταύτης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1872 ἀνέλαβεν ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης «Ἐλπίς».

2) Παρθεναγωγεῖον.

Τὸ Παρθεναγωγεῖον τοῦτο ἰδρύθη ἐν ἔτει 1881 παρὰ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος «Ἐλπίδος». Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896 διαιρεῖται εἰς 3 τάξεις μετὰ παραρτήματος νηπιαγωγείου. Διδάσκουσι δὲ

ἐν αὐτῷ 2 διδασκάλισσαι ἡ Αἰμιλία Γεωργιάδου διευ-
θύντρια ἐξ Ἀδριανουπόλεως, πτυχιοῦχος τοῦ ἐν Ἀδρια-
νουπόλει Ζαππείου Παρθεναγωγείου καὶ ἡ Πηνελόπη
Δημητρίου ἀπόφοιτος τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου
Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

Μαθήτριαι 70.

Αμφότεραι αἱ ἄνω σχολαὶ τῶν Ἀγίων Πάντων
ἀπὸ τοῦ 1881 ἐγκαθίδρυνται ἐν νεοδμήτοις εὐαέροις οἰ-
κοδομαῖς, ἀνεγερθείσαις παρὰ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀ-
δελφότητος «Ἐλπίδος», ύφ' ἣς τὴν διοίκησιν διατελοῦσι.

Δαπανῶνται δὲ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν ἑτησίως
Λίραι Τουρκίας 120 ὡς ἔξης.

Διὰ τὴν Δημοτικὴν σχολὴν	Λίραι Τουρκίας	80
» τὸ Παρθεναγωγεῖον	»	40
		120

Ἐσοδα ἡ Ἀδελφότης «Ἐλπίς» ἔχει.

Τόκους ἐκ κεφαλαίων τῆς·

διδακτρα καὶ τὴν

Καθαρὰν πρόσοδον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀγίων
Πάντων.

γ) Σχολαὶ τῶν 40 Μαρτύρων.

1) Δημοτικὴ σχολὴ.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895-1896. Μαθηταὶ 120.
Τάξεις 4. Διδάσκαλοι 2. Θωμᾶς Ταυρίδης ἐκ Σαράντα
Ἐκκλησιῶν, πτυχιοῦχος τοῦ Γυμνασίου Ἀδριανουπόλεως
καὶ Πέτρογλους ἐκ Βιζύης ἀπόφοιτος τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

2) Παρθεναγωγεῖον.

Μαθήτριαι 90. Διδασκάλισσαι 2, ἐξ ὧν ἡ μὲν διευ-
θύντρια πτυχιοῦχος, ἡ δὲ βοηθὸς ἀπόφοιτος τοῦ κεντρι-
κοῦ παρθεναγωγείου Σαράντα Ἐκκλησιῶν.

Ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως ἀμφοτέρων τῶν σχο-
λῶν τούτων ἀνέρχεται ἑτησίως εἰς λίρας Τουρκίας 140.
προερχομένας ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς Ἐκκλησίας 40 Μαρ-
τύρων, ἐκ διδάκτρων καὶ ἐκ γορηγημάτων τῆς Ἀγαθο-
ποιοῦ Ἀδελφότητος «Ειρήνης», ύφ' ἣς τὴν διοίκησιν
διατελοῦσι.

δ) Σχολαὶ Ἀγίου Ιωάννου.

1) Δημοτικὴ Σχολὴ.

Ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ἀγίου Ιωάννου, τὸ ἀπὸ τοῦ 1848
ὑφιστάμενον γραμματοδιδασκαλεῖον διεδέχθη ἀλληλοδι-
δακτικὴ σχολὴ τῷ 1866. Ἀπό τινων ἐτῶν δὲ καὶ ἐν-
ταῦθα κατὰ τὸ ἐνὸν ἥρξατο ἐφαρμοζομένη ἡ νέα μέθοδος,
περιορισθεισῶν τῶν ἐν αὐτῇ τάξεων εἰς 4. Διδάσκουσι
δὲ ἐν αὐτῇ, 2 διδάσκαλοι ὁ Παναγιώτης Δ. Βάρναλης
ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, πτυχιοῦχος τοῦ γυμνασίου
Ἀδριανουπόλεως καὶ ὁ Ἀνέστης Σταματιάδης ἀπόφοιτος
τῆς Ἐλληνικῆς σχολῆς Σκοποῦ.

Μαθηταὶ 80.

2) Παρθεναγωγεῖον.

Τὸ Παρθεναγωγεῖον τοῦτο συνέστη ἐν ἔτει 1892.
Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895-1896 διδάσκουσιν ἐν αὐτῷ
2 διδασκάλισσαι ἡ Σουλτάνα Νικολαΐδου ἐξ Ἀδριανουπό-
λεως, πτυχιοῦχος τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει Ζαππείου καὶ ἡ

Κορίνα Διαμαντή ἀπόφοιτος τοῦ κεντρικοῦ παρθεναγωγείου Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Μαθήτριαι 70. Τάξεις 4.

Ἄμφοτεραι αἱ σχολαὶ αὗται διοικοῦνται ὑπὸ πενταμελοῦς ἐφοροεπιτροπῆς, τῆς διοικούσσης καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ως εἰρηται, ἐκλεγομένης ἐν συνελεύσει ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν κατ' ἔτος. Ὡραία δὲ νεόδμητος οἰκοδομής, κτισθεῖσα ἐν ἔτει 1889 χρησιμεύει δι' αὐτάς.

Αἱ δαπάναι τῶν σγολῶν τούτων ἐτησίως ἀνέρχονται εἰς Λίρας Τουρκίας 120, προερχομένας ἐκ διδάκτρων καὶ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ως προείρηται, ήτοι ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καὶ τῆς περιαγωγῆς δύο δίσκων κατὰ τὰς ιερὰς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν καὶ ἐπισήμων ἑορτῶν¹.

1. Λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν, ὅτι τακτικῶς δύο δίσκοι περιάγονται ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν καὶ ὅτι πᾶς εὔτεβής γριστικὸς ἐκκλησιαζόμενος προσφέρει 5 ἀργυροὺς παράδεις δι' ἐν κηρίον, 5 εἰς τὸν ιερέα καὶ ἀνὰ 5 εἰς ἕκαστον δίσκον, ὑπολογίζεται ὅτι εἰς φιλακόλουθος γριστικός, τακτικῶς φοιτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἐπισήμους ἑορτάς, μετὰ τῆς οἰκογενείας του, προσφέρει ἐτησίως περίπου 20 μὲν γρόσια ἀργυρᾶ εἰς τὸν ιερέα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, 60 δὲ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν ιεροφυλτῶν, κανονικῶν, κανδηλάπτου, διδασκάλων, παιδονόμου, κχυτίμου ὑλῆς, ὕδατος, παροχῆς βιθλίων εἰς ἀπόρους παῖδες καὶ ἄλλων ἐλεῶν, ὑπὲρ ἐπισκευῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν σχολείων καὶ λοιπῶν ἐκτάκτων δικπανῶν· ἐν δὲ ἔχῃ καὶ τέκνα ἐν τοῖς σχολείοις ὁ φιλακόλουθος οὗτος γριστικὸς πληρώνει ἰδικιτέρως καὶ διδάκτρα. Ἐν τούτοις ἔτεροι, καθ' ὅλον τὸ ἔτος μόλις δεκάκις ἐκκλησιαζόνται, ισάκις δὲ καὶ ἡ οἰκογένειά των, ἐπομένως ὑπὲρ ὅλων τῶν ἥνω εὔτεβῶν αἰτιῶν καταβάλλονται μόλις 10 γρόσια ἐτησίως, οὐδὲ ὅδολν δὲ ἰδικιτέρως; διὸ τὰ σχολεῖα, ἐν ἔχωπι τέκνα ἐν αὐτοῖς.

Γενικὸν συμπέρασμα.

Σχολαὶ	91
Μαθηταὶ	1030
Διδάσκαλοι	23
Δαπάνη Λ. Τ.	1000 ²

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

§ 50.

Σωματεῖα.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις ὑπάρχουσι 4 σωματεῖα, τὰ ἔξης.

1] *Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος
Σαράντα Ἐκκλησιῶν.*

Ο Σύλλογος οὗτος συνέστη ἐν ἔτει 1865· πρῶτος δὲ ἰδρυτὴς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Δ. Σπάνιας,

"Αν ὑπῆρχε γενικὸς κοινοτικὸς κανονισμός, προβλέπων καὶ καθορίζων τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα ἐκάστου γριστικοῦ, ως μέλους τῆς κοινότητος, εἰς ἣν ἀνήκει, βεβχίως δὲν ἥθελεν ὑπάρχει ἡ τοιαύτη ἀδικος καὶ λίγων ἐπιζήμιος διὰ τὰ σχολεῖα ἀνισότης μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς κοινότητος, ἐν τῇ ἐκπληρώσει ιερᾶς ὑποχρεώσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ σχολεῖα" συνεπῦς, οὐτε θὰ ἔμενεν ὅλως διόλου ἀφορολόγητος διὰ τὰ κοινὰ τάξις τις γριστικῶν, ἐν ἣ οὐκ ὀλίγοι πλουσιοί, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἔχουσι τέκνα εἰς τὰ σχολεῖα.

1. Από τινων ἐτῶν διαιρέμορφων πρόγραμμα υπάρχει ἐν ἀπάσαις ταῖς σχολαῖς Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Εὔκταιά ἐστιν ἡ γενικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ καρποφόρου καὶ ὠφελίμου τούτου μέτρου.

2. Περὶ Βουλγαρικῶν, Τουρκικῶν καὶ Ἐβραϊκῶν σγολῶν ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις, "Ιδε περιγραφήν μου Ἰστοριογεωγραφικὴν τῆς Ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν σελ. 81-83.

Ἡπειρώτης, διδάσκαλος διατελῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκεινην ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Σχολῇ, ως καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρου καταλόγου δεδήλωται.

Ἡ κανονικὴ λειτουργία τοῦ Συλλόγου τούτου καὶ ἡ δλονὲν ἐπὶ τὰ χρείττω ἀνάπτυξις αὐτοῦ, σπουδαίων ὀφελειῶν πρόδενος ἐγένετο τῇ Ἑλληνικῇ κοινότητι Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Ἔργα αὐτοῦ εἰσί.

- 1] Ἡ ἐπὶ τὰ βελτίω ρύθμισις τῆς κεντρικῆς σχολῆς τῶν ἀρρένων καὶ ἡ καρποφόρος λειτουργία αὐτῆς.
- 2] Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γυναικείου φύλου διὰ τῆς ἴδρυσεως τοῦ Παρθεναγωγείου.
- 3] Ἡ ἀνίδρυσις τοῦ Νηπιαγωγείου.
- 4] Ἡ δωρεὰν παροχὴ διδάσκαλίας εἰς τοὺς ἀπόρους.
- 5] Ἡ καλὴ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου».

Κεφάλαια δὲ κέχτηται τὰ ἔξη.

- α] Τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον.
- β] Τὸ λιθόκτιστον νηπιαγωγεῖον.
- γ] Τὸ παρὰ τὸ Μπουγιούκδερε ΝΑ εἰς ἥμιώρον περίπου ἀπόστασιν κείμενον ἀγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (1873 Ἀπριλίου 14) μετὰ παρεκκλησίου.
- δ] Βιβλιοθήκην ἀριθμοῦσαν περὶ τοὺς 1000 τόμους συγγραμμάτων ποικίλης ὅλης.
- ε] Μετρητὰ 28, 730 δραχμάς, κατατεθειμένας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος.
- Τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου τῇ 30 Ἰανουαρίου 1897 ἀνήργοντο εἰς 614, ἐξ ὧν 376 ζῶντα, 238 δὲ θανόντα. Ἄξια δὲ ιδιαιτέρας μνήμης εἰσίν.

Ο ἀείμνηστος Δ. Σπάνιας Ἡπειρώτης, ως πρῶτος ἴδρυτὴς αὐτοῦ.

Ο ἀείμνηστος Μητροπολίτης Πρεσλάβας Προκόπιος, ως εὐεργέτης αὐτοῦ· καὶ

Ο κ. Δημήτριος Δοδόπουλος, ως Μέγας εὐεργέτης αὐτοῦ¹.

Ἐξ Ἰσου δὲ πρὸς τοὺς εὐεργετοῦντας τὰ κοινὰ διὰ παροχῆς υλικῆς συνδρομῆς, θεωρῶν εὐεργέτας ἀξίους ὑπολήψεως, ἐκτιμήσεως καὶ ἐπαίνων, τοὺς παρέχοντας τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐργασίαν ὑπὲρ τῶν κοινῶν, ἀναγράφω ἐνταῦθα τὰ ὄνόματα τῶν μελῶν τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1895—1896. Εἰσὶ δέ τὰ ἔξη.

Κ. Χατζηγιαννάκης

Πρόεδρος²

Δ. Ζωναρᾶς

Ἀντιπρόεδρος

Χρῆστος Παπαδόπουλος

Ταμίας

Μιγαήλ Λυκίδης

Γενικὸς γραμματεὺς

Γ. Εὐσταθόπουλος

Εἰδικὸς

1. Ἀρθρον 6 τοῦ κανονισμοῦ. Ταχτικὰ μέλη θεωροῦνται ἄνευ διακρίσεως φύλου καὶ ἐθνικότητος, ὅσοι προκαταβίλωσι μίαν λίραν ὀθωμανικήν. Ἐὰν δὲ ἐφάπαξ ή δι' ἐπανειλημμένων δόσεων προσφέρωσι πλείονας, ἀνακηρύσσονται ἐν τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ αὐτοῦ δωρηταὶ μὲν οἱ ὑπὲρ τὰς δέκα προσενεγκόντες· προστάται οἱ ὑπὲρ τὰς εἴκοσιν· εὐεργέται οἱ ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν καὶ μεγάλοι εὐεργέται οἱ ὑπὲρ τὰς διακοσίας πεντήκοντα διωμανικὰς λίρας. Αἱ ἐγγυαφχλι τῶν ταχτικῶν μελῶν γίνονται ἐν τῷ πρωτοσόλλῳ ιδιοχείρως; ή κατ' ἐντολὴν δι' ἄλλου.

2. Ο Κ. Χατζηγιαννάκης διετέλεσε πρόεδρος καὶ εἰς ἄλλην περίοδον. Επίσης καὶ ὁ μετ' αὐτὸν ἐναντιθέμενος Δ. Ζωναρᾶς διετέλεσε πρόεδρος. Αμφότεροι δὲ μετὰ ζήλου ἐξεπλήρωσαν καὶ ἐκπληροῦσι τὰ σπουδαῖα καθήκοντά των, ως καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Δ. Νίκογλους
Ν. Παπαδόπουλος
Βασιλειος Χρήστου
Κ. Διδασκαλόπουλος και
Σάββας Σχουλίδης

} Συνεργά μέλη

2] Φιλεκπαιδευτική 'Αδελφότης «'Ελπίς».

Αὕτη συνέστη ἐν ἔτει 1872 ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῶν Ἀγίων Πάντων, ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὅποιας ἐπωφελῶς ἔδρασε καὶ δρᾷ. Ταύτης ἔργα εἰσί.

α'] 'Η διαρρύθμισις τῶν σχολῶν τῶν Ἀγίων Πάντων ἐπὶ τὰ κρείττω.

β'] 'Η καλὴ καὶ μετὰ φειδοῦς διαχείρισις τῆς 'Εκκλησίας τῶν Ἀγίων Πάντων.

γ'] 'Η ἀνίδρυσις τοῦ Παρθεναγωγείου τῶν Ἀγίων Πάντων καὶ

δ'] 'Η ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησις τῶν σχολῶν τῶν Ἀγίων Πάντων.

Κεφάλαια δὲ κέχτηται Λ. Τουρκίας 160 ἐντόκως κατατεθειμένας εἰς διάφορα πρόσωπα.

3] Ἀγαθοποιὸς 'Αδελφότης «Εἰρήνη».

Αὕτη συνέστη ἐν ἔτει 1871 ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῶν 40 Μαρτύρων, εἰς ἣν σπουδαίας ὡφελείας προσεκόμισε.

4] Φιλόπτωχος 'Αδελφότης «Ομόροια».

Τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο σωματεῖον, οὐτινος σκοπὸς τέτακται κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ «ἡ κατὰ

τὸ ἐνὸν περιποίησις καὶ περίθαλψις τῶν πενήτων καὶ ἀσθενούντων ἐνδεῶν ἀνεξαιρέτως πάσης φυλῆς καὶ θρησκείας καὶ ἡ ύποστήριξις παιδῶν φιλομαθῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων» συνέστη ἐν ἔτει 1870.

Τὰ κεφάλαια αὐτοῦ ἀνήλθον καὶ πέραν τῶν 400 λιρῶν Τουρκίας, ἐπὶ πολλὰ δὲ ἔτη τελεσφόρως ἐξεπλήρωσε τὸν ιερὸν καὶ φιλανθρωπικὸν αὐτοῦ σκοπόν. Δυστυχῶς δύμας ἀπό τινων ἐτῶν, ἐνεκα τῆς ἐπαράτου θιαφωνίας, εἰσχωρησάσης μεταξὺ τῶν μελῶν του ἐπαυσε λειτουργοῦν.

Τὰ υπολειπόμενα κεφάλαια αὐτοῦ, ἄνω τῶν 300 λιρῶν τουρκικῶν, ἀρκοῦντά εἰσιν, δπως ἀναζωογονήσωσιν αὐτό ἀρκεῖ μόνον νὰ δειχθῇ θέλησις, ζῆλος καὶ ἀδελφικὴ δύμονοια ἐν τῇ 'Αδελφότητι «Ομονοία», δι' ἣς τὰ πάντα κατορθοῦνται.

'Η φιλανθρωπία ἐστὶν ὑψίστης ἥθικῆς ἀξίας καὶ σημασίας ἀρετή, καὶ ὡς τοιαύτη παρὰ τοῦ ἥθικου νόμου ἐπιβάλλεται παντὶ ὡς ὑπέρτατον καὶ ιερώτατον καθήκον. Διὸ ἐκπλήρωσις ὑπερτάτου καθήκοντός ἐστιν ἡ πρόνοια καὶ μέριμνα περὶ τῆς κανονικῆς καὶ ἀπροσκόπτου λειτουργίας τοῦ ιεροῦ τούτου σωματείου· οὐ μόνον δὲ παρὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντων· καθότι ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ, ὁπωσοῦν ἀνεπτυγμένη καὶ πεπολιτισμένη ἐπιβάλλεται ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ιερωτάτου καθήκοντος, συντηρεῖν φιλανθρωπικόν τι σωματεῖον, πρὸς βοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν ἀναξιοπαθούντων ἀδελφῶν καὶ προστασίαν ἀποκλήρων τῆς τύχης.

ΚΕΦΑΛΛΙΟΝ ΣΤ'.

§ 51.

Νεκροταφεῖα.

a) Ἡμέτερα.

Ἡμέτερα νεκροταφεῖα ὑπάρχουσιν ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις δύο, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον κεῖται ΒΔ. εἰς δεκάλεπτον ἀπόστασιν· τὸ δὲ δεύτερον ΒΑ. παρὰ τὴν πόλιν, ἀνήκον τῇ ἐνορίᾳ τῶν 40 Μαρτύρων.

Τὸ πρῶτον νεκροταφεῖον παρημελημένον ἄλλοτε, ἔκαλλωπίσθη καὶ ἐπεξετάθη πρὸς Δυσμάς, διὰ προσθήκης εἰς αὐτὸν γειτνιαζουσῶν ἀμπέλων καὶ ἀγρῶν, ἐν ἔτει 1882, τῇ ἀσκνῷ ἐπιμελείᾳ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀβύδου Χρυσάνθου καὶ φιλογρίστῳ συνεργίᾳ τῆς συντεχνίας τῶν ὑποδηματοποιῶν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς ὁποίας ἔξακολουθεῖ διατελοῦν¹.

Ἀνηγέρθη δὲ ἐν αὐτῷ, ἐν τῷ πρὸς Δυσμάς μετὰ ταῦτα προστεθέντι ἔκτεταμένῳ γάρῳ περικαλλὲς παρεκκλήσιον, φοῦρνος, δωμάτιον, καφενεῖον καὶ ἀνωρύγθη φρέαρ· ἐφύτεύθησαν δὲ καὶ πολλὰ δένδρα· πρὸς δὲ περιεφράγθη ἡ Νότιος πλευρὰ αὐτοῦ διὰ τοίχου.

Ἐπὶ μαρμαρίνῃς πλακός ὑπεράνω τῆς πύλης τοῦ παρεκκλησίου ὑπάρχει ἡ ἔκτις ἐπιγραφή.

1. Ἐν τῷ νεκροταφείῳ τούτῳ, ἐν ἔτει 1878 ἐτάφησαν καὶ Ρώσοι στρατιώται, ὧν οἱ τάφοι, ἐν οἷς ὑπάρχουσι καὶ δύο μαρμάριναι πλάκες μετὰ Ρωσικῶν ἐπιγραφῶν, κείνται ἐντὸς περιβόλου, περιπεφραγμένου διὰ τοίχου. ἐν τῷ περιέχονται ἡμέτεροι τάφοι. Ἄλλοι οἱ τοῖχοι οὓτοι ἐν πολλοῖς κατερειπωμένοι εἰσὶν ἥδη, παραμεληθέντες μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἐπιστάτου αὐτῶν μακαρίτου Συμεὼν Βεργῆ.

Ναὸς ὑψίστου ἥγερται ἐφ' ἡμερῶν Χρυσάνθου πατὸς προμάχου ἀγαθοῦ Ἀβύδου Ἱεράρχου· εἰς ἕδαφος ἐκχωρηθεὶς ὑπὸ Σαρῆ Πετράκη ἐφόρων ὅντων δὲ αὐτοῦ Ναλλῆ Ἀθαρασάκη· καὶ Παραγιώτου Γιόκογλου καὶ Κούρτογλου Ἡλλα καὶ Ζήσου Ἀρχιτέκτονος Θερμῆ ἐπιστασίᾳ· σὺν Ὁρθοδόξων πολιτῶν Ἑλλήνων χορηγίᾳ πρὸς ἔγερσιν τοῦδε ναοῦ ἐδειχθῆ προθυμίᾳ.

40 Ἐκκλησται τῇ 1 Μαΐου 1882.

Ἄπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ καλλωπισμοῦ τοῦ νεκροταφείου τούτου, χρονολογεῖται ἡ κατασκευὴ ἐν αὐτῷ πολυτελῶν μνημείων (ταφείων) παρὰ τῶν εὐπορούντων· ἐνῷ προηγουμένως, τὸ πολὺ μαρμαρίνη πλάκη καὶ σταυρὸς ἐτίθετο ἐπὶ τῶν τάφων.

Ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων δὲ πλακῶν, ὡς συγήθως, ὑπάρχουσιν ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαὶ ἐκ κεφαλαίων γραμμάτων, ἐξ ὧν αἱ ἀρχαιότεραι εἰσιν αἱ ἔκτις.

■

Τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 10

Ἐνθάδε κείτε ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ Εύδοχεία θυγάτηρ τοῦ Δημητᾶ καὶ ἐντάξι δικριός ἐν παραδίσῳ μετὰ δικέον. Ἐν ἔτοι 1802

2

Ἐνθάδε κείτε δοῦλος
τοῦ Θεοῦ Μιχαὴλος ἔτος
1820 Φεβρουαρίου 14

3

Ἐνθάδε κείται δοῦ
λος τοῦ Θεοῦ Μαν
τζαράκης προσκη
νητής εἰὸς Γρηγο
ρίου ὅστης ἐδέχθ
η τὸν
θάνατον ἐν τῇ δυ
στυχεστάτῃ ἐποχῇ του
1821
Απριλίου 26

Ιερὰν δὲ ὄφειλὴν ἀπονέμων τῇ ἱερᾷ καὶ προσφιλε-
στάτῃ μοι μνήμη τῶν ἁειμήστων ἀνιόντων συγγενῶν
μου, ἀναγράφω ἐνταῦθα, κατὰ χρονολογικὴν σειράν, τὰς
ἐπιτυμβίους ἐπιγραφὰς τῶν, δοσαι ὑπάρχουσι, μετὰ μιᾶς
πλαγίου συγγενοῦς· καθόσον μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν
ἡ 1 καὶ ἡ 2 σχετικῶς δύνανται νὰ καταταχθῶσι μεταξὺ¹
τῶν ἀργαιοτέρων η δὲ 3 καὶ 4 λαμπρὰ στιχουργήματά
εἰσι.

1) Προμάμμης μου

Ἐνθάδε κείτε ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ
Χριστουφανῆ γινή τοῦ Χατζῆ
Μαϊλησηνοῦ ἔτος 1820
Δεκεμβρίου

2) Προπάππου μου

Ἐνθάδε κείται δοῦλος τοῦ Θεοῦ
Μελησηνὸς προσκυνητὴς τοῦ Πα
ναγίου καὶ ζωοδόχου τάφου ἔτος 1827
Αύγουστου 27 (*)

3) Θείου μου

Ἐντὸς τοῦ μαύρου τούτου καὶ ζοφεροῦ μνημείου
Μελησινοῦ Ναλπούρι τοῦ Χατζῆ Γεωργίου
ἡ κόνις ἡρεμεῖ
Τὸν ἔδρεψεν ὁ χάρων στὸ ἔάρ τῆς ζωῆς του (**)
διπότε τῶν χαρίτων τῆς εὐγενοῦς ψυχῆς του
ἔφάνη ἡ ἀκμή.
Σεμνότατος καὶ σώφρων χαρίης εἰς τοὺς τρόπους
εὐχάριστος εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς ἀνθρώπους
ἐνέπνεε χαράν.

Πλὴν ἔπεσεν ὡς ἄνθος ἀκαίρως μαραμένον
καὶ ἔφερε τὸ πένθος γονέων τηχομένων
διὰ τὴν συμφοράν. (***)

4) Πάππου μου

Γεώργιος Μελησινὸς
Εὔπατρίδης

Ωδὲ κείται ἐτῶν πλήρης δόξης, εὔχους, μεγαλείου
δεὶς τὰς παντέρπνους χώρας ἀναβὰς τοῦ αἰωνίου

* 'Η μαρωχίνη πλάξ, ἐφ' ής ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, μετενεχθεῖσα
εἰς τὴν Ιερὰν Ἐκκλησίαν τῶν Αγίων Πάντων, κατὰ τὸν χρόνον τῆς
ἀνεγέρσεως αὐτῆς, ἥδη κείται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ταύτης.

** Σ.Σ. Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 24 ἐτῶν.

*** Ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἡλία Τανταλίδου.

Ἐρεισμα μὲν τῆς πατρίδος καὶ τῶν καθεστώτων στύλος
τῶν ἐπωφελῶν δὲ ρέκτης καὶ τῶν ἀπορούντων φίλος
Δαμασθεῖς ὑπὸ τοῦ βέλους τοῦ βροτολογοῦ θανάτου
Ἐντρυφῇ νῦν εἰς λειψᾶνα τῆς τρυφῆς τῆς ἀκηράτου
Ἐξ αὐτῆς ὡς διαβάτα μάνθανε τί ἡ βιότης
Φύσις, πλάνη, χοῦς, πομφόλυξ, ἄνθος, ὄνχρ, μυταιότης^(*)

Ἐν 40 Ἐκκλησίαις
τῇ 12 Αὐγούστου 1858.

5] *Toū πατρός μουν*

Χριστόδουλος Χατζῆ Δημητρίου
ἐτῶν 43

Πρόμοιρος καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ διθάνατός μου, ἀλλ' ἡ τὸ ζῆν ἀπαλλαγὴ κακοῦ τινος δήπου ἔστιν εἰς ἀγαθὸν μεταβολὴ τῷ 1865

Σεπτεμβρίου 11 40 Ἐκκλησίαις

6] *Mάμμης μουν*

Τάφος
Νεραντζιῶς Χ'' Γεωργίου
Ἀποθιωσάσης εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν
τῇ 5 Μαρτίου 1875
Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις

* Ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Δράμας Γερμανοῦ Μιχαηλίδου.

β'] *Bouλγαρικὰ νεκροταφεῖα.*

Ἄπὸ τοῦ γρόνου τῆς ἐκκλησιαστικῆς διαιρέσεως, τμῆμα ἐκ τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ νεκροταφείου, κείμενον ΒΑ. τούτου, χωριζόμενον δὲ διὰ χαράδρας, ἢτις ἄλλοτε ἦν ὁδός, ἐγκατελείφθη τοῖς Βουλγάροις¹.

γ'] *Oθωμανικὰ νεκροταφεῖα.*

Τὰ ὀθωμανικὰ νεκροταφεῖα, ἀτινά εἰσιν ἐκτεταμένα, κείνται περὶ τὴν πόλιν.

Ἀνατολικῶς παρὰ τῇ θέσει Ἀγέλη.
Βορείως παρὰ τῇ ἐξοχικῇ θέσει Ναμαζιάχ.
Δυτικῶς παρὰ τὴν πλατεῖαν Καράμουρα.
Νοτιοανατολικῶς περὶ τὴν ὁδὸν Ἀσᾶ Μπουνάρ.
Προσέτι δὲ ὑπάρχουσι καὶ ἐντὸς τῶν τεμενῶν, ἐνθα δυμῶς ἀπό τινων ἐτῶν ἀπαγορεύεται ἡ ταφὴ.

δ'] *Eβραικὰ νεκροταφεῖα.*

Ταῦτα κείνται Δυτικῶς τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν τετάρτου ὥρας.

1. Τούτοις πυράβαλλε τὰ ἐν σελ/δι 22 τῆς «Ιστοριογεωγραφικῆς περιγραφῆς τῶν Σαράντα-Ἐκκλησιῶν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

§ 52.

Άρχαῖα μνημεῖα.

Πρὸς τοὺς δημοσιευθεῖσιν ἀρχαίοις μνημείοις, ἐν τῇ «Ιστοριογεωγραφικῇ περιγραφῇ τῆς ἐπαρχίας Σαράντα Ἐκκλησιῶν» (σελ. 23—26), ἀναφέρω συνοπτικῶς ἐνταῦθα καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα ἐδόθη μοι εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ.

§ 53.

Άρχαιος τάφος¹.

Βορειοδυτικῶς τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἡμίωρον ἀπόστασιν, ἐν θέσει ὑψηλῇ, ἵκανως ἔκτενῃ ὄριζοντα παρεχούσῃ τῷ θεατῇ, κεῖται ὑπερμεγέθης γήλοφος, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ χώματος λιθώδους, ἐκ τοῦ παρακειμένου λιθώδους ἐδάφους ἐξαγχέντος, δπερ μαρτυρεῖ καὶ ἡ κοιλότης τοῦ περὶ αὐτὸν ἐδάφους. Ἐπὶ τῇ ἀνεγέρσει δὲ ὁγυρωμάτων εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ γηλόφου τούτου Δ. (ἴδε σημ. ἐν σελ. 159) παρουσιασθείσης ἀνάγκης, ἤρξατο ἡ ἐκ τούτου μεταφορὰ χώματος· ἐκ τῆς οὗτω δὲ γενομένης ἀνασκαφῆς, τῇ 1 Ὁκτωβρίου 1891 προέκυψεν εἰς φῶς λιθόκτιστος τάφος, κείμενος ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ γηλόφου ΝΑ.

1. Πολλοὶ τῶν ἀρχαίων τάφων ἦσαν σωροὶ γῆς ἢ πετρῶν (χώματα, κολῶναι, τύμβοι), ἄλλοι ἦσαν πετρόκτιστοι καὶ πολλάκις κεκοσμημένοι φιλοκάλως. Λεξικ. Ἑλλην. Ἀρχαιολ. Σμίθ.

Ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ εὑρέθησαν τέφρα καὶ τινὰ ὅστᾶ νεκροῦ ἀνθρώπου κατακειμένου ἐπὶ λιθίνης κλίνης· κάτω δὲ ἕππου. Μίχ περικεφαλαία χάλκινος περίχρυσος. Χαλκίνη προχόνη (εἶδος ὑδρίας) περίχρυσος καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα ἀργυρᾶ, χάλκινα, σιδηρᾶ καὶ πήλινα.

Ολα δὲ τὰ εύρήματα ταῦτα μετακομισθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατατεθειμένα εἰσὶν ἐν τῷ αὐτόθι Αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ. Ἡδη ὁ τάφος εἶναι ὅλοτελῶς γυμνὸς, σώζεται δὲ μάρμαρος ἢ οἰκοδομὴ ἀνέπαφος.

§ 54.

Φρούρια.

Φρούριον Κάστρο ἢ Καλαί.— Νοτίως τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐν μεγάλῃ ἐκτάσει ἀνεκαλύφθησαν πολλαὶ ἀρχαιότητες, ἐμφαίνουσαι δτὶ τὸ πάλαι κατφεῖτο τὸ μέρος τοῦτο· εἰς δεκάλεπτον δὲ περίπου ἀπόστασιν, ἐπὶ θέσεως περιβλέπτου, παρὰ τὴν δεξιὰν ὅχθην τοῦ χειμάρρου *Μποκλοντζάδερε*, πεδινῆς μέν, ἔχούσης δὲ ἀρκούντως ἔκτεταμένον ὄριζοντα, ὑπάρχουσιν ἐρείπια οἰκοδομῆς ἐπὶ ἔκτασεως 200 περίπου βημάτων μήκους καὶ πλάτους. Ἡ θέσις τῶν ἐρειπίων τούτων φέρει μέχρι σήμερον τὸ ὄνομα *Κάστρο ἢ Καλαί*.

Φρούριον Κιετσῆ Χισάρ καλεστί.— Τὸ φρούριον τοῦτο κεῖται Β. τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμίσειας ὥρας. Περὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ παράδοσίς τις ἀναφέρει, δτὶ ἔλαβε τοῦτο, διότι αἱ ὡδήγησει τοὺς κατακτητὰς δι' ἀγνώστου διόδου καὶ ἐκυρίευσαν αὐτοὺς κατακτητὰς δι'

τό. Κεῖται ἐπὶ τῆς ΒΑ. ἄκρας βράχων τεραστίου μεγέθους, ἔκτεινομένων ἐκ τοῦ ΒΑ. πρὸς τὸ ΝΔ., ὃν ἡ περίμετρος ἔχει ἔκτασιν ἡμίσειας περίπου ὥρας. Τὰ τείχη αὐτοῦ εἰσὶν ἔκτισμένα ἐκ λίθων καὶ ἀσβέστου· ἐν πολλοῖς δὲ ὑπερμεγέθεις λίθοι βράχων, ἔξεχοντες τοῦ τείχους καὶ μεταβάλλοντες τὴν κανονικὴν αὐτοῦ ὅψιν ἀντικαθιστῶσιν αὐτό. Τοιοῦτοι λίθοι κεῖνται καὶ ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἐξ ὃν τινες παμμεγέθεις ἐν τῷ μέσῳ.

Τὸ πάγος τοῦ τείχους ἐστὶ δύο μέτρα.

Τὸ πλάτος ἐστὶν ἔκτάσεως 80 περίπου βημάτων, τὸ δὲ μῆκος τετραπλάσιον.

Δύο πύλαι πλάτους 1,25 φαίνονται ἐν τῷ φρουρίῳ· τούτων ἡ μὲν κεῖται ἐν τῇ ΝΑ. πλευρᾷ, ἡ δὲ ἐν τῇ ΒΑ. ἡτις εἶναι θολωτὴ καὶ διατηρεῖται ὀλόκληρος.

Ἐκ τῶν σωζομένων δύο κυκλοτερῶν πύργων, ἔξεγόντων τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς Α γωνίας τοῦ φρουρίου, τοῦ δὲ παρὰ τῇ ἐν τῇ ΝΑ. πλευρᾷ πύλη καὶ ἐκ τῶν ἔρειπίων, φανερὸν γίνεται ὅτι τοιοῦτοι πύργοι ἐπὶ τοῦ φρουρίου ὑπῆρχον ἔξ.

Ἐντὸς τοῦ φρουρίου ὑπάρχουσι δύο φρέατα τετράγωνα μήκους 1,25.

Ἐπὶ τοῦ φρουρίου, ιδίᾳ δὲ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἔξεγόντων βράχων, δὲ παρατηρητὴς ἔχει ἀπεριόριστον δρίζοντα, μάλιστα δὲ Ν. καὶ Δ.

Φρούριον Μπουγιούκδερε. — Ἐρείπια ἐπίσης ἐτέρου φρουρίου ὑπάρχουσι ΒΑ. τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὑπερμεγέθους ὕψους ἀποτόμων βράχων, παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην τοῦ ποταμοῦ Μπουγιούκδερε, ἐν θέσει ἡμίωρον ἀπεγούσῃ τοῦ Τσατίδερε Β. Τὸ φρούριον τοῦτο

μικρότερον τοῦ εἰρημένου, ἔκτείνεται ἐκ τοῦ ΝΔ. πρὸς τὸ ΒΑ. Τὰ τείχη αὐτοῦ εἰσὶ πάχους 2 μέτρων. τὰ δὲ ἔρειπα φανερώνουσιν, ὅτι ὑπῆρχον καὶ πύργοι ἐν αὐτῷ.

Ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὑπάρχει δεξαμενή. Πανταχόθεν δὲ ἔχει ἔκτεταμένον δρίζοντα.

Τὸ φρούριον τοῦτο ἀπέχει τοῦ προειρημένου *Κιετσῆ Χισάρ Καλεσί*, οὗτινος ἀνατολικῶς κεῖται $1 \frac{1}{2}$ ὥραν· εἰς ἵσην δὲ περίπου ἀπόστασιν τούτου Α. κεῖται τὸ Β. τοῦ Σκοποῦ φρούριον *Κάστρο*.

Πρὸς δυσμὰς δὲ τοῦ *Κιετσῆ Χισάρ* καλεσί εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμίσειας ὥρας περίπου, κεῖται τὸ φρούριον *Παληὰ Πέτρα* καὶ δυτικώτερον τούτου $1 \frac{1}{2}$ ὥραν, τὸ περίβλεπτον φρούριον τοῦ Σκοπέλου *Ἐσκῆ Πόλος Καλεσί*, 3 ὥρας ἀπέχον ΒΔ. ἐκ Σαράντα Ἐκκλησιῶν, περὶ ὃν ἴδε σελ. 28—31 τῆς «Ιστορίογεωγραφικῆς Περιγραφῆς τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν».

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

ἐν σελ.	στήχ.	ἀντί	γράφε
12	25	ὑποδιοικήσεις	διοικήσεις
25	20	Κοίμησις	Γενέσιον
26	17	"Αγιος Νικόλαος	Γενέσιον Παραγίας
29	26	τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου τῆς Ἀγίας Λαύρας	
63	13	*Απορος	*Απρως
73	20	πρόσθεις	ἔχει ἐπισκόπους 3
74	10	Κυζίκου	'Εκ Σκοπιᾶς τοῦ [Πασᾶ λιμὰρ (Προποντίς)]
75	21—22	Τιμόθεος
145	1	Βορείως	'Er τῷ μέσῳ καὶ Δ.

"Η διόρθωσις τῶν ἀ.ι.λωτ παροραμάτων ἀφίεται εἰς
 τὴν εὐμέρειαν τοῦ ἀραγγώστου.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος πορήματος, αἱ ἔξης ἑφημερίδες εὐηρεστήθησαν· ρὰ δημοσιεύσωσι τὰ ἐπόμενα.

«'Η Θράκη καὶ αἱ Σαράντα 'Εκκλησίας

Τὸ τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἐκδίδει τὸ νέον του σύγραμμα ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Μελισσηνὸς Χριστοδούλου, ὃπερ ἔξ εἰκοσι τυπογραφικῶν φύλλων, θὰ τιμᾶται γροσίων ἀργυρῶν 10. Ἐκ τῶν προτέρων πεπείσμεθα περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ νέου βιβλίου τοῦ ἀριγνώτου κληρικοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἔχοντες ὡς ὅψει καὶ τὸ Πρόχειρον Νομικὸν βιβλίον του τῶν κα. λυμάτων τοῦ γάμου καὶ τὸ τῆς μηηστείας καὶ τὴν ιστοριογεωγραφικὴν περιγραφὴν τῆς ἐπαρχίας Σαράντα 'Εκκλησιῶν. Ἐπέκτασις τοῦ τελευταίου τούτου καὶ συμπλήρωσις φάίνεται ὅτι θὰ εἶνε τὸ νέον τοῦ κ. Μελισσηνοῦ σύγγραμμα, ὅστις, ὡς λογικὴ μέλισσα, ἐν ᾧ ἀσχολεῖται μετά τόσου ζήλου εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα, συλλέγει μετά τόσης φιλοπονίας καὶ τὸ μέλι τῆς γνώσεως καὶ ἐπιστήμης εἰς τὰς κυψέλας τῶν βιβλίων του. "Ολοι ἀγαπῶμεν τοὺς μὴ κοιμωμένους, ἀλλ' ἐργαζόμένους κληρικούς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τῆς μητρὸς ἡμῶν 'Εκκλησίας".

Ἀγάπη "Ἐτος Ε' 30 Μαρτίου 1897 Ἀριθ. 222.

«'Ο καὶ ἔξ ἄλλων δοκίμων πονημάτων αὐτοῦ τοπογραφικῶν καὶ νομικῶν εὐφημότατα γνωστὸς πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Μελισσηνὸς Χριστοδούλου, διδάχτωρ τὰ νομικά, παρασκευάσας ἐκδίδει κατ' αὐτὰς νέον αὐτοῦ τοπογραφικὸν ἔργον, ἐπιγραφόμενον: «'Η Θράκη καὶ αἱ Σαράντα 'Εκκλησίαι». Τὸ ἔργον τοῦτο, καταρτισθὲν ἐκ πολλῶν σχετικῶν σημειώσεων τοῦ φιλοπονωτάτου συγγραφέως, συλλεγεισῶν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἀποτελεῖ ίστο-

ριογεωγραφικήν μονογραφίαν, ἐν ᾧ καὶ γενικά τινα σπουδαῖα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ἐν λεπτομερείᾳ ἔξετάζονται, καθόσον ταῦτα συναφῆ εἰσι πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ, ἀναμφιβολώς δὲ εἶναι νέα συμβολὴ ἀξία τῆς προστηκούσης ἐκτιμήσεως παντὸς ἐνδιαφερομένου περὶ τῆς ἱστορίας καὶ γεωγραφίας τῶν καθ' ἡμᾶς χωρῶν».

Νεολόγος Ἔτος ΛΑ' 2 Ἀπριλίου 1897 Ἀριθμὸς 8352.

‘Η ΘΡΑΚΗ καὶ αἱ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ μετά τινων διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. ‘Υπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἤρξατο ἐκτυπούμενον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ νέον πόνημα τοῦ Διδόκτορος τὰ Νομικά πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, τοῦ γνωστοῦ ἐκ τῶν δοκίμων νομικῶν καὶ ἱστορικῶν συγγραφῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ σπουδαίων δημοσιευμάτων. Συνδὰ δὲ τῇ σχετικῇ Ἀγγελίᾳ, περιεχόμενα τοῦ πονήματος τούτου εἰσὶ τὰ ἔξης». (“Ἐπονται τὰ περιεχόμενα).

Ἐκκλ. Ἀλήθεια Ἔτος ΙΖ' 2 Μαΐου 1897 Ἀριθ. 10.

«Ἡ Θράκη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι

Τοιοῦτον φέρει τίτλον σπουδαιοτάτη πραγματεία τοῦ καὶ ἔξι ἄλλων σπουδαίων ἔργων γνωστοῦ τῷ δημοσίῳ ἀρχιμανδρίτου Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, ἡς ἡ ἐκτύπωσις λίαν προτεχώς ἀποπερχτοῦται ἐν τῷ πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ. Ὁ φιλόπονος καὶ ἀξιέπαινος συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης, πλὴν τῶν ἐν αὐτῇ ἐνδιαφερουσῶν ποικίλων πληροφοριῶν, ἵκανὸν ποιεῖται λόγον περὶ τινων διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἔτι δὲ πραγματεύεται ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἐκτάσει τὸ ἀπασχολοῦν ἥδη τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ζήτημα τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου διὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικότητος».

Κωνσταντινούπολις 29 Ἰουλίου 1897 Ἀριθ. 164 καὶ ἀριθ. 809 Ἀπριλίου 1897.

ΚΑΤΑΔΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Σωμ.	Σωμ.
Οἱ ἐν Κωνσταντινούπολεσ.	
Γ. Σεϊτανιδῆς Βιβλιοπώλης καὶ ἐκδότης	100
Ἄδελφοι Καλλίφρονος Βιβλιοπώλαι καὶ ἐκδόται	100
† Ὁ Αμασείας Ἀνθίμος ἐν Ἀμισῷ	2
† Ὁ Προύσης Ναζαναχήλ ἐν Προύσῃ	5
† Ὁ Πελαγωνίας Κοσμᾶς ἐν Βιτωλίοις	2
Ἄρχιμ. Γερμανὸς Ἀποστολάτος ἀντιπρόσωπος τοῦ Πλαναγίου Τάφου	10
Ἄρχιμ. Μ. Κλεόδουλος Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς	5
Ἄρχιμ. Ἀπόστολος Χριστοδούλου Καθηγητὴς τῆς Θ. Σχολῆς	2
Ἄρχιμ. Δανιήλ Λέσβιος μετὰ τοῦ Προχ. Νομ. Α' καὶ Β'	3
Ιερομ. Θεόφιλος ἐκ Κουμβάου	
Ἄβραάμ Βαπτορίδης ἐφέντης	5
Θαλῆς Ἀντωνιάδης δικηγόρος	
Β. Πανοικίδης δικηγόρος	2
—————	
Οἱ ἐν Μακροχωρίῳ	
Τῇ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.	
E. Σεργιάδου Γαρογχωρίτου	1
† Ὁ τῆς Α.Σ. τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων ἐπίσκοπος Τρωάδος Νικόδημος	2
Ο τῆς Α. Σ. Ἱεροδ. Ἀθανάσιος Ἄρχιμ. Τιμόθεος Βυζάντιος	2
Ιερεὺς Κωνσταντίνος Βαφείδης Ιεροδιάκονος Χαράλαμπος	
Η. Φ. Φλωρίδης Σαρανταεκκλησιώτης	
Ἀπόστολος Δ. Λαμπρίδης	
Ἄρχιμ. Μεθόδιος Τενέδιος ἐν Ἀγ. Στεφάνῳ	
Ιερεὺς Παντελέημων Κανδάδας Δημήτριος Κωνσταντινίδης	
—————	

**Οι εν Χάλκη μαθηταὶ ἐν τῇ
Ἐμπορικῇ Σχολῇ.**

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.

Σ. I. Γιαρρακοπούλου 2

Γεώργιος Ζ. Πάτρας

Άλεξ. Πανταζής

Μέλας Αετός

Σάββας Σπ. Διαμαντόπουλος

Π. Δοδόπουλος

Άνδρόνικος Βλαστός

Παναγιώτης Χατζέας

Λέων Ι. Ρουδῆς

Γεώργιος Μανούσος

Φραγκίσκος Μανούσος

Όδυσσεus Αλατζίδης

Οι εν Μαζύτῳ.

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.

Ηλία Αλεξανδρίδου

Εύσταθιος Μακριδῆς

Σεραφείμ Τρακασαλίδης

Δημ. Παυλίδης ιατρὸς

Αναστάσιος Ζερπίνης

Νικόλαος Καθουρίδης

Οι εν Ἀδριανούπολει.

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ Σεβ.

† Μητροπολίτου Αδριανούπο-

λεω^τ Κυρίλλου

Στέφανος Κ. Δανιηλίδης Αρχιδ.

τῆς Α. Σεβ.

Κ. Ι. Βλαχόπουλος

Σακελλάριος Π'' Αγγελος μετὰ τοῦ Προχ. Νομ. βιβλίου Α'

Π'' Γεώργιος Π'' Μάσχου

'Αναστάσιος Π'' Γεωργίου

'Αρχιμ. Χαρίτων

Π''' Ιωάννης Σταύρου

Οι εν Σαράντα Εκκλησίαις.

† Ο Ροδοστόλου Κωνσταντίνος; 10

Δ. ΙΙ. Δοδόπουλος 20

Μαζαράκης Ι. Κόκκινος 15

Μιχαὴλ Η. Λυκιδῆς 5

Απόστολος Φλωρίδης 3

Φλώρος Α. Φλωρίδης 2

Αλέξανδρος Σ. Χ''' Σταύρου 2

Μ. Κωνσταντινίδης. Αθηναὶ 2

Κ. Χατζόπουλος " "

Κ. Σεργιάδης " "

Ναπολέων Κ. Κόκκινος " "

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ αἰδεσιμ.

Σακελλαρίου Π'' Χρήστου 1

Οίκονόμος Π'' Παναγιώτης

Οίκονόμ. Π'' Γεώργιος ἐν Πέτρᾳ

Σκευοφύλακς Π'' Δανιὴλ

Σακελλάριος Π'' Κωνσταντίνος

Κωνσταντίνος Π'' Χρήστου

Δημήτριος Κ. Γαβριηλίδης

Γ. Γ. Εύσταθόπουλος

Βεργῆς Ι. Βεργίδης

Νικόλαος Π'' Παναγιώτου. Α-

δριανουπολίτης.

Θεόδωρος Μ. Ηαπαδόπουλος

Δημήτριος Κωνσταντίνου μπα-
κάλης

Κωνσταντίνος Α. Ναλλῆς

Κυριάκος Χ''' Αθανασίου

Καλλιόπη Ι. Εύσταθοπούλου

Έριφίλη Δ. Εύσταθοπούλου

Δημήτριος Κωνσταντίνου

Ναπολέων Αγγελάκη

Κυριάκος Ηλιού κεραμέως.

Έλευθέριος Γ. Σοφιανόπουλος

Περικλῆς Αθ. Αμπατζόγλους

Έλευθέριος Σοφιανόπουλος

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.

Κ. Χατζηγιαρράκη ιατρὸς 2

Εύθαλία Κ. Χατζηγιανάκη

Αθ. Κ. Ναλλῆς 5

Μιχαὴλ Εύκλειδης

Κωνσταν. Θ. Τύρνοβαλη

Α. Χ''' Παρασκευάς

Ι. Χ. Βαφείδης

Dr Leon Achajian

Κωνστ. Ελ. Σοφιανόπουλος

Νικόλαος Π. Βλαχόπουλος

Νικ. Κωνσταντίνου

Περικλῆς Α. Εύκλειδης 2

Ι. Γαλάτης Βιζυηνδής

Νικόλαος Ι. Κεραμεὺς

Γουλιέλμος Κ. Πατρικόπουλος

ιατρὸς 2

Αρ. Δ. Κάζης 2

Σωκράτης Δ. Δαδάκης

Νικόλαος Καλοϊαννίδης

Γ. Βεργίδης ἐν Αδριανουπόλει 2

Δημήτρακης Α. Μεζιλτζόγλου

Γιάγκος Α. Μεζιλτζόγλου

Αθανάσιος Γ. Παπαδόπουλος

Κ. Κεραμεὺς ιατρὸς 2

Π. Μουριάδης 2

Σοφ. Κ. Τζελέμπογλους ιατρὸς 2

Ιωάννης Αναστασιάδης 2

Θεόδωρος Χριστοδούλου

Δ. Νίκογλους

Θ. Αποστολίδης ιατρὸς

Michel Cpadaro

Ζαφείριος Νικολαΐδης

Τριαντάφυλλος Δ. Κάζης

Χριστόδουλος Ι. Γιεμενετζῆς

Γεώργιος Θωμιδῆς

Αργύριος Γ. Καφετζῆς

Στόικος Α. Βακάλης

Βεργῆς Γ. Αμπατζόγλου

Κυριάκος Γ. Μπουγόγλου

Μαργαρίτης Κριωνᾶ

Γιαννοχής Χ''' Ιωσήφ

Ιωάννης Εμμανουηλίδης

Γιαννάκος Λαμπρίδης

Ιωάννης Σωτηρίου

Γεώργιος Σωτηρίου

Ηλίας Μ. Κούρδογλους 2

Αθανάσιος Ε. Κάζης

Αλέξανδρος Ι. Λυκούδης 2

Απόστολος Κοντόπουλος 2

Κωνσταντίνος Α. Ροδόπουλος

Δημήτριος Π'' Παναγιώτου

Κωνστ. Γ. Κιουρτσίδης

Κωνσταντίνος Καραγιάννης

Σταμάτιος Ε. Σταμάδογλου

Τριαντάφυλλος Δαδάκης

Σταμάτιος Κόκκινος

Βεργῆς Δ. Καφετζῆς

Π. Βεργίνης

Δ. Σ. Σακελλαρίδης

Κ. Καταπόδης

Χαράλαμπος Χηνόπουλος	<i>Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.</i>
Ίωάννης Γ. Κοντσές	'Αθραδάμ Ζαχαριάδου 4
Νικόλαος 'Αθανασίου	Μαρία 'Ανδρεάδους
Ίωάννης Δημητρίου Χαντζῆ	Σοφία Χ'' Χρήστου
Δ. Γ. Τσότσος	'Αθαν. Παπασμύρης
Σταυρῆς Γ. Τσότσος	'Αθαν. Κοσμίδης
'Αθανάσιος Γ. Τσότσος	'Αθαν. Χηνόπουλος
Θωμᾶς Γ. Τσότσος	Στυλιανὸς Γ. Στυλιανίδης
Κ. Ι. Διδυσκαλόπουλος	Γεώργιος Γ. Παπαδόπουλος
'Αθανάσιος Κ. Κόκκινος	Θωμᾶς Χ'' Π. Ταυρίδης
Γεώργιος Π. Σακελλαρίδης	Σέργιος Ε. Σεργιάδης
Στέφανος Ι. Στανίτσα	Δημ. Χατζηπαναγιώτης
Νικόλαος Μ. Νίκογλου	<i>Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.</i>
'Αθανάσιος Σαριδῆς	'Αρέστη Γ. Κωφοπούλου 1
Κωνσταντίνος Κούδρογλου	Περικλῆς Η. Δογγραματζῆ
Κ. Γιαννάκη Κωτσῆ	Stefan Pavlof
'Αδελφοὶ Σκουλιδῖαι	Δημήτριος Β. Μίτσος
Γρώγιος Στυλιανοῦ	Δημήτριος Σαμακοβλῆ
Μιχαήλ Θ. Μιχαήλογλου	Στέφανος Ίωάννου Δούκου
Δημήτριος 'Αθ. Καμπᾶς	Πολυχρόνιος Δ. Σελαμσῖς
'Αχιλλεὺς Ν. Ταυρίδης	'Απόστολος Δ. Βαβαστάθογλου
Κωνσταντίνος Δ. Καλημέρης	Νικόλαος Α. Παπαδόπουλος
<i>Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.</i>	<i>Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.</i>
Δ. Ζωραρᾶ.	'Αραστασίου Χ'''Ιωάρρου 1
Κ. Δοδόπουλος	Νικόλαος Μιχαήλ
Π. Κ. Δοδόπουλος	Δημήτριος Λ. Καβάφης
Β. Π. Μελανίων δικηγόρος	Παυλάκης Ι. Παυλιόγλο
'Ελένη Β. Μελανίωνος	'Αθανάσιος Δ. Πελτέκη
Βασίλειος Α. 'Ασημιδῆς	Δημοσθένης Ίωάννου Κουνδουρᾶς
I. Ζωγράφος	Δημήτρ. Ν. Τζελέμπογλους
Θεμ. Εύκλειδης	Θεόδωρος Δ. Μεζιλτζόγλους
Π. Χατζηπέτρογλους	Γεωργάκης Χρ. Βερατλῆς
Αριστείδης Α. Φάνογλους	'Αθανάσιος Δ. Καλημέρης

Ι. Σαριδῆς	Χρηστάκης 'Αθ. Παπαδόπουλος
Χρηστάκης 'Αθ. Παπαδόπουλος	<i>Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ αἰδεσ.</i>
Π''. Παναγώτου 1	Π'' Χριστόδουλος Π'' Μόσχου
Π'' Χριστόδουλος Π'' Μόσχου	Γεώργιος Στογιάννου
Γεώργιος Στογιάννου	Μαργαριτάρη Χ. 'Αρναούτογλου
Μαργαριτάρη Χ. 'Αρναούτογλου	Πολυξένη Θεοδοσίου
Πολυξένη Θεοδοσίου	Σταῦρος Ζωγράφος Χαριουπολίτης
Σταῦρος Ζωγράφος Χαριουπολίτης	'Αλέκος 'Αδριανουπολίτης
'Αλέκος 'Αδριανουπολίτης	Μιχαήλ Χρ. Παπαδόπουλος
Μιχαήλ Χρ. Παπαδόπουλος	'Αθανάσιος Νικολάου βαρελοποιὸς
'Αθανάσιος Νικολάου βαρελοποιὸς	Βασίλειος Νικολάου
Βασίλειος Νικολάου	'Αθανάσιος Πασχάλη
'Αθανάσιος Πασχάλη	Μελισσηνὸς Στυλιανοῦ
Μελισσηνὸς Στυλιανοῦ	Κυριαζῆς Καραγιάννου
Κυριαζῆς Καραγιάννου	Σταῦρος 'Ιωάννου
Σταῦρος 'Ιωάννου	Διαμαντῆς Χ''' 'Αθανασίου
Διαμαντῆς Χ''' 'Αθανασίου	'Ιωάννης Νικολάου Κίρβαβα
'Ιωάννης Νικολάου Κίρβαβα	Πολυχρόνης υποδηματοποιὸς
Πολυχρόνης υποδηματοποιὸς	Θεόδωρος Βασιλείου γιεμενετζῆς
Θεόδωρος Βασιλείου γιεμενετζῆς	Γεωργάκης χρεοπώλης
Γεωργάκης χρεοπώλης	Βιργίλιος Δ. Κομνηνόγλους
Βιργίλιος Δ. Κομνηνόγλους	'Αριστείδης 'Αθ. Φάνογλου
'Αριστείδης 'Αθ. Φάνογλου	Κωνσταντίνος Δημητρίου
Κωνσταντίνος Δημητρίου	Κωνστ. 'Ιωάννου Κουτζιόγλου
Κωνστ. 'Ιωάννου Κουτζιόγλου	'Ανδρέας Κ. Βεργωτής
'Ανδρέας Κ. Βεργωτής	Ναθαναήλ Δ. ἐκ Βουνάρ-Χισάρ
Ναθαναήλ Δ. ἐκ Βουνάρ-Χισάρ	Χρηστάκης Θεοδώρου
Χρηστάκης Θεοδώρου	Στέφ. Γεωργίου ἐκ Βαβᾶ-Έσκη
Στέφ. Γεωργίου ἐκ Βαβᾶ-Έσκη	Θωμᾶς Γ. Κιερχμιτσόγλου
Θωμᾶς Γ. Κιερχμιτσόγλου	Σωκράτης Σ. Μιχαήλογλου
Σωκράτης Σ. Μιχαήλογλου	Στέφανος Μιχαήλ παντοπώλης
Στέφανος Μιχαήλ παντοπώλης	Μιχαήλ Εύσταθίου κανδηλάπτης

Εύστάθιος Τριανταφύλλου	Τριαντ. Δημητρίου Πρόσκογλους
Θεόδωρος Τριανταφύλλου	Μιχαήλ Στεφάνου κεραμεύς
Φωτεινή Κομνηνοῦ	Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Βεργῆς Ι. Ζαχαρᾶς	Ζήσου Νικολάου
Ιωάννης Δ. Δάκου	Ἀρχιτέκτονος Μακεδόνος 3
Δημήτριος Γεωργίου παντοπώλης	Αθανάσιος Δ. Μακεδών
	Νικόλαος Ἰωάννου »
Ἐνγενεῖ φροντίδι	Γεώργιος Σιάγκου »
Χαραλ. Νικολάου κουρέως 1	Γεώργιος Στέργιου »
Κυράκος Γεωργίου Σοφιδιώτης	Εύθυμιος Γ. »
Στόϊκος Γεωργίου	Θεόδωρος Χρήστου μαραγγός
Παναγιώτης Μιχαήλ	Ναπολέων Ἀγγ. Σωτηριάδης
Βεργῆς Πουλημένου Ζωηροῦ	Θενᾶς Στέργιου Μακεδών
Αθ. Γεωργίου Κουρτεσιάδης	Χ. Ζήσος Βασιλείου »
Ι. Γεωργίου Παπαδημόπουλος	Νικόλας Γιοποτήνα »
Πέτρος Γεωργίου ἐκ Σκοποῦ	Χρήστος Δημητρίου »
Δημήτριος Λαμπρινοῦ Καθάρης	Βασιλείος Θεοχάρους »
Ιωάννης Γεωργίου	Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Δημήτριος Πέτρου	Θεοχάρους Θ. Ἀλεξοπούλου 1
Γ. Αθανασίου Ἀμπατζόγλους	Ιωάννης Καζαντζόγλου
Περικλῆς Ιωάννου κεραμεύς	Κωνσταντίνος Ἀθ. Παπάζογλου
Μόσ. Κωνσταντίνου Μοσχόπουλος	Φωτάκης Δημητρίου
Γεώργιος Κ. Καπνᾶ	Ν. Γ. Κεφαλόπουλος
Κ. Γεωργίου Παπαδόπουλος	Νικόλαος Δημητρίου
Β. Γεωργίου Μπαμπαδήμωγλους	Πολυχρόνης Δήμου Σελαμσίζ
Αθανάσιος Ιωάννου γούναρης	Αθανάσιος Π. Ταυριδῆς
Ἐπαμ. Δημητρίου κουρεύς	Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Ιωάννης Στογιάννου	Συμεὼν Χατζαρέστη 1
Δημήτριος Καλογιάννου	Περικλῆς Κ. Χατζανέστη
Ιωάννης Νικολάου	Περικλῆς Α. Χ' Παρασκευᾶς
Δημ. Γεωργίου Παντοπώλης	Γεώργιος Π' Κωστῆ
Στέφ. Θεοδώρου ἐξ Ἡρακλείας	Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Θεόδωρος Μιχαήλ	Π. Δ. Βάργαλη 1
Νικόλαος Μαυρωδῆ	Οίκονόμος Ιωάν. Χ'' Γιαννάκη
Ι. Δημητρίου Δαραβάνης	

Προκόπιος Ἱερομόναχος	Γιαννάκος Δ. Τσότσου
Πρωτόπαπας Ἰωάννης	Σ. Χ'' Μάτζος 3
Π' Ιωάννης Σταυνίτσας	Εύδοξία Σ. Χ'' Μάτζου 2
Ἀνέστης Σταματιάδης ἐκ Σκοποῦ	Δοκτηνιώ Σ. Χ'' Μάτζου
Λάμπρος Δοξιάδης Στενημαχ.	Ἀθηνᾶ Σ. Χ'' Μάτζου
Γεώργιος Παπαδόπουλος	Δημήτριος Σ. Χ'' Μάτζου
Ἀχιλέας Κομνηνοῦ	—————
Πολύδωρος Π' Χριστοδούλου	Οἱ ἐν Σκοπέλῳ.
Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.	Ἐνγενεῖ φροντίδι αἰδεσιμ.
Βεργῆ Κομνηνοῦ Καπνᾶ 1	Παπᾶ Βασιλείου
Ἀννίκα Βεργῆ Κομνηνοῦ	Χατζῆ Παπᾶ Φώτιος
Ιωάννης Νικολάου Ἀκριθὸς	Ἀναγν. Χ'' Ανδρονίκου
Στέφανος Κ. Μπίτζου	Νικόλαος Ζαχειρίου
Αθανάσιος Κομνηνοῦ Καπνᾶ	Αθανάσιος Αγγελίδης
Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.	Γεώργιος Αναστασιάδης
Χριστοδούλου Δ. Χριστοδούλου 1	Χρηστάκης Α. Καραγιαννίδης
Χ'' Κυρατσῶ Χριστοδούλου 5	Γεώργιος Α. Καραγιαννίδης
Δ. Χριστοδούλου 3	Χρηστάκης Γεωργ. Στανίτσογλου
Ἐλισάβετ Δ. Χριστοδούλου 2	—————
Καλλιόπη Δ. Χριστοδούλου	Οἱ ἐν Σκοπῷ.
Ἀθηνᾶ Δ. Χριστοδούλου	Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Ἀγλαΐα Δ. Χριστοδούλου	Α.λ. Σ. Αλεξιάδου 1
Γεώργιος Χριστοδούλου 3	Οίκονόμος Παπᾶ Ιωάννης
Εἰρήνη Γ. Χριστοδούλου 2	Παπᾶ Κωστάκης
Καλλιρρόη Γ. Χριστοδούλου	Σ. Δημητριάδης
Χριστόδουλος Γ. Χριστοδούλου	Ζαχείριος Συμεωνίδης
Μερόπη Γ. Χριστοδούλου	Α. Κ. Χ'' Ανέστου
Ἀθηνᾶ Γ. Χριστοδούλου	Αριστ. Κωνσταντόπουλος
Γ. Ραδόπουλος	Σ. Σιμόπουλο
Σεμέλη Γ. Ραδοπούλου	Ἐμμανουὴλ Ανδρεάδης
Καλιρρόη Γ. Ραδοπούλου	Γεώργιος Π' Σερ. Οίκονομίδης
Ραδάμανθυς Γ. Ραδοπούλου	Δ. Ι. Τζούρος Ιατρὸς
Τερψιχόρη Γ. Ραδοπούλου	Εύριπίδης Κ. Χ'' Ανέστου
Δ. Γ. Τσότσος 3	Περικλῆς Κ. Χ'' Ανεστόπουλος
Νεραντζιώ Δ. Τσότσου 2	—————

Οἱ ἐν Εὐκαρπῷ.

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ αἰδεσ.
Πρωτοπαπᾶ Π'' Γιαννάκη 1
Κ. Ἀθ. Παπαδόπουλος Ἰμβριος
Διογένης Χαραλαμπίδης διδάσκ.
Νικολάκης Μιχαήλ Μαυρόπουλος
Γιάγκος Ἰωσήφ ἐκ Σαρ. Ἐκκλησ.
Ἀναγνώστ. Νικολάου Βιτάνογλου
Γεώργεος Ναϊδένου
Καλούδης Πέτκου

Οἱ ἐν Κουρούδερε

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Γεωργίου Μανωλοπούλου 1
Γεώργιος Δ. Γιαλαντζίδης
Ραδῆς Θεοδώρου
Θανασάκης Κοσμᾶ
Κωνσταντίνος Γιωβίνη
Κωνσταντίνος Κοσμᾶ
Στυλιανὸς Μανώλη

Οἱ ἐν Βουνάρῳ Χιεάρῳ

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Ἀθανασίου Χ. Θεοδωρίδου 1
Κ. Δ. Καρατζᾶς
Εύδοξιος Π. Εύδοξιαδῆς
Basile Pappadopoulos
Νικολῆς Κ. Ἀλεξανδρᾶς
Jean Apostolides
Σταμάτιος Χ'' Δημητρίου
Φωτάκης Θαυμαχτοῦ
Μιτάκος Στεργίδης
Κωνστ. Μιχαήλ μηχανικὸς
Demétrius P. Andréades
Ἀθανάσιος Ἰωάννου

Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.

- 'Αγαπίου Α. Καραμανλίδου 1
Γεώργιος Δ. Κουρτίδης
Γρηγόριος Σταύρου κουρεύς
Κυριάκος Καλούδη
'Απόστολος Μ. Κουγιουμτζῆς
'Ιωάννης Χ. Ἀγγέλου

Οἱ ἐν Γέννῃ

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Κ. Γ. Κοσμίδου 1

- 'Αριστόθουλος Α. Χρηστίδης
Νικόλαος Γ. Πουσκούρης
Πασχάλης Α. Ἀσημίδης
Γιαννάκος Α. Τσιπούρης
Δ. Γ. Πουσκούρης
Λεωνίδας Α. Πεγιάδης

Οἱ ἐν Γιαντζεκλάρῳ

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Παρ. Δ. Δημητριάδου 1
Διακομὴ Θεοδώρου Ντατακίδης
'Ιωάννης Ἀρχοντῆς
'Αθανάσιος Πολ. Πυριλίδης
Γιάτζος Παναγ. Κηπουρὸς
Νικολάκης Δημητράκη χεραμεύς
Στρατῆς Νικολάου
'Αθανάσιος Μιχαλιοῦ
Χρηστάκης Παν. Διανόγλου

Οἱ ἐν Βασάρῳ-Ἐσκῆ

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Στεφάνου Γ. Τσιούνη 1
Σακελλάριος Π'' Γεώργιος
Παναγιώτης Δαμιανοῦ Γανίτης

Νικόλαος Ζ. Τσιούνης

Δημ. Χρ. Ἀργυρόπουλος

Κ. Γ. Μήλιος

Ζῆσος Ν. Σιούτης

Μιλτιάδης Μ. Κερέκογλου

Γεώργιος Χαρίτου

Δημήτριος Π'' Κηρίδης

Θωμᾶς Π'' Κηρίδης

Κωνσταντίνος Ἀθανασίου

Δημήτριος Α Μανθόπουλος

'Ιωάννης Σ. Κόκκινος

Οἱ ἐν τῷ σταθμῷ Βασᾶρ-Ἐσκῆ

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.

Χρήστου Κ. Κοκκίνου 1

Κ. Σταυρίδης

Θωμᾶς Κ. Κόκκινος

Κωνσταντίνος Γεωργίαδης

Στέφανος Α. Ἀιθέλιογλους

'Αθραάμ. Αιθέλιογλους

Εύθυμιος Γκιουλμπαλόγλους

Χρήστος Μαυρίδης

Δημήτριος Π. Αιθέλιογλους

Ζαχαρίας Κ. Κυριαζίδης

Μιχαήλ Κ. Κυριαζίδης

Κωνσταντίνος Δ. Σάβογλους

Σταμάτιος Δ. Μπαϊκούστης

Νικαήλ Λατίνογλους

'Αθανάσιος Μ. Κιελχαγιᾶς

Οἱ ἐν Καρᾶ-Χαλῆλ.

- Ἐνγερεῖ φροντίδι

Κ. Θ. Θεοφιλίδου ἐκ Σαράντα

Ἐκκλησιῶν 1

Αἰδεσ. Π'' Αθανάσιος

Γιαννάκης Κ. Ἡλιογλους

Ἡλίας Κ. Ἡλιογλου

Τριαντάφυλλος Δήμογλου

Δημήτριος Ἀκάρογλους

Χρηστάκης Κυριαζόγλου

Χρηστάκης Δήμογλου

Στογιάνος Ἀλεξίου

Καλογιάννης Δημητρίου

Οἱ ἐν Λουλέ-Βουργάζ.

- Ἐνγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.

Δ. Γ. Λεοντίου 1

Σακελλ. Π'' Θεοδωρος ἀρχ. ἐπ.

Π'' Δημήτριος Νικολάου

Π'' Κωνσταντίνος

Θερ. Βασιλείου

Αθ. Ἀλεξανδρίδης

Σ. Γεωργίου Ψάλτης

Αγγ. Ἀθανασίου Πουσχούρης

Κ. Μ. Γούναρης ἐξ Ἀχμέτ-Βέη

Σταύρος Α. Ζωγράφογλου

Μ. Α. Ἀφεντούλης

Α. Ι. Βασιλειάδου

Ἀναστασία Γρηγοριάδου

Γ. Π. Σαζανίδης

Αθαν. Ε. Σαζανίδης

Ε. Κ. Βαλασίδου

Β. Δερμανόπουλος ἐξ Ἀχμέτ-Βέη

Ίωάννης Ε. Σαζανίδης

Ἀργύριος Χ. Σταυρίδης

Ίωάννης Π. Ἐρικόπουλος

Ἀντώνιος Ἀπ. Βεζιρτζόγλου

Χ'' Κ. Χ'' Γιαννάκη

Παντελάκης Χ. Μαυροδόγλου

Ἀριστείδης Αθανασίου

Οι ἐν Βιζύη.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι τοῦ Ἱερολ.
Ἱεροδ. ἀγ. Βιζύης Ἱεροθέου 1
† Ὁ Βιζύης Ἱερόθεος 2
Πολυχρ. Μ. Κίρκου Σαμακούθιον
Γ. Κ. Πανταζῆς
Ἀριστοτέλης Δ. Οίκονομίδης
Ιωάννης Εύσταθίου
Μιλτιάδης Χατζόπουλος
Κωστής Μαυρίδης
Δημος Κ. Καραμβᾶς
Παπᾶ Στέφανος
Ἀνέστης Π'' Ιωάννου

Οι ἐν Σοφίδες

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι τοῦ κ.
Μαργ. Σ. Παπαδοπούλου διδασκάλ.
Συμεὼν Χριστοδούλου κουνδουρᾶς

Οι ἐν Τσάγγαρᾳ.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι τοῦ αὐτοῦ
Γεώργιος Ἀναγνώστου
Δημήτριος Χρ. Τσοκίδης
Δημήτριος Ἀναγνώστου
Γιάγκος Μαυρωδῆ
Χριστόδουλος Ζυχαρίου
Νικόλαος Β. Παπαδόπουλος
Ἡλίας Μιχαὴλ Ἀναγνωστόπουλος
Δόρος Θεοδώρου Χαμάζωφ
Δημήτριος Π. Σταυριτιάδης
Χαράλαμπος Χριστοδούλου

Οι ἐν Νέῳ Βασιλεικῷ.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι
Ἄδελφῶν Ε. Ἀφεντούλη 1
Θ. Γεωργιάδης

- Σάββας Χατζηγιάννης
Γεώργιος Δ. Καζαρμίδης
Ἄδελφοι Ζ. καὶ Π. Καρνοῦτσοι
Γιαννάκος Καρνοῦτσος

Οι ἐν Καβακλῇ Φιλεππουπόλεως.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι
Θεοδοσίου Ἱερομον. Φιλοθέου 2
Π'' Δημήτριος Π'' Χρήστου
Π'' Αντώνιος Δημ.
Π'' Πασχάλης Πέτκου
Π'' Κωνσταντίνος Στάϊκου
Ἀντώνιος Τζιοβάρας
Ἀναστάσιος Σ. Παπαδόπουλος
Ἀντώνιος Γεωργίου Καρνάς
Ἀναστάσιος Βλακίδης
Χαρίσης Α. Γουσιόπουλος
Ιωάννης Δέτσαρης
Κωνσταντίνος Ν. Γεωργιάδης
Μήνως Ιωάννου

Αύγερινὸς Ιωάν. Μέγ. Μονασ.

- Π'' Γεώργιος » »
Π'' Αντώνιος » »
Π'' Δημήτριος » »
Π'' Γεώργιος Μιχρὸν Μοναστήρ.
Π'' Δημήτριος » »
Π'' Αναστάσιος » »

Οι ἐν Ἀγγιάλῳ.

- † Ὁ Ἀγγιάλου Βασίλειος 20
Ι. Α. Οίκονόμος
Π. Α. Οίκονόμος
Π. Μαυρομάτης
Ἡρ. Παπαϊωάννου
Γεώργιος Μαχρῆς
Γλ. Κουτρούλας

Στυλιανὸς Λασκαράκης

- Χρήστος Δημορείζης
Πουλημένος Χρυσόπουλος
Ἄλεξανδρος Βλασάκης
Κ. Α. Οίκονόμος
Δ. Μουμιάδης
Κίτσογλους
Κ. Μαυρομάτης
Κ. Σταυρίδης
Δ. Ξύνθος
Θ. Σαΐτιδης δικηγόρος
Στ. Λεβλεθιζῆ μετὰ Πρ. Νομ. 3
Δημ. Πασχαλίδης
Φυλακτὸς διευθυντῆς τῆς Σχολῆς
Α. Μέγας
Ι. Καρακάσης
Κ. Ψύλλιερης

Αύτοῖς.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι
Αἰδ. Οίκονόμ. Νικολ. Ι. Σκυριανοῦ
Οίκονόμος Παναγιώτης
Ἴερεὺς Παναγιώτης Βασιλειάδης
Ἴερεὺς Ἀντώνιος Βασιλειάδης
Ἴερεὺς Θωμᾶς Κωνσταντίνου
Στυλιανὸς Βασιλειάδης
Η. Α. Πορφύριος
Κ. Γ. Κατσίκας

Οι ἐν Πύργῳ τοῦ Εὔξεινου.

- Ἐὺγερεῖ φροντίδι
Αἰδ. Π'' Γεωργ. Μαντζουρανίδου
μετὰ Πρ. Νομ. βιβλ. Α' χ. Β' 3
Οίκον. Π'' Πέτρος Εύσταθοχώρι
Ἴεροδ. Γ. Μ. Δογοθετ. Ραιδεστ.
Ἴεροψάλ. Γ. Δανιηλίδης
Ἀθανάσιος Α. Τσαπκινόπουλος

Ἰωάννης Ἀθανασίου

- Ἐενοφῶν Ἰωάννου
Γεώργιος Δομουχτσῆς
Γεώργιος Λαντσίδης 2
μετὰ Ἰστ. Σαράντα Εκκλησιῶν
Γρηγόριος Κ. Παπαδόπουλος
Γεώργιος Α. Σακᾶς 2
Κ. Ν. Σφήκας
Ἡγούμενος Ἅγιας Αναστασίας
Ἰωακεὶμ Ἀρχιμανδρίτης 5
Βαρβάρα Ι. Βακάλαση
Δημήτριος Κ. Κουρκουζέλη
Δαχμιανὸς Ροσέτος
Στυλιανὸς Παυλίδης
Ἡλίας Κ. Ζητιμόπουλος
Στυλιανὸς Κ. Βαλασόπουλος
Χαράλαμπος Διαμαντόπουλος
Μηλιάδης Σαΐτιδης
Γεώργιος Κ. Μέγας
Εύστρατος Ἀθανασίου
Διαχμαντῆς Τζουμέρτης
Γεώργιος Π. Κουρτίδης
Γεώργιος Α. Χαραλάμπους
Λ. Χρ. Διονυσιάδης
μετὰ Πρ. Νομ. βιβλ. Α' χ. Β' 3
Στυλιανὸς Σ. Βαλασόπουλος
μετὰ Πρ. Ν. βιβλ. Α' καὶ Β' 3
Περικλῆς Ἀγγελίδης 3
Ράλλης Νικολάου
Ἐὺγερεῖ φροντίδι
Χαραλάμπους Κλαδᾶ 1
Δημήτριος Π'' Γεωργίου
Δ. Κ. Παπαδόπουλος
Χρ. Ζυφειρίου
Σ. Ρ. Καρφόπουλος

I. Γινέλλης
Κ. Βαλασόπουλος
Εύστρ. Π'' Γεωργίου Δασουτλῆ
Αθαν. Λ. Πασχαλίδης
Αποστολάκης Κουρτιδῆς
Ιωάννης Κ. Γεωργίου
Κωνστ. Σ. Λασκαρίδης

Εὐγενεῖ φροντίδι
Χ'' Βασιλ. Γεωργίου Μετρηγοῦ
Δ. Μελανδινὸς 2
Στυλ. Εύστρατιάδης Ἰμβριος
Σ. Τριανταφυλλίδης Ἐπιθατινὸς
Κωστῆς Γ. Πολιτάκης
Κ.Β. Παπαδόπουλος ἐκ Μηδείας
Κων. Κ. Λογοθετίδης ”
Ιωάννης Γ. Κουρεὺς
Ἀλεξ. Γεωργίου Σωζοπολίτης
Ἀντ. Σ. Ἀντωνιάδης ἐκ Κεσάνης
Ν. Α. Μπαντίδης ”
Γιαν. Εύθυμιος ἐκ Βαλτσικίου
Δ.Θ. Χ' Δήμογλου ἐκ Κεσάνης
Θ. Ἀναστασίου ”
Ἐτεροι αὐτόθι.

I. Καραμάνος ἱατρὸς^ς
I. Κουτσοδημήτρης ἱατρὸς^ς
Τρ. Κριωνᾶς
Λ. Ἐνυάλης
Παπαζαχαρίας
Ἰωσήφ I. Ζαχαρᾶς
Ἄριστείδης I. Ζαχαρᾶς
Δημ. Βαθηγιαννὲς
Κυριάκος Βαθηγιαννὲς

Οἱ ἐν Σωζουπόλει
† Ο Σωζουαγαθουπόλεως Παρθένιος μετὰ Πρ.Ν.Α 'καὶ Β' 3
Γεώργιος Δημητριάδης

Ἐν Μακεδονίᾳ

Οἱ ἐν Δράμᾳ

Ἐνγενεῖ φροντίδι τοῦ Παρ.

† Μητροπολίτου Δράμας
καὶ Ζιγνῶν Φιλοθέου 2
Ο ἀρχιδ. Φιλόθεος Μιχαηλίδης
Ιεροδ. Δαμασκηνὸς Βαφείδης
Π'' Αθαν. Οἰκονόμος Δοξάτον
Π'' Χριστόδ. Γεωργιάδης ”
Θεόδ. Π'' Ιωάννου ”
Θεόδωρος Α. Τήμου ”
Γιάγκος Γιοργιάκος ”
Νικόλαος Τέγος ”
Δ. Νικηφόρος διδάσκαλος ”
Αθ. Γεωργιάδης διδάσκαλος ”
Ἀστέριος Δ. Γούσιος Λακοθίκιον
Δημ. Ἀγγελίδης Προσωτσάνη
Θεομ. Γόρμυος ” 2
Ν. Ἀστεριάδης ”
Κωνσταντῖνος Ἀθυνασίου ”
Ιωάννης Δημητρίου ”
Νικόλαος Διάμης ἱατρὸς ” 2
Ἀπόστολος Ἀθυνασίου ”
Δημήτριος Μαυρουδῆ ”
Ιωάννης Χατζόπουλος ” 2
Βασιλειὴ Ἀγγέλου ”
Γεώργιος καὶ Νικόλαος
οἰνοπνευματοποιὸι ”
Γεώργιος Καραΐσκος ”
Δημήτριος Μπουζίκης ”

Γεώργιος Βουλτσιάδης

Νάκος Βασιλείου

Ιωάννης Ζήση Τσατάλτζα
Θωμᾶς Μερτζίδης ἱατρὸς ” 2
Ιερεὺς Ιωάννης ”
Οἰκον. Π'' Ιωάννης Γρόνιτσα 2

Ἐν Μεκρᾷ Ἀσίᾳ

Οἱ ἐν Μουδανίαις.

Ἐνγενεῖ φροντίδι
Πρωθιερέως Γρηγορίου ἀρχ. ἐπ.
Νεόφυτος ἵερ. Πολυπαθῆς
Ἀρτέμιος Ιερομόναχος
Ἀθυνάσιος Ι. Ξανθόπουλος
Νικόλαος; Κ. Μιτζηγιαννίδης
Κωντάντιος Π. Σαρκοσεύδης
Ιερομ. Πατρίκιος Χ'' Στεργίου
Β. Διαμαντόπουλος διευθ. σχολῆς

Οἱ ἐν Τριγλέᾳ.

Ἐνγενεῖ φροντίδι
Πανοσιολ. Νεοφύτου Εύαγγελίδου
Ἀρχιδ. τοῦ ἄγ. Προύσης 2
Κ. Χα. Μαρκοπούλου
Δημήτριος Κ. Δίδυμος Ιεροφάλ.
Ιερεὺς Βασιλείος Ιωαννίδης
Ἀπόστολος Κ. Ταχᾶς

Δ. Σταυρίδης

Ιερεὺς Χριστόδουλος Σταυρίδης

Μενέλαος Ε. Χ'' Μελκῆ

Ηρακλῆς Ιω. Παπαροτσῆ

Οἱ ἐν Τραπεζοῦντι.

Ἐνγενεῖ φροντίδι

Νικολάου Λιθοξόου δ. φ. 2

Κωνσταντίνος Βελισσαρίδης

Κωνσταντίνος Τζαμπαρτίδης

Δημήτριος Ε. Χρυσουλίδης

Ηλίας Νικολαΐδης

Εύσταθιος Ιωακειμίδης

Βασίλειος Σέρτσιος δ. φ.

Δημήτριος Παπαζαχαρίου

Λεωνίδας Καντοζῆς

Οἱ ἐν Καισαρείᾳ.

Ἐνγενεῖ φροντίδι

I. Λ. Ωραιοπούλου ἐφέντη 2

† Ο Καισαρείας Ιωάννης 2

Ἡ Σχολὴ Νεαπόλεως Καππαδ.

Λουκᾶς Π. Ωραιόπουλος

Χρῆστος Γ. Δοπτόγλους

Σεραφεὶμ. Π'' Παϊσίου

Π'' Αθανάσιος ἀρχιερ. ἐπίτροπ.

Ιάκωβος Θεοδωρίδης

"Ετερα ἔργα
τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ τῆς Ἐπαρχίας
Σαράντα-Ἐκκλησιῶν 1881 σελ. 104 Γρ. ἀρ. 5.

ΗΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ Βιβλίον Α'. Τὰ κωλύματα
τοῦ γάμου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ
1889 σελ. κ'—256 Γρ. ἀρ. 15.

ΗΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ Βιβλίον Β'. Ἡ Μνηστεία
ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ 1895 σελ.
ισ'—160 Γρ. ἀρ. 10.

Τὸ παρὸν τεμάται Γρ. ἀρ. 10.

Τὰ ἄνω βιβλία πωλοῦνται παρ' ἀπασι τοῖς ἐν Κωνσταντινούπολει βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν Σαράντα-Ἐκκλησίαις παρὰ τῷ κ. Δ. Ζωραρᾷ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους φίλους ἐπιστάτας, τοὺς εὔχρεστηθέντας, ὅπως ἀναλάδωσι τὴν εὔγενη φροντίδα νὰ ἐγγράψωσι συνδρομητάς, οὕτω δὲ διευκολύνωσι τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου, ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου, ώς ἐπίσης καὶ πρὸς πάντας τοὺς φίλους συνδρομητάς. Παρακαλῶ δὲ τοὺς κ. ἐπιστάτας, ὅπως τὸ ἐκ τῆς διανομῆς τῶν ἀποστελλομένων αὐτοῖς βιβλίων εἰσπραχθησόμενον γρῆμα εὔχρεστηθῶσι νὰ παραδώσωσιν, ἢ διαβιβάσωσι

Πρὸς τὸν Κύριον **Βασιλείου Χρήστου**

Εἰς **Σαράντα-Ἐκκλησίας**

"Ετερα ἔργα
τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ης Ἐπαρχίας
Σαράντα Ἐκκλησιῶν 1881 σελ. 104 Γρ. ἀρ. 5.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ Βιβλίου Α'. Τὰ κωλύματα
τοῦ γάμου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ
1889 σελ. κ'—256 Γρ. ἀρ. 15.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ Βιβλίου Β'. Η Μνηστεία
ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ 1895 σελ.
ισ'—160 Γρ. ἀρ. 10.

Τὸ παρὸν τεμάται Γρ. ἀρ. 10.

Τὰ ἔνα βιβλία πωλοῦνται παρ' ἄποιν τοῖς ἐν Κωνσταντινούπολει βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις παρὰ τῷ χ. Α. Ζωγράφῳ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους φίλους ἐπιστάτας, τοὺς εὐχετήθεντας, ὅπως ἀναλέζωσι τὴν εὐγενὴ φροντίδα νὰ ἐγγράψωσι συνδρομῆτάς, οὕτω δὲ διευκολύνωσι τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου, ἐκφράζω τὰς θερυχές εὐχαριστίας μου, ὡς ἐπισης καὶ πρὸς πάντας τοὺς φίλους συνδρομῆτάς. Παρακαλῶ δὲ τοὺς κ. ἐπιστάτας, ὅπως τὸ ἐκ τῆς δικαιομής τῶν ἀποστελλομένων αὐτοῖς βιβλίων εἰσπραγθησόμενον γρῆμα εὐχετηθῶσι νὰ παραδώσωσιν, ἢ διαβιβάσωσι

Πρὸς τὸν Κύριον **Βασιλείου Χρήστου**

Eἰς Σαράντα-Ἐκκλησίας